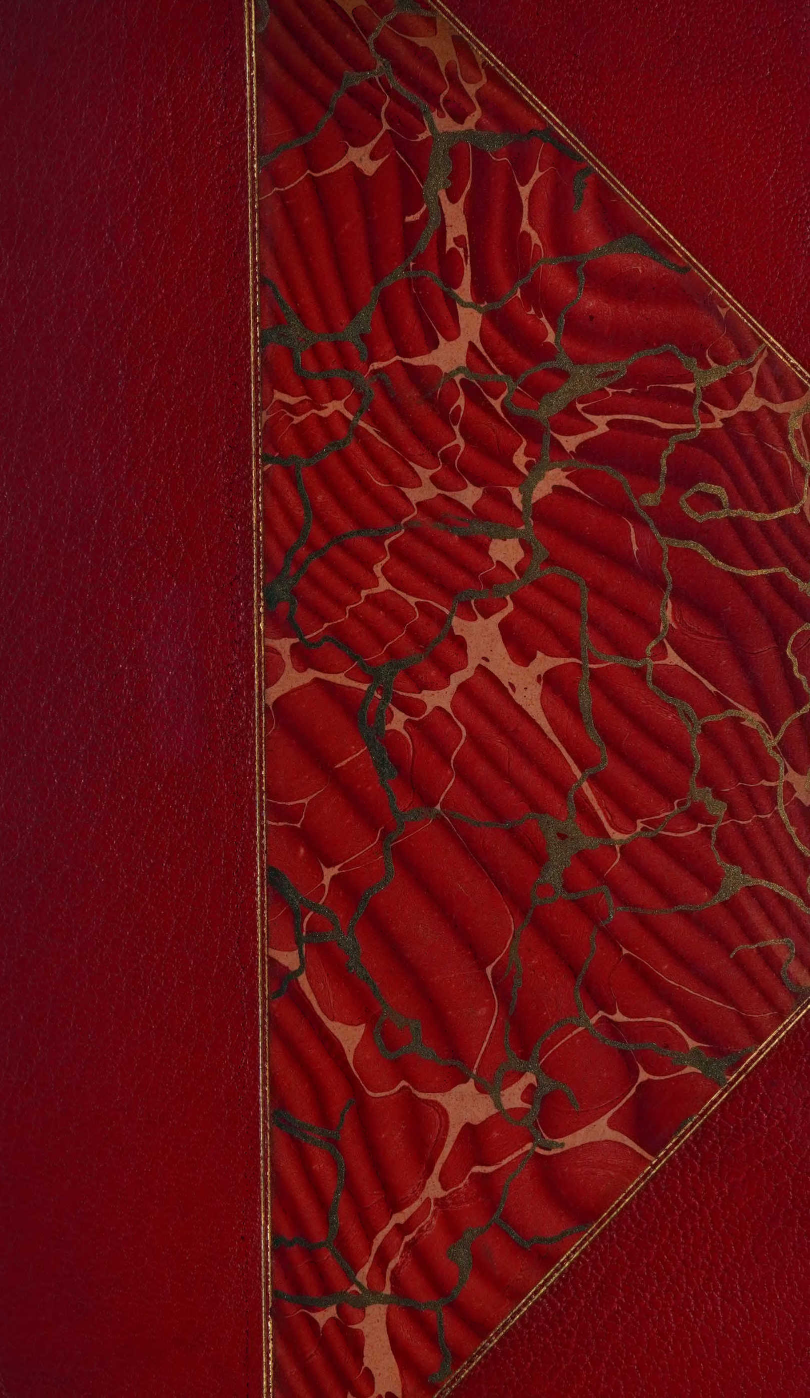

Forsøg

til

en forbedret

Grønlandsk Grammatica

ved

Otho Fabricius,

Sognepræst ved Vor Frelseres Kirke paa Christianshavn.

Andet Oplag.

Kiøbenhavn, 1801.
Trykt udi det Kongelige Waysenhuses Bogtrykkerie,
af C. F. Schubart.

Til Læseren.

Det er nu 31 Aar siden den første Grammatica Grönlandica kom for Lyset, forfattet af sal. Biskop Povel Egede, min gamle Lærer, som jeg stedse elskede og ærede som min Fader, og hvis Minde altid vil blive mig helligt. Enhver som med Skjønsomhed har betragtet dette hans Arbejde, som det første i sit Slags, maae med mig kalde det et Mesterstykke; thi at skrive en Grammatica over et saa vanskeligt og ubekjendt Sprog, i hvilket ingen National-Skrifter havdes til Vejledelse, og som næsten ingen

Overeensstemmelse har med noget af de tilforn bekjendte, var just ingen let Sag. Alting skulde her optages fra Grunden, Reglerne udtænkes, fastsættes og ordnes første Gang, og det af en Mand, som selv ej havde lært Sproget efter Regler, men kun af Øvelse ved daglig Omgang med Grønlænderne. Og hvo maae ikke da beundre, at dette Arbejde lykkedes saa vel? Men som ingen første Prøve kan med Grund ventes saa ganske fuldkommen, at den jo kan tage imod Forbedring, saa maatte det og have sig med denne første Grammatica i det Grønlandske Sprog. Den sal. Forfatter siger selv i sin Fortale: "Jeg venter ikke, at dette første "Arbejde er fuldkommen, udgiver det heller "ikke derfor, dog vil det blive nyttigt for vore Missionarier, og de af dem, der lære "Sproget vel, og ville have mere Omsorg "for dets Fremgang, finde her Grunden saa"ledes lagt, at de med mindre Møje kan for"bedre Bygningen." Det var derfor og enhver Missionair i sin Instrux paalagt, at antegne hvad han fandt til Forbedring, saa-

vel for Grammatica som Ordbogen; og det var naturligt, at jo længere man blev bevant med et levende Sprog, des flere nye Ord og Vendinger maatte man opdage, da endog Sproget selv med Aarene kan lide Forandring. Ogsaa jeg havde ved mit Ophold i Grønland, som Missionair, bemærket adskilligt i denne Henseende, som enten ikke fandtes i Grammatica, eller, naar det bragdes i en anden Orden, kunde blive til mere Lettelse og Kundskabens Udvidelse for dem, som skulde lære Sproget. Da jeg derfor i Aaret 1783 var bleven den sal. Biskop adjungeret til at undervise Seminaristerne, giorde jeg Udkast til en ny Grammatica, saaledes som jeg troede den beqvemmest at følge ved Underviisningen. Samme har jeg Aar fra Aar søgt at bringe til større Fuldkommenhed, indtil den har naaet sin nærværende Skikkelse. Da det var fornødent, at enhver Seminarist maatte have den i Hænde til Brug, altsaa udskrive sit Exemplar, hvilket medtog megen Tid, og ikke lidet sinkede Underviisningen, har det omsider behaget det Kongelige

Missions-Collegium at beslutte sig til dens Trykning, til Underviisningens deshastigere Befordring; og i Følge heraf fremkommer dette Forsøg til en forbedret Grønlandsk Grammatica. Det er langt fra mig at tænke, hermed at have leveret noget fuldkomment, og hvorledes skulde jeg kunne? I Landet var jeg kun 5½ Aar, og efter min Hjemkomst forløb 10 Aar, inden jeg blev valgt til at forestaae Underviisningen. I denne Mellemtid maatte endog meget glemmes af det lidet, jeg havde lært, saasom jeg aldrig ventede at skulle blive mere brugt i dette Fag, især da en anden af Missionairerne blev udnævnt til Professor lingvæ Grönlandicæ, som snarest maatte formodes bestemt til at forestaae Underviisningen efter Biskoppens Afgang. Det har derfor ikke kostet mig lidet at tilbagekalde i Hukommelsen, hvad jeg tilforn havde vidst af dette Sprog, men i saa mange Aar ikke dyrket eller havt Lejlighed til at dyrke; da det derimod vilde faldet mig meget lettere, om jeg strax efter Hjemkomsten havde vidst min Bestemmelse,

melse, at skulle atter tjene ved Missionen. Med saa liden Tillid til mit eget Arbejde, har jeg kun kaldet det et Forsøg. Noget til Forbedring vil jeg dog troe at have leveret, i det mindste falder det mig lettere efter denne, end efter den gamle Grammatica, at undervise Seminaristerne, for hvilke den egentlig er bestemt. Da jeg saae forud, at den vilde blive større, end sal. Biskop Egedes, (som og Udfaldet har viist,) holdt jeg mig forbunden at undvige al ufornøden Vidtløftighed, og gjøre Udgaven saa lidet kostbar som mueligt, til Besparelse for Missions-Cassen. Af den Aarsag har jeg ikke føjet nogen latinsk Oversættelse dertil, ej heller de Grønlandske Ordsprog og de tvende Samtaler, som findes i den første. Thi den latinske Oversættelse vilde vel lidet bleven nyttet; Ordsprogene høre snarere til Ordbogen; og Samtalerne ere nu mindre fornødne, da man har nye Grønlandske Skrifter, som kunne bruges i deres Sted til Tydning. I denne Grammatica findes nu Grund til den Ortographie, jeg har brugt i de Skrifter, hvis

Udgave jeg i de seenere Aaringer har bestyret.

Mit Ønske er nu, at dette mit ringe Arbeide maatte vinde Kjenderes Bifald, og tjene til at befordre Kundskabens Udbredelse i Sproget, og Missionens desto større Fremgang.

Christianshavn, den 1. December 1791.

O. F.

I. Capitel.

Om Bogstaverne og Udtalen.

§. 1.

Da Grønlænderne af Mangel paa Skrifter ikke have havt egne Caracterer, har man indført de Romerske Caracterer, som de beqvemmeste, der ere meest eens i Tryk og Skrift.

§. 2. De Bogstaver, som forekomme i Sproget, ere:

1) Vocaler: A E I O U Y Æ, mindre brugelig: Ö.

2) Consonanter: B D G J K L M N P R S T V, mindre brugelige: H Z.

§. 3. Ved disse Bogstaver maae mærkes:

1) *E* udtales i de fleste Ord meget reent, saa at det mere nærmer sig *i* end *æ*; hvor derfor Lyden er efter *æ*, maae man heller skrive *æ* end *e*. Naar *e* staaer efter *a*, skrives det rettest *ë*, at man ej skal fristes til at trække begge Vocalerne sammen, og udtale det *æ*, som: Tajmaëpok, Er saaledes.

 2) Naar

2) Naar *i* følger paa en anden Vocal, skrives det rettest *ï*, at man ej skal forledes til at tage det for *j*, som: Puïorpok, glemmer.

3) *K* synes i nogle Ord aspireret, saa at det næsten maae udtales som C eller *Ch*, dog ere disse ikke saa mange, at man for deres Skyld skulde indføre C i Alphabetet. I Enden af et Ord udtale og Qvindfolkene det gierne som *ng*.

3) Der gives et særskilt *R* i det Grønlandske, som maae udtales blødere, end det andet, og kunde best, som i Græsken, skrives med en spira over, saaledes r̔r̔, for Ex. Ar̔iok, hæster, bør udtales ahriok. Nar̔rovok, Foragter, udtales Nahrrhovok.

5) *T* bliver i Enden af et Ord gierne af Qvindfolkene udtalt som *n*.

6) Ogsaa forekommer i visse Ord et Slags *u*, der nærmer sig *y*, for Ex. Assukiak, jeg veed ikke, maae næsten udtales som assykiak. I mange Ord trækkes *u* til den foregaaende Vocal, og har da Lyd efter *v*, som: Tamåuse, der udtales næsten som tamavse, I alle. Hvor det derfor efter en Vocal skal udtales for sig selv, kunde det best skrives *ü*, som: Piüarpok, Sniger sig paa noget.

7) *Æ* udtales ikke altid langt, men hvor dette skeer, maae til Forskjel skrives *ǽ*, som: Pǽrpok, er løs.

8) Ö høres og i nogle Ord af de Sydlige Grønlændere, kan derfor ej ganske udelades af det grønlandske

landske Alphabet, men i Skrifter bruges det dog kun i udenlandske Ord, som: Jöde, en Jøde.

§. 4. Der forekomme og visse Dialecter i Landet, da

1) De nordligste have en haardere Udtale, end de sydlige, saa at, hvor hine bruge *b* eller *p*, bruge disse ofte *v* eller *gv*, for Ex. Du heder paa Nordlandsk Iblit, men paa Sydlandsk ivlit; ligesaa Illipse og illivse J; Abba og agva Nord; Serbak og Sergvak, en Tejst; Uïrpârpok og uïrvârpok, bliver svimlende.

2) Nordlændingerne tale Sproget mere reent, men Sydlændingerne synge det mere ud, og have i mange Ord *æ*, *ö* og *y*, hvor hine have *a*, *o* og *u*, for Ex. Mænna for manna, denne, Kajök for kajok, Suppe, Ajyvrlak for ajûrlak, en Jernbyld.

3) Ja paa een og samme Ting kan haves forskiellige Grønlandske Navne, saa at de nordligste have et, de som boe midt i Landet et andet, og de sydligste et tredie. Endog i samme Handels-Districts kan man i forskiellige Fiorde mærke denne Forskiel paa Ord, for Ex. Ja heder almindeligst Ap, men nordligst Ingek, midt i Landet Sôg, syd paa Aak, og allersydligst Sôngom, Sôngoma, Sôrdle, Sôrdlikiak.

§. 5. Bogstaverne ere ellers underkastede adskillige Forandringer formedelst Construction, Composition og Flexion, for hvilke vel ikke kunne gives aldeles sikre og altid gieldende Regler. Dog kan mærkes:

1) An-

1) Angaaende Vocalerne, at almindeligst

a forandres til æ, som: Nuna i plur. nunæt, Land.
eller ai - Ungavok, længes, i futur. ungaissavok.
eller e - Nálegak, Herre, Nalegeksak, en tilkommende Herre.
e - - til i - Allerse, en Hose. i pl. Allersit, og en liden Hose, Allersinga oak. Pele, Peder, Pelilo, og Peder.
au - - til i) - Piaràu, giør med fri Villie,
eller a) i futuro piarissavok, i inf. pierallune.
o - - til u - Iglo, Huus, i plur. iglut.
eller y - Ajorpok, duer ej, i futur. ajyssavok.
u - - til ui - Innuk, Menneske, i plur. innuït.
eller y - Kujavok, Takker, Kyzerpok, Takker for en.

2) Angaaende Consonanterne, at

B i Enden af et Ord forandres til m, naar det følgende Ord begynder med en Vocal, og Sammenhangen er noget nær imellem disse Ord, som; Innub, Mennesket; Innum isumagâ, Mennesket tænker paa ham. Nunab, Landets; Nunam innua, Landets Ejere. Innuït Gudim isumagèj, isuanit pingortinamigit, Gud har Omsorg for Menneskene, efter at han fra Begyndelsen har

har skabt dem; men ved Ordenes Omsætning kan dette dog hede: Innuït iumagèj Gudib, isuanit pingortinamigit, fordi en Deel af Talen da slipper med Gudib, og det følgende Ord isuanic ej styres deraf, eller staaer i nogen nær Forbindelse dermed.

K i Enden af et Ord forandres

1) til *ng* forved en Vocal, saavel i Composition som Construction, hvor Sammenhængen er nær, som: Atátak, Fader, Atátang-oma! hør du Fader! Pinnersok, smuk, Pinnersóng à, du smukke! Kannok, hvorledes? Kannong-aktigirsomik? hvor stor? Kannong-okautigánga? hvorledes talede han om mig?

Ligesaa forved *m* og *n* i Composition, som: Killak, Himmel, killangmut, til Himmelen. Kannok, hvorledes? Kannongmè, ja hvorledes? Savik, Kniv, Savingmit, af en Kniv. Pyssutik, Knibtang, Pyssutingnut, ved Knibtang.

Dog ere herfra Undtagelser, som vil erfares under Flexionerne, da k ofte gaaer reent bort, især efter a, e og o.

2) Til *G* i Composition forved *l* og *t* og efter *i* eller *u*, som: Ivik, Græs, Iviglo, og Græs. Innuk, Menneske, Innuglc, men Mennesket, Innugtut, som et Menneske.

3) Til *r* i samme Fald efter *a*, *e*, *o*, som: Tullugak, en Ravn, Tullugarlo, og en Ravn, Tullugartut, som en Ravn. Mitek, Ederfugl,

fugl, Miterle, men Edderfuglen. Ajortok, den Onde, Ajortorlo, og den Onde.

Ogsaa disse tvende Regler have Undtagelser, da k gaaer undertiden reent bort, især for ved lik, som i det følgende vil erfares.

T i Enden af et Ord forandres

1) til *d* for ved *l* i Composition, som: Innuït, Menneskene, Innuïdle, men Menneskene.

2) til m for ved m, som: Sumut, hvortil? Sumummè, ja hvortil?

3) til *n* for ved *n*, som: Kikut, hvilke? Kikunnut, til hvilke? ligesaa for ved gōg, som: Piput, de komme, pipungōg, de komme (siger han.)

Saa og for ved en Vocal i Construction, naar Sammenhængen er nær, som: Innuït, Menneskene, Innuïn audlarput, umni unisseg-sallóartut, Menneskene foere bort, skjønt de gjerne maatte have blevet her. Thi her forandres *t* i Innuït til *n*, fordi det styrer det følgende Verbum audlarput, som begynder med en Vocal; men i dette Verbum bliver *t* finale staaende for ved Vocalen i Umni, fordi en Deel af Talen er sluppen dermed, og Sammenhængen altsaa ikke er nær imellem disse Ord.

4) til *S*, naar det skulde komme imellem tvende *i* ved Flexion eller Composition, som: Sidlit, en Hvedsesteen, i plur. Sidlisit; Sidlisingoak, en liden Hvedsesteen.

§. 6. Accenterne kunne deles i

a) korte, hvilke ej behøve at udmærkes ved noget Tegn.

b) haarde

b) haarde, som tegnes saaledes: ´ eller `, for Ex. Núna, Land. Ullè, Dække. Pàuane, Oppe.

c) lange, der kunne tegnes ^, som: Audlârpok, flytter. Kênak, et Ansigt.

d) slæbende, der kunne skrives ~, som: Angæjokãit, Forældre, Pĩssõrsõvok, er meget riig.

Dog behøve ikke disse Accenter allevegne at skrives, men kun hvor det udfordres, for at forebygge Tvetydighed og Blanding med andre Ord.

§. 7. Accenternes Jagttagelse er ellers af stor Vigtighed i dette Sprog, da mange Ord blot ved Tonefaldet skilles fra hinanden, og man altsaa let kunde sige et for andet, naar dette ikke nøje iagttoges, som: Kêlerpok, er meget lysten efter noget; Kelérpok, er bunden. Kemâvok, flyer; Kêmavok, har Lyst. Aŭvarpok, er paa Reenjagt; Auvârpok, er slagen i Hovedet. Killak, Himmelen, Killâk, Gane. Núnæt, Lande, Nunǽt, deres Land. Ajórtongà, jeg Onde, Ajortong-à, du Onde!

§. 8. Et Ord kan vel og, naar det er langt, have flere Accenter, men af disse bliver dog gjerne een den herskende, for Ex. Iseriártortúngoak (den lille, som kom at gaae ind,) hvor den sidste Accent over túng er den herskende, skiønt den over *ar* ogsaa ganske vel høres.

Der skal ellers et meget got Gehør til at bestemme Tonefaldet ret i mange Ord, saa at Tvivl skulde ophøre; og naar man end selv synes vis, maae man mærke, at andre tænke anderledes. Aarsagen ligger i Dialecterne; da nogle Grønlænderes Udtale er saa syngende og vankende, at Accenten vanskelig bestemmes. For Accenterne kunne derfor saa meget mindre gives bestemte og altid gjeldende Regler, men angaaende Hoved-Ordene faaer man rette sig efter Ordbogen, der i dette Fald bør være saa correct

correct som mueligt. Og i Henseende til Flexion og Composition, maae det meeste læres ex usu og ved Grammatikens Brug.

II. Capitel.

Om Partibus orationis.

§. 1. Partes orationis i det Grønlandske Sprog kunne beqvemmelig henføres til disse 7: Nomen, Pronomen, Appositio, Verbum, Adverbium, Conjunctio og Interjectio; thi Participium hører til Verbum; Suffixa, som ere talrige i dette Sprog, ere et Slags Pronomins; og visse Affixa høre under de andre Partes, og ville hver paa sit Sted blive betragtede. Egentlige Præfixa erkiender dette Sprog ikke, dog forekomme et Slags Præfixa ved visse Pronomina og Adverbia, som giøre dem til Relativa.

§. 2. Af disse Partibus ere:

1) Nomen, Pronomen og Verbum i Almindelighed flexibilia, men de øvrige ikke.

2) Alle kunne udgiøre enkelte Ord for sig selv, uden Appositiones, Suffixa og Affixa, der stedse ere hængte bag ved andre Ord.

3) Have de og alle, de sidstmeldte undtagne, deres Primitiva og Derivata, Simplicia og Composita.

§. 3. Partes flexibiles ere:

1) enten Intransitivæ, som bruges kun in statu absoluto, det er, hvor ingen suffixum finder Sted.

2) eller transitivæ, som bruges kun in statu constructo, det er, hvor suffixum finder Sted, enten i Ordet selv, eller i det følgende, som styres deraf

f. Ex.

f. Ex. Innuk tauna irsigivok uamnik (intranſ.)
Innub tāurſoma irſigánga (tranſ.)
Det Menneſke ſaae paa mig.

§. 4. Alle Nomina bruges baade tranſitive og intranſitive, da de alle kunne tage ſuffixum til ſig, og i øvrigt blive tranſitiva, naar de ſættes i Genitivo, ſom:

Núna (intranſ.) núnab (tranſ.) Land, Nunà, hans Land.

Innuk (intranſ.) innub (tranſ.) Menneſke, Innuà, hans Menneſke.

Aggiut (intranſ.) aggiutib (tranſ.) Fiil, Aggiutà, hans Fiil.

Herom vil mere blive erindret under Nomen.

§. 5. Nogle Pronomina bruges baade tranſitive og intranſitive, og blive uforandrede, ſom: Uanga, Jeg, Iblit, Du, da man baade kan ſige Uanga mattarponga (intranſ.) Jeg klæder mig ſelv af, og Uanga mattarpara (tranſ.) Jeg klæder ham af. Andre derimod, endog ſuffixa, bruges blot ſom intranſitiva, og have deres modſatte tranſitiva, der og ere deres Genitivi, ſom:

Una (intr.) oma (tranſ.) han.

Kina (intr.) kia (tranſ.) hvem.

à (intr.) ǽt (tranſ.) hans.

Der gives og nogle faa Pronomina, ſom ſelv tage ſuffixum til ſig, men diſſe kunne anſees, ſom Nominaſcentia, hvorom mere under Pronomen.

§. 6. Af Verba bruges nogle tranſitive og intranſitive, da de kunne ſtaae uden og med ſuffixum, ſom: Mattarpok, klæder ſig af, og klæder en anden af; Aſierorpok, er fordærvet og fordærver;

men andre allene intransitive, saa at de ej kunne tage suffixum til sig, som: Ajokærsóïok, underviser; Irsigivok, seer paa; Og atter andre allene transitive, saa at de ej kunne bruges uden suffixo, som: Irsigàu, seer paa en. Dog have de fleste Verba transitiva deres beslægtede intransitiva af samme Bemærkelse, som kunne i Tilfælde omskiftes dermed, (hvorom mere under Verba.)

§. 7. Ved Flexionerne forekomme:

a) 3de Numeri: Singularis, Dualis og Pluralis.

b) 4 Personer: Prima, Secunda, Tertia og Reciproca.

c) Men intet forskielligt Genus, da ethvert Ord kan ansees som omnis generis.

III. Capitel.

Om Nomen i Almindelighed.

§. 1. Nomen er enten Substantivum, Adjectivum eller Numerale, og hver af disse igien Simplex eller Compositum, som:

Nuna, et Land, Nunángoak, et lidet Land.
Nutâk, nye, Nutàitsiak, næsten nye.
Atauzek, een, Atauzeenak, een eeneste.

§. 2. Nomina have mange Slags Endelser, hvilke kunne henføres til disse 6:

A, som; Nuna, Land. Adla, en anden.
E, som: Allerse, en Hose.
O, som: Iglo, et Huus.
U, som: Iblau, en ufødt Sæl.

K, som:

K, som: Atátak, Fader. Nutâk, nye. Mitek, en Ederfugl. Ivik, Græs. Nennok, Bjørn. Kakortok, hvid. Innuk, Menneske. Auk, Blod. Nõuk, en Odde. Kæk, graa Haar.

T, som: Serrat, Hexerie. Attet, en Knap. Sidlit, en Hvedsesteen. Persakot, Forhindring. Aggiut, en Fiil. Kiæt, en Forkrop.

§. 3. Nomina Composita ere mange Slags, og dannes ved visse Endelser, som lægges til et Hoved-Ord. Disse Endelser kunne kaldes Affixa nominalia, og have uden for Sammensætningen ingen Brug, skiønt de medføre en egen Bemærkelse for det Ord de tilføjes. Da deres Brug saa ofte forekommer, men det vilde være alt for vidtløftigt i en Ordbog at anføre alle deraf dannede Composita, bliver det fornødent at kiende de vigtigste af disse Affixa nominalia, og Maaden at danne Composita deraf. Til Lettelse kunne de her anføres i alphabetisk Orden, med hosføjede Bemærkelser og Exempler:

No. 1. *Ak*, *Arak* v. *rak*, Unge. Lægges til Substantiva, for Ex.

Náïa, en Maage. Naïârak, en Maage-Unge.

Atak, en sortsidet Sæl. Atârak, en saadan Sæl-Unge.

Tullugak, en Ravn. Tullukāk, en Ravne-Unge.

Mitek, en Ederfugl. Mitêrak, Ederfugle-Unge.

Nèitsek, en Fjord-Sæl. Nèitsiak, dens Unge.

Pik, en Ting. Piarák, en Unge.

 Nen-

Nennok, en Bjørn. Nennoarak, Bjørne-Unge.
Okäitlok, en Skarv. Okäitsoak, en Skarv-Unge.

Dette Affixum bruges og undertiden til livløse Ting, der formedelst deres Lidenhed kunde betragtes som Unger imod de større af samme Slags, som:

Savik, en Kniv. Saviarak, en Børne-Kniv.

No. 2. *Alak*, er et Diminutivum, der sielden forekommer, som:

Mikirsok, liden. Mikirsógalak, bitte liden.

No. 3. *Alloak*, vel (qvidem), ellers. Føjes til Verba, ogsaa til Nomina paa ksak (No. 32.) f. Ex.

Pigau, Ejer. Pigigalloak, det en vel har ejet, (men nu ikke mere.)

Asserortuksâvok, maae forgaae. Asserortuksâugalloak, det som ellers maae forgaae.

Tunnirsutiksak, en bestemt Gave. Tunnirsutiksaralloak, det som vel skulde været bortgivet.

No. 4. *Arak*, see No. 1.

No. 5. *Arne*, *Rne* v. *Sungne*, Lugt af, Smag efter. Føjes til Nomina, for Ex.

Sungak, Galde. Sungárne, Galde-Smag.
Anak, Skarn. Anárne, Skarn-Lugt.
Issek, Røg. Issárne, Røg-Lugt v. Smag.
Tarajok, Salt. Tarajórne, Saltsmag.
Kablunâk, en Europæer. Kablunârsúngne, Europæisk Lugt.
Imek, ferst Vand. Imersúngne, ferst Smag.

Tungo,

Tungo, Saft i Bær. Tungosúngne, sød Smag, som af Bær.

No. 6. *ârsuk* v. *piârsuk*, nogenledes liigt, en Afændring, et særdeles, sieldent v. ualmindeligt Slags. Føjes til Substantiva, for Ex.

Akpa, en Alke. Akpârsuk, et særdeles Slags Alke.

Náïa, Maage. Naïauârsuk, en sielden og mindre Maage-Art.

Arksegiak, en Krabbe. Arksegiârsuk, en særdeles og større Krabbe Art.

Pingo, en Tue. Pinguârsuk, en Fugle-Tue.

Kærtlutôk, en And. Kærtlutorpiârsuk, et andet Slags Ender, som sielden forekommer.

Paik, en Fiske-And, Paikpiârsuk, et ualmindeligt Slags Fiske-And.

No. 7. *At, aut, et, it, ot, out, ut*, Redskab, Middel. Til Verba lagt giør et Verbale, og bliver saa forskiellig efter Verborum Endelser, skiønt altid *T* bliver i Enden, for Ex.

Ikúmavok, brænder. Ikumàt, det hvorved noget kommer i Brand.

Ullímavok, Hugger. Ullimàut, Øxe.

Aulisarpok, fisker. Aulisâut, Fiskesnøre.

Sennavok, arbejder. Sennet, Arbejds-Redskab.

Silliok, hvødser. Sidlit, Hvedsesteen.

Auléïok, skyder. Aulèit, Bøsse.

Persakópok, forhales. Persakôt, det man forhales ved.

Saverrôrpok, tilsnitter. Saverròut, Snitte-Kniv.

 Ermik-

Ermikpok, vasker sig. Ermigût, Vaske Vand.
Erksisárpok, truer. Erksisárut, Trudsel.
Keblerpok, vritter. Keblerût, Vritboer.
Seglilikkiorpok, sauger. Seglilikkiut, en Saug.
Aularnerpok, gjør Begyndelse. Aularniût, noget at giøre Begyndelse med.
Piok, faaer, gjør. Pirsut, Aarsag, Middel.
Innuvok, lever. Innût, Levnetsmiddel.
Innursût, Livet; det som holder os i Live.
No. 8. *a͂ut, ko͂ut*, Forraad. Føjes til Substaniva, for Ex.
Akpa, en Alke. Akpãut, Forraad af Alker.
Angmakſak, Lodde. Angmakſãut, Forraad af Lodder.
Pik, en Ting. Pekkõut, Forraad af Spisevare.
No. 9. *Aût*, see No. 7.
No. 10. *Autak*, *Utak*, har samme Bemærkelse som No. 7, men lægges meest til Verba paa ekpok, for Ex.
Ajekpok, støder fra sig. Ajégutak, en Stive.
Pillekpok, tilskjærer. Pillãutak, en Tilskjærer, Kniv.
No. 11. *Bik*, *Vik*, v. *Gvik*, Sted hvor v. Tid, naar noget skeer. Lagt til Verba gjør et Verbale, for Ex.
Pingorpok, bliver til. Pingorbik, det Sted man er bleven til paa.
Atakarpok, har Sælhunde. Atakarbik, Tiden, naar Sælhunden kommer.

Sabbior-

Sabbiorpok, smidder. Sabbiorbik, en Smidde.

Okallukpok, Taler. Okallukbik, Prædikestoel.

Sennavok, arbejder. Sennavik, Verksted.

Piok, kommer. Pibik v. Pigvik, Sted eller Tid at komme paa.

Innuvok, lever. Innuvik, Fødselsdag v. Fødested.

No. 12. *Eek*, eens, fælles, sammen. Føjes til Substantiva, for Ex.

Attek, Navn. Atteek, Navne; som har eens Navn.

Illak, en Deel af noget. Illegeek, Menige.

Nukak, yngre Broder eller Søster. Nukareek, Brødre eller Søstre sammen, Sambrødre, Samsøstre.

Nulliak, Hustrue. Nulliareek, Ægtefolk.

Mærk: 1) Dette Affixum sætter Ordet strax i Duali, saa at det bliver defectivum, som ingen singulare har, saalænge det staaer uden Suffixo. Dog kan det tage Suffixum til sig, som Atteek, Navne, Atteera, min Navne.

2) Det har og megen Forvandtskab med Katak No. 24, som især sees af deres Suffixa, der vexle om med hinanden, som: Atteet, din Navne, Attekkatà, hans Navne.

No. 13. *Eit* v. *Peit*, mange, Mængde, Antal, Hob, Flok.

og *Erksoït* v. *Pérksoït*, saare mange, stor Mængde. Føjes til Substantiva, for Ex.

Iglo, Huus. Iglorpēit, Mængde af Huse; Bye.

Iglorpérksoït, stor Mængde Huse, Stad.

Innuk, Menneske. Innuïëit, v. Innuïérksoït, Mængde Mennesker.

Ikke, Vunde, Saar. Ikkerpérksoït, mange Saar.

Mitek, Ederfugl. Miterpérksoït, Mængde af Ederfugle.

Aggiût, Fiil. Aggiuterpérksoït, mange File.

Aulèit, Bøsse. Auleiserpérksoït, mange Bøsser.

Mærk: 1) Dette Affixum sætter Ordet strax i plurali; saa det bliver defectivum, som ingen singulare eller duale har.

2) Man kan og giøre et Diminutivum heraf ved pengoæt, en liden Flok, en ringe Mængde; som: Iglorpéngoæt, en liden Flok Huse.

No. 14. *Eitsiak*, see No. 22.

No. 15. *Et*, see No. 7.

No. 16. *Etlẵk*, for meget, i for høj Grad.

Føjes til Verba, og giør et augmentativum verbale, for Ex.

Angivok, er stor. Angivetlăk, for stor.

Naïpok, er kort. Naïpetlăk, for kort.

Nerriavok er slugen. Nerriavetlăk, en Fraadser, Fyldevöm.

No. 17. *Gak, tak, rsak, tsak*, gjort, begegnet, behandlet, forrettet, (paa een eller anden Maade.)

Danner et verbale passivum, naar det føjes til et Verbum, saaledes:

Piniarpok, stræber. Piniægak, det bestræbte, Bestræbelse.

Asserorpok, fordærver. Asserugak, fordærvet.

Ermikpok, vasker. Ermigak, vasket.

Seglilerpok, arbejder tynd. Segliligak, Bret, Dæle.

Egi-

Egipok, bortkaster. Egitak, bortkast.
Missukpok, dypper. Mussuktak, dyppet.
Piok, bekommer. Pirsak, det bekomne.
Sajmaupok, benaader. Sajmäursak, benaadet.
Okautigàu, taler om. Okautigirsak, omtalt.
Pingilak, faaer ikke. Pingitsak, det man ej har faaet.

No. 18. *Giksok*, v. *riksok*, smuk, af god Egenskab. Føjes til Substantiva, og er egentlig Participium af affixum verbale gikpok v. rikpok, for Ex.

Isuma, Sind, Gemyt. Iisumágiksok, retsindig, godt Gemyt.
Pik, en Ting. Pígiksok, en smuk eller god Ting.
Innuk, et Menneske. Innúgiksok, et smukt eller godt Menneske.
Tararsóut, et Spejl. Tararsoutígiksok, et smukt Spejl.
Arnak, en Qvinde. Arnariksok, en smuk Qvinde.
Nettek, Gulv. Netteriksok, smukt Gulv.

No. 19. *Iak*, den som er efter eller henter noget. Føjes til Substantiva, og undertiden til Verba, for Ex.

Ivik, Græs. Igviak, den som henter Græs.
Päurnak, Krækkebær. Päurniak, den, som henter Krækkebær.
Nálekpok, adlyder. Nálegiak, den som er henne at adlyde ɔ: en Kirkegiænger.

No. 20. *Inak*, blot, kun, allene, 2) almindelig, ret og slet, 3) ganske og aldeles.

Men i sidste Bemærkelse bruges dog rettere Iuïnak No. 39, med hvilket dette og har meget Forvandtskab.

Føjes til Nomina, Pronomina, Adverbia og Appositiones, for Ex.

Okak, Tunge. Okãinak, blot Tunge, kun Tunge.

Náïa, en Maage. Naïãinak, en almindelig Maage.

Pinnersok, smuk. Pinnersũinak, blot smuk, ɔ: ganske smuk.

Innuk, Menneske. Innũinak, blot Menneske, ret og slet Menneske.

Atauzek, een. Atauzẽinak v. Atauzẽnak v. Atauzeenak, kun een, een eeneste.

Tauna, den. Taunãinak, kun den.

Kingomut, bag ud. Kingomũinak, ganske v. kun bag ud, lige tilbage.

Tajma, saaledes. Tajmãinak, blot saa.

Aissule, for Spøg. Aissulẽinak, blot for Spøg.

No. 21. *It.* see No. 7.

No. 22. *Itsiak*, *èitsiak*, middelmaadig, maadelig af sit Slags, mellem begge, nogenledes, halv, 2) smuk.

Føjes til Nomina, Pronomina og Adverbia, for Ex.

Akpà, en Alke. Akpàitsiak (nogle skrive Akpèitsiak) en maadelig stor Alke.

Atak, en Sælhund. Atàitsiak, en halvvoxen Sæl.

Inne,

Inne, et Kammer, Innitsiak, et middelmaadig stort Kammer. 2) et smukt Kammer.

Nèitsek, en Fiord-Sæl. Neitlitsiak, en halvvoxen af samme Slags.

Utokak, gammel. Utokàitsiak, halvgammel.

Angirsok, stor. Angirsoèitsiak, middelmaadig stor, ej af de største.

Ajungitsok, god. Ajungitsoèitsiak, nogenledes god, ej af de sletteste. 2) ret god, anstaaelig.

Iklerbik, en Kiste. Iklerbìtsiak, en maadelig stor Kiste. 2) en smuk Kiste.

Iglo, Huus. Iglytsiak, et maadeligt stort Huus, 2) et smukt Huus.

Una, den. Unditsiak, den maadelig store. 2) den smukke.

Ingma. lidt. Ingmàitsiak, nogenledes, til Maade.

No. 23. *Kāk*, allerførst. Føjes til Substantiva, for Ex.

Pik, en Ting. Pekāk, den første Ting; den, som først har været til.

Pigvik, det Sted man kommer paa. Pigverkāk, det Sted, man først kommer paa.

No. 24. *Katak* v. *kate*, Følge; meddeelagtig, (svarer til det Danske præfixum Med-, Hos-)

Føjes til Substantiva og Verba. for Ex.

Nuna, Land. Nunakatak. Landsmand.

Iglo,

Iglo, Huus. Iglokatak, en, som boer i samme Huus.

Innuk, Menneske. Innukatak v. Innukáte, Med-Menneske.

Pigârpok, vaager. Pigârkatak, en Medvaager.

Sinikpok, sover. Sinikáte, En Hossover. En Sengekammerat.

Om dettes Forvandtskab med eek see No. 12.

No. 25. *Ke*, mere end, (dets plurale synes at være *Kingit*.) Er vel uden suffixum ubrugelig, men med suffixum lagt til et Verbum, gjør det et Verbale Comparativum, og synes deriveret af affixum verbale *Kau*, stor, for Er.

Angivok, er stor. Angikà, hans større ɔ: den større end han. Angikingæt, deres større ɔ: den større end de.

Amerdlavok, er mange. Amerdlakèjt, deres flere ɔ: flere end de.

Sillikpok, er bred. Sillikèt v. Sillikinget, den, som er bredere end du.

No. 26. *Kitsok*, smaat; som har en Ting lidet i Forhold mod andre.

Er egentlig participium af affixum verbale *kipok*, og lægges til Nomina Substantiva, for Er.

Irse, Øye. Irsikitsok, smaa-Øyet.

Nio, et Been. Niokitsok, kortbenet.

No. 27. *Ko*, Stykke, Bitling, Lap, eller Affald af noget. Lægges til Verba saaledes:

Kopivok, kløver. Kopako, en Splint.

Nappivok, bryder i Stykker. Nappako, et afbrudt Stykke, en Stump.

Pillekpok, tilskjærer. Pillardluko, en Skræderlap.

Pillektorpok, sauger. Pillektorneko, en Saugespaan.

Ullimavok, hugger. Ullimako, Huggespaan.

No. 28. *Koéksak*, , ældgammel, udlevet.

Lægges til Substantiva, for Ex.

Innuk, Menneske. Innukoéksak, et ældgammelt Menneske.

Arnak, Qvinde. Arnakoéksak, en udlevet Qvinde, en gammel Kierling.

No. 29. *Kortôk*, stor i Rum eller Omfang, viid, rummelig.

Føjes til Substantiva, som:

Iglo, et Huus. Iglokortôk, et stort rummeligt Huus.

Upæt, Bagdeel. Upætikortôk, en stor Bagdeel.

Pôk, en Pose. Pókortôk, en viid Pose.

Iklerbik, en Kiste. Iklerbikortôk, en stor v. rummelig Kiste.

No. 30. *Kot*. Føjes til Substantiva og Verba:

a) Naar det føjes til Substantiva betegner det gierne noget ved eller om den Ting, som Substantivum betyder, for Ex.

Pik,

Pik, en Ting. Pekkot, plur. Pekkotit, Ting om hinanden, Gods, Løsøre.

Sâk, Fordeelen, Forstykket. Sâkot, plur. Sâkotit, det en har for ved sig; speciatim en Grønlænders Pile-Redskaber, der ligge for ved ham paa hans Baad.

b) Men naar det føies til Verba, betegner det noget til en og anden Bestemmelse, efter Verbi Bemærkelse, og skulde snart synes at være dannet af Affixum verbale *kovok*, i hvilket Fald det maatte høre under No. 7, for Ex.

Puktavok, flyder op. Puktakot, det, hvorved noget flyder op; en Doble paa et Garn; en Boje ved et Anker, o. s. fr.

Aualekpok, skyder ud fra. Aualekkot, i plur. Aualekkotit, Grene paa Træer, (fordi ved dem Træet breder sig ud til alle Sider.)

No. 31. *Kout*, see No. 8.

No. 32. *Ksak*, bestemt, eller tjenlig til, 2) tilkommende. Føies til Nomina, for Ex.

Nálegak, Herre. Nalegéksak, en bestemt eller tilkommende Herre.

Annorâk, en Skiorte. Annorâksak, noget til en Skiorte, Lærred.

Pik, en Ting. Piksak, noget til Brug.

Inne, Kammer. Inníksak, et Sted til Kammer.

Iglo, Huus. Iglúksak, noget til et Huus v. ens tilkommende Huus.

Aggiut

Aggiut, Fiil. Aggiutíksak, Jern tjenlig til en Fiil v. en Fiil bestemt til ens Ejendom.

Attek, Navn. Attíksak, det en skal hede.

Suna, hvad? Suksak, hvortil, til hvad Brug? (er det Pronomen interrogativum, hvormed i saa Fald kan sporges.)

No. 33. *Kulùk*, ussel. 2) forundringsværdig.

Dette Affixi egentlige Bemærkelse er ellers ikke saa let at bestemme, da det baade kan tages i god og ond Bemærkelse; men altid bruges det, naar man sættes i en vis Affekt over det benævnte; og Udtalen, samt bosføjet Mine maae ofte bestemme, enten det skal tages i god eller slet Meening.

Føjes til Substantiva og Pronomina, for Ex.

Arnak, en Qvinde. Arnakulùk, den stakkels Qvinde. 2) den slemme Qvinde.

Innuk, Menneske. Innukulùk, et usselt, beklageligt Menneske. 2) Der er Mennesker nok!

Pik, en Ting. Pikulùk, en ussel Ting.

Atak, en Sælhund. Atakulùk, hvilken stor Sælhund! 2) hvilken Vrimmel af Sælhunde!

Una, Han. Unakulùk, den slemme. 2) den Stakkel.

Mærk: a) Dette Affixum, som saaledes ofte bruges interjectionaliter, kan og tillægges Interjectio admirantis: Sillat! Ej! thi deraf har man Sillakuluk! Ej den Stakkel! og maaskee Affixum selv har sin Oprindelse af dette Ord.

b) Naar det har Diminutivum ngoak, No. 53, føjet til Enden, betegner det altid noget beklageligt og usselt, saasom:

Innuku-

Innukulúngoak, det lille stakkels Menneske!
Sillakulúngoak, din lille Stakkel!

No. 34. *Kusúk*, bruges paa nogle Steder næsten samme Bemærkelse, som næstforegaaende, dog meest i en medlidende Tone, for Ex.

Tauna, den. Taunakusúk, den Stakkel!

No. 35. *Lek*. Danner et Slags Superlativum i Hensig til Hoved-Ordets Bemærkelse, og føjes ti Substantiva, for Ex.

Sio, Fronten. Siúdlek v. Siúrdlek, den første.

Kingo, Bagen. Kingúdlek v. Kingúrdlek, der sidste.

Ka, Overfladen. Kádlek, den øverste.

Angæjuk, en ældre Broder eller Søster. Angæjuklek, den ældste.

Iso, Ende. Isuklek, den Yderste.

No. 36. *Liak*. 1) en gjort Gjerning. 2) en Jæger Fanger, Samler.

Føjes til Nomina, og i første Bemærkelse hel til Adjectiva, for Ex.

Pik, en Ting. Pilliak, en gjort Gierning.

Ajungitsok, god. Ajungitsulliak, en god Gjerning.

Ajertok, ond. Ajortulliak, ond Gjerning.

Akpa, Alke. Akpalliak, en Alkejæger.

Akèikfek, Rype. Akeikselliak, en Rypejæger

Pāurnak, Krækebær. Pāurnalliak, en Krækebær Samler.

No. 37

No. 37. *Lik*, begavet med; som har det eller det.
Føjes til Nomina, for Ex.

Kajak, en Mandfolke-Baad. Kajalik, med Kajak, som har Kajak.

Ajorte, Synd. Ajortilik, med Synd, syndig.

Kongnek, Kløft. Kongnilik, med Kløft, kløftet.

Iglo, Huus. Iglolik, med Huus, som har Huus.

Pik, en Ting. Pilik, den, som ejer noget.

Auk, Blod. Aulik, med Blod, blodig.

Amaut, en Pels at bære Børn i. Amautilik, en som har Barnepels paa.

No. 38. *Luak*, vel, fuldkommen, ret.
Føjes til Verba, og forekommer sielden; men i den Sted hellere *Luartok*, som er Participium af affixum verbale; *Luarpok*, som:

Attorpok, nyttes. Attordluak, ret nyttig.

Námakpok, passer. Námagluak v. Námagluartok, det, som passer fuldkommen.

Epok, er. Illuak, det som er ret v. fuldkommen got.

Piok, skeer. Pidluak, det som skeer vel.

No. 39. *Luï'nak*, ganske, aldeles.
Synes sammensat af *Luak* (No. 38.) og *Inak* (No. 20.) og føjes til Nomina og Pronomina, som:

Tamât, alt. Tamardluï'nak, Altsammen, det ganske, Alt.

Kissiet, ham allene. Kisserdluï'nak, ham ganske allene.

Tauna, den. Taunaluï'nak, den ganske og al-
deles.

No. 40. *Lùk, pilùk,* slem, styg, hæslig, ond.
Føjes til Substantiva, for Ex.

Pik, en Ting. Pilùk, en slem Ting.

Arnak, Qvinde. Arnardlùk, en hæslig Qvinde.

Nuna. Land. Nunapilùk, et stygt Land.

Náïa, en Maage. Náïardlùk, en stor slem Maage (et vist Slags Maage.)

Iglo, Huus. Iglopilùk, et slemt Huus.

Innuk, Menneske. Innupilùk, et Skarn af et Menneske, et ondskabsfuldt Menneske.

Erkarsaut, en Tanke. Erkarsautepilùk, en slem Tanke.

Mærk: a) Der er omtrent den Forskjel imellem *luk* og *piluk* at det første bruges i Flæng baade om ond Egenskab og hæslig Udseende; men det sidste næsten allene om ond Egenskab.

b) Man kan og i Steden derfor bruge *luktok* som er Participium af affixum verbale *lukpok* for Ex. Innordluktok, et hæsligt Menneske.

c) Det har ellers meget Forvandtskab med Kulu (No 33.)

No. 41. *Mâk*, bevant, beløben i, vant til, erfaren. Føjes til Verba, for Ex.

Merforpok, syer. Merformâk, vant til at sye.

Piok, gjør. Pimmâk, en som er bevant med det han gjør; sit Arbejde voxen.

Nagliukpok, lider. Nagliungmâk, erfaren i Lidelser; forsøgt i at lide.

No. 42. *Minek*, et Stykke.
Føjes til Substantiva, for Ex.

Ann-

Annorâk, Skiorte, Lærred. Annorâminek, en Klud.

Igalâk, Vindue. Igaláminek, et Stykke Vindues Glas.

Ernguſek, en Flaſke. Ernguſerminek, et Stykke Flaſke-Glas.

Kersſuk, Brænde. Kersſuminek, et Stykke Brænde.

No. 43. *Mio*, En Beboer; ſom er v. opholder ſig paa v. hos.

Føjes til Subſtantiva, for Ex.

Núna, Land. Nunámio, den ſom opholder ſig paa Landjorden.

Kablunâk, en Europæer. Kablunâmio, den ſom boer hos Europæerne ↄ: paa Colonierne.

Killak, Himmel. Killangmio, Himmelbeboer v. den, ſom er i Himmelen.

Kangek, en Huk. Kangermio, en Hukkeboe.

Kangerdluk, en Fjord. Kangerdlormio, en Fjord-boe.

Nõuk, en Odde. Nõungmio, en Oddebeboer.

Iglorpérkſoït, en Stad. Iglorpérkſoarmio, en Borger.

Nunárſoak, et ſtort Land. Nunárſoarmio, den ſom boer paa det ſtore Land.

Amaralik, et Steds Navn. Amaralingmio, den ſom boer paa Amaralik.

No. 44. *Miſâk*, beſtemt til den eller den Tid.

Lægges til Adverbia, ſom:

Akkago, i Morgen. Akkagomiſâk, overblever v. opſat til i Morgen.

Unnukut, om Aftenen. Unnukumiſâk, Aftens Maaltid.

No. 45. *Nâk, rnak.* Har næſten ſamme Bemærkelſe ſom *krſuk* (No. 6.) og ſkal tilkjendegive et Slags Ligning efter det, Hoved-Ordet bemærker, for Ex.

Akpa, en Alke. Akpârnak, en Klub-Alke.

Neſa, et Marſviin. Neſárnak, et ſtørre Slags Marſviin.

Nerdlek, en Gaas. Nerdlérnak, en Radgaas.

Kurkſâut, en Kile. Kurkſaunak, en liden kileformig Fiſk, kaldet: Tangſpræl.

No. 46. *Nâk,* første Gang, uvant.

Føjes til Verba, ſom:

Nulliarpok, gifter ſig, faaer en Kone. Nulliarnâk, nygift Mand, Brudgom.

Merſorpok, ſyer. Merſornâk, uvant til at ſye.

Piok, gjør. Pernâk, uvant, den ſom første Gang gjør noget.

No. 47. *Nak,* Aarſag til, værd at.

Lægges til Verba, og bliver ofte brugt ſom Slags Interjectio, ſom:

Ungavok, længes efter. Unganâk, værd at længes efter.

Erdlikpok, er paaholden paa. Erdlingnâk, værd at holde paa, koſtbart.

P.

Piomavok, vil have. Piominàk, det man gjerne maatte have, det som foraarsager Lysten. 2) Ak, hvem der havde det!

Umigàu, hader. Uminàk, det som opvækker Had eller Ulyst. 2) det var Skade!

Mærk: Naar det bruges som Nomen, kan og i dets Sted bruges *nartok*, participium af affixum verbale *narpok*, som: Erdlingnartok, Piominartok.

No. 48. Nek, Endelsen af Infinitivo, altsaa et Verbale, og har mere end een Bemærkelse.

1) I Almindelighed er det Infinitivus nominascens, og bruges som et Substantivum, som:

Okallukpok, taler. Okallúngnek, det at tale, Talen.

Mattarpok, klæder af. Mattárnek, det at klæde af, Afklædning.

Ullapipok, har meget at bestille. Ullapinek, Overvælden af mange Forretninger.

2) I Besynderlighed lagt til saadanne Verba, som betyde at virke noget, giver det en efterladt Virkning tilkiende, som:

Ullimavok, hugger. Ullimánek, huggen Skade.

Kappivok, stikker. Kappivnek, et Stik.

Navlorpok, bryder i smaa Stykker. Navlórnek, et lidet afbrudt Stykke.

Aggiarpok, filer. Aggiárnek, et Skaar af en Fiil.

Kerſulliok, Branden slukkes. Kerſullinek, en slukt Brand.

3) Naar det lægges til Verba, som give en vis Beskaffenhed tilkjende, kan det ogsaa staa som Comparativus, mere, eller Superlativus meest, for Ex.

Ajungilak, er god. Ajunginek, den beste, der som er bedre end den anden.

Mamarpok, smager got. Mamárnek, den som smager bedst.

Nutâvok, er ny. Nutâunek, den nyeste v. det som er nyere end en anden.

Mikivok, er liden. Mingnek, mindre, mindst.

Mærk: Angaaende denne sidste Bemærkelse vil mere forekomme under Adjectivorum Comparation.

No. 49. *Nertôk*, overmaade, (synes sammensat af Infinitivi Endelse *Nek*, (see No. 48.) og Affixum *Tôk* (No. 81.) og føjes til Verba, som:

Innuvok, lever. Innunertôk, den som lever overmaade længe.

Piomeitsekpok, faaer Lyst til. Piomeitsengnertôk en overmaade begjerlig.

No. 50. *Nérrursok*, mere, meest.

Er Participium af affixum verbale *Nerrovok*, og gjør et Comparativum eller Superlativum, ligesom Ordet construeres til; har altsaa megen Lighed med *Nek* (No. 48.) hvoraf det og har sin Oprindelse, som nærmere vil blive omtalt under Adjectivorum Comparation.

Føjes til Verba, for Ex.

Kakorpok, er hvid. Kakornérrursok, hvidere eller hvideste.

Ajung-

Ajungilak, er god. Ajunginérrurſok, bedre v. beſt.

Nutávok, er ny. Nutãunérrurſok, nyere v. nyeſt.

No. 51. *Nerryvſâk*, *nivſâk*, allermeeſt, i højeſte Grad.

Danner det egentligſte Superlativum, og har ſin Oprindelſe af *Nek*, (No. 48.) ſaaledes:

Ajórnek, værre v. værſt. Ajornerryvſâk, eller Ajornivſâk, allerværſt.

Angnek, ſtørre, ſtørſt. Angnerryvſák eller Angnivſâk, allerſtørſt.

Mærk: a) Man kan og i dets Sted bruge *Nerryvſârtok*, ſom er Participium af affixum verbale *Nerryvſârpok*, for Ex.

Pinnérnek, ſmukkere, ſmukkeſt. Pinnernerryvſârtok, allerſmukkeſt.

b) Herom vil ellers forekomme mere under Adjectivorum Comparation.

No. 52. *Ngajek*, næſten, meeſtendeel, halvvejs.

Føjes til Nomen, ſom:

Kablunâk, en Europæer. Kablunângajek, næſten en Europæer, en halv Europæer.

Peble, gal. Peblíngajek, halvgal, fjanted.

Nutâk, ny. Nutângajek, næſten ny.

No. 53. *Ngoak*, liden, lidet, (nogle ſkrive *ngvoak*) Gjør et Diminutivum, ſom meget ofte forekommer, og føjes baade til Nomina, Pronomina og Adverbia, ſom:

Núna, Land. Nunángoak, et lidet Land.

Atak, Sælhund. Atángoak, en liden Sæl.

Allerse, en Hose. Allersingoak, en liden Hose.

Mitek, en Ederfugl. Mitíngoak, en liden Ederfugl.

Iglo, Huus. Iglúngoak, lidet Huus.

Iklerbik, Kiste. Iklerbingoak, liden Kiste.

Ajungitsok, god. Ajungitsúngoak, den lille gode v. lidt godt.

Innuk, Menneske. Innúngoak, et lidet Menneske.

Aggiut, Fiil. Aggiutingoak, en liden Fiil.

Auleit, en Bøsse. Auleilingoak, en liden Bøsse.

Sidlit, en Hvæssesteen. Sidlisingoak, en liden Hvæssesteen.

Una, den. Unángoak, den lille.

Aksut, haardt. Aksúngoak, lidt haardt.

Mærk: a) Dette Affixum betegner just ikke altid en Lidenhed, men tiener til at formilde Ordets Bemærkelse, og bruges især ofte, naar man vil tale bevægelig, hvorpaa haves Exempler under No. 33.

b) Dersom det føies til et Ord, som tilforn har taget mod en anden Composition, da sættes det gierne sidst, og tillægger det hele Compositum sin Bemærkelse, som:

Nõungmio, en Oddeboe. Nõungmiúngoak, en liden Oddeboe.

c) Dog kan det ogsaa finde Sted foran andre Compositioner, men tillægger da kun Hoved-Ordet, eller saa meget af Compositum, som det har for sig, sin Bemærkelse. Og da dette Diminutivum saa ofte forekommer, kan her til ydermere Oplysning om dets Brug imellem flere Affixa, anføres følgende Exempler paa en Composition med *lik* (No. 37) *mio* (No. 42) og *ngoak*, der og kan tiene til at danne et Compositum med flere Affixa, og af hvis forskiellige Omsætning det sees, at Affixum stedse kun giver Bemærkelse til saa meget af Ordet, som det

det har for ved sig, og man derfor nøie maae passe at sætte det paa sit rette Sted, som:

Narksak, en Mark. Narksalik, et Land med Mark.

Narksángoak, en liden Mark. Narksángoalik, med en liden Mark.

Narksámio, den som boer paa Marken.

Narksángoármio, den som boer paa den liden Mark.

Narksamiúngoak, den lille Markbeboer.

Narksalingmio, den som boer paa det Land med Mark.

Narksalingoármio, den som boer paa det lidet Land med Mark.

Narksámiulik, det (Land) som har en Markbeboer.

Narksangoalingmio, den som boer paa det Land med den liden Mark.

Narksalingmiúngoak, den liden Beboer af det Land med Marken.

Narksamiulingoak, det lidet (Land) som har en Mark-Beboer.

Narksángoalingmiúngoak, den lille, som boer paa det (Land) med den liden Mark.

Narksángoarmiúngoalingoak, den lille, som har den lille Beboer af den liden Mark o. s. f.

No. 54. *Niak*, stræber, eftertragter.

Er ei meget forskiællig fra *Liak* (No. 36.) og føies til Substantiva, som:

Akèiksek, Rype. Akeiksiniak, den som eftertragter, eller gaaer efter, Ryper.

Arbek, Hvalfisk. Arbéniak, en Hvalfanger; den som er paa Hvalfangst.

Tukto, et Reensdyr. Tuktuniak, en som stræber at fange Reensdyr; den som er paa Reenjagt.

Kanniok, en Ulk. Kanniorniak, den som efter tragter Ulke; En Ulkefisker.

No. 55. *Nivsak*, see No. 51.

No. 56. *Ot* og *Out*, see No. 7.

No. 57. *Padlâk*, (andre skriver *Pallars*) Lyd, Sprog, Bulder efter noget, det som lader at være v. har Overeensstemmelse med noget andet

Føies til Substantiva, som:

Kahlunâk, en Europæer. Kablunarpadlăk, Lyd af Europæisk Tale, Europæisk.

Iglak, Latter. Iglarpadlăk, Skoggerlatter.

Kemmek, Hund. Kemmerpadlăk, Lyd efter Hunde; Hundetuden.

Aulèit, Flint. Auleipadlăk, Flintelyd.

Nællursok, en Hedning. Nællursorpadlăk, hedensk, det som er efter Hedningenes Viis.

No. 58. *Păk*, allerydérst i en Række.

Føies til Nomina, og helst til dem, som ere sammensatte med *Lek* (No. 35.) som:

Siurdlek, den første. Siurdlerpăk, den allerførste.

Isuklek, yderst. Isuklerpăk, allerydérst.

Sieldnere findes det lagt til andre Ord, som:

Kardlik, Buxer. Kardlikpăk, et Par store Yder-Buxer.

No. 59. *Palùk*, har samme Bemærkelse som *Padlăk* (No. 57.) men føies helst til Verba, som:

Ekkarpok, skyder. Ekkarpalùk, Lyd eller Knald efter Skud.

No. 60. *Peit, péngoæt, pérksoit*, see No. 13.

No. 61.

No. 61. *Piak*, just, lige. (Har megen Forvantskab med *Pa͂k* No. 58.)

Føjes til Nomina, Pronomina og nogle Adverbia loci, som:

Auangnâk, Norden. Auangnârpiak, lige i Norden, Nordpolen, alleryderst i Norden.

Ka, Overfladen. Kârpiak, just det alleröverste, Toppen, Issen.

Iſo, Ende. Iſórpiak, allerydersti Enden, Spidsen.

Ouktòut, Maal. Ouktoutérpiak, lige samme Maal.

Nellà, tvært over for. Nellérpiak, just lige over for noget.

Tauna, den. Taunérpiak, just den.

Sume, hvor? Sumérpiak, hvor just? hvor som helst.

Suna, hvad? Sórpiak, hvad just.

Terſóna, der igjennem. Terſonárpiak, just der igjennem.

No. 62. *Piarſuk*, see No. 6.

No. 63. *Pik*, findes føjet til visse Substantiva, og synes at bemærke: fortrinlig, det rette i sit Slags, for Ex.

Imak, Hav. Imarpik, det rette store Hav, det vilde Hav.

Tellek, Arm. Tellerpik, den højre Arm.

No. 64. *Piluk*, see No. 40.

No. 65. *Rak*, see No. 1.

No. 66. *Rdla͂k*, nylig. Føjes til Verba, som:

Ak.

Anniok, gaaer ud, fødes. Annerdlăk, nyfødt.
Tingipok, flyver bort med Vinden. Tingerdlăk, en nylig udfløjen, v. flyk Fugleunge.
Tokovok, døer. Tokordlăk, nylig død.

No. 67. *Rikſok*, ſee No. 18.

No. 68. *Ruak*, ſee No. 45.

No. 69. *Rue*, ſee No. 5.

No. 70. *Rojùk*, 1) ſær meget; ſærdeles, 2) ſærdedeles ſtor eller meget ſlemt, ſkjændigt.

Føies til Adjectiva og nogle Adverbia i førſte Bemærkelſe, men til Subſtantiva og Pronomina, ſieldnere til Verba, i ſidſte Bemærkelſe, danner ſaaledes et Augmentativum, ſom:

Iglo, Huus. Iglorojùk, et meget ſtort eller ſlemt Huus.
Tauna, den. Taunarojùk, den ſlemme.
Angirſok, ſtor. Angirſorojùk, meget ſtor.
Ingma, lidet. Ingmarojùk, meget lidet.
Okallukpok, taler. Okallorojùk, en ſlem Taler, den ſom giver en ſkiden Mund.

Mærk: Naar dette Affixum ſamles med *ngoak* (No. 53) eller *rſoak* (No 75), forhøjes Bemærkelſen til overmaade, og i førſte Fald kan det og formilde den, ſom:

Iglorojúrkſoak, et overmaade ſtort v. ſlemt Huus.
Iglorojúngoak, et overmaade lidet v. uſſelt Huus.
Una, den. Unarojúngoak, den lille Stakkel.
Ingmarojúngoak, overmaade lidet.
Itſak, for mange Aar ſiden. Itſarojúrkſoak, i ældgamle Tider.

No. 71.

No. 71. *Rolûk*, har næsten samme Bemærkelse, dog bruges det meest i den slemme, og føjes helst til Verba, som:

Okallukpok, taler. Okallorolûk, den som giver skiden Mund, en Knurhane.

Erdlokingârpok, lider stor Møje. Erdlokingâro-lûk, den som lider overmaade stor Møje.

No. 72. *Rsak*, see No. 17.

No. 73. *Rsâk*, herlig, skjøn, ypperlig.

Føjes til Substantiva, for Ex.

Nuna, Land. Nunarsâk, et ypperligt Land.

Gude, Gud. Gudirsâk, den herlige Gud.

Iglo, Huus. Iglursâk, et skjønt Huus.

No. 74. *Rsiak*, *siak*, kjøbt, faaet, forhvervet, bekommet.

Føjes til Substantiva, som:

Nâïa, Maage. Naïârsiak, en bekommen v. kjøbt Maage.

Kajak, en Mandfolkebaad. Kajârsiak, en kjøbt Kajak.

Mitek, en Ederfugl. Mitérsiak, forhvervet eller kjøbt Ederfugl.

Pannik, Datter. Pannîksiak, en tiltagen Datter, Fosterdatter.

Allerse, Strømpe. Allersîsiak, en kjøbt Strømpe.

Aggiut, Fiil. Aggiutisiak, en kjøbt Fiil.

No. 75. *Rsoak*, *rksoak*, stor, meget.

Dette gjør et Augmentativum, som er modsat Diminutivum *ngoak* (No. 53.) og bruges paa samme Maade, som:

Nuna,

Nuna, Land. Nunársoak, et stort Land.

Atak, Sælhund. Atársoak, en stor Sælhund.

Nipe, Røst. Nipérsoak, en stor Røst.

Idlek, en Brix. Idlérsoak, en stor Brix.

Ivik, Græs. Ivírksoak, stort Græs.

Angirsok, stor. Angirsórsoak, meget stor.

Kakortok, hvid. Kakortórsoak; meget hvid, eller den store hvide.

Iglo, Huus. Iglórsoak, et stort Huus.

Innuk, Menneske. Innúrksoak, et stort Menneske.

Angut, en Mand. Angúrsoak, en stor Mand.

Aulèit, Bøsse. Aulèirsoak, en stor Bøsse.

Mærk: Hvad under *ngoak* (No. 53) er anmærket, gielder her i modsat Forstand, da *rsoak* ofte medbringer det Ord, det tillægges, en værre Betydning, som:

Tauna, den. Taunársoak, den slemme, den Skjelm.

No. 76. *Rta, ta*, Føjes til Substantiva, men ikke uden Suffixum, og Bemærkelsen er vanskelig at udtrykke, dog skal det betegne noget som er hos eller blandt andet, eller dets tilhørende, for Ex.

Angût, en Mandsperson. Angutità, hendes Mandsperson; det Mandfolk, hun er i Telt hos, eller i Følge med.

Arnak, en Qvinde. Arnártej, hans Qvindfolk; de Qvindfolk, han har i Huse, eller har til at roe sin Baad.

Katternâk, nygift. Katternârtæt, deres nylig udgiftede.

Mingnek, mindst. Mingnértæt, den mindste iblandt dem.

Ajortok, den onde. Ajórtórtavut, de onde iblant os.

Napparsimarsok, Syg. Nappársimarsórtej, hans Syge.

No. 77. *Sak*, see No. 17, 32 og 73.

No. 78. *Sâk*, *tâk*, ny, ung.

Føjes til Nomina, som:

Auatak, en Blære. Auatartâk, en ny Blære.

Pannik, en Datter. Panniksâk, en ung Datter.

Iklerbik, en Kiste. Iklerbiksâk, en ny Kiste.

Innuk, Menneske. Innutâk, et nyt Menneske, eller et nyfødt Barn.

Iglo, Huus. Iglutâk, et nyt Huus.

Inne, Kammer. Innitâk, et nyt Kammer.

Tupek, Telt. Tupertâk, en ny Telt.

Kódlek, en Lampe. Kodlersâk, en ny Lampe.

Eput, en Aare. Eputitâk, en ny Aare.

No. 79. *Se*, *te*. Betegner den eller det gjørende, v. en Gjører; og danner et verbale agens, lægges altsaa til Verba, som:

Assavok, Elsker. Assárse, en Elsker, Liebhaber, Kjæreste.

Piniarpok, stræber, forhverver. Piniarte, en Stræber, en Forhverver.

Ajokærsorpok, underviser. Ajokærsorte, en Underviser, Lærer, Kateket.

Ajokærsóïok, idem, Ajokærsóïrse, idem.

No. 80.

No. 80. *Siak*, see No. 74.

No. 81. *Sôk, tôk*, stort, viit, meget, (som har elle sieldnere er) er det modsatte af *Kitsok* (No 26.)

Føjes baade til Nomina og Verba, som:

Isuma, Tanke. Isumatôk, den som har en sto Tænkekraft, dybtænkende.

Ipak, Fibre. Ipartôk, storfibret.

Akke, Betalning. Akkissôk, dyre.

Irse, Øye. Irsitôk, storøyet.

Pik, en Ting. Pissôk, som har mange Ting, rig

Kardlik, Buxer. Kardliktôk, storbuxet.

Pamiok, Hale. Pamiortôk, storhalet.

Nio, Been. Niutôk, storbeenet.

Piomavok, vil have. Piomatôk, begjerlig.

Pilerivok, har Lyst. Pileritôk, som har stor Lyst

Mærk: Til dette Affixum kan ellers ethvert Participium no minascens forandres, ved blot at gjøre de sidste Stavelse lang, som:

Itirsok, dyb. Itirsôk, meget dyb.

Siliktok, breed. Siliktôk, meget breed.

No. 82. *Sokak, Tokak*, gammel.

Føjes til Nomina, og er det modsatte af *Sâk, tâk* (No. 78.) som:

Pik, en Ting. Pissokak, en gammel Ting.

Annorâk, Klæde. Annorâtokak, gammelt Klæde

Pôrusek, Pose. Pôrusisokak, gammel Pose.

Innuk, Menneske. Innútokak, gammelt Menneske.

Aggiut, Fiil. Aggiutitokak, gammel Fiil.

No. 83. *Suak*, *Tuak*, eeneste.

Føjes til Substantiva, for Ex.

Pannik, Datter. Pannisuak, eeneste Datter.

Ernek, Søn. Ernetuak, eeneste Søn.

Kittôrnak, Barn. Kittornátuak, eeneste Barn.

No. 84. *Sungne*, see No. 5.

No. 85. *Súsek*, Gjør et Verbale, og giver en vis Beskaffenhed tilkjende efter Verbi Bemærkelse, da det kommer i Steden for sammes Endelse, som:

Anniarpok, lider. Anniarsûsek, Lidelse.

Pinnerpok, er smuk. Pinnersûsek, Smukhed.

Ajungilak, er god. Ajungitsûsek, Godhed.

Angivok, er stor. Angirsûsek, Størrelse.

Takpēpok, er blind. Takpētsûsek, Blindhed.

Nutâvok, er ny. Nutâurisûsek, Nyhed.

Assennikpok, elsker. Assennirsûsek, Kjerlighed,

Ikliukpok, er lysten. Ikliursûsek, Lyst, Lystenhed.

No. 86. *Ta*, see No. 76.

No. 87. *Tak*, see No. 17.

No. 88. *Tâk*, see No. 78.

No. 89. *Te*, see No. 79.

No. 90. *Tôk*, see No. 81.

No. 91. *Tokak*, see No. 82.

No. 92. *Tsak*, see No. 17.

No. 93. *Tuak*, see No. 83.

No. 94. *Ursak*, Ligning efter, ligt.

Føjes til Substantiva, som:

Kajak, en Mandfolkebaad. Kajäursak, en Ligning efter Kajak, en Model af samme.

Time, Marv i Been. Timiûrsak, Marve-Ligning, Brød.

Irse, Øye. Irsäursak, en Ligning efter Øye ɔ: Seeglas, Lommeuhr.

Innuk, Menneske. Innûrsak, Menneske-Ligning, Billede.

Iglo, Huus. Iglûrsak, en Ligning efter Huus.

Pik, en Ting. Piursak, Dukketøj.

Iklerbik, Kiste. Iklerbiursak, det som ligner en Kiste ɔ: et Skriin, en Æske.

No. 95. *Ut*, see No. 7.

No. 96. *Utak*, see No. 10.

No. 97. *Vèk*, (andre skrive *Vik*,) Egentlig; det rette i sit Slags.

Dette Affixum har meget Forvantskab med *Pik*, (No. 63.) og føjes til Nomina Substantiva, som:

Náïa, Maage. Naïavèk, den egentlige Maage.

Nálegak, Herre. Nalegavèk, den rette Herre.

Arbek, Hvalfisk. Arbavèk, den egentlige Hvalfisk, den rette Bardefisk.

Attek, Navn. Attivèk, det rette Navn, Fornavn.

No. 98. *Vik*, see No. 11.

No. 99. *Æ'rut*, mistet, solgt, afdød, skilt ved.

Bruges siedse med Suffixo, og føjes til Nomina Substantiva, som:

Nesak,

Nesak, Hue. Nesæruta, hans folgte Hue.
Nulliak, Hustrue. Nullæruta, hans afdøde eller mistede Hustrue.
Angut, Fader. Angutæruta, hans afdøde Fader.
Pik, en Ting. Pæruta, hans mistede eller folgte Ting.
Niakok, Hoved. Niakoæruta, hans mistede Hoved.

No. 100. *Ǽrsiut*, mistet, tabt, forloret, forliist. Ligesaa, som:
Umiak, en Baad. Umærsiuta, hans forliiste Baad.

For Beqvemmeligheds Skyld kan her tilføjes Register paa disse Affixorum Danske Bemærkelser.

Vant til, 41. Ved, 30, a. Vel, 3. 38. Viid, Viit, 29. 81.
Virkning (efterladt), 48. Værd at, 47.
Aeldgammel, 28. Ypperlig, 73.

IV. Capitel.

Om Nomen Adjectivum.

§. 1. De fleste Adjectiva ere Participia Verborum, der bruges som Adjectiva, og altid endes paa Ok, som:

Angirſok, ſtor, Participium af Angivok, er ſtor.
Kernektok, ſort, - - - Kernekpok, er ſort.
Ajortok, ond, - - - Ajorpok, er ond.
Ajungitſok, god, - - - Ajungilak, er god.

§. 2. Dog gives og nogle faa egentlige Adjectiva af andre Endelſer, ſom: Nutâk, ny. Utokak, gammel. Pirſariak, fornøden. Nerotôk, viid. Piſſôk, riig. Annerdlâk, nyfød.

§. 3. Gradus Comparationis Adjectivorum ſkeer ordentlig ved at forandre Adjectivi Endelſe til *Nerrurſok* i Comparativo og *Nek* i Superlativo, ſom:

Kakortok, hvid. Kakornerrurſok, hvidere. Kakórnek, hvideſt.

Ajungitſok, god. Ajunginérrurſok, bedre. Ajúnginek, beſt.

Nutâk, ny. Nutãunérrurſok, nyere. Nutãunek, nyeſt.

Angirſok, ſtor. Angnérrurſok, ſtørre. Angnek, ſtørſt.

Mikirſok, liden. Mingnérrurſok, mindre. Mingnek, mindſt.

§. 4. Men dette maae ikke tages i den strængeste Forstand, efterdi begge disse Endelser ogsaa kunne vexle af med hinanden, saa at *Nerrursok* kan staae som Superlativus, og *Nek* som Comparativus, for Ex. Angnek, størst v. større. Angnérrursok, større v. størst. Hvortil ogsaa ligger god Grund i disse Endelsers Derivation; thi Endelsen *Nek* synes at være een og samme med Infinitivus nominascens (see Cap. 3. §. 3. No. 48.) hvilket ovenanførte Exempler kunne udvise, da for Ex. *Nutã̃unek* ikke umiddelbar har sin Oprindelse af *Nutâk*, *ny*; men dette giøres først til Verbum *Nutâvok*, er *ny*, hvoraf Infinitivus *Nutã̃unek*, det at være *ny*, som faaer derpaa den Bemærkelse: *nyest*, ligesom man vilde sige: det at være ret for Alvor *ny* eller egentlig *ny* (modsat andet, som er mindre nyt). Ligesaa kommer Angnek, som et Infinitivus af Angivok, er stor; Kakornek, som Infinitivus af Kakorpok, er hvid. Af dette Infinitivus nominascens *Nek* dannes nu det Affixum verbale *Nerrovok*, hvis Bemærkelse efter Sprogets Natur maae blive: er meest v. mere. Heraf igien Participium *Nerrursok*, som ej kan bemærke andet end: den som er meest v. mere (modsat noget andet). Saaledes maae den første Endelse stedse overdrage sin Bemærkelse til den sidste, for Ex. Naar Angnek betyder størst, maae Angnerrovok betyde er størst, og Angnerrursok blive: den som er størst.

Dog i saadan Afvexling af Comparativo og Superlativo, og den deri tilsynekværende Ubestemthed, ligner dette Sprog flere andre, endog vort Danske Sprog; thi naar man siger: den større, saa er det dog i Grunden det samme, som den største, (i Hen.

(i Henſigt til de øvrige omtalte,) og naar man ſiger: den ſtørſte, maae man nødvendig mene en, ſom er ſtørre end andre.

§. 5. Ellers maae det mærkes:

a) At naar *Nek* v. *Nerrurſok* ſtaae abſolute, betegnes derved almindeligſt Superlativus, ſom:

Nálegak angnek tikipok, den ſtørſte Herre er kommen; og i dette Fald bruger man helſt *Nek*.

b) Men ſtaae de derimod ved Siden af andre Ord, ſom Graden har Henſigt til, betegnes ſnarere Comparativus, ſom:

Nálegak uavtinin angnerrurſok tikipok, en ſtørre Herre, end vi, er kommen; og i dette Fald bruger man helſt *Nerrurſok*.

§. 6. Man kan ogſaa udtrykke Comparativus blot ved de Appoſitiones: *Mit*, *Nit*, *Anga* og *Nanga*, der betyde: fremfor, imod, og lægges til det Ord, hvortil Graden ſkal have Henſigt, da ſaa Adjectivum gjerne kan ſættes uforandret ved Siden, ſom: Angirſok uamnit, ſtor fremfor mig ɔ: ſtørre end jeg. Mikirſok tuktomit, liden imod et Reensdyr ɔ: mindre end et Reensdyr. Ajungitſok omanga, god fremfor den ɔ: bedre end den. Kernektok okkonanga, ſort fremfor de ɔ: ſortere end de.

§. 7. Ligeledes kan Superlativus udtrykkes ved de Endelſer *Vſârtok* v. *Nerryvſârtok*, der ere Participia af Affixis verbalibus *Vſârpok* og *Nerryvſârpok*, og betyde: meeſt, i højeſte Grad; eller og ved Affixa nominalia *Nerryvſâk* og *Nivſâk*, (No. 51, i 3 Cap. §. 3.) ſom dermed ere beſlægtede, og have ſamme Bemærkelſe;

 men

men derved forhøjes Superlativus, og det har derm[
samme Beskaffenhed, som naar vi i Dansken sige fr[
meest til allermeest, for Ex.

Angirsok, stor. Angnérrursok, større. Angne[
størst. Angnerryvsârtok v. Angnerry[
sâk, allerstørst.

Assanartok, elskværdig. Assanarnérrursok, elskvæ[
digere. Assanárnek, elskværdigst. A[
sanarnivsâk, allerelskværdigst.

Ajortok, ond. Ajornérrursok, værre. Ajórnel[
værst. Ajornivsâk v. Ajyvsârtok, alle[
værst.

§. 8. Vil man undgaae at danne et Adjectivu[
selv til Comparativum og Superlativum, da kan det o[
skee ved at sætte de Adverbia: *Angnerrursomik*, mere[
Angnermik, meest; *Angnerryvsârtomik*, allermeest[
ved Siden deraf, som: Kakortok, hvid. Kakorto[
angnerrursomik, hvidere. Kakortok angnermik, hv[
dest. Kakortok angnerryvsârtomik, allerhvideest.

Dog er denne Maade ikke saa meget brugeli[
ved Adjectiva, som ved Verba.

§. 9. Som visse Modi Comparationis kunne og[
saa de, blant Affixa Nominalia (Cap. 3. §. 3. N[
22. 53. 70 og 75.) anførte Diminutiva og Augmentiv[
ansees, som:

Ajungitsok, god. Ajungitsungoak, lidt ɔ: nogen[
ledes god. Ajungitsoêitsiak, middelmaadig[
ɔ: skikkelig god. Ajungitsórsoak, meget god[
Ajungitsorojùk, særdeles god. Ajungitsoro[
jùrksoak, overmaade god.

§. 10

§. 10. Endelig har man endnu en Modum Comparationis, som skeer ved Affixum nominale *Ke*, (Cap. 3. §. 3. No. 25.) der lægges til det Verbum, hvortil et egentlig Adjectivum først omgjøres, og giver det da et saadant Suffixum, som Personen udfordrer, hvortil Graden har Hensigt; altsaa bliver Personen paa denne Maade indsluttet i Adjectivum selv, for Ex.

Mikirsok, liden, til hvis Verbum Mikivok, er liden, lægges *Ke* naar først Verbi Endelse *Vok* er bortkastet, som da giver Mikike, i plural. Mikikingit. Heraf dannes følgende Comparation igjennem alle Personer: Mikikà, hans mindre v. det mindre end han. Mikikèt v. Mikikinget, dit mindre v. det mindre end du. Mikikiga, mit mindre v. det mindre end jeg. Mikikingæt, deres mindre v. det mindre end de. Mikikirse, eders mindre v. det mindre end I. Mikiput, vor mindre v. det mindre end os. Mikikej, de mindre end han. Mikikejt, de mindre end de. Mikiketit, de mindre end dig. Mikikise, de mindre end eder. Mikikika, de mindre end mig. Mikikivut, de mindre end os.

Nutâk, ny; dette egentlige Adjectivum forandres først til Verbum Nutâvok, er ny, deraf Nutâke, cum Suffixo Nutâkà, nyere end den. Nutâkiga, nyere end jeg o. s. fr.

V. Capi-

V. Capitel.

Om Nomen numerale.

§. 1. Grønlænderne kunde vel egentlig siges a tælle kun til 5, da de i Almindelighed tælle efter dere Fingre og Tæer, og bruge kun Forandring ved hver 6t Tal, derpaa de igien begynde forfra, og naar Hænde og Fødder ere udtalte (hvilke de gjerne under Tællinge fremvise) kalde de det Innuk ɔ: et heelt Menneske Innuk nâvok, Mennesket er tilendebragt, eller Au tej nâput, dets Lemmer (Fingre og Tæer) ere ud talte. Og vide oftest ikke at tælle længere frem. Do maae man gjøre Forskjel imellem de eenfoldige og de vi tige; thi disse sidste vide dog at danne sig Ord til størr Tal (skjønt det har sine Vanskeligheder), og dem faae man følge, naar større Tal i Skrifter eller Taler skuld forekomme, da man ellers vilde blive forlegen med a faae dem oversatte.

§. 2. Sproget erkiender ellers baade Cardinali og Ordinalia. Cardinalia ere igjen tvende Slags, de dog ej ere meget forskjellige fra hinanden men kun om trent som i Dansken Forskjellen imellem to og tvende tre og trende.

§. 3. Det første Slags Cardinalia bruges, naa man ligefrem tæller op, og nævner blot Tallene, uden at have Henfigt til nogen Ting, eller føje noget ande Ord dertil, som skal bestemmes ved Tallet. Disse er følgende:

Atau

Atauzek, 1. Ardlæk, 2. Pingajuak, 3.
Siſſamak, 4. Tedlimak, 5. Arbanek, 6.
Ardlæk, 7. Pingajuak, 8. Siſſamak, 9.
Tedlimak, 10. Arkanek, 11. Ardlæk, 12
Pingajuak, 13. Siſſamak, 14. Tedlimak, 15.
Arbarſanek, 16. Ardlæk, 17. Pingajuak, 18.
Siſſamak, 19. Tedlimak, v. Innuk, 20.
Ungna, 21. Ardlæk, 22. og ſaa fort videre, da Tedlimak igjen bliver baade 25, 30 og 35. og Arkanek bliver 31. Arbarſanek 36.

Thi det maae mærkes, at hvert 6te Hoved-Ord ſiedſe underforſtaaes til de efterfølgende; ſaaledes ſynes Ardlæk 7, og Ardlæk 12 at være eens, men til det førſte underforſtaaes Arbanek, og til det ſidſte Arkanek, ſaa at det egentlig burde hede Arbaneng-Ardlæk 7, og Arkaneng-Ardlæk 12. Naar man kommer til 40, heder det igjen enten Tedlimak, eller rettere Innuk mardluk ɔ: 2 Menneſker; kommer man til 60, da Innuït pingaſut ɔ: 3 Menneſker, og ſaa fort videre.

§. 4. Det andet Slags Cardinalia bruges, naar Tallene under Tællingen lægges til en vis Ting, og man tæller ſtykkeviis; hvilke ere følgende:

Atauzek, 1. Mardluk, 2de. Pingaſut, 3de.
Siſſamat, 4. Tedlimat, 5. Arbaneglit v.
Arbaneng-Atauzek, 6. Arbanek-Mardluk, 7.
Arbanek-pingaſut, 8. Arbanek-ſiſſamat, 9.
Kollit, 10. Arkaneglit v. Arkaneng-Atauzek, 11. Arkanek - Mardluk, 12. Arkanek-pingaſut, 13. Arkanek-ſiſſamat, 14. Arkanek-tedlimat,

tedlimat, 15. Arbarſaneglit v. Arbarſaneng-a zek, 16. Arbarſanek-mardluk, 17. Arbarſa pingaſut, 18. Arbarſanek-ſiſſamat, 19. Arba nek-tedlimat, 20. Ungnirſut, 21. Ungnir mardluk, 2 paa den 2den Snees ɔ: 22. Ung ſut-pingaſut, 23. Ungnirſut-ſiſſamat, 24. Ung ſut-tedlimat, 25. Ungnirſun-arbaneglit, 26. Ung ſun arbanek-mardluk, 27. Ungnirſun-arbanek- gaſut, 28. Ungnirſun-arbanek-ſiſſamat, 29. U nirſut-kollit, 30. Ungnirſun-arkaneglit, 31. U nirſun-arkanek-mardluk, 32. o. ſ. v. Ungnir arbarſaneglit, 36. Ungnirſun-arbarſanek-mard 37. o. ſ. v. Ungnirſun-arbarſanek-tedlimat, mardlungnik ungnirſarkattartut, 2 Sneſe ɔ: Ungnirſut aipekſánik v. ungnirſun-aipek atauzek, 41. Ungnirſun-aipekſǽt-mardluk, Ungnirſun-aipekſǽn-arbarſanek-tedlimat v. p aſunnik-ungnirſarkattartut, 3 Sneſe ɔ: Ungnirſut-pingajuekſánik v. ungnirſut-pingaj ſǽn-atauzek, 61. Ungnirſut-pingajuekſǽt-m luk, 62. Ungnirſut-pingajuekſǽn-arbarſa tedlimat, v. ſiſſamannik-ungnirſarkattartut Sneſe ɔ: 80. Ungnirſut-ſiſſamekſánik v. U nirſut-ſiſſamekſǽn-atauzek, 81. Ungnirſut- mekſǽt-mardluk, 82. Ungnirſut-ſiſſamek arbarſanek-tedlimat v. tedlimannik ungnirſa tartut, 100. Ungnirſut-tedlimekſánik v. U nirſut-tedlimekſǽn-atauzek, 101.

Vil man tælle længere, kan det vel og gaae an, har dog ſine ſtore Vanſkeligheder.

§.

§. 5. Det maae ogsaa mærkes, at disse numera-
a maae gives Numeri dualis eller pluralis Endelse,
aar de lægges til Ord, som bestaae af 2 eller flere De-
, indeholde tvende eller flere Ting af samme Slags,
dgjøre tvende eller flere Flokke, og derefter som Col-
ectiva ere nævnte i duali eller plurali, for Ex.
jekſâutik atauzik, 1 Gaffel, (her staaer Ajekſâutik i duali, fordi een Gaffel bestaaer af tvende Grene, derfor maae og Atauzik staae i duali, og kan ej hede Atauzek.)
keikſit-mardluït, 2de Flokke Ryper, (da derimod Akeikſik mardluk er kun 2de enkelte Ryper).
ingmirſæt pingaſuït, 3de Fuglehams Peltse, (fordi en Fuglehams Pelts er sammensyet af flere Fuglehamme; siger jeg derimod: Tingmirſæt pingaſut, da betyder det blot 3 Fuglehamme.)
Umiárſoït staaer altid i plurali til at betegne et Skib, da derunder tillige forstaaes Skibets mange Redskaber og Folk, derfor siger man: Umiárſoït atauzit, ſiſſamâit, tedlimâit, arbanerit, arbanek-mardluït, kollingit, arkanerit, arbarſanerit, 1, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 16 Skibe.

§. 6. Numeralia ordinalia ere følgende: Siurd-
lek v. Siudlek (naar det lægges til singulare.) v. Siurd-
liæt (naar det lægges til plurale) den første. Aipa
naar det lægges til Singulare) men Aipæt v. mardluæt
(naar det lægges til plurale) den anden. Pingajuæt,
den tredie. Siſſamæt, den fierde. Tedlimæt, den 5te.
Arbangæt v. Arbangæt-siurdlek, den 6te. Arbangæn-

aipæt,

aipæ't, den 7de. Arbangæt-pingajuæ't, den 8de. A
bangæt-sissamæ't, v. Kollin-illoæ't, den 9de. Kolling:
den 10de. Arkangæ't, den 11te. Arkangæn-aipæ't, d
12te. Arkangæt-pingajuæ't, den 13de. Arkang:
sissamæ't, den 14de. Arkangæt-tedlimæ't, den 15
Arbarsangæ't, den 16de. Arbarsangæn-aipæ't, den 17
Arbarsangæt-pingajuæ't, den 18de. Arbarsangæt-sis
mæ't, den 19de. Arbarsangæt-tedlimæ't v. Innub na
gata, den 20de. Ungnirsok v. Ungnirsut siurdliæ't, d
21de. Ungnirsub tuglia v. Ungnirsun-aipæ't, den 22
Ungnirsut-pingajuæ't, den 23de. u. s. w. Ungnirsu
arbangæt-pingajuæ't, den 28de. Ungnirsut-kollin-ill
æ't, den 29de. Ungnirsut-kollingæ't, den 30te. Un
nirsun-arkangæ't, den 31te. Ungnirsun-arbarsang
den 36te. Ungnirsun-arbarsangæt-tedlimæ't v. Innu
aipeksæ't-naggata, den 40de. Ungnirsun-aipeksæ't
siurdliæ't, den 41de. Ungnirsun-aipeksæta-mardluæ
den 42de. Ungnirsun-aipeksæta-kollin-illoæ't, den 49d
Ungnirsun-aipeksæ'ta-kollingæ't, den 50de. Ungnirsu
aipeksæ'ta-arbarsangæt-tedlimæ't v. Innub pingajueksa
naggata v. Ungnirsun aipeksæ'ta-naggatæ't, den 60d
Ungnirsut-pingajueksæ'ta-siurdliæ't, den 61de. Ung
nirsut-pingajueksæ'ta-aipæ't, den 62de. Ungnirsut-ping
ajueksæta-kollingæ't, den 70de. Ungnirsut-pingajuek
sæ'ta-arbarsangæt-tedlimæ't v. Innub sissameksæ't nag
gata v. Ungnirsut-pingajueksæ'ta-naggatæ't, den 80d
Ungnirsut sissameksæ'ta-siurdliæ't, den 81de. Ungnirsu
sissameksæ'ta-aipæ't, den 82de. Ungnirsut-sissameksæ'ta
kollingæ't, den 90de. Ungnirsut-sissameksæ'ta-arba

sangæt

angæt-tedlimǽt v. Innub-tedlimeksǽt-naggata v. Ungnirsut-sissameklǽta-naggatǽt, den 100de. Ungnirsut-tedlimeksǽta-siurdliǽt, den 101ste. Ungnirsun-arbaniksǽta-siurdliǽt, den 121de. o. s. fr.

Mærk: Man kan ellers og bruge Pingajuak, Sissamak, Tedlimak, om den 3die, den 4de, den 5te, naar et singulare føjes dertil, og Meningen er: den 3die i Ordenen ꝛc., saasom: Tukũuç sissamak, den 4de Søn.

VI. Capitel.

Om Nominum Flexion.

§. 1. Nominum Flexio er eens baade for Substantivum, Adjectivum og Numerale, og bliver kun forskiellig efter disses forskiellige Endelser. Den kan betragtes fra tvende Sider:

1) I Henseende til Numeros, hvilken Flexio er mærkværdigst, og afgiver adskillige Klasser.

2) I Henseende til Casus, som ikke er saa betydelig, da den næsten i alle Ord er eens, med meget liden Forandring.

§. 2. Angaaende Flexio numerorum maae forud mærkes i Almindelighed, at dualis stedse ender med *K*, og pluralis stedse med *T*; men der hersker saa stor Forskiel ved Forandringen af den sidste Stavelse, naar Ordet skal overgaae fra singularis til dualis og pluralis, at man vanskelig vil kunne give saa bestemte Regler, der jo blive talrige Undtagelser derfra.

§. 3.

§. 3. Imidlertid mener jeg, de kunne henføre til 5 Hovedklasser, efter følgende Schema:

	Singularis	Dualis	Pluralis	Exempler
1. Classe.	A. Ak.	æk	æt	Nuna, næk, næt, Land. Atak, tæk, tæt, Sælhund.
2. Classe.	E. Ek. Ik.	ik	it	Allerse, sik, sit, Hose. Amek, mik, mit, Skind. Kimik, mik, mit, Hæl.
3. Classe.	T.	tik	tit	Aggkut, utik, utit, Fiil.
4. Classe.	O. Ok Auk. Ouk. U.	uk	ut	Iglo, luk, lut, Huus. Okiok, kiuk, kiut, Vinter. Auk, auk, aut, Blod. Nõuk nõuk, nõut, Odde. Iblau, lauk, laut, en ufø Sælhund.
5. Classe.	Uk.	uk	uït	Innuk, nuk, nuït, Mennesk

Mærk: Andre skrive i første Classe ek i duali, og et i pl rali, men jeg følger Udtalen, efter hvilken ikke har kunnet høre andet end æk, æt, d maae dette ikke pronünceres langt, thi ell kunde det let confunderes med ǽk og ǽt, n mindre Vocalen i Sing. er lang, da den n vendig og maae blive det i de andre Numer

§. 4. Til den første Classe høre da:

1) De, som endes paa *A*, saasom:

Náïa, en Maage. Náïæk, tvende Maag

Náïæt, flere Maager.

Penna, en Kaarde. Pennæk, tvende Kaard

Pennæt, flere Kaarder.

Herfra vides ingen Undtagelser.

II.

II) De, som endes paa *Ak*, som:
Attungak, Solle, Attungæk, Attungæt.
Innûrsak, Billede, Innûrsæk, Innûrsæt.
Kakkak, Bjerg, Kakkæk, Kakkæt.

Men herfra ere mange Undtagelser, da det maae mærkes:

A) At nogle Ord paa *Ak*, skiønt de beholde *æk* i duali, og *æt* i plurali, underkastes dog en vis Forandring med andre Bogstaver i sidste Stavelse. Saadanne ere:

) De, som endes paa *Gak* med en Vocal foran, hvilke i duali og plurali forandre *g* til *k*, og tage der Accenten til sig, som:
Nálegak, Herre, Nalékkæk, Nalékkæt.
Túllugak, Ravn, Tullúkkæk, Tullúkkæt.
Ogak, Torsk, ôkæk, ôkæt.

Dog undtages nogle faa, som:
Amauligâk, gæk, gæt, en Snefugle-Han.
Nigak, gæk, gæt, en Snare.

) De, som endes paa *Rak*, hvilke tage *k* til *r* i duali og plurali. og drage tillige Accenten did, som:
Piaràk, en Kylling, Unge, Piárkæk, Piárkæt.
Mikileràk, Lægefinger, Mikilêrkæk, Mikilérkæt.
Sioràk, Sand, Siórkæk, Siórkæt.

Undtag:

1) De, som have det aspirerte r', hvilke blive uforandrede, som:
Kalle'rak, Larm. Ke'rak v. Kere'r'rak, Knarken under Fødder.

2) De, som have et langt råk, som: Annoråk, en Skiorte, og faa flere, der rette sig efter en paafølgende Regel.

c) De, som endes paa *Ak* purum, hvilke forand det til *rsæk* i duali, og *rsæt* i plurali, som:
Ajàupiak, en Stav, Ajàupirsæk, Ajàupirsæt.
Kekkoak, Tang, Kékkursæk, Kékkursæt.
Ajuák, Byld, Ajúrsæk, Ajúrsæt.
Aualákajak, smaat Krat v. Riis, Aualákairsæ Aualákairsæt.

Undtag:

1) Diminutiva paa *ngoak*, Augmentativa paa *itsiak*, Verbalia paa *alloak* og *iak*, for Ex.
Nunángoak, et lidet Land. Atàitsiak, en mi delmaadig Sæl. Pigigalloak, det en h ejet. Ingnalegiak, Lysnen. Pāurngiak, d som er paa Bærsamling. Akpalliak, d som er paa Alkefangst. Arbeniak, en Hv fanger. Angutisiak, en Plejefader; hvi med deres Lige flecteres efter den sædvanlige Maa men til Verbalia passiva paa *liak* bruges be Maader, som:
Pilliak, det giorte, pilliæk, pilliæt.
eller pillirsæk, lirsæt.

2) Composita paa *suak*, *tuak* og *piak*, som:
Pannisüak, eeneste Datter, Pannisuæk, su
Ernétuak, eeneste Søn, Ernétuæk, tuæt.
Kârpiak, Issen, Kârpiæk, Kârpiæt.

3) Ligesaa adskillige flere, som:
Akoàk, Underlivet. Imiak, Øll. Kalliak, Lo Mikliak, Navlestræng. Niviarsiak, en Jo frue. Nulliak, Hustrue. Nuak, Snue. Oko Sønne-Kone. Puïak, Fuglekroe. Sardli en Hund med Hvalper. Sardljüak, en Kr beban. Sengiak, et Slags Søe-Or Terienniak, en Ræv. Umiak, en Konebaad

4) D

4) Disse 4, og maaskee flere, som have deres egen Flexion:
Kajak, en Mandsfolke-Baad, Kajnæk, Kajnæt.
Puak, en Lunge, Pugvæk, Puæt.
Nyak, Hovedhaar, Nytſæk, Nytſæt.
Tejak, Armbaand, Tejtſæk, Tejtſæt.

5) Augmentativa paa *rſoak*, og nogle flere, der vige mere af fra Regelen, hvorom i det følgende.

) De paa *Sak* med en Vocal foran, hvilke tage i Almindelighed *t* for ved *ſ* i duali og plurali, som:
Neſak, Hue, Nèitſæk, Nèitſæt.
Aliſak, Betræk, Alitſæk, Alitſæt,
Auangarniſak, Nordlænding, Auangarnitſæk, Auangarnitſæt.

) At andre Ord paa *Ak* vige mere fra Regelen, og have en ganſke anden Endelſe i duali og plurali, ret ſom de hørde til en af de følgende Claſſer. Saadanne ere:

) Augmentativa paa *rſoak*, ſom vel have *æk* i dual. men *it* i plurali, ſom:
Atárſoak, en ſtor Sæl, âtárſoæk, âtárſoït.
Ajortórſoak, meget ond, Ajortórſoæk, Ajortórſoït.

) De, ſom endes paa et langt *ak*, hvoraf nogle have *ãik*, *ãit*, andre *arſæk*, *arſæt* v. *ærſæk*, *ærſæt*, andre begge Maader, ſom:
Tullukãk, Ravne-Unge, Tullukãik, kãït.
Nerrãk, Søndenvind, rãik, rãit.
Auvåk, Baghoved, várſæk, várſæt.
Igalåk, Vindve, lárſæk, lárſæt.
Illupåk, Underfoder, párſæk, párſæt.

Tugâk, Eenhjørninghorn, gárſæk, gárſæt.

Tullimăk, Rifbeen, măik, măit.

eller Tullimárſæk, márſæt.

Ærisâk, ſort Skind, Eriſærſæk, Eriſærſæt.

Nâk, Mave, Nærſæk, Nærſæt.

Perdlâk, flettet Traad, Perdlærſæk, lærſæt.

Mærk: 1) Unăk, et Slags Harpunſtok, har baa[de] Unăik, Unăit og Unarræk, Unarræt.

2) Adſkillige ſynes og at folge den ſædvanli[ge] Maade, ſom: Akkagomiſâk, overbleve til anden Dagen, (og de ſom ere af ſa[m]me Compoſition). Ivăk, Ligge-Æg. Illă, en Lap. Pernâk, uvant, (og de af ſamm[e] Compoſition). Nutâk, Ny

c) Følgende have ogſaa ăik, ăit, ſkjønt de ej have langt ák i ſingulari:

Marak, Leer. Maraik, răit.

Tarak, Skygge, Taraik, răit.

Suak, Fiſkerogn, Suăik, Suăit, (andre ſige Subbæ[k] Sueit.)

Sokak, Hvalbarde, Sokăik, Sokăit.

Sarbak, Strøm, har baade Sarbæk, bæt, og Sa[r]băik, băit.

d) Diſſe, og vel flere, have æk v. eik i duali, og [eit] i plurali:

Arkſak, Finger, Arkſæk, ſeit.

Ikak, en Opſtander i et Vindve, Ikeik, Ike[it].

Killangâk et ſnøvlende Menneſke, Killangæ[k] Killangèit.

Kingâk, den ſkarpe Kant paa Skinnebeene[t] Kingěik, Kingěit.

Komak, Luus, Komæk, mèit.

Keli.

Kelikpâk, et Amulet imellem Øynene, Kelikpēik, Kelikpēit.

Kannak, Teltstang, Kannæk, Kanneit.

Kinguâk, Afkom, Kinguǽk, Kinguēit.

Kollauâk. Hun-Rheen, Kollauǽk, lauèit.

Pimmâk, Erfaren, Pimmǽk, Pimmèit.

Taptak, Pigge-Skjæl paa Fisk, Taptæk, Taptèit.

Tuapâk, en glat Steen af Steenstøtserne ved Stranden, Tuapǽk, Tuapèit.

Hidhører og Nellikkèit, Lampe-Stoel, caret sing.

Mærk: Maaskee de fleste af disse Ord, om ikke alle, rettere skreves i singulari med *æk*, og hørde da til §. 5.

e) Ak, Brine, har aitsik, aitsit.

Men dette skrives vel rettere *aèk*, og skulde alt-saa nærmere høre til 2den Classe.

§. 5. Til første Classe kunde endnu regnes de faa Ord paa *æk*, der have *æk* i duali og *æit* i plurali, som:

Kǽk, graat Haar, kǽk, kæit.

Atterdlǽk, Springpelts, Atterdlǽk, læit.

Uningavâlæk, den, som bier stedse paa et Sted, Uningavâlæk, Uningavâlæit.

§. 6. Til den anden Classe høre:

a) De, som endes paa *e*, som:

Inne, Kammer, Innik, Innit.

Irse, Øye, Irsik, Irsit.

Undtag:

a) Composita paa *Kate*, som have *tigeek*, *tigeet*, som:

Innukáte, Medmenneske, Innukatigeek, Innukatigeet.

b) Disse, og vel flere, som have *Ingit* i plur.

Ake, Hak i noget, Akingit.

Arse, Gestalt, Arsingit.

Nuke, en stor Seene, Kraft, Nukit, og Nukingi

Tette, Tillid, Tettit og Tettingit.

c) Uregelrette ere ogsaa:

Tipe, Lugt, Tipit og Tivkit.

Tue, Skulder, Tugvik v. Tubbik, Tubbit Tugvit og Tueet.

II) De, som endes paa *ek*, som:

Akeiksek, Rype, Akeiksik, Akeiksit.

Okauzek, Ord, Okauzik, Okauzit.

Atauzek, een, Atauzik, Atauzit.

Singek, Skorem, Singik, Singit.

Dog skee herfra mange Undtagelser:

a) De, som endes paa *Nek*, have *næk* i duali, *nerit*, *rnit* v. *rngit* i plurali, hvorved maae iag tages, at de, som have en Consonant for ved *ne* faae gierne *nerit*, men de, som have en Vocal fora faae hellere *rnit* v. *rngit*, som:

Ernek, en Søn, Ernæk, Ernerit.

Kanek, Mund, Kanæk, Karnit v. Karngit.

Marnek, Edder i Saar, Marnæk, Marnerit.

Sàunek, Been, Sàunæk, Sàurngit.

Siúnek, det som er forved, Siúnæk, Siórngit.

Onek, Armgrube, Onæk, Orngit.

Pinek, Straa i Støvle, Pinæk, Pernit v. Perngi

Men Kuannek, Angelika, har Kuanni Kuannit, og Tarnek, en Siæl, har baade Tarnit Tarningit.

b) Fo

b) Følgende, og vel flere, faae ogsaa *æk* i dual. men forandre *k* til *rit* i plur.

Ikek, en Havbugt, Ikæk, Ikerit.
Idlek, Brix, Idlerit.
Illulek, Kugle, Illulerit.
Ivſek, Saft, Ivſerit.
Kangek, Hovedpande, Kangerit.
Karvſek, Toppen, Karvſit v. Karvſerit.
Arbek, Hvalfisk, Arberit.
Nerdlek, Gaas, Nerdlerit.
Pingek, et Slags Fyr, Pingerit.
Tikek, Pegefinger, Tikerit.
Tengek, Virkning, Tengerit.

c) De, ſom endes paa *rek, pek, tek,* forandre det til *kit* v. *rkit* i plurali, men i duali ligne de næſt-foregaaende, ſom:

Ablorek et Dørbret, Ablorkit.
Attek, Navn, Attæk, Akkit.
Ipek, Skarn, Ervkit.
Itek, Rumpehul, Ekkit.
Ketek, midt om Livet, Kekkit.
Mitek, Ederfugl, Merkit.
Nettek, Gulv, Nettit v. Nakkit.
Patek, Marv, Pakkit.
Tapek, Tilgift, Tarkit.
Tupek, Telt, Torkit.

d) De, ſom endes paa *vèk,* have *eek, eet,* ſom:
Attivèk, rette Navn, Attiveek, Attiveet.
Uvèk, Ægtemand, Uveek, Uveet.

Undtag:

Auvek, Hvalros, Auvæk, Aurgvit.

Illivek, Grav, Illibbæk v. Illergvæk, Illergvit v. Illervet og vel flere.

e) Defectiva paa *eek* have ogsaa *eet* i plurali, som:

Atteek, Navne, Atteet.

Illegeek, Menige, Illegeet.

Arksakoreek, næstfødskende Børn, Arksakoreet.

Mardluveek, tvende Flokke, Mardluveet.

f) De paa *ek*, purum, faae *rsæk*, *rsæt*, som:

Kikiek, Søm, Kikirsæk, Kikirsæt.

Sækkiek, Bryst, Sækkirsæk, Sækkirsæt.

Undtag:

Ausiek, Edderkop, Ausiæk, Ausieit.

Kyek, Lænden, Kyæk, Kyeit; og vel faa flere.

g) Composita paa *Ajek* have *ajã̃ik*, *ajã̃it*, som:

Nalegángajek, en Fornemme, Nalegangajãik Nalegangajãit.

h) De paa *lek* faae *eek*, *eet*, som:

Siurdlek, først, Siurdleek, Siurdleet.

Illudlek, Inderskjorte, Illudleek, Illudleet.

Padlek, udtørret Vidieriis, Padleek, Padleet.

Tuglek, næst i Ordenen, Tugleek, Tugleet.

Undtag:

1) Kallek, det som er uden paa. Kollek, Tag. Palek, Forladning. Ukalek, Hare. Aglek, en Angle. Taske, og vel faa flere, som flecteres paa sædvanlig Maade.

2) Disse 4 (og maaskee nogle flere) som have *eik*, *eit*:

Killèk, Skab, Killèik, Killèit.

Millèk, Jistap, Millèik, Millèit.

Nillèk

Nillèk, Jisflag, Nillèik, Nillèit.

Sortlek, Rod, Sortleik, Sortleit.

3) Disse tvende have baade *lit* og *lingit* i plur.

Kaglek, tørt Gaar, Kaglik, Kaglit v. Kaglinglt.

Tiglek, Pulsen, Tiglik, Tigiit v. Tiglingit.

4) Følgende fire have *dlik*, *dlit*.

Tellek, Arm, Tedlik, Tedlit.

Allek, Harpunline, Ardlik, Ardlit.

Kikkulek, Sælhundehul paa Jisen, Kikkordlik, Kikkordlit.

Kongolek, Skeegræs, Kongordlik, Kongordlit.

5) Keterdlek, Langfingeren, har baade Keterdleet og Keterdlerit.

) De paa *sek* med en Vocal foran have *tsik*, *tsit*, som:

Tessek, færsk Vandsted, Teitsik, Teitsit.

Pissek, et Digt, Pitsik, Pitsit.

Pôrusek, Spækpose, Pôrutsik, Pôrutsit.

Kongæsek, Hals, Kongætsik, Kongætsit.

) Endnu maae mærkes følgende, som ganske uregelrette:

Sissek, Hærde, Sissæk, Sissæt.

Katigek, Ryggen mod Skuldrene, Katikkæk, Katikkæt.

Maksek, det, som er imellem Sværen og Spækket paa Hvalen, i plur. Makseit.

Nigek, Søndenvind, i plur. Nergit.

Nimek, Baand, Nimæk, Nermgit.

Imek, Vand, Imæk, Ervngit.

Namek, Tvertræe i Kone-Baad, Namæk, Nameet.

Og vel adskillige flere.

III.) De, som endes paa *ik*, som:
Nangik, Brixeskind, Nangik, Nangit.
Issik, Trommeskind, Issik, Issit.
Dog gives nogle Undtagelser herfra; thi

a) De, som endes paa *bik*, *nik*, *pik* og *vik*, have Almindelighed *eek*, *eet*, som:
Iklerbik, Kiste, Iklerbeek, Iklerbeet.
Pannik, Datter, Panneek, Panneet.
Orpik, et Træe, Orpeek, Orpeet.
Ivksiavik, en Stoel, Ivksiaveek, Ivksiaveet.

Undtag:

Epik, en Klint, som flecteres paa sædvanlig Maade.
Ivik, Græs, som har Igvik, Igvit.
Pappik, Styvfjær, Pappik, Pavkit.
Sennik, Fejeskarn, Sennik, Sengnit v. Sengit.
Sinik, Søvn, Sinik, Singnit.
Uinik, Kjød, Uinik, Uingit.
Opik, Ugle, Opigik, Opigit.

b) Følgende have ogsaa *eek*, *eet*:
Kukkik, Negl, Kukkeek, Kukkeet.
Sâmik, venstre Haand, Sâmeek, Sâmeet.
Kardlik, et Par Buxer, Kardleet.
Masik, Gjelle i Fisk, Maseek, Maseet.
Niksik, Baadshage, Nikseek, Nikseet.
Paursik, Haandleed, Paurseek, Paurseet.
Tursik, det Sted noget falder paa, Turseek, Turseet.

c) De paa *lik* have *glæk*, *glit*, som:
Mallik, Bølge, Maglæk, Maglit.
Nektoralik, Ørn, Nektoraglæk, Nektoraglit.

Un

Undtag:

Kiglik, Grændse, Kigligik, Kiglingit.
Milik, Dør for Følde, Miligik, Milingit.
Saraudlik, stor Torsk, Saraudligik, Saraudligit.
Terdlik, Henrykkelse, Terdligik, Terdligit v. Terdlingit.

Og vel saa flere.

d) Endnu have følgende sin egen Flexion:

Ikusik, Albue, Ikutsik, Ikutsit.
Katik, Bryst af Fugl, Kakkik, Kakkit.
Siksik, Skjæl i Øret, Siksik, Siksit v. Siksingit.
Kamik, Støvle, Kamæk, Kaungit.
Paik, en Fiske And, Pæik, Pæit.
Umik, Skjæg, Umæk v. Ungmik, Ungit v. Ungmit.

Og vel adskillige flere.

§. 7. Til den tredie Classe høre alle de Ord, som endes paa *t*, som:

Serrat, Hexerie, Serratik, Serratit.
Upæt, Bagfjerding, pætik, pætit.
Sennet, Arbejds-Redskab, netik, netit.
Persakot, Forhindring, kotik, kotit.
Aulisaut, Fiskesnøre, sautik, sautit.
Saverròut, Snittekniv, routik. routit.
Aggiut, Fiil, ùtik, utit.

Dog maae mærkes, at

a) De, som endes paa *it*, faae *isik*, *isit*, som:

Alèit, Bøsse, Auleisik, Auleisit.
Akit, Hovedpude, Akisik, Akisit.
Sidlit, Hvæssesteen, Sidlisik, Sidlisit.

Undtag:

Kollit, ti, som har i Plur. collectivo Kollingit.
Mammit, Kjødsiden paa et Skind, i plur. Mammingit.

b) Im-

b) Immeet, en Ladestok, har og Immeesik, Immee
c) Disse 3de Numeralia danne deres plurale collectivt ved at tage *i* foran *t*, som:

Pingasut, tre, Pingasuït.
Sissamat, fire, Sissamäit.
Tedlimat, fem, Tedlimäit.

§. 8. Til den fierde Classe høre:

I) De, som endes paa *o*, som:

Iglo, Huus, Igluk, Iglut.

Undtag:

Kavlo, Beenet paa Enden af en Aare, Kavluk, Kavlu
Nio, et Been, har baade Niuk, Niut og Nisuk, Nisu
Uvlo, Fuglerede, Uvluk, Uvluït.

Og vel saa flere.

II) De, som endes paa *ok*, som:

Okiok, Vinter, Okiuk, Okiut.
Udlok, en Dag, luk, lut.
Ajortok, ond, tuk, tut.
Ilisimarsok, viis, suk, sut.

Dog maae mærkes:

a) De, som endes paa *rok*, forandre *ok* til *kuk*, *kut* som:

Isarok, Vinge, Isárkuk, Isárkut,
Akkerok, Knast, Akkérkuk, Akkérkut.
Kôrok, Dal, Kôrkuk, Kôrkut.

b) De, som endes paa et langt *ôk*, faae *õuk*, *õut*, som:

Piomatôk, begjerlig, Piomatõuk, Piomatõut,
Pissôk, rig, Pissõuk, Pissõut.

Undtag:

Pôk, en Pose, som har baade Põuk, Põut, og Pôguk, Pôgut,

Tôk

Tôk, en Iiśpik, har Tuggnk, Tuggut.
Kôk, en Elv, har baade Kõuk, Kõut, og Kôgik, Kôgit.

c) Følgende have i plur. *uït*:
Annardlok, blaa haard Iis, Annardluït.
Kafellok, Bark, Kafelluït.
Kidlok, Landaadsel, Kidluït.
Sedlok, Mager, Sedluït.
Okok, Mullenhed, Okuït.

Mærk: Maaskee de derfor burde skrives med *uk* i singul. og saaledes høre til 5te Classe.

d) Disse paa *ok* purum forandre det til *tſuk*, *tſut*, som:
Pyok, Taage, Pytſuk, Pytſut.
Tarajok, Salt, Taraitſuk, Taraitſut.
Kanniok, Ulk, Kagnèitſuk, Kannèitſut.

e) De paa *gok*, faae *kuk*, *kut*, som:
Putogòk, den store Taae, Putokuk, Putokut.

III) De, som endes paa *auk*, som:
Karkſâuk, en Loom, Karkſâuk, Karkſâut.

IV) De, som endes paa *õuk*, som:
Kidlingæjõuk, en Skarv-Unge, Kidlingæjõuk, Kidlingæjõut.

V) De, som endes paa *u*, som:
Iblàu, en ufødt Sæl-Unge, Iblåuk, Iblåut.

§. 9. Til femte Classe høre de, som endes paa *uk*, som:
Innuk, et Menneske, Innuk, Innuït.
Imuk, Melk, Imuk, Imuït.

Mærk:

Mærk: Kårosuk, en Hule, har Kårutsuk, Kårutsuït.
Kollusuk, Ryggen paa et Fugle-Skin
Kollutsuk, Kollutsuït.

§. 10. Hvad Flexio Casuum angaaer, da erkien der vel det Grønlandske Sprog i Henseende til Bemæ kelsen de samme Casus, som andre; men i Henseen til Bogstavernes Forandring er der ingen synderlig Fo skiel, uden man tager Appositiones til Hjelp, som føje til Enden af Ordet; thi

1) Nominativus transitivus ligner ordentlig Gen tivus.

2) Genitivus Singularis endes paa *b*, og er de Casus, der egentlig og stedse kan siges at unde gaae nogen Forandring; men i plur. er den so Nominativus.

3) Dativus er som Nominativus intransitivus, me mindre Ordet styres af et Verbum intransitivum da det tager Partiklen *mut* til sig i singul., me *nut* i dual og plural.

4) Accusativus tager i lige Tilfælde Partiklerne *mi* og *nik* til sig, er ellers ogsaa lig Nominativu intransitivus.

5) Vocativus kan enten staae som Nominativus in transitivus, eller og mere regelret tager *a* til sig som Vocativi Mærke, der best skrives med e Hyphen foran.

6) Ablativus udtrykkes helst ved den Partikel *mi* i singul. og *nit* i dual. og plural.

Hvil

Hvilket alt best kan skiennes af følgende Exempel:

	Singularis.	Dualis.	Pluralis.
Nominativus.	Núna (intranſ.) Núnab (tranſ.) } Landet.	Núnæk, tvende Lande.	Núnæt, Landen.
Genitivus.	Núnab, Landets.	Núnæk, tvende Landes.	Núnæt, Landenes.
Dativus.	Núna, Landet. Núnamut, til Landet.	Núnæk, de tvende Lande. Núnængnut, til 2de Lande.	Núnæt, Landene. Núnæmnut, til Landene.
Accuſativus.	Núna v. Núnamik } Landet.	Núnæk v. Núnængnik } de 2de Lande.	Núnæt v. Núnæmnik } Landene.
Vocativus.	Núna v. Núna-á! } Du Land!	Núnæk v. Núnæng-á! } I 2de Lande!	Núnæt v. Núnæn-á! } I Lande!
Ablativus.	Núnamit, fra Landet.	Núnængnit, fra 2de Lande.	Núnæmnit, fra Landene.

§. 11. Dog kunne endnu hertil bruges andre Pa tikler, især til at udtrykke Dativus og Ablativus, lig som Bemærkelsen sees at være; og da alle disse Parti ler egentlig ere Appositiones, saa vil sammes Brug bli nærmere bestemt i det Capitel om Appositionerne. H behøves derfor kun at meldes om Nominativo trans tivo, Genitivo singulari og Vocativo, som de eenes egentlige Casus der gives.

§. 12. Nominativus transitivus singularis, so er forskjellig fra intransitivo derved, at den endes pa *b* ligesom Genitivus, bruges, naar det styrer et Ord som har Suffixum, som: Innub mattarpà, Menneske klæder ham af; thi naar jeg blot vilde sige: Menn sket klæder af, saa maatte Nominativus intransitivu bruges: Innuk mattarpok (hvorom allerede er meldt 2 Cap. §. 3. 4.) Besynderligt ellers, at denne For skjel ej iagttages i duali og plurali; thi der kan je baade sige: Innuït mattarpánga, Menneskene klæd mig af, og Innuït mattarput, Menneskene klæde af

§. 13. Nominativus transitivus og Genitivu singularis, der ere eens, og endes paa *b*, men før ve en Vocal paa *m* (see 1ste Cap. § 5, 2.), dannes pa følgende Maade:

1) Naar Ordet endes paa en Vocal, føjes blot *b* Enden, og dersom Ende-Vokalen er *e*, forandre den til *i*, og *o* til *u*, men *a* og *u* blive uforan drede, som:
Nuna, Nunab. Inne, Innib. Iglo, Iglub Iblau, Iblaub.

2) Naa

2) Naar det endes paa *k*, forandres dette til *b*, med en ligedan Forandring af den foregaaende Vocal, som:
Innûrſak, Innûrſab. Amek, Amib. Kimik, Kimib. Ajortok, Ajortub. Innuk, Innub.
3) Endes det paa *t*, da tager dette *ib* til ſig, ſom: Aggiut, Aggiutib. Serrat, Serratib.
4) I de Ord, hvis pluralis er mærkelig forandret fra ſingularis, antager Genitivus ſin Form efter pluralem, ſom beſt kan ſees af følgende Exempler igjennem alle Claſſer:
Nálegak i plur. Nalékkæt, derfor i Genitivo Nalékkab, og ikke Nálegab. Piarak, piárkæt, piárkab. Ajaupiak, ajaupirſæt, ajaupirſab. Nâk, nærſæt, nærſab. Sekkiek, ſekkirſæt, ſekkirſab. Teſſek, teitſit, teitſib. Tellek, tedlit, tedlib. Ikuſik, ikutſit, ikutſib. Aulèit, aulèiſib, aulèiſib. Kôrok, kôrkut, kôrkub. Kanniok, kannèitſut, kannèitſub. Kôk, kôgit, kôgib. Kâroſuk, kârutſuït, kârutſub.
5) Men de paa *lik*, ſom have *glit* i Plur. faae *glub*, ſom: Nektoralik, nektoraglit, nektoraglub.
6) Diminutiva paa *ngoak*, Augmentativa paa *rſoak*, og de af 2den Claſſe, ſom have *rit* eller *ngit* i Plur. faae *ub*, ſom:
Nunángoak, nunángub. Nunárſoak, nunárſub. Ernek, ernerit, ernerub. Arbek, arberit, arberub. Sâunek, ſâurngit, ſâurngub. Uïnik, uïngit, uïngub.

7) De paa *lek, bik, nik, pik* og *vik*, som have i plur. faae *iub* i Genitivo, som:
Siurdlek, siurdleet, siurdliub. Mennik, neet, menniub. Iklerbik, iklerbeet, iklerb Orpik, orpeet, orpiub. Ivksiavik, ivksia ivksiaviub.

8) Auvek har aurub; og Illivek har illergvub illorrub.

§. 14. Vocativus dannes ved at føje *a* til den af Ordet, dog maae dette udtales langt, og so særskilt Stavelse; desuden forandres den foregaa Vocal, om den er *e*, saavelsom Consonanterne *k* efter de almindelige Regler om Bogstavernes Forand (see 1ste Cap. §. 5.), som:

Nuna, nuna-à! Atak, âtang-à!
Pele, Peli-à! Kæk, kæng-à!
Tellek, telling-à! Simik, siming-à!
Iglo, iglo-à! Pôk, pông-à!
Karkiâuk, karkiâung-à! Nõuk, nõung-à!
Innuk, innung-à! Angut, angun-à!

Denne Casus bruges ogsaa i dual. og plural. som:
Nunæk, nunæng-à! Innuït, innuïn-à!

VII. Capitel.

Om Pronomen.

§. 1. Pronomina ere enten Separata, eller separabilia, hvilke sidste kaldes Suffixa.

§. 2. Pronomina separata, som udgjøre de egentlige Pronomina, kunne igjen deles i Simplicia og Composita.

§. 3. Af Pronomina simplicia ere nogle tillige Primitiva og andre Derivata.

§. 4. Som Simplicia og egentlige Primitiva kunne disse ansees:

1) Uanga, Jeg) i dual. Uaguk, Vi to) i plur. Uagut, Vi,
Mig) Os to) Os.

2) Iblit, Du, Dig. - Illiptik, I 2de, - Illipse, I,
Eder 2de. Eder.

3) Una (intranf.)
han, hun, den, det; i dual. og plur. Okko (intr.)
De tvende, De.
Oma (tranf.) - - Okkoa (tranf.)

Mærk:

a) Oma og Okkoa kunne og staae som Genitivi, for hans, hendes, dens, dets, de tvendes, deres; og saaledes transitivus i alle de følgende.

b) Una og Okko kunne og staae som Casus obliqvi for ham, hende, dem; men aldrig Oma og Okkoa; og saaledes har det sig med de følgende.

4) Manna (intr.) i dual. og plur. Makko (intr.)
Mattoma (tranf.) - - Makkoa (tranf.)
denne, dette. disse 2de, disse.

5) Kina (intr.) hvo, hvem? i dual. kikuk, i plur. kikut
hvilke 2de? hvilke?
Kia (tranf.) hvo, hvis?

Mærk:

a) Sydlændingerne sige: Kissu, Kissua, Kissuk, Kissut.

b) Dette har intet forskjelligt transitivum i dual. og plur.

6) Suna (intr.) Hvad, hvilken, hvilket? Soub (transf.)	i dual. Souk, hvilke 2de?	i plur. Scut, hvilke?

Mærk:

a) Dette har heller intet forskielligt transitivum i duali og plurali.

b) Andre skrive det Suub, Suuk, Suut.

7) Ingme, sig selv.

Dette synes at have i dual. og plur. Ingmik, men kommer sielden for, uden med Appositiones.

§. 5. Endnu gives nogle Primitiva, som ere meget anomaliske, saasom de nærme sig Nomina ved at tage visse Suffixa til sig, og kunne kaldes Nominascentia, som:

1) Nangminek, selv.

Hvorved maae mærkes:

a) At naar det staaer absolute, betyder det egentligst: han, hun, den, eller det selv. Ellers kan det og betyde: Jeg, Du, I, Vi, De selv, men da føies gierne et andet Pronomen til, som kan bestemme Personen, som: Uanga nangminek pionga, jeg kommer selv. Iblit nangminek piotit, du kommer selv.

b) At det meest bruges inflexibile; Dog forekommer det og i Genitivo: Nangmernub; og i plurali: Nangmernit.

c) At det tager Suffixa til sig, ligesom andre Nomina paa inek, som: Nangminera, min egen. Nangminerput, vor egen. Nangmernga, hans egen.

2) Kissime (casus rectus) han, hun, den eller det allene.	kissægmik, de 2de allene.	kissimik, de allene.

Kissie:

Kiſſiet (caſus obliqvus) ham, hende, den eller det allene.	kiſſægnik, dem (tvende) allene.	kiſiiſa, dem allene.

Mærk:

a) I Steden for Kiſiſa bruges Kiſſænnik, naar det ſættes ved Siden af et Verbum intranſitivum, ſom:

Kiſiiſa pekkoej, } han bad dem allene.
Kiſſænnik pekkorſiok, }

b) Ved at tage Suffixa tranſitiva til ſig faaer det Bemærkelſe af de andre Perſoner ſaale des:

Kiſſima, Jeg allene, mig allene.	Kiſſivnuk, Vi 2de allene, Os 2de allene.	Kiſſivſa v. Kiſſivta, Vi allene, os allene.
Kiſſivit, Du allene, Dig allene.	Kiſſivſik v. Kiſſivtik, I 2de allene, Eder 2de allene.	Kiſſivſe, I allene, Eder allene, Kun Eder.

3) Tamárme (caſ. rectus) han, hun, den, det ganſke, al, alt.	Tamángmik, begge to, alle begge.	Tamármik, alle.
Tamât (caſ. obliqvus) ham, hende, den, det ganſke, altſammen.	Tamángnik, dem begge to, dem alle begge	Tamáſa, dem alle, alleſammen.

Mærk:

a) Dette Ord er af ſamme Natur ſom det foregaaende, og faaer i lige Tilfælde Tamannik i Steden for Tamáſa.

b) Ligeſaa ſættes paa ſamme Maade i andre Perſoner, ſom:

Tamárma, jeg v. mig ganſke.	Tamàunuk, vi ell. os begge.	Tamàuta, vi ell. os alle.
Tamarpit, du ell. dig ganſke.	Tamàutik, I ell. Eder begge.	Tamàuſe, I ell. Eder alle.

§. 6. Som Simplicia, men Derivata, kunne følgende ansees, da de have deres Oprindelse af visse Adverbia loci, som:

1) Angna (intr.) i dual. og plur. akko (intr.) } af Abba, Nord.
Arksoma (transf.) - - - akkoa (transf.)
han, hun, den de 2de v. de Nord.
eller det Nord.

Mærk:
Intransitivum bruges og for Casus obliqvus Ham ɪc. Nord, og Transitivum for Genitivus Hans ɪc. Nord, og saaledes med de følgende.

2) Inga (intr.) - - Ikko (intr.) } af Ika, hisset.
han, hun, den ell. de 2de eller
det der henne. de der henne,
v. Ingna (intr.) hine 2de v. hine.
hiin, hiint fraværende.
Irksoma (transf.) - - Ikkoa (transf.)
3) Ivna (intr.) - - Ivko (intr.)
hiin, hiint forbigangne. hine 2de v. hine.
Ivrsoma (transf.) - - Ivkoa (transf.)
4) Kamna (intr.) - - Kakko (intr.) } af Kamna, inde ell. ude
han, hun, den v. de 2de v. de inde
det, inde v. ude. eller ude.
Kárbsoma (transf.) - - Kakkoa (transf.)
5) Kinga (intr.) - - Kikko (intr.) } af Kamna og Ika.
han ɪc. inde eller ude, de 2de eller
som du veed nok selv, de inde ɪc.
han ɪc. hist inde.
Kírksoma - - Kikkoa (transf.)

Dette kunde maaskee regnes til Composita, o siges sammensat af Kamna og Inga, saasom de forener begge disse Ords Bemærkelser i eet.

6) Kâun

) Kàuna (intr.) - - Han, hun, den v. det Syd.	Kàuko (intr.) de 2de eller de Syd.	af Kàua, Syd.
Kāursoma (transf.) - -	Kàukoa (transf.)	
) Pàuna (intr.) - - han 2c. øster eller oppe.	Pàuko (intr,) de ell. de 2de øster eller oppe.	af Pàuba, oppe, øster.
Pāursoma (transf.) - -	Pàukoa (transf.)	
) Pinga (intr.) - - - han oppe eller øster, som du selv veed, han hist oppe.	Pikko (intr.) de eller de 2de hist oppe.	af Pika, hist oppe.
Pírksoma (transf.) - -	Pikkoa (transf.)	
) Samna v. Sàuna - - (intr.) han 2c. nedre eller vester.	Sakko v. Sàuko (intr.) de 2de v. de nedre ell. vester.	af Samma, nedre eller vester.
Sárbsoma v Sàursoma (transf.) -	Sakkoa v. Sàukoa (transf.)	

§. 7. Pronomina Composita kan man kalde alle
em, der begynde med *t*, (det i §. 5. ommeldte Tamar-
ne undtagen,) da de ere sammensatte af et andet Pro-
omen simplex, og et Slags Præfixum, der begynder
ned *ta*, naar det kommer for ved en Vocal eller *m*, men
ned *tek*, naar det kommer for ved *k* eller *p*, og synes
t have sin Oprindelse af Tâva, da. Alle disse Prono-
nina kunne og kaldes Relativa, da de kun bruges om
oget fraværende, underforstaaet eller omtalt, som man
j kan pege paa; faae derfor ikke sielden Bemærkelse af:
vilken; den, som; de, hvilke; o. s. fr.

Naar Exemplerne holdes mod de foranførte Hov-Ord, kan den øvrige Bemærkelse let tilføies, som:

1) Tàuna (intr.) i duali og plur. Tàuko (intr.)
Tãurſoma (tranſ.) - - Tàukoa (tranſ.)
2) Tamanna (intr.) - - Tamakko (intr.)
Tamáttoma (tranſ.) - - Tamákkoa (tranſ.)
3) Tangna (intr.) - - Takko (intr.)
Tárkſoma (tranſ.) - - Tákkoa (tranſ.)
4) Tèinga og Tèingna (intr.) Tèiko (intr.)
Tèirkſoma (tranſ.) - - Tèikoa (tranſ.)
5) Tãivna (intr.) - - Tãivko (intr.)
Tãivrſoma (tranſ.) - - Tãivkoa (tranſ.)
6) Tekkámna (intr.) - - Tekkákko (intr.)
Tekkárbſoma (tranſ.) - - Tekkákkoa (tranſ.)
7) Tekkàuna (intr.) - - Tekkàuko (intr.)
Tekkãurſoma (tranſ.) - - Tekkàukoa (tranſ.)
8) Tekkinga (intr.) - - Tekkikko (intr.)
Tekkirkſoma (tranſ.) - - Tekkikkoa (tranſ.)
9) Tekpàuna (intr.) - - Tekpàuko (intr.)
Tekpãurſoma (tranſ.) - - Tekpàukoa (tranſ.)
10) Tekpinga (intr.) - - Tekpikko (intr.)
Tekpirkſoma (tranſ.) - Tekpikkoa (tranſ.)
11) Teſſamna (intr.) - - Teſſàkko (intr.)
Teſſárbſoma (tranſ.) - Teſſakkoa (tranſ.)
12) Teſſàuna (intr.) - - Teſſàuko (intr.)
Teſſãurſoma (tranſ.) - - Teſſàukoa (tranſ.)

Mærk:

Foruden disse Pronomina relativa gives vel endnu andre egentlige Compoſita, ſom have Affixa nominália i Enden, ſom: Uangángoak, **jeg lille**, af uanga og agoak. Kiſſerdluinak, **ham ganſke allene**, af

kiſſiet og luïnʼk o. ſ. fl.; men da diſſe allerede findes omtalte under affixis nominalibus, behøver dette her blot at erindres.

§. 8. Flexio Pronominum ſees allerede af det foregaaende, hvad numeros angaaer, ogſaa tildeels i Henſeende til Caſus, for ſaavidt ſamme ej dannes ved Hielp af Appoſitiones, hvorom under diſſe vil blive meldet; ellers maae mærkes:

1) At Genitivus ſtedſe ligner Nominativus tranſitivus, hvor denne er forſkiellig fra intranſitivo, og finder da Sted i alle numeris; hvori den er Genitivo nominum ulig, ſom findes kun i Singulari, ſom:

Oma pee, hans Gods, Okkoa peet, deres Gods.

Men i de øvrige Ord, hvis Nominativus er kun een, finder Genitivus enten ikke Sted, eller og den bliver Nominativo lig, ſom:

Uanga pika, mine Ting. Uagut pivut, vores Ting. Iblit piſit, dine Ting. Illipſe piſe, eders Ting. Tamarmik, alles.

2) At Vocativus ikke forekommer i alle Pronomina, men

a) Almindeligſt kun i følgende Simplicia og Derivata (tertiæ perſonæ) hvor den bliver eens med Nominativus tranſ. i ſingulari, men faaer i duali og plurali følgende Forandring:

Oma! hør du! Okkortik! hører I to! Okkorſe v. Okkórſi-à, hører I!

Arkſoma! hør du der Nord! Akkortik! hører I to der Nord! Akkorſe v. Akkorſi-à, hører I der Nord!

 Irkſoma!

Irksoma! hør du der henne! Ikkortik, Ikkor
v. si-à!

Kárbsoma! hør du der inde eller ude! Kakko
tik, Kakkorse v. si-à!

Kãursoma! hør du der Syd! Kàukortik, Kàu
korse v. si-à!

Kirksoma! hør du hist inde! Kikkortik, Kik
korse v. si-à!

Pãursoma! Du der øst v. oppe! Pàukortik, Pàu
korse v. si-à!

Pirksoma! du hist oppe! Pikkortik, Pikkorse v. si-a

Sarbsoma) du der neder! Sakkortik, Sakkorse v. si-à

Sãursoma) v. der vest! Sàukortik, Sàukorse v. si-à

b) Mere sielden i Simplicia 1mæ og 2dæ Personæ ve
at føje Vocativi Mærke til, som:

Iblin-à pissegallóarpotit, hør du! du maatte no
gjøre det, om du vilde.

Illipsi-à pissegallóarpose, hører I! det kunde I
nok tage eder paa.

Uagun-à pissa! lader os kun gaae!

Men à kan i dette Fald snarere ansees som e
Interjectio hortantis, der føjes til Enden af Ordet
da det i lige Tilfælde kan føjes til andre Parte
orationis.

VIII. Capitel.

Om Suffixa Nominum.

§. 1. Suffixa have Pronominum Possessivorum
Bemærkelse, og bruges aldrig uden for Sammensæt
ning.

g, men siedse hænges ved Enden af andre Ord. De
ne vel ansees som visse Stavelser, tagne af Prono-
nibus separatis, men da Derivationen er vanskelig at
iemme, og falder blot i det speculative, uden synder-
Nytte, forbigaaes den her.

§. 2. Suffixa ere enten Nominum, som lægges
Nomina og nogle faa Pronomina; eller Verborum,
n føjes til Verba. Disse sidste have vel meget ligt
er Suffixa Nominum, men da de ogsaa ere i meget
rskjellige, bliver det beqvemmest at opsætte deres Om-
eldning, indtil Verborum Flexion er bleven afhand-
. I dette Capitel bliver da allene Suffixa Nominum
deres Brug at tage i Betragtning.

§. 3. Suffixa Nominum ere igien tvende Slags
iennem alle Numeros og Personas, nemlig:

a) Transitiva, som bruges, naar Ordet, de skulle føjes til, igjen styrer et andet Ord med Suffixum, som:

Angutæt unatarpánga, hans Fader slog mig.

b) Intransitiva, som bruges i det modsatte Tilfælde, som:

Angutà unatäïok, hans Fader slaaer.

Herom er allerede erindret i 2det Cap. §. 5.

§. 4. Begge Slags Suffixa Nominum kunne
iennem alle Personer og Numeros oversees med eet i
lgende Schema:

Persona

	Persona Possidentis.		Singularis Numerus Possessi eller Suffixa, som lægges til Singularia.	Dualis Numerus Possessi eller Suffixa, som lægges til Dualia.	Plurali[s Nu-] merus eller S[uffixa,] som læg[ges til] Pluralia.
Suffixa Singularia.	3tia Pers. singul.	Intrans.	à, hans, hendes, dens, dets.	æk, hans 2de.	èj v. ee, [...] flere
		Trans.	æt.	ækit.	èjsa v. ees[...]
	Pers. recipr. sing.	Intrans.	ne v. e v. ke, sin.	gne, sins 2de.	ne, sine.
		Trans.	me.	gme.	me.
	2da Pers. singul.	Intrans.	et v. it v. ut, din.	kit, dine 2de.	etit v. i[...] utit,
		Trans.	vit v. pit.	kpit.	vit.
	Ima Pers. singul.	Intrans.	ga v. ra, min	kka, mine 2de.	ka, mine
		Trans.	ma.	gma.	ma.
Suffixa Dualia.	3tia Pers. Dualis.	Intrans.	æk, de 2des	ækkik, de 2des tvende.	ækik, d[...] flere.
		Trans.	ækit.	ækkit.	ækit.
	Pers. reciproc. Dualis.	Intrans.	rtik v. ktik, selv de 2des.	gtik, selv de 2des tvende.	tik, sel[v de] 2des fle[re]
		Trans.	mik.	gmik.	mik.
	2da Pers. Dualis.	Intrans.	rtik v. ktik, I 2des.	gtik, I 2des tvende.	tik, I flere.
		Trans.	vtik.	vtik.	vtik.
	Ima Pers. Dualis.	Intrans.	puk v. rpuk v. kpuk, vi 2des.	guk, vi 2des tvende.	vuk, vi flere.
		Trans.	vnuk.	gnuk.	vnuk.
Suffixa Pluralia.	3tia Pers. pluralis.	Intrans.	ǽt, deres.	ægik, deres tvende.	èjt v. eet, [...] flere.
		Trans.	ǽta.	ækit.	éjsa v. eesa v[...]
	Persona reciproc. pluralis.	Intrans.	rsik v. rtik v. ksik v. ktik, selv deres v. deres egen.	gsik v. gtik, deres egne 2de.	sik v. tik, d[eres] egne.
		Trans.	mik.	gmik.	mik.
	2da Pers. pluralis.	Intrans.	rse v. kse, eders	rtik. v. ktik, eders 2de.	se, eders fl[ere]
		Trans.	vse.	vtik.	vse.
	Ima Pers. pluralis.	Intrans.	rput v. kput v. put, vores.	gut, vores 2de.	vut, vore.
		Trans.	vta v. vsa.	vnuk.	vta v. vsa.

§.

§. 5. Disse Suffixorum Sammensøjning til et ...men foraarsage oftest en vis Forandring i sammes ...e Stavelse, enten at et Bogstav bortkastes, eller om...es til et andet, eller og begge Maader finde Sted. ...medelst den store Anomalie i visse Ord, holder det ...skeligt at give bestemte Regler herfor; men Brugen ...es best ved Exempler. Dog kan i Almindelighed ...rkes:

Naar Suffixum begynder med en Vocal, og Nomen tillige ender med en Vocal, da

) Dersom de ere hinanden i nogen Maade beslægtede, det er, saadanne, som kunne omverle med hinanden (efter 1ste Cap. §. 5.) maae Ende-Vocalen i Nomen bortkastes, som:

Nuna, et Land, og Suffixum *et*, din, heder Nunet, dit Land.

Iglo, Huus, og Suffixum *ut*, dit, heder Iglut, dit Huus.

Men dersom de ere hinanden ubeslægtede, da beholdes Ende-Vocalen

a) enten uforandret, som:

Iglo, Huus, og Suffixum *à*, hans, heder Igloà, hans Huus.

b) Eller og den forandres efter de almindelige Regler (1ste Cap. §. 5, 1.) som:

Ikke, Saar, og *æt*, deres, heder Ikkiæt, deres Saar.

c) Sjelden kastes den bort, som:

Inne, Kammer, og *à*, hans, heder Innà, hans Kammer.

2) Naar

2) Naar Suffixum begynder med en Consonan[t, og] Nomen ender med en Vocal, da beholdes s[amme]

a) enten uforandret, som:

Nuna, Land, og *rput*, vores, heder Nun[arput,] vort Land.

b) eller og den omskiftes til sin beslægtede, som[:] Allerse, en Strømpe, og *ga*, min, heder A[llersiga,] min Strømpe.

Inne, Kammer, og *kse*, eders, Innikse, [eders] Kammer.

3) Naar Nomen ender med en Consonant, og

A) samme er *k*, kastes den bort, enten Suffixu[m be]gynder med en Vocal eller ej, og med den foregaaende Vocal forholdes da efter de [fore]gaaende Regler; dog maae det i Almindel[ighed] iagttages, at den Vocal, man vælger i de[n kastede Conso]sses Sted, bliver nogenlunde passende fo[r den] Numerus, hvori Nomen skal være, som[:]

Arnak, en Qvinde, og *rput*, vores, hede[r Ar]narput, vores Qvinde.

Innuk, et Menneske, og *à*, hans, heder I[nnua,] hans Menneske.

Atak, Sælhund, og *se*, eders, heder A[tase,] eders Sælhunde.

B) Men er den *t*, og

a) Suffixum begynder med en Vocal, da b[ehol]des Ende-Consonanten, som:

Aggiut, en Fiil, og *à*, hans, heder Agg[iuta,] hans Fiil.

Undtagen efter i, hvor den forandres til s, som:
Sidlit, Hvæssesteen, og à, hans, heder Sidlisa, hans Hvæssesteen.

b) Men begynder Suffixum med en Consonant, da gaaer Ende-Consonanten enten reent bort, som:
Aggiut, og *put*, vor, heder Aggiuput, vor Fiil.
Eller den tager *i*, undertiden *e*, efter sig og beholdes, som:
Aggiut, og *vut*, vore, heder Aggiutivut, vore File.
Aulilâut, en Snøre, og *rtik*, I tvendes, heder Aulisautertik, I tvendes Fiskesnøre.

Men det maae ogsaa her iagttages, at t forandres til s, efter i, som:
Sidlit, Hvæssesteen, og ga, min, heder Sidlisiga, min Hvæssesteen.

§. 6. De Ord, hvis Flexion er uregelret, og lide en betydelig Forandring i duali og plurali, foraarsage den største Vanskelighed, da de ved de fleste Suffixa følge pluralis Form, men dog ved nogle beholde singularis Form, for Ex. Nálegak, Herre, har i plur. Nalékkæt, deraf dannes Nalékket, din Herre, Nalekkavut, vore Herrer, og flere; men haves dog og af singularis Form, Nalegà, hans Herre, Nalegárput, vores Herre, og flere.

§. 7. Følgende Exempler paa de mærkeligste Endelser kunne ellers bedre give Oplysning om Sagen, og da Dualis Numerus sieldnest forekommer, vil jeg kun bruge samme i de 3 første Exempler, og i de øvrige blot anføre Singularem og Pluralem; herved maae mærkes, at

at stedse det øverste Suffixum i hver Person er intransiti vum, men det nederste transitivum.

1ste Exempel. Nuna, et Land.

Singularis.	*Dualis.*	*Pluralis.*
Nunà,	Nunæk,	Nunèj,
- næt,	- nækit,	- nèjsa,
hans Land.	hans 2de Lande.	hans Lande.
Núnane,	Núnægne,	Núnæne,
- name,	- nægme,	- name,
sit Land.	sine 2de Lande.	sine Lande.
Nunet,	Núnakit,	Núnetit,
- navit,	- nækpit,	- navit,
dit Land.	dine 2de Lande.	dine Lande.
Núnaga,	Núnækka,	Núnaka,
- nama,	- nægma,	- nama,
mit Land.	mine 2de Lande.	mine Lande.
Nunæk,	Nunækkik,	Núnækik,
- nækit,	- nækkit,	- nækit,
de 2des Land.	de 2des 2de Lande.	de 2des Land
Núnartik,	Núnægtik,	Nunætik,
- namik,	- nægmik,	- namik,
de 2des eget Land.	de 2des egne 2de Lande.	de 2des egne Lande.
Núnartik,	Núnægtik,	Núnætik,
- navtik,	- navtik,	- navtik,
I 2des Land.	I 2des 2de Lande.	I 2des Land
Núnarpuk,	Núnaguk,	Núnavuk,
- navnuk,	- nagnuk,	- navnuk,
Vi 2des Land.	Vi 2des 2de Lande.	Vi 2des Land

ngularis,	Dualis.	Pluralis.
unæt,	Núnægik,	Nunèjt,
- næta,	- nækit,	- nèjsa,
eres Land.	Deres 2de Lande.	Deres Lande.
únartik,	Núnægtik,	Núnætik,
- namik,	- nægmik,	- namik,
eres eget Land.	Deres 2de egne Lande.	Deres egne Lande.
únarse,	Núnartik,	Núnæse,
- navse,	- navtik,	- navse,
ders Land.	Eders 2de Lande.	Eders Lande.
únarput,	Núnagut,	Nunavut,
- navta,	- navnuk,	- navta,
rt Land.	vores 2de Lande.	vores Lande.

Herefter gaae alle Ord paa a, som: Silla, Sillane, Sillet &c. Pænna, Pænnaga, Pænnæt, Pænnarse, Pænnarput o. s. fr.

2det Exempel. Arnak, Moder.

ngularis.	Dualis.	Pluralis.
nà,	Arnæk,	Arnèj,
næt,	- nækit,	- nèjsa,
ns Moder.	hans 2de Modre.	hans Modre.
ne,	Arnægne,	Arnæne,
name,	- nægme,	- name,
Moder.	sine 2de Mødre.	sine Mødre.
net,	Arnakit,	Arnetit,
navit,	- nækpit,	- navit,
i Moder.	dine 2de Mødre.	dine Mødre.
nara,	Arnækka,	Arnaka,
nama,	- nægma,	- nama,
in Moder.	mine 2de Mødre.	mine Mødre.

Singularis.	*Dualis.*	*Pluralis.*
Arnǽk,	Arnǽkkik,	Arnækik,
- nækit,	- nækkit,	- nækit.
de 2des Moder.	de 2des 2de Mødre.	de 2des Mødre.
Arnartik,	Arnægtik,	Arnætik,
- namik,	- nægmik,	- namik,
de 2des egen Moder.	de 2des egne tvende Mødre.	de 2des egne Mødre.
Arnartik,	Arnægtik,	Arnætik,
- navtik,	- navtik,	- navtik,
J 2des Moder.	J 2des 2de Mødre.	J 2des Mødre.
Arnarpuk,	Arnaguk,	Arnavuk,
- navnuk,	- nagnuk,	- navnuk,
Vi 2des Moder.	Vi 2des 2de Mødre.	Vi 2des Mødre
Arnǽt,	Arnægik,	Arnèjt,
- nǽta,	- nækit,	- nèjſa,
Deres Moder.	Deres 2de Mødre.	Deres Mødre.
Arnartik,	Arnægtik,	Arnætik,
- namik,	- nægmik,	- namik,
deres egen Moder.	deres egne 2de Mødre.	deres egne M
Arnarſe,	Arnartik,	Arnæſe,
- navſe,	- navtik,	- navſe,
Eders Moder.	Eders 2de Mødre	Eders Mødre.
Arnarput,	Arnagut,	Arnavut,
- navta,	- navnuk,	- navta,
Vor Moder.	Vore 2de Mødre.	Vore Mødre.

Saaledes gaae alle paa *ak*, der have et ori Pluralem, og ej kunne henføres til noget af de fo Exempler, ſom: Innûrſak, Innûrſet, Innûrſarl Pirſak, Pirſe, Pirſartik, o. ſ. f.

Dog faae nogle *rpit* i Suffixo 2 perf. fingul. tranf. fom: Annerfák, Annerfarpit. Innungoak, Innungoarpit.

De Ord, fom have et langt ăk, og i pl. ăit, fynes og at have aë iſteden for a, e og æ i Suff. 2 perf. fom: Angæjokăk, Angæjokáëtit, Angæjokáërfe, Angæjokáëfe, og ſkrives vel rettest saaledes.

3die Exempel. Nálegak, Herre. i plur. Nalekkæt.

Singularis.	*Dualis.*	*Pluralis.*
Nalegâ,	Nalegǽk,	Nalegèj,
- legǽt,	- legækit,	- legèjfa,
hans Herre.	hans 2de Herrer.	hans Herrer.
Nalékke,	Nalékkægne,	Nalékkæne,
- lékkame,	- lékkægme,	- lékkame,
sin Herre.	sine 2de Herrer.	sine Herrer.
Nalékket.	Nalekkakit,	Nalékketit,
- lékkavit,	- lekkækpit,	- lekkavit,
din Herre.	dine 2de Herrer.	dine Herrer.
Nalegára,	Nalékkækka,	Nalékkaka,
- lékkama,	- lekkægma,	- lékkama,
min Herre.	mine 2de Herrer.	mine Herrer.
Nalegǽk,	Nalegækkik,	Nalegækik,
- legækit,	- legækkit,	- legækit,
de 2des Herre.	de 2des 2de Herrer.	de 2des Herrer.
Nalegártik,	Nalekkægtik,	Nalékkætik,
- lekkamik,	- lekkægmik,	- lekkamik,
de 2des egen Herre.	de 2des egne 2de Herrer.	de 2des egne Herrer.

Singularis.	*Dualis.*	*Pluralis.*
Nalegártik,	Nalekkægtik,	Nalékkætik,
- lékkavtik,	- lekkavtik,	- lekkavtik,
I 2des Herre.	I 2des 2de Herrer.	I 2des Herrer.
Nalegárpuk,	Nalékkaguk,	Nalékkavuk,
- lekkavnuk,	- lekkagnuk,	- lekkavnuk,
Vi 2des Herre.	Vi 2des 2de Herrer.	Vi 2des Herrer
Nalegæt,	Nalékkægik,	Nalegèjt,
- legæta,	- legækit,	- legèjſa,
deres Herre.	deres 2de Herrer.	deres Herrer.
Nalegártik,	Nalekkægtik,	Nalekkætik,
- lékkamik,	- lekkægmik,	- lekkamik,
deres egen Herre.	deres egne 2de Herrer.	deres egne Her
Nalegárſe,	Nalegártik,	Nalékkæſe,
- lékkavſe,	- lékkavtik,	- lekkavſe,
Eders Herre.	Eders 2de Herrer.	Eders Herrer.
Nalegárput,	Nalekkagut,	Nalékkavut,
- lékkavta,	- lekkavnuk.	- lekkavta,
vor Herre.	vores 2de Herrer.	vore Herrer.

Saaledes gaae alle Ord paa *gak*, der i p faae *kkæt*, ſom: Attugak, Attugà, Attukke, tukket, Attugara, o. ſ. v. Tullugak, Tullug Tullukkame, Tullugarput, Tullukkavut, o. ſ.

4de Exempel. Piarak, en Unge. i plur. Piarkæt.

Sing.	*Plur.*
Piarà, hendes Unge.	Piarèj, hendes Unger.
- aræt,	- arèjſa,

Si:

Singularis.	*Pluralis.*
iárke, sin Unge.	Piârkæne, sine Unger.
- árkame,	- árkame,
iárket, din Unge.	Piárketit, dine Unger.
- árkavit,	- árkavit,
iarára, min Unge.	Piárkaka, mine Unger.
árkama,	- árkama,
iaræk, de 2des Unge,	Piarækik, de 2des Unger.
- arækit,	- arækit,
iarártik,) deres ell. de	Piárkætik,) deres ell. de 2des
arkamik,) 2des egen Unge.	- arkamik,) egne Unger.
iarártik, J 2des Unge.	Piárkætik, J 2des Unger.
rkavtik,	- árkavtik,
arárpuk, Vi 2des Unge.	Piárkavuk, Vi 2des Unger.
árkavnuk,	- árkavnuk,
aræt, Deres Unge.	Piarèjt, Deres Unger.
aræta,	- arèjsa,
arárse, Eders Unge.	Piárkæse, Eders Unger.
árkavse,	- árkavse,
arárput, Vor Unge.	Piárkavut, Vore Unger.
árkavta,	- árkavta,

Saaledes gaae alle de paa *rak*, der faae *rkæt* i plur. som Mikilerak, Mikilerà, Mikilérke, Mikilérket &c. Siorak, Siorára, Siórkavut. o. s. fr.

5te Exempel. Ajuak, en Byld. i plur. Ajursæt.

Sing.	*Plur.*
uà, hans Byld.	Ajuèj, hans Bylder.
uæt,	- uèjsa,

Singu-

Singularis.	*Pluralis.*
Ajúrse, sin Byld.	Ajúrsæne, sine Bylde
- úrsame,	- úrsame,
Ajúrset, din Byld.	Ajúrsetit, dine Bylder.
- úrsavit,	- úrsavit,
Ajuara, min Byld.	Ajúrsaka, mine Bylder,
- úrsama,	- úrsama,
Ajuæt, Deres Byld.	Ajuèjt, Deres Bylder.
- uæta,	- uèjsa,
Ajuartik, Deres egen Byld.	Ajúrsætik,) Deres e
- úrsamik,	- úrsamik,) Bylde
Ajuarse, Eders Byld.	Ajúrsæse, Eders Bylde
- úrsavse,	- úrsavse,
Ajuarput, Vor Byld.	Ajûrsavut, Vore Bylde
- úrsavta,	- úrsavta,

Saaledes gaae alle paa *ak* purum, som *rsæt* i plur., som Ajàupiak, ajàupia, ajàu ajàupirset &c.

Ligesaa kunne andre paa *ak*, der faae enten eller *tsæt* i plur.; dannes efter denne Form, Nâk i plur. Nærsæt, deraf Nærsaka, Na Nâput. o. s. v. Nesak i plur. Nejtsæt, deraf neitse, nesara &c. Nyak i plur. nytsæt, nyèj, nyara, nytsavut o. s. fr.

Endelig kan og Kajak, i plur. Kàjnæt, let dannes herefter, allene at *n* sættes i Steden i de Suffixa, hvor pluralis Form følges, Kajà, kàjne, kàjnet, kàjara, kàjnavut, kà kàjnæse o. s. fr.

6te Exempel. Umiak, en Baad i plur. Umiæt.

Singularis.	*Pluralis.*
Umia, hans Baad.	Umee v. Umiej, hans B
- iæt,	Umeesa v. Umièjsa,

S

Singularis.	*Pluralis.*
Jme, sin Baad.	Umiæne, sine Baade.
- miame,	- iame,
Jmiet, din Baad.	Umietit, dine Baade.
- iavit,	- iavit,
Jmiara, min Baad.	Umiaka, mine Baade.
- iama,	- . iama,
Jmiæt, Deres Baad.	Umeet v. Umiejt, } Deres
- iæta,	Umeesa v. Umièjsa,) Baade.
Jmiartik,) Deres egen	Umiætik, Deres egne Baade.
- iamik,) Baad.	- iamik,
Jmiarse, Eders Baad.	Umiæse, Eders Baade.
- iavse,	- iavse,
Jmiarput, Vor Baad.	Umiavut, Vore Baade.
- iavta,	- iavta,

Saaledes alle de paa *iak*, som faae et ordentligt plur. *iæt*, som: Nulliak, Nullia, Nulle, Nulliet &a. Niviarsiak, Niviarsiarput, Niviarsiarse, Niviarseet v. s. fr.

7de Exempel. Allerse, en Hose.

Singularis.	*Pluralis.*
Allersà, hans Hose.	Allersèj, hans Hoser.
- - sæt,	- - sèjsa,
Allérse, sin Hose.	Allérsine, sine Hoser.
- - sime,	- - sime,
Allérset, din Hose.	Allérsetit, dine Hoser.
- - sivit,	- - sivit,
Allérsiga, min Hose.	Allérsika, mine Hoser.
- - sima,	- - sima,

Singularis.	*Pluralis.*
Allersæt, Deres Hose.	Allerséjt, Deres Hoser.
- - sæta,	- - séjsa,
Allersæk, de 2des Hose.	Allérsikik, de 2des Hose
- - sikit,	- - sikit,
Allérsertik, deres egen Hose.	Allérsitik v. sisik, deres e Ho
- - simik,	- - simik,
Allérserse, Eders Hose.	Allérsise, Eders Hoser.
- - sivse,	- - sivse,
Allérserput, Vor Hose.	Allèrsivut, Vore Hoser.
- - sivta,	- - sivta,

Saaledes gaae de fleste paa e, som ej heres ved særskilte Exempler ere undtagne, som: Irse, Ir Irsej, Irsika, &c. Ipe, Ipa, Iperput o. s. fr.

8de Exempel. Inne, et Kammer.

Dette ligner vel meget foregaaende Exempel, men dog forskiellig i følgende:

Singularis.	*Pluralis.*
Innit, dit Kammer.	Innisit, dine Kamre.
- nivit,	- nivit,
Innirsik, deres eget Kammer.	Innitik, deres egne Kamre
- nimik,	- nimik,
Innikse, Eders Kammer.	Innise, Eders Kamre.
- nivse,	- nivse,
Inniktik, I 2des Kammer.	Innitik, I 2des Kamre.
- nivtik;	- nivtik;
Innikput, Vort Kammer.	Innivut, Vore Kamre.
- nivta,	- nivta,

Sin

Singularis.	*Pluralis.*
Innikpuk, Vi 2des Kammer.	Innivuk, Vi 2des Kamre.
- nivnuk,	- nivnuk,

Efter Inne gaaer omtrent Ikke, en Vunde, dog er det forskiellig i følgende Personer:

Singularis.	*Pluralis.*
Ikkia, hans Vunde.	Ikkee, hans Vunder.
- kiæ't,	- keesa,
Ikkine, sin Vunde.	Ikkine, sine Vunder.
- kime,	- kime,
Ikkiæ't, deres Vunde.	Ikkeet, deres Vunder.
- kiæ'ta,	- keesa,
Ikkirse, eders Vunde.	Ikkise, eders Vunder.
- kivse,	- kivse,

Saaledes og Timme og Verbalia paa *Se* og *Te*, og vel adskillige flere, i perf. recip.

9de Exempel. Tue, en Skulder. i plur. Tubbit v. Tugvit.

Singularis.	*Pluralis.*
Tuïà, hans Skulder.	Tuee, hans Skuldre.
- ïæ't,	- eesa,
Tubbe v. Tugve,	Tubbine v. Tugvine,
- bime v. tugvime,	- bime v. - gvime,
sin Skulder.	sine Skuldre.
Tubbit v. Tugvit,	Tubbisit v. gvisit,
- bivit v. tugvivit,	- bivit v. gvivit,
din Skulder.	dine Skuldre.
Tuïga, min Skulder.	Tuïka, mine Skuldre.
- bbima v. tugvima,	- bbima v. gvima,

 Singu-

Singularis.	*Pluralis.*
Tuïæt, Deres Skulder.	Tueet, Deres Skuldre.
- ïæta,	- eesa,
Tuïæk,	Tubbikik v. Tugvikik,
- bbikit v. gvikit,	- bikit v. - gvikit,
De 2des Skulder v. hans 2de Skuldre.	De 2des Skuldre.
Tuïrsik,	Tubbisik v. Tugvisik,
- bbimik v. Tugvimik,	- bbimik v. - gvimik,
Deres egen Skulder.	Deres egne Skuldre.
Tuïrse,	Tubbise v. Tugvise.
- bbivse v. Tugvivse,	- bbivse v. - gvivse,
Eders Skulder.	Eders Skuldre.
Tuerput,	Tubbivut v. Tugvivut,
- bbivsa v. Tugvivsa,	- bbivsa v. - gvivsa,
Vor Skulder.	Vore Skuldre.

Herefter gaaer omtrent Tipe, Lugt, i plu Tivkit, som: Tivke, Tivkima, o. s. fr. Dog beh der den ogsaa pluralis Form i følgende Personer.

Tivkà, hans Lugt.	Tivkee.
- vkæt,	- vkeesa,
Tivkæt, deres Lugt.	Tivkeet.
- vkæta,	- vkeesa.
Tivkæk, de 2des Lugt.	Tivkikik.
- vkikit,	- vkikit

10de Exempel. Innukáte, Medmennesk i plur. Innukatigeet.

Singularis.	*Pluralis.*
Innukatà,) hans Med-	Innukatèj,) hans Me
- katæt,) menneske.	- katèjsa,) mennesker.

Sing

Singularis.		*Pluralis.*	
Innůkane, ſit Medmenneſke.		Innukátine,)	ſine Med-
- kame,		- kame,)	menneſker.
Innůkatet, dit Medmenneſke.		Innukátetit,)	dine Med-
- kapit,		- kátivit,)	menneſker.
Innukátiga,)	mit Med-	Innukátika,)	mine Med-
- kama,)	menneſke.	- kama,)	menneſker.
Innukatǽt,)	Deres Med-	Innukatèjt,)	Deres Med-
- katǽta,)	menneſke.	- katèjſa,)	menneſker.
Innukarſik,		Innukátitik,	
- kamik,		- kamik,	
Deres eget Medmenneſke.		Deres egne Medmenneſker.	
Innůkarſe,)	Eders Med-	Innukátiſe,)	Eders Med-
- kátivſe,)	menneſke.	- kátivſe,)	menneſker.
Innůkaput,)	Vort Med-	Innukátivut,)	Vore Med-
- kátivta.)	menneſke.	- kátivta,)	menneſker.

Herefter gaae alle paa Kate, ſom: Sinikáte, Sinikata, Sinikaput, o. ſ. fr.

11te Exempel. Arſe, Geſtalt. i plur. Arſingit.

Singularis.	*Pluralis.*
Arſingà, hans Geſtalt.	Arſingee, hans Geſtalter.
- ngǽt,	- ngeeſa,
Arſe, ſin Geſtalt.	Arſine, ſine Geſtalter.
- ſime,	- ſime,
Arſet, din Geſtalt.	Arſetit, dine Geſtalter.
- ſivit,	- ſivit,
Arſiga, min Geſtalt.	Arſika, mine Geſtalter.
- ſima,	- ſima,

Singu-

Singularis.	*Pluralis.*
Arfingæt, Deres Gestalt.	Arfingeet, Deres Gestalt
- fingæta,	- fingeesa,
Arsertik,) Deres egen	Arsitik,) Deres egn
- simik,) Gestalt.	- simik,) Gestalter.
Arserse, Eders Gestalt.	Arfise, Eders Gestalter.
- sivse,	- sivse,
Arsiput, v. serput,	Arsivut, Vore Gestalter.
- sivta, Vor Gestalt.	- sivta,

Saaledes gaae alle paa e, som have i plura ingit, som: Nuke, nukinga, nukiga, nukivut, o. s. f.

12te Exempel. Okauzek, Ord.

Singularis.	*Pluralis.*
Okauzia, hans Ord.	Okauzee, hans Ord.
- - ziæt,	- - zeesa,
Okàuze, sit Ord.	Okâuzine, sine Ord.
- - zime,	- - zime,
Okauzit, dit Ord.	Okàuzisit, dine Ord.
- - zerpit,	- - zivit,
Okàuzera, mit Ord.	Okâuzika, mine Ord.
- - zima,	- - zima,
Okauziæt, Deres Ord.	Okauzeet, Deres Ord.
- - ziæta,	- - zeesa,
Okàuzertik, deres eget Ord.	Okâuzitik, deres egne Ord.
- - zimik,	- - zimik,
Okàuzerse, Eders Ord.	Okàuzise, Eders Ord.
- - zivse,	- - zivse,

Singu

Singularis.	Pluralis.
Okàuzerput, Vort Ord.	Okàuzivut, Vore Ord.
- - zivta,	- - zivta,

Herefter gaae alle de paa *ek*, som have et ordentligt pluralem, som: Amek, amià, ámera, ámerse, o. s. fr. Ajungitsúsék, Godhed, ajungitsúsiæt, ajungitsúserput, o. s. fr.

14de Exempel. Ernek, en Søn. i plur. Ernerit.

Singularis.	Pluralis.
Ernerà, hans Søn.	Erneree, hans Sønner.
- - ræt,	- - reesa v. rísa,
Erne, sin Søn.	Ernine, sine Sønner.
- nerme,	- nime,
Erneret, din Søn.	Ernetit, dine Sønner.
- nerpit,	- nivit,
Ernera, min Søn.	Ernika, mine Sønner.
- nerma,	- nima,
Erneræt, Deres Søn.	Ernereet, Deres Sønner.
- - ræta,	- - reesa v. rísa,
Ernertik, Deres egen Søn.	Ernætik, Deres egne Sønner.
- nermik,	- nimik,
Ernerse, Eders Søn.	Ernise, Eders Sønner.
- nivse,	- nivse,
Ernerput, Vor Søn.	Ernivut, Vore Sønner.
- nivta,	- nivta,

Saaledes gaae alle de paa *ek*, der forandre *k* til *rit* i plur., som: Idlek, Idlera, Idlerput &c. Marnek,

marno,

marneret, marnerǽt, o. s. fr. Dog have Insuit nominascentes dette forskjellige, at de ogsaa i perf. cipr. singul. have *ne*, og i Ima perf. plur. tranf. have v som: Tamarnek, Tamarnine, Tamarnivsa.

14de Exempel. Kanek, Mund. i plur. Karnit v. Karngit.

Singularis.	*Pluralis.*
Karnà v. Karngà,	Karnee v. Karngee,
- rnǽt v. - ngǽt,	- neesa v. - geesa,
hans Mund.	hans Munde.
Kane, sin Mund.	Kanæne, sine Munde.
- nerme,	- nimé,
Karnet v. Karnget,	Kanetit, dine Munde.
Kanerpit, din Mund.	- nivit,
Kanera, min Mund.	Kanika, mine Munde.
- nerma,	- nima,
Karnǽt v. Karngǽt,	Karneet v. Karngeet,
- nǽta v. - ngǽta,	- neesa v. - geesa,
Deres Mund.	- nísa v. - gísa,
	Deres Munde.
Kanertik,) Deres egen	Karnætik,) Deres egn
- nermik,) Mund.	Kanimik,) Munde.
Kanerse, Eders Mund.	Kanæse, Eders Munde.
- nivse,	- nivse,
Kanerput, Vor Mund.	Kanivut, Vore Munde.
- nivta,	- nivta v. nivsa,

Saaledes gaae alle de paa *ek*, som i plur. faae *rn* som: Akosinek, akoserngа, akosine, akosinera Saunek, Saurngǽt, Saunerput, o. s. fr.

Lige

Ligesaa andre, som have git i plur., som: Nimek, nermga, nimerput &c. Imek, ervnga, ervngæt &c. Nigek, nerga &c. Tarnek, tarninga o. s. fr. Dog have de, som faae Ingit i plur., dette forskjellige, at de i 1ste Person faae ga i Steden for ra, som: Tarniga, tarnima.

Ogsaa kunne herefter let andre Ord paa ek dannes, som faae et anomalisk plurale, naar kun iagttages Forskjellen i Bogstaverne efter plur. Form, som: Attek i plur. Akkit, deraf Akka, Akket, Attera, Atterse, o. s. fr. Tupek i plur. Torkit, deraf Torka, Tupe, Torket, Tuperput, o. s. fr. Allek i plur. Ardlit, deraf Ardla, alle, ardlæt o. s. fr. Illivek, i plur. Illergvit, deraf Illergvà, Illivera, o. s. fr.

Men de paa sek have dog sia &c. skjønt de faae tsit i plur. som: Kongæsia, Tessia o. s. fr.

15de Exempel. Uvèk, Mand. i plur. Uveet.

Singularis.	*Pluralis.*
Uvia, hendes Mand.	Uvee, hendes Mænd.
- iæt,	- veesa,
Uve, sin Mand.	Uvine, sine Mænd.
- vime,	- vime,
Uvit, din Mand.	Uvisit, dine Mænd.
- verpit,	- vivit,
Uviga, min Mand.	Uvika, mine Mænd.
- vima,	- vima,
Uviæt, Deres Mand.	Uveet, Deres Mænd.
- viæta,	- veesa,

Singu-

Singularis.	Pluralis.
Uverſik, Deres egen Mand.	Uviſik, Deres egne Mæn
- vimik,	- vimik,
Uverſe, Eders Mand.	Uviſe, Eders Mænd.
- vivſe,	- vivſe,
Uverput, Vor Mand.	Uvivut, Vore Mænd.
- vivta,	- vivta,

Saaledes gaae alle de, ſom endes paa *ek*, og faae e i plur., ſom: Attivek, Attivia, Attiviga &c. Siur lek, Siurdlia, Siurdlerput, Siurdlerſe, o. ſ. fr.

16de Exempel. Kimik, en Hæl.

Singularis.	Pluralis.
Kimiä, hans Hæl.	Kimee, hans Hæle.
- iæt,	- eeſa,
Kimine, ſin Hæl.	Kimine, ſine Hæle.
- mine,	- mine,
Kimit, din Hæl.	Kimiſit, dine Hæle.
- mikpit,	- mivit,
Kimiga, min Hæl.	Kimika, mine Hæle.
- mima,	- mima,
Kimiæt, Deres Hæl.	Kimeet, Deres Hæle.
- miæta,	- meeſa,
Kimikſik, Deres egen Hæl.	Kimiſik, Deres egne Hæle.
- mimik,	- mimik,
Kimikſe, Eders Hæl.	Kimiſe, Eders Hæle.
- mivſe,	mivſe,
Kimikput, Vor Hæl.	Kimivut, Vore Hæle.
- mivta,	- mivta,

Saaledes gaae alle paa *ik*, ſom have et ordentlig plurale, ſom: Nangik, nangia, nangiga, o. ſ. fr.

17de Exempel. Iklerbik, et Skriin.
i plur. Iklerbeet.

Singularis.	*Pluralis.*
lerbia, hans Skriin.	Iklerbee, hans Skrine.
biæ't,	- beesa,
lérbine, sit Skriin.	Iklérbine, sine Skrine.
bingme,	- bingme,
lerbit v. Iklerbeet,	Iklerbisit, dine Skrine.
bikpit, dit Skriin.	- bivit,
lérbiga. mit Skriin.	Iklerbika, mine Skrine.
bima,	- bima,
lerbiæ't, Deres Skriin.	Iklerbeet, Deres Skrine.
biæ'ta,	- beesa,
lérbiktik v. biksik,	Iklerbætik v. bisik,
bingmik,	- bingmik,
eres eget Skriin.	Deres egne Skrine.
lérbikse, Eders Skriin.	Iklérbæse v. bise,) Eders
bivse,	- bivse,) Skrine.
lérbikput, Vort Skriin.	Iklérbivut, Vore Skrine.
bivta v. bivsa,	- bivta v. bivsa,

Saaledes gaae alle paa *ik*, som have *eet* i plur. som: Sinikbik, Sinikbia, Sinikbine, &c. Sennavik, Sennaviga, Sennavikput, Sennavikse &c. Sâmik, Sâmia, Sâmiga &c. Dog have nogle i pers. rec. singul. *e*, som: Savik, Saube, hvilket Ord og har b i flere Personer, som: Saubit, Sàubima, Sàubise, Sàubivut.

18de Exempel. Kamik, en Støv i plur. Kàungit.

Singularis.	*Pluralis.*
Kaunga, hans Støvle.	Kaungej, hans Støvler
- gæt,	- gèjsa,
Kame, sin Støvle.	Kamine, sine Støvler.
- mime,	- mime,
Kaunget, din Støvle.	Kametit, dine Støvler.
- mikpit,	- mivit,
Kamiga, min Støvle.	Kamika, mine Støvler.
- mima,	- mima,
Kaungæt, Deres Støvle.	Kaungejt, Deres Støvl
- ngæta,	- gèjsa,
Kamiktik, } Deres egen	Kamætik, } Deres eg
- mimik, } Støvle.	- mimik, } Støvle
Kamikse, Eders Støvle.	Kamæse, Eders Støvle
- mivse,	- mivse,
Kamivut, Vor Støvle.	Kamivut, Vore Støvl
- mivta,	- mivta,

Saaledes gaae de paa *ik*, som faae et ganske maliſk plurale, som: Umik, Unga v. Ungma, æt v. Ungmæt &c, Katik, Katiga. Kakkej &.

19de Exempel. Ikuſik, en Albu i plur. Ikutſit.

Singularis.	*Pluralis.*
Ikuſia, haus Albue.	Ikuſee, hans Albuer.
- ſiæt,	- ſeeſa,

S.

Singularis	*Pluralis,*
...kutse, sin Albue.	Ikutsine, sine Albuer.
- tsime,	- tsime,
...kutset, din Albue.	Ikutsetit, dine Albuer.
- tsivit,	- tsivit,
...kusiga, min Albue.	Ikusika, mine Albuer.
- tsima,	- tsima,
...kusiæt, Deres Albue.	Ikuseet, Deres Albuer.
- siæta,	- seesa,
...kusiktik, Deres egen Albue.	Ikutsætik, - simik, Deres egne Albuer.
- simik.	
...kusikse, Eders Albue.	Ikutsise, Eders Albuer.
- tsivse,	- tsivse,
...kutsikput, Vor Albue.	Ikutsivut, Vore Albuer.
- tsivta,	- tsivta,

...ode Exempel. Tuïlik, en Vandpelts. i plur. Tuïglit.

Singularis.	*Pluralis.*
...uïglâ, hans Vandpelts.	Tuïglee, hans Vandpeltse.
- glæt,	- gleesa,
...uïle, sin Vandpelts.	Tuïlæne, sine Vandpeltse.
- ïlingme,	- ïlingme,
...uïglet, din Vandpelts.	Tuïgletit, dine Vandpeltse.
- glikpit,	- glivit,
...uïliga, min Vandpelts.	Tuïlæka, mine Vandpeltse.
- lingma,	- ïlæma,
...uïglæt, deres Vandpelts.	Tuïgleet deres Vandpeltse.
- glæta,	- gleesa.

Singulæris.		*Pluralis.*	
Tuïliktik,	) Deres egen	Tuïlætik,	) Deres eg
- lingmik,)	Vandpelts.	- ïlæmik,	) Vandpelts
Tuïlikse,	Eders Vandpelts.	Tuïlæse,	Eders Vandpelts
- glavse,		- glavse,	
Tuïlikput,	Vor Vandpelts.	Tuïlævut,	vore Vandpelts
- ïglavta,		- ïglavta,	

Saaledes alle de paa *lik*, som faae *glit* i p
som: Mallik, magla, maglee &c.

21de Exempel. Umat v. Umæt, et Hjer

Singularis.		*Pluralis.*	
Umatà,	hans Hjerte.	Umatèj	hans Hjerter.
- - tæt,		- - tèjsa,	
Umane,	sit Hjerte.	Umátine,	sine Hjerter.
- - me,		- - time,	
Umatet,	dit Hjerte.	Umátotit,	dine Hjerter.
- - pit,		- - tivit,	
Umátiga,	mit Hjerte.	Umátika,	mine Hjerter.
- ma,		- - tima,	
Umatæt,	Deres Hjerte.	Umatèjt,	Deres Hjerter
- tæta,		- - tèjsa,	
Umarsik,	Deres eget Hjerte.	Umátitik,	) Deres eg
- mamik,		- - timik.	) Hjerter.
Umarse v. materse)	eders	Umatise,	eders Hjerter.
- - tivse,	) Hjerte.	- - tivse.	
Umaput v- Umáterput,		Umátivut,	Vore Hjerte
Umativta,	Vort Hjerte.	- - tivta,	

Saaledes gaae alle paa *t*, som ikke hav
som: Aket, aketa, aketiga &c. Aggiut, aggi
aggiuterput &c. Aulisaut, aulisautæt, aulisaurse

22de Exempel. Akit, en Hovedpude. i plur. Akiſit.

Singularis.	*Pluralis.*
kiſâ, hans Hovedpude.	Akiſèj, hans Hovedpuder.
kiſæt,	- kiſèjſa,
kine, ſin Hovedpude.	Akiſine, ſine Hovedpuder.
- me,	- - ſime,
kiſit, din Hovedpude.	Akiſiſit, dine Hovedpuder.
- pit,	- ſivit,
kiſiga, min Hovedpude.	Akiſika, mine Hovedpuder.
- ma,	- - ſima,
kiſæt, Deres Hovedpude.	Akiſèjt, Deres Hovedpuder.
- ſæta,	- - ſèiſa,
kirſik, deres egen Hovedp.	Akiſitik, deres egne Hovedp.
kimik,	- ſimik,
kirſe v. Akirſerſe,	Akiſiſe, Eders Hovedp.
- ſivſe, Eders Hovedpude.	- ſivſe,
kiput v. kiſerput,	Akiſivut, Vore Hovedp.
- ſivſa v. ſivta,	- - ſivta,
or Hovedpude.	

Saaledes alle de paa *it*, ſom: Sidlit, Sidliſa. Sidline &c. Auleit, Auleiſæt, Auleiſit &c.

23de Exempel. Iglo, Huus.

Singularis.	*Pluralis.*
gloa, hans Huus.	Igloee, hans Huſe.
loæt,	- loeeſa,
glone, ſit Huus.	Iglune, ſine Huſe.
- me,	- me,

Singularis.	*Pluralis.*
Iglut, dit Huus.	Iglutit, dine Huse.
- lovit,	- - vit,
Igloga v. Iglora, mit Huus.	Igluka, mine Huse.
- loma,	- - ma,
Igloæ't, Deres Huus.	Igloeet, Deres Huse.
- - æ'ra,	- - eesa,
Iglortik v. lursik,	Iglutik v. lusik,
- lomik, Deres eget Huus.	- lumik, Deres egne Hus[e]
Iglorse, Eders Huus.	Igluse, Eders Huse.
- luvse,	- luvse,
Iglorput, Vort Huus.	Igluvut, Vore Huse.
- luvta,	- luvta,

Saaledes gaae alle de paa *o* og *u*, som: Kav[...] kavloa, kavlut &c. Iblau, iblaua &c.

Ligesaa de paa *ok*, som have et regelret plural[e] som: Ajortok, ajortoæ't &c. Dog have de, som endes [...] *kok*, i Suffixo rec. sing. *ke*, som: Niakok, Niake, [...]

24de Exempel. Áglerok, Kjæftebee[n] i plur. Áglerkut.

Singularis.	*Pluralis.*
Ágleroa, hans Kjæftebeen.	Ágleroee, hans Kjæftebee[n]
- - roæ't,	- - roeesa,
Aglérke, sit Kjæftebeen.	Aglérkune, sine Kjæftebe[en]
- - kome,	- - kume,
Aglérkut, dit Kiæftebeen.	Aglérkutit, dine Kjæftebe[en]
- - kovit,	- - kuvit,

Sin[...]

Singularis.	*Pluralis.*
glerora, mit Kjæftebeen.	Aglérkuka, mine Kjæftebeen.
lerkoma,	- kuma,
gleroæt, Deres Kj.	Agleroeet, deres Kjæftebeen.
- æta,	- - roeefa,
glerortik, Deres eget Kj.	Aglérkutik, Deres egne Kj.
érkomik,	- - kumik,
glerorfe, Eders Kj.	Aglérkufe, Eders Kjæftebeen.
lérkovfe,	- - kuvfe,
glerorput, Vort Kj.	Aglérkuvut, Vore Kjæfteb.
lérkuvta,	- - kuvta,

Saaledes alle paa *rok*, fom: Akajarok, akajaroa, akajárke &c.

Ligefaa de paa *ok* purum, fom: Kaniok, kanioee, kanèitfe, kanèitfut &c.

25de Exempel. Auk, Blod.

Singularis.	*Pluralis.*
à, hans Blod.	Auee.
æ't,	Aueefa.
ngne, fit Blod.	Aune.
me,	Aume.
t, dit Blod.	Autit.
kpit,	Auvit.
ga, mit Blod.	Auka.
ngma,	Auma.
æt, Deres Blod.	Aueet.
æta,	Aucefa.

Singularis.	*Pluralis.*
Aurfik, Deres eget Blod.	Aufik.
Aungmik,	Aumik.
Aurfe, Eders Blod.	Aufe.
Auvfe,	Auvfe.
Aukput, Vort Blod.	Auvut.
Auvta,	Auvta.

Saaledes alle paa *auk*, *ouk*, og *uk*, som: K
fàuk, Karkfauà &c. Nõuk, nõune, nõut &c. In
innuga, innukput, innuvut, innuvta &c.

§. 8. For nøjere at bestemme Brugen af Suffixi
tranfitivis og tranfitivis, maae mærkes:

1) At Suffixa intranfitiva bruges vel baade i Cafu r
og obliqvo, men aldrig i Genitivo.

a) Som Cafus rectus staaer et Ord med saa
Suffixum altid ved et andet Ord uden
fixo (§. 3. b.), altsaa ikke kan kaldes Nom
tivus regens, for Ex. Angutà piffukpok, h
Fader gaaer.

b) Som Cafus obliqvus, naar det staaer abfo
uden nogen hosføjet Appofition, styres det a
af et Verbum, som har Suffixum i Enden,
gielder da kun som Dativus eller Accufativus,
Ex. Angune tunnià, han gav sin Fad
Angutà unatarpà, han slog hans Fader.

c) Derfor bruges det heller aldrig som Geniti
thi Genitivus er stedse i det Grønlandske Sp
eet med Nominativus regens, og synes at s

det Nomen ved Siden af sig, som det nærmest har Hensigt til.

) At Suffixa transitiva bruges kun som Nominativus regens og Genitivus, men aldrig i nogen anden casu, saa længe det staaer absolute uden nogen Apposition i Enden.

a) Som Nominativus regens har det derfor altid et Verbum efter sig, der har Suffixum i Enden (see §. 3. a.) f. Ex. Anguma unatarpánga, min Fader slog mig.

b) Som Genitivus maae det have et Nomen ved Siden med Suffixo, som: Min Faders Hustrue, maae hede: Anguma Nullià, ɔ: lige efter Ordene: min Faders, hans Hustrue.

c) Følgelig hvor dette Slags Suffixum træffes ved Siden af et Verbum med Suffixo, maae man strax betragte det som Nominativus regens, men ved Siden af et Nomen med Suffixo intransitivo maae det ofteſt betragtes som et Genitivus, og aldrig som Dativus eller Accusativus, hvilket oplyses af nysanførte Exempler.

§. 9. Flexio Suffixorum, eller egentlig talt Nominum Suffixis præditorum, sees af det foregaaende, hvad Numeros og nogle Casus angaaer, men skeer ellers, ligesom med Nomina og Pronomina, ved Hjelp af Appositionerne, hvorom vil blive handlet i næstfølgende Capitel.

IX. Capitel.

Om Appositio.

§. 1. Hvad i andre Sprog kaldes Præpositio, fo
tjener i dette at kaldes Appositio; thi skjønt Bemærk
sen er den samme, udgjør det hverken noget enkelt Or
men kun en enclitisk Partikel; ei heller sættes denne fo
an, men hænges bag ved det Ord, den styrer.

§. 2. Appositionerne ere følgende:

1) *mik* og *nik*,) med, isteden for, formedel
v. *inga* og *ninga*,) om, angaaende.
2) *mit* og *nit*,) af, fra, fremfor, end, for d
v. *ánga* og *nánga*,) Sags Skyld, af Aarsag.
3) *mut* og *nut*) til, ad, ved, imod, hen paa
v. *únga* og *núnga*;)
4) *me* og *ne*,) i, paa, hos, ved, iblant, for, (
v. *náne*,) Skade v. Fordeel.)
5) *kut* og *gut*,) igjennem, hos, ved, om, omkrin
v. *óna*,) ad.

§. 3. Af disse bruges

1) *Mik*, *mit*, *mut*, *me*, *kut*, til Nomina Singulari
som ingen Suffixum har i Enden.

For Ex. Nunamik, med Landet; Nunamit, fr
Landet; Nunamut, til Landet; Nunam
paa Landet; Nunakut, igiennem Landet
til Lands.

2) *Nik*, *nit*, *nut*, *ne* og *gut*.

a) Til Nomina dualia og pluralia.

F

For Ex. Nunænnik, med Landene; Nunænnit, fra Landene; Nunængnut, til de 2de Lande; Nunænne, i Landene; Nunætigut, igjennem Landene.

a) Til Suffixa, saavel singularia, som dualia og pluralia.

For Ex. Nunánik, med hans Land; Nunèjnit, fra hans Lande; Nunænnut, til deres Land; Nunængne, paa hans tvende Lande; Nunágut, igjennem hans Land.

Ærk: Herfra maae dog, i Henseende til Appositio *gut*, undtages Suffixa 1mæ perf. sing., 2dæ perf. sing., perf. recipr. plur. og alle Suffixa dualia, som beholde *kut*, som: Nunavkut, igjennem mit Land; Nunekkut, igjennem dit Land; Nunamikut, igjennem deres egne Lande; Nunavtikut, igjennem I tvendes Lande.

Inga, *anga*, *unga*, *ne* og *ona*.

a) Til Pronomina separata singularis numeri.

For Ex. Mattominga, med denne; Mattománga, fra denne; Mattomúnga, til denne; Mattománe, paa denne; Mattomóna, igjennem denne.

b) Ligesaa (*Inga* undtagen) til Adverbia loci.

For Ex. Kamma, inde; Kámmanga, inde fra; Kammúnga, ind ad; Kámmane, inden i; Kàua, Syd; Kauóna, Syd om.

Ærk: a) Adskillige andre Adverbia tage vel og Appositio til sig, men disse ere ikke mange, og vil findes anførte i Kapitlet om Adverbiis.

b) Af dette anførte sees, at *ne* er den eeneste Appositio, som bruges i Flæng til Nomina, Pronomina, Suffixa og Adverbia.

c) Efter

c) Efter denne Regel ere og Máne, her, Må herfra, og Mãunga, hid, sikkert dann skiønt deres Privitivum er gaaet af Brug.

4) *Ninga, nanga, nunga, nane* og *kut* til Pronom separata dualis og pluralis numeri.

For Ex. Okkonínga, med dem; Okkonán fra dem; Okkonúnga, til dem; Okkon hos dem; Okkokut, ad dem.

§. 4. Fra disse Regler undtages

1) Følgende Pronomina, der have *nik, nit, nut,* og *kut* i alle Numeris.

a) Uanga, Jeg, hvis hele Flexion, ved at tage positioner til sig, er saaledes:

Uamnik, med mig; Uavtingnik, med os tv de; Uavtinik, med os.

Uamnit, fra mig; Uavtingnit, fra os tver Uavtinit, fra os.

Uamnut, til mig; Uavtingnut, til os tven Uavtinut, til os.

Uamne, paa mig; Uavtingne, paa os tven Uavtine, paa os.

Uavkut, hos mig; Uavtikkut, hos os tven Uavtikut, hos os.

b) Iblit, Du, der har

Illingnik, med dig; Illívtingnik, med e tvende; Illivsinik, med eder.

Illingnit, fra dig; Illívtingnit, fra eder tv de; Illívsinit, fra eder.

Illingnut, til dig; Illívtingnut, til eder tven Illívsinut, til eder.

Illi

Illingne, paa dig; Illívtingne, paa eder tvende; Illívsine, paa eder.

Illivkut, hos dig; Illívtikut, hos eder tvende; Illívsigut, hos eder.

Dette eene viser da saavidt fra de andre, at det faaer i plurali *gut*.

c) Ingme, sig selv, der har

Ingminik, med sig selv; Ingmingnik i plur. og dual. med dem selv.

Ingminit, fra sig selv; Ingmingnit, fra dem selv.

Ingminut, til sig selv; Ingmingnut, til dem selv.

Ingmine, hos sig selv; Ingmingne, hos dem selv.

Ingmikut, for sig selv, (igjennem alle Numeris.)

De øvrige Pronomina, som ej have *omà* i statu transitivo, hvilke ligesom Nomina have *mik, mit* &c. i singul. og *nik, nit* &c. i dual. og plur. som:

Kina, hvem? kimik, kikungnik, kikunnik, kimit, kikungnit, kikunnit o. s. fr.

Suna, hvad? sumik, sungnik, sunnik, sumut, sungnut, sunnut, o. s. fr.

Tamárme, gandske, tamármit, tamángnit, tamánnit, tamármut, tamángnut, tamánnut o. s. fr.

De faa Pronomina, som ere Nominascentia, og kunne forandre Personer, hvilke efter saadan Forandring betrag-

betragtes som Nomina med Suffixis, og følge
gelen §. 3, 2, b.

For Ex. Kissima, Jeg allene; Kissimnut, til
allene.

Kissivse, I allene; Kissivsinik, med
allene.

Tamárma, Jeg ganske; Tamámnut,
mig ganske.

Tamàuta, Vi alle; Tamàutinut, fra
alle.

Nangminérnga, hans egen; Nang
nérnganit, fra hans egen o. s.

§. 5. Det er allerede tilforn erindret (i 6
§. 10 og 11.) at disse Appositioner bruges ved No
num og Pronominum Flexion, i Henseende til de
Casus. Hvor derfor *mut* eller *nut*, *unga* eller *nun*
sees føjede til et Ord, betegne de ofte ligefrem kun
tivus, ligeledes *mik* eller *nik*, *inga* eller *ninga*, Acc
tivus, uden at disse Partikler behøve i Dansken at
trykkes.

For Ex. Allersinnik uamnut tunnirsiok, han gav
Strømper, (da Allersinnik er Accusati
og uamnut er Dativus.)

Pelimut Tuktomik ominga niuisitsiok,
falbød Peder det Reensdyr, (da Peli
er Dativus, men Tuktomik og ominga ere
cusativi.)

Men hvor de andre Appositioner træffes, endog
de betegne Ablativum, maae de udtrykkes i Dansken

§. 6. Naar disse Appositioner skulle føjes ti
Ord, da maae man i Almindelighed iagttage at

m til det Numeri Endelse, som de egentlig høre til, mlig: Appositionem singularem til singularis Endel, og Appositionem pluralem til dualis og plur. En- lser (efter det, som er anført §. 3.)

r Ex. Til Landet maae hede Nunamut, og ikke Nunæ- mut, fordi mut, som Appositio singularis maae føjes til nominis Endelse i singulari Nuna, og ikke til pluralis Endelse Nunæt.

Til de tvende Lande, maae derimod hede Nunængnut, og hverken Nunanut eller Nunænnut, fordi nut skal her staae som Appositio dualis, og maae føjes til dualis Endelse Nunæk, men hverken til sing. Nuna, eller plur. Nunæt.

Ligesaa maae til Landene hede Nunænnut, og ikke Nunanut, ej heller Nunængnut, fordi nut bliver her Appositio pluralis, og maae føjes til numerum pluralem Nunæt, men ikke til sing. Nuna eller dual. Nunæk.

dog gives visse Ord, som synes at gjøre Undtagelse her- a, hvorom vil blive erindret i det følgende.

§. 7. Naar en Appositio skal føjes til et Prono- en, som har forskjælligt transitivum og intransitivum, a føjes den stedse til transitivi Endelse, dersom Ordet er ngulare, men til intransitivi Endelse, naar det er plu- le eller duale.

For Ex. Han, heder baade Una (intransf.) og Oma (transf.) vil jeg derfor sige: til ham, da maae det hede Omunga og ikke Unaunga.

Ligesaa Kina (intransf.) og Kia (transf.) hvem? derfor Kimut, til hvem? og ikke Kinamut.

Til dem, heder Okkonunga, og ikke Okkoa- nunga, thi Appositio maae lægges til Okko (intransf.) og ej til Okkoa (transf.)

Mark:

Mærk: 1) Man kunde i disse Ord til mere Nøjagtighed sk dualem fra pluralem, ved at skrive okkungnin makkungninga, &c. i duali, men okkonin makkoninga &c. i plur., hvilken Maade og nogle have fulgt; dog gjøres det ikke aldeles nødent, thi man forstaaes alligevel.

2) Hvorledes det gaaer til med de øvrige Prono na separata, er viist med Exempler §. 4.

§. 8. Naar Appositionerne skulle føjes til Suffi da føjes de snart til transitivi, snart til intransitivi (delse, dog efter visse bestemte Regler, saaledes:

1) Er Suffixum 3tiæ perf., da føjes Appositio til transitivi Endelse, som:

Nunà, hans Land, Nunánut, til hans La

Nunèj, hans Lande, Nunèjnut, til ha Lande.

Mærk: Foran *kut* v. *gut* bruges dog Transitiva *ækit*, og *eisa*, som: Nunækit, nunækikut. Nun nunætigut. Nunèjsa, nunèjsigut.

2) Er Suffixum perf. recipr., da føjes Appositio transitivi Endelse, som:

Nuname, sit Land, Nunaminit, fra sit Lan

Núnamik, deres egne Lande, Nunamingr til deres egne Lande.

3) Er Suffixum 2 perf. sing., da føjes Appositio til intransitivi Endelse, men de øvrige Appositio til transitivi Endelse, som:

Nunavit, dit Land; Nunangnut, til dit La

Nunet, dit Land; Núnekkut, gjennem Land.

Okauzerpit, dit Ord; Okauzernik, formed dit Ord.

Mæ

Ærk: Man finder stor Vanskelighed i at bestemme Reglerne for dette Suffixi Sammenføjning med Appositio, da det gaaer saa forskjælligt til i de forskjællige Exempler, at endog de, som best skulde forstaae det Grønlandske Sprog, staae Fare for at feile heri.

Er Suffixum 2 perſ. dual. og plur., da føjes Appositio til transitivi Endelſe, ſom:

Nunavtik, I tvendes Land; Nunavtingnut, til I tvendes Land.

Nunavſe, eders Land; Nunavſinut, til eders Land.

Er Suffixum 1 perſ., da føjes Appositio ogſaa til tranſitivi Endelſe, ſom:

Nunama, mit Land; Nunamnut, til mit Land.

Nunavta, vort Land; Nunavtinut, til vort Land.

Ærk: Suffixum 1mæ perſ. dual. bliver med Appositio lig Suffixum 2dæ perſ. dual., ſaa at man ikke ſiger: Nunavnungnut, men Nunávtingnut, det baade kan betyde: til I tvendes Lande, og til vi tvendes Lande.

§. 9. Ved diſſe Appoſitioners Tilføjning underkaſte Ordene gjerne en vis Forandring i Enden, hvortil er vanſkeligt nok at give almindelig paſſende Regler, kan mærkes:

Naar Ordet endes paa *a*, *i*, *o* eller *u*, bliver det uforandret, ſom:

Nuna, Land, deraf Nuname, Nunakut.

Nunà, hans Land, deraf Nunánut, Nunágut.

Nunèj, hans Lande, deraf Nunèjne, Nunèjnik.

Iglo, Huus, deraf Iglomut, Iglokut.

Okko, de, deraf Okkonínga, Okkonúnga.
Iblau, en ufødt Sæl, deraf Iblàumik.

Undtag:

a) I Suffixum *ma* gaaer *a* bort, som: Nunama, namnik, Nunamnut, Nunamnit, Nuna men *m* forandres til *v* for ved *kut*, som: Nur Nunavkut.

b) I Kia og Sua gaaer ogsaa *a* bort, som: Ki mit og kimut. Sua, sumik og sukut.

c) For ved en Appositio, som begynder med en gaaer og siedse *a* bort, som:
Oma, ominga, omunga, omanga.
kàuanga, kauóna.

d) Naar tvende *u* skulde møde hinanden, forandr sidste til *o*, som: Kauonga for kauunga.

e) I Suffixa, som endes paa *ta* eller *sa*, forandres *i*, som: Nunavta, Nunávtinik, Nunávtinut návtigut. Nunèjsa, Nunèjsigut. Nunæta nætigut.

2) Naar Ordet endes paa *e*, forandres dette som:

Allérse, en Strømpe, Allérsimik, Allérsin
Illivse, Eder, Illívsinut, Illívsinit.
Núname, sit Land, Nunaminik, Nunam
Men staaer der tvende *e* (*ee*) i Enden, holdes de uforandrede, som:
Okauzee, hans Ord, Okauzeenik, Okauz

3)

) Naar Ordet endes paa *k*, og

A) Appositio begynder med *m* eller *n*, da forandres det til *ng* efter *æ*, *i* og *u*, som:

Nunæk, tvende Lande, Núnængne.

Savik, Kniv, Sávingmik.

Innuk, Menneske, Innungmut.

Men efter *e* forandres det enten til *r*, som:

Sekkinek, Sol, Sekkinermik.

Illivek, Grav, Illivermit.

Siurdlek, først, Siúrdlermik.

Eller og det gaaer bort, og foregaaende *e* omskiftes til *i*, som:

Okauzek, Ord, Okauzimik.

Derimod efter *o* gaaer det helst bort, som:

Ajortok, ond, Ajortomik, Ajortomut.

Og meget sielden forandres til *r*, som:

Kiglok, forkeert, Kiglormut.

Ligesaa efter *a* gaaer det helst bort, som:

Annorâk, Skjorte, Annorâmik.

Nekikſak, Mad, Nekíkſamik.

Sieldnere forandres det til *ng*, som:

Killak, Himlen, Killangme, Killangmut.

Dog ogsaa til *r*, især i Derivatis paa *rſoak*, *inak*, og slige flere, som:

Pænnárſoak, en stor Kaarde, Pænnárſoarmik.

Nellínginak, lige meget, Nellínginarmik.

Sikkoïʹnak, blot Iis, Sikkoïʹnarmut.

B) Men begynder Appositio med *k*, da gaaer *k* finale bort, som:

 Atak,

Atak, Sælhund, âtakut.
Atauzèk, een, Atàuzi kut.
Iklerbik, Skriin, Iklérbikut.
Niakok, Hoved, Niákokut.
Innuk, Menneske, Innukut.

C) De Ord, som endes paa *ak*, og have *rsæt* i p
paa *gak* og have *kæt*, paa *rak* og have *r*
paa *rok* og have *rkut*, paa *ek* og have
eller *tsit*, eller paa *ok* og have *tsut* i plur.,
pluralis Form, skiønt Appositio skulde føje
deres singularem, som:

Ajuak, en Byld, Ajúrsamik.
Nálegak, Herre, Nalékkamut.
Piarak, Unge, Piárkamik.
Siorak, Sand, Siórkakut.
Kôrok, Dal, Kôrkome.
Sækkiek, Bryst, Sækkírsamik.
Tessek, Dam, Teitsime, Teitsikut.
Kanniok, Ulk, Kannèitsumik.

4) Naar Ordet endes paa *t*, og

a) er singulare, da gaaer det bort, som:
Umat, Hjerte, Umamik, Umakut.
Aggiut, Fiil, Aggiumut.

b) Men er det plurale, da forandres det til *n*
ved *n*, som:
Nunæt, Landene, Núnænnut, Núnænnik
Okauzit, Ord, Okauzinnik.
Ajortut, onde, Ajortunnut.

Derimod gaaer det bort for ved g, som:

Timmit, Legemer, Timmigut.

Umatit, Hjerter, Umatigut.

Undtag:

De paa *rsoït*, *inæt*, *eet* og *ût*, der beholde den Form de have havt ved Appositiones singulares, som:

Umiarsoït, Skibe, Umiársoarnik,

ligesom i sing. Umiársoarmik.

Nellinginæt, alle Slags, Nellinginarnik,

ligesom i sing. Nellinginarmik.

Iklerbeet, Skrine, Iklerbingnut,

ligesom i sing. Iklerbingmut.

Innuït, Mennesker, Innungnut,

ligesom i sing. Innungmut.

c) Er derimod Ordet Suffixum 2 pers. sing., og Appositio begynder med *n*, da gaaer hele Suffixi Endelse *pit* bort, men *vit* forandres til *ng*, som:

Nunavit, dit Land, Nunangnut.

Annersarpit, din Aand, Annerlarnik.

Okauzerpit, dit Ord, Okauzernik.

Okauzivit, dine Ord, Okauzingnik.

Men for ved *k* forandres *t* til *k*, som:

Nunet, dit Land, Nunekkut.

Okauzit, dit Ord, Okauzikkut.

erk: 1) I de Ord, hvis Suffixum 2 pers. intrans. følger pluralis Form, vælges dog singularis Form, naar Appositio lægges til, som: Kingornget, din Bag, Kingunekkut, men ikke Kingorngekkut.

2) De see og eens ud, enten de ere sing. eller plur. possessi: for Ex. enten Appositio *kut*, føjes til Okauzit eller til Okauzisit, kommer det dog til at hede Okauzikkut.

 d) Der-

d) Dersom endelig Ordet er Suffixum 3 perf. dual., kastes *t* bort for ved *kut*, som:

Nunækit, de tvendes Land, Nunækikut.

Tubbikit, de tvendes Skuldre, Tubbikikut.

§. 10. For at vise den egentlige Brug heraf, tillige Afvigelserne fra disse Regler, kunne følgende [Ex]empler bemærkes:

1ste Exempel. Nuna, et Land.

a) med *mut* v. *nut*, til.

Singularis.	*Dualis.*	*Pluralis.*
Núnamut, til Landet.	Núnængnut, til 2de Lande.	Núnænnut, til Landene.
Nunánut, til hans Land.	Nunǽngnut, til hans 2de Lande.	Nunèjnut, til hans Lande
Nunaminut, til sit Land.	Nunægminut, til sine 2de Lande.	Nunaminut, til sine Lande.
Núnangnut, til dit Land.	idem.	idem.
Núnamnut, til mit Land.	idem.	idem.
Nunǽngnut, til de 2des Land.	Nunǽkkingnut, til de 2des 2de Lande.	Nunækingnut til de 2des La[nde]
Nunamingnut, til de 2des eget Land.	Nunægmingnut, til de 2des 2de egne Lande.	Nunamingn[ut] til de 2des [egne] Lande.
Nunávtingnut, til I 2des Land.	idem.	idem.

Si[ngularis]

ngularis.	Dualis.	Pluralis.
unávtingnut,	idem.	idem.
Vi 2des Land.		
ünænnut,	Nunægingnut,	Nunèjnnut,
deres Land.	til Deres 2de Lande.	til deres Lande.
unamingnut,	Nunægmingnut,	Nunamingnut,
deres eget Land.	til deres 2de egne Lande.	til deres egne Lande.
unávsinut,	Nunávtingnut,	Nunávsinut,
Eders Land.	til Eders 2de Lande.	til Eders Lande.
unávtinut,	Nunávtingnut,	Nunávtinut,
Vores Land.	til Vore 2de Lande.	til Vore Lande.

Herefter kan det let flecteres med *mik*, v. *nik*, *mit* v. *nit*, og *me* v. *ne*, da disse Appositioner allevegne kun sættes i Steden for *mut* v. *nut*.

b) Med *kut* v. *gut*, igjennem.

ng.	Dual.	Plur.
únakut,	Nunægtigut,	Nunætigut,
jennem Landet.	igjennem de 2de Lande.	igjennem Landene.
unágut,	Nunækikut,	Nunèjsigut,
i. hans Land.	igj. hans 2de Lande.	igj. hans Lande.
unamigut,	Nunægmigut,	Nunamigut,
i. sit Land.	igj. sine 2de Lande.	igj. sine Lande.
únekkut,	idem.	idem.
jennem dit Land.		
únavkut	idem.	idem.
jennem mit Land.		
unækikut,	Nunækkikut,	Nunækikut,
jennem de 2des Land.	igjennem de 2des 2de Lande.	igjennem de 2des Lande.

Singularis.	*Dualis.*	*Pluralis.*
Nunamikut,	Nunægmikut,	Nunamikut
igjennem de 2des eget Land.	igjennem de 2des 2de egne Lande.	igjennem de 2 egne Lande
Nunávtikut,	idem.	idem.
igjennem I 2des v. Vi 2des Land.		
Nunætigut,	Nunækikut,	Nunèjsigut
igj. Deres Land.	igj. Deres 2de Lande.	igj. Deres Lan
Nunamikut,	Nunæginikut,	Nunamiku
igjennem Deres eget Land.	igjennem Deres egne 2de Lande.	igjennem De egne Lande.
Nunávsigut,	Nunávtikut,	Nunávsigut.
igj. Eders Land.	igj. Eders 2de Lande.	igj. Eders Land
Nunávtigut,	Nunávtikut,	Nunávtigut,
igj. Vort Land.	igj. Vore 2de Lande.	igj. Vore Lan

2det Exempel. Arnak, Moder.

med *mik* v. *nik*, med.

Singularis.	*Pluralis.*
Arnamik, med Moderen.	Arnænnik, med Mødren
Arnánik, med hans Moder.	Arnèjnik, med hans Mød
Arnaminik, med sin Moder.	idem
Arnangnik, med din Moder.	idem.
Arnamnik, med min Moder.	idem.
Arnænnik, med deres Moder.	Arnèjnnik, med dere
Arnamingnik, med deres egen Moder.	idem. Mødre.
Arnavsinik, med Eders Moder.	idem.
Arnavtinik, med vor Moder.	idem.

3

3die Exempel. Killak, Himmelen.

med *mit* v. *nit*, fra.

Singularis.	*Pluralis.*
Killangmit, fra Himmelen.	Kilangnit, fra Himlene.

De øvrige ligesom i foregaaende Exempel.

4de Exempel. Annersák, en Aand.

med *me* v. *ne*, i.

Sing.	*Plur.*
Annersame, i en Aand.	Annersænne, i Aanderne.
Annersarne, i din Aand.	idem.

De øvrige som i 2det Exempel.

5te Exempel. Nálegak, Herre.

med *mut* v. *nut*, til.

Sing.	*Plur.*
Nalékkamut, til Herren.	Nalékkænnut, til Herrerne.
Nalegánut, til hans Herre.	Nalegèjnut, til hans Herrer.
Nalekkaminut, til sin Herre.	idem.
Nalékkangnut, til din Herre.	idem.
Nalékkamnut, til min Herre.	idem.
Nalegænnut, til deres Herre.	Nalegèjnnut, til deres Herrer.
Nalekkamingnut, til deres egen Herre.	idem.
Nalekkavsinut, til Eders Herre.	idem.
Nalekkavtinut, til vor Herre.	idem.

6te

6te Exempel. Allerſe, en Hoſe.

med *mik* v. *nik*, med:

Allérſimik.	i plur.	Allérſinnik.
Alleríánik.	-	Allérſèjnik.
Allerſiminik.	-	idem.
Allérſingnik.	-	idem.
Allérſimnik.	-	idem.
Allerſǽnnik.	-	Allerſèjnnik.
Allerſimingnik.	-	idem.
Allerſívſinik.	-	idem.
Allerſívtinik.	-	idem.

7de Exempel. Tue, en Skulder.

med *me* v. *ne*, paa.

Tuïme.	i plur.	Tubbinne v. Tugvinn
Tuïáne.	-	Tueene.
Tubbimine v. Tugvimine.		idem.
Tubbingne v. Tugvingne.		idem.
Tubbimne v. Tugvimne.		idem.
Tuïǽnne	-	Tueenne.
Tubbimingne v. Tugvimingne.		idem.
Tubbivſine. v. Tugvivſine.		idem.
Tubbivſine v. Tugvivſine.		idem.

8de Exempel. Okauzek, Ord.

a) med *mik* v. *nik*.

Okàuzimik.	i plural.	Okàuzinnik.
Okauziánik.	-	Okauzeenik.

Oka

Okauzíminik.	i plural.	idem.
Okàuzernik.	-	Okàuzingnik.
Okàuzimnik.	-	idem.
Okauziǽnnik.	-	Okauzeennik.
Okauzímingnik.	-	idem.
Okauzivfinik.	-	idem.
Okauzívtinik.	-	idem.

b) Med *kut* v. *gut*.

Okàuzikut.	i plural.	Okauzigut.
Okauziágut.	-	Okauzeefigut.
Okauzímigut.	-	idem.
Okàuzikkut.	-	idem.
Okàuzivkut.	-	idem.
Okauziǽtigut.	-	Okauzeefigut.
Okauzímikut.	-	idem.
Okauzíkikut, ved de 2des Ord.		idem.
Okauzívfigut.	-	idem.
Okauzívtigut.	-	idem.

9de Exempel. Illivek, Grav.

med *mit* v. *nit*, fra.

Illivermit.	i plural.	Illívernit.
Illervánit.	-	Illerveenit.
Illivérminit.	-	idem.
Illívernit.	-	Illívingnit
Illívimnit.	-	idem.
Illervǽnnit.	-	Illerveennit.
Illivérmingnit.	-	idem.
Illivívfinit.	-	idem.
Illivívtinit.	-	idem.

10de

10de Exempel. Iklerbik, et Skriin.

med *me* v. *ne*, i.

Iklerbingme.	i plural.	Iklérbingne.
Iklerbiáne.	-	Iklerbeene.
Iklerbíngmine.	-	idem.
Iklerbingne.	-	idem.
Iklérbimne.	-	idem.
Iklerbiǽnne.	-	Iklerbeenne.
Iklerbíngmingne.	-	idem.
Iklerbívsine.	-	idem.
Iklerbívtine.	-	idem.

11te Exempel. Tuïlik, en Vandpelts

med *mut* v. *nut*.

Tuïlingmut.	i plural.	Tuïlingnut.
Tuïglánut.	-	Tuïgleenut.
Tuïlíngminut.	-	idem.
Tuïlingnut.	-	idem.
Tuïlæmnut.	-	idem.
Tuïglænnut.	-	Tuïgleennut.
Tuïlíngmingnut.	-	idem.
Tuïglávsinut.	-	idem.
Tuïglávtinut.	-	idem.

12te Exempel. Umat, Hjerte.

a) med *me* v. *ne*, i.

Umame.	i plural.	Umatinne.
Umatáne.	-	Umatèjne.
Umámine.	-	Umatímine.
Umátingne.	-	idem.

Uma

Imamne v. Umatimne.	i plural.	Umatimne.
Imatænne.	-	Umatèjnne.
Imámingne.	-	Umatímingne.
Imatívsine.	-	idem.
Imatívtine.	-	idem.

b) Med *kut* v. *gut*, ad.

Imakut.	i plural.	Umátigut.
Imatágut.	-	Umatèjsigut.
Imámigut.	-	Umatímigut.
Imátikkut.	-	idem.
Imátivkut.	-	idem.
Imatætigut.	-	Umatèjsigut.
Imámikut.	-	Umatímikut.
Imatívsigut.	-	idem.
Imatívtigut.	-	idem.

13de Exempel. Akit, Hovedpude.

med *me* v. *ne*, paa.

Akime.	i plural.	Akisinne.
Akisáne.	-	Akisèjne.
Akímine.	-	Akisimine.
Akísingne.	-	idem.
Akísimne.	-	idem.
Akisænne.	-	Akisèjnne.
Akímingne.	-	Akisímingne.
Akirsívsine.	-	idem.
Akirsívtine v. Akirsívsine.	-	idem.

14de

14de Exempel. Iglo, Huus.

med *me* v. *ne.*

Iglome.	i plural.	Iglunne.
Igloane.	-	Igloeene.
Iglómine.	-	idem.
Iglungne.	-	idem.
Iglumne.	-	idem.
Igloænne.	-	Igloeenne.
Iglómingne.	-	idem.
Iglúvfine.	-	idem.
Igluvtine.	-	idem.

15de Exempel. Niakok, Hoved.

med *mik* v. *nik.*

Niákomik.	i plural.	Niákunnik.
Niakoánik.	-	Niakoeenik.
Niakúminik.	-	idem.
Niákungnik.	-	idem.
Niákumnik.	-	idem.

o. s. fr.

16de Exempel. Aglerok, Kjæftebeen.

med *mut* v. *nut.*

Aglérkomut.	i plural.	Aglérkunnut.
Agleroánut.	-	Agleroeenut.
Aglérkominut.	-	idem.
Aglérkungnut.	-	idem.
Aglérkumnut.	-	idem.
Agleroænnut.	-	Agleroeennut.

Agle

...glérkomingnut.	-	idem.
...glerkúvsinut.	-	idem.
...glerkúvtinut.	-	idem.

17de Exempel. Auk, Blod.

med *mik* v. *nik*.

...ungmik.	i plural.	Aungnik.
...uánik.	-	Aueenik.
...ungminik.	-	Auminik.
...ungnik.	-	idem.
...umnik.	-	idem.
...uænnik.	-	Aueennik.
...ungmingnik.	-	Aumingnik.
...uvsinik.	-	idem.
...uvtinik.	-	idem.

X. Capitel.

Om Verbum i Almindelighed.

§. 1. Alle Verba, som tage imod nogen ordentlig Flexion, kunne i Almindelighed henføres til de 3de Endelser: *ok*, *au* og *ngilak*.

§. 2. Af dem, som endes paa *ok*, gives igjen 5 Slags, nemlig:

a) paa *rpok*, som: Mattarpok, klæder af. Pærpok, er løs. Iserpok, gaaer ind. Ajorpok, duer ikke.

b) paa

b) paa *kpok*, Illàkpok, er bleven urede. Nauviæ pok, er ikke sikker. Killekpok, er skabb Ermikpok, toer i Ansigtet. Kôkpok, rinde Allukpok, slikker. Pingurkpok, springer ne

c) paa *pok* purum, som: Kallapok, det koger. Epo er. Egipok, bortkaster. Persakopok, gaa fejl af. Egúpok, stikker med sin Braad. S mãupok, viser sig blid mod en. Oupok, koge Mammiæppok, støder sig over. Petéipok, letfærdig.

d) paa *ok* purum, som: Piok, faaer. Auléïok, sk der. Asseroïok, fordærver. Puïok, komm op af Vandet.

e) paa *vok*, som: Sennavok, arbejder. Pàukevo gjør Bistand. Igivok, smelter. Pekkovo befaler. Innuvok, lever.

§. 3. Af dem, som endes paa *au*, gives 3 Slags, nemlig:

a) paa *gau*, som: Aktigàu, er saa stor som.

Mærk: Hertil kan man regne dem, som endes paa au p rum, (som: Kanguàu, skammer sig ved,) de maaskee rettere skrives med gau.

b) paa *kau*, som: Angikàu, er meget stor.

c) paa *rau*, som: Piaràu, gjør med fri Villie.

§. 4. De, som endes paa *ngilak*, ere stedse n gativa, som: Mattangilak, klæder ikke af, nega vum af Mattarpok. Ajungilak, er god, negat. Ajorpok, duer ikke.

§.

§. 5. Verbum ere enten

Primitivum, som: Nerriok, æder, eller Derivatum som: Nerdlerpok, bespiset.

Simplex, som: Epok, er, eller Compositum, som: Tamánépok, er der.

Affirmativum, som: Mattarpok, eller Negativum, som: Mattangilak.

Activum, som: Sauipok, befoler, og Piok, faaer; eller Passivum, som: Sauptigávok, befoles, og Pisipok, faaes; eller Neutrum, som: Sauptiksávok, er befolelig, og Innuvok, lever.

Transitivum, som: Asserorpok, fordærver; eller Intransitivum, som: Asseróïok, fordærver.

Ank: Ikke alle Verba simplicia ere derfor Primitiva; thi, om et Verbum simplex end ikke er sammensat, kan det dog være deriveret af et andet Ord, f. Ex. Imerpok, drikker, er et Verbum simplex, men dog derivatum af Imek, Vand, som dets rette Primitivum. Der bliver derfor og et Slags Forskiel imellem Verba derivata og composita, da egentlig de kun fortiene de at kaldes composita, der ere sammensatte af flere virkelige Ord, som uden for Sammensætningen kunde have deres særskilte Betydning, for Ex. Mánépok, er her, hvilket er sammensat af Máne, her, og épok, er, men derivata de, som ere blevne til ved en vis Endelses eller Affixi Tilføjning, som for sig selv ikke bruges i nogen Betydning, som Nekketorpok, spiser Kiød, deriveret af Nekke, Kiød, ved at tillægge Endelsen torpok, som, naar den staaer for sig selv, intet betyder. Dog have begge Slags Verba meget tilfælles, og kunne beqvemmelig betragtes sammen, (som til Slutning vil findes i et særskilt Capitel om Affixa Verbalia.)

§. 6. Ethvert Verbum Affirmativum kan gjøres til Negativum ved at forandre Affirmativi Endelse til *ngilak*, da tillige den foregaaende Vocal *e* og

au forandres til *i*, *o* til *u*, men de øvrige beho[ld]
som:

Mattarpok. Mattangilak. Pǽrpok, pǽngilak.
Iſerpok, iſingilak. Ajorpok, ajungilak.
Ermikpok, ermingilak. Allukpok, Allungil[ak]
Egipok, egingilak. Egúpok, egungilak.
Piok, pingilak. Sennavok, ſennangiluk.
Pàukevok, paukingilak. Pekkovok, pekkungil[ak]
Innuvok, innungilak. Aktigàu, aktigingilak

Undtag:

a) Hvor Vocalerne *e* og *o* ere lange, beholdes de, som
épok, éngilak. Kôkpok, Kôngilak.

b) De paa *rau*, som ere ſammenſatte med Affixum ve[d]
aràu, plejer, (hvorom i det følgende) faae *rã ing*
som: Pirſaràu, plejer at gjøre, pirſarãingilal[k]

c) De, som endes paa et langt ávok eller óvok, foran[dre]
til au og o til ou, som: Nalegávok, en Herre,
legãungilak. Piſſóvok, er rig. Piſſõungilak,

§. 7. Et Verbum activum kan gjøres til [Passi-]
vum paa følgende Maader:

a) Ved at forandre Activi Endelſe til *tipok*,
ſipok, hvor gemeenlig (ſkjønt ej altid) de, som
ve *tok* i præterito, faae *tipok*, men de, som
ſok, faae *ſipok*, som:
Unatarpok, ſlaaer. Unatartipok, ſlaaes.
Ermikpok, toer i Anſigtet. Ermikſipok, toe[s]
Piok, faaer. Piſipok, faaes.
Sennavok, arbejder. Sennatipok, arbejdes
Irſigau, ſeer paa. Irſigitipok, ſees paa.

Dog maae mærkes:

) At saadant Verbum passivum aldrig med passivi Bemærkelse kan tage Suffixum til sig; thi skeer dette sidste, da forandres det til et Verbum activum, som:

Pisipok, faaes, deraf med Suffixum: Pisipà, gier at han faaes ɔ: overantvorder ham.

Ja gjør det ofte saa at sige til et dobbelt Activum, og tilkjendegiver Causam impulsivam eller efficientem alterius agentis, som:

Unatartipà, kommer ham til at slaae.

Ermiksipà, driver ham til at toe sig.

) Endog Verba neutra kunne ved disse Endelser gjøres til et Slags Passiva, naar de tillægges dem uden Suffixo, som:

Ìpok, er; Etipok, er bleven.

Ajorpok, er ond; Ajortipok, erklæres for ond.

Og til et Slags Activa, naar de tillægges dem med Suffixo, som:

Etipà, kommer ham til at være v. lader ham være.

Ajortipà, erklærer ham for ond.

Ved at føje *karpok* til Infinitivum, dog uden at tage Suffixum til sig, som:

Unatarpok, slaaer. Unatárnekarpok, slaaes.

Allukpok, slikker. Allúngnekarpok, slikkes

Egipok, bortkaster. Egínekarpok, bortkastes.

Piok, faaer. Pínekarpok, faaes, er faaet.

Sennavok, arbejder. Sennánekarpok, arbejdes.

Irsigàu, seer paa. Irsigínekarpok, sees paa.

Mærk:

Dette kan atter forandres til et Activum ved de Endelser *ripok* eller *sipok*, med Suffixo, som:

Unatarnekartipánga, han lod mig blive slaaet v. han foraarsagede, at jeg fik Hug.

§. 8. Adskillige Verba gives der, som ere pas[...] naar de staae uden Suffixo, men blive activa, naa[...] tage Suffixum til sig, som: Egipok, er bortka[...] Egipà, bortkaster ham; eller og ved Hjelp af r[...] og *sipok*, (see foregaaende §.) som: Epivok, qvæ[...] Epitipà, qvæler ham.

§. 9. Et Verbum transitivum kan gjøres til [...] transitivum, ved at forandre Endelsen, som al[...] deligst skeer saaledes:

a) *rpok* og *kpok* til *iok*, som:

Unatarpok, (transf.) og Unatáïok (intr.) slaa[...]
Afferorpok (transf.) Afferóïok (intr.) fordær[...]
Unnerpok (transf.) Unnéïok (intr.) fortælle[...]
Ingalckpok (transf.) Ingaléïok (intr.) søger [...] undgaae.
Pyssukpok (transf.) Pyssúïok (intransf.) kniber [...] men.

Undtag:

1) *Ikpok*, som forandres til *iksiok*, som: Pissikpok [...] sikfiok, treffer med Buepiil.
2) *rkpok* til *riok*, som: Pingurkpok, Pingu[...] springer ned.

b) *pok* purum til *tsiok* v. *rsiok*, som:

Pingortipok (transf.) og Pingortitsiok (intr[...] skaber.
Kaïpok (transf.) Kaitsiok (intr.) bringer hid[...]
Sajmäupok (transf.) Sajmäursiok (intr.) be[...] Naade.
Pokúpok (transf.) Pokútsiok (intransf.) pill[...] sig (en Fugl.)

Ti[...]

Tigligúpok (tranſ.) Tigligurſiok (intr.) ſtjæler til en anden.

ok purum og vok til ſnikpok, ſom:

Piok (tranſ.) og Pinikpok (intr.) gjør, er Ophavsmand til.

Påukevok (tranſ.) Paukinikpok (intr.) gjør Biſtand.

Påvok (tranſ.) Pånikpok (intr.) anfalder.

Men ovok og uvok faae rſiok, ſom:

Pekkovok (tranſ.) Pekkorſiok (intr.) tillader.

Amuvok (tranſ.) Amurſiok (intr.) ophaler.

au til ivok, ſom:

Miſſigau (tranſ.) Miſſigivok (intr.) nægter.

Pilerau (tranſ.) Pilerivok (intr.) har Lyſt til.

Irſigau (tranſ.) Irſigivok (intr.) ſeer paa.

De faa flere Undtagelſer, ſom kunne gjøres fra diſſe Regler, maae ſøges i Lexicon.

§. 10. Sproget erkjender nogle faa Verba defecti- , ſom: Akunit, ſkynd dig! Akunitſe, ſkynder er! Eit? vil du? Hej? hvad er det? hvad ſiger ? Vutje v. Vojtje, bie!

Men maaſkee dog ſaadanne bedre kunne henføres til Interjectionerne.

§. 11. Af Imperſonalia gives og endeel, ſom: ellukpok, det regner. Kannerpok, det ſneer. Ing- likpok, der gaaer huul Søe. Ingnaglekpok, det ner. Annordlerpok, det blæſer, og ſlige flere.

Mærk:

1) De findes dog ogſaa at tage Suffixum til ſig, og i den Henſeende kunne ſiges at forandre Perſonen, ſom:

 Sjelluk-

Sjellukpánga, det regner paa mig. K
nerpátigut, det sneer paa os.

2) Ofte staae og saadanne Verba med Suffixum 3tiæ p
sing. absolute uden videre Tillæg, og betyde da
mere, end om de stode uden Suffixum. Saalei
naar man vil sige: det regner, kan man ei al
sige: Sjellukpok, men ligesaavel Sjellukpà; J
ste Fald maae underforstaaes Nuna, Jorden,
det regner paa. Ligesaa: det blæser, kan b
Annordlerpok, men og Annordlerpà, da Si
Luften, maae underforstaaes, som det blæser
o. s. fr.

§. 12. Man kan og giøre et Verbum personale
impersonale, ved at forandre Verbi Mærke-Endelse
narpok, som da ikke tager Suffixum til sig, og efter
mærkelsen er primæ personæ, skiønt det staaer i te
persona, som:

Tekkovok, seer, Tekkonarpok, man seer
jeg eller vi seer (ham eller det.)

Okauziksærupok, er uden Ord; Okauziksæ
närpok, man er uden Ord ɔ: jeg v
ikke, hvad jeg skal tale.

Nagliukpok, lider ont; Nagliunarpok, m
lider ont ɔ: jeg eller vi lide ont, i S
den for Nagliukponga eller Nagliukpog

Dog maae herved mærkes:

1) At dette Slags Ord ogsaa forekommer i de andre P
soner; men disse blive da personæ patientes, s
faae Suffixorum Bemærkelse, og den første Pers
bliver stedse agens, som:

Tekkonarpotit, jeg seer dig.

Tekkonarput, jeg seer dem.

Tekkonarpose, jeg seer eder.

2) Na

) Naar det s..tes i Conjunctivo, bruges stedse 3tia Persona duorum agentium, som:

Tekkonarmet, da jeg saae ham eller det.
Tussarnarmeta, da jeg hørde dem.

XI. Capitel.

Om Flexio Verborum.

§. 1. Ved Verborum Flexion maae mærkes: Radix, 2) Modi, 3) Tempora, 4) Numeri, 5) onæ, 6) Conjugatio, og 7) Suffixa.

Angaaende Numeros og Personas er det fornødne erindret i 2det Capitel §. 7, hvorfor det her forbigaa s.

§. 2. Radix Verborum er 3tia Persona singulapræsentis Indicativi, som den simpleste Endelse af hvoraf de øvrige beqvemmest lade sig danne. Denliver da egentlig 5 Slags: *pok*, *vok*, *ok*, *au* og *lak*, Mattar*pok*, Senna*vok*, Pi*ok*, Irsig*au*, Ajungi*lak*.

§. 3. Modi ere 12:

Indicativus, som: Mattarpok, han klæder af.
nterrogativus, som: Mattarpa, klæder han af?
mperativus, som: Mattarit! klæd af!
Hortativus, som: Mattárna! du afklæde! afklæd du! velan afklæd! lad see, at du afklæder,

Disse tvende Modi bruges ellers meget i Flæng om hinanden, saa at man har ont ved at bestemme deres sande Forskiel, dog indeholder virkelig den sidste en mildere Maade at byde en noget paa, saa at det mere bliver en Opmuntring, Bøn eller Raad, end en Befaling.

5) Rogativus, som: Mattarle, lad ham afklæde! lad, at han afklæder! han afklæde!

6) Permissivus, som: Mattarile, lad ham afkla om han vil! v. naar han vil! han afl de længe nok!

Disse tvende Modi have og meget ligt med anden, saa at de vanskelig skilles ad efter deres mærkelse, dog bruges den første helst, naar man traaer, at noget skal skee, anmo derom, og søger om Tilladelse der men den sidste derimod, naar man overla det til en andens Behag, og er selv gegyldig derved, eller dog giver sin T ladelse dertil.

7) Optativus, som: Mattarnâunga, gid jeg afklæ

8) Conjunctivus, som: Mattárame, fordi v. da l afklæder.

9) Subjunctivus, som: Mattárune, dersom v. n han afklæder.

10) Infinitivus, som igjen er tvende Slags:

a) enten absolutus, uden tillagt Person, som: Mattárnek, at afklæde.

b) eller applicatus, med tillagt Person, som: Mattárdlune, han at afklæde, at afkl sig; han afklædende v. afklædende Dette sidste bruges derfor og som et Part pium præsens.

11) Gerundium, som: Mattartidlune, medens at klæde; medens han afklæder.

12) Participium, som: Mattartok, den, som afk der.

§.

§. 4. Verba Negativa skielne fra de andre deri, de have nogle Modos dobbelte:

1) En dobbelt Interrogativum, hvoraf

a) den første har den sædvanlige Bemærkelse, som: Mattangila? klæder han sig ikke af?

b) Den anden kommer sieldnere for, og bruges helst naar Saag (hvorfor?) staaer derhos, da det ligesom skal tilkiendegive en Slags Uvillie over, at noget ikke er skeet, som: Saag Mattangipa? hvorfor klæder han sig ikke af?

2) Et dobbelt Gerundium:

a) Det eene, naar Meningen er: imedens ikke, som: Mattangilidlune, imedens han ikke afklæder.

b) Det andet, naar Meningen er: imedens ikke endnu ɔ: førend, som: Mattartinane, førend han afklæder.

3) En dobbelt Form i Imperativo:

a) Enten dannet efter affirmativi Form, som: Mattangitit, afklæd ikke!

b) Eller sin særskilte, hvilken synes at medføre et strængere Forbud, og bruges meest, som: Mattaráunæk v. Mattariardunæk, du maae ikke klæde af!

4) Ligesaa en dobbelt Form i Hortativo:

a) Den eene dannet efter affirmativi Form, som: Mattangina, du afklæde ikke!

b) Den anden mere egen, som synes at medføre en indstændigere Begjering eller Frarqaadning, og bruges meest, som: Mattárnæk klæd dog ikke af!

Mærk: Man kan og her istedet bruge det Affixum verbale *Kénnæk*, som: Mattarkénnæk, lad være at klæde af.

§. 5. Af disse Modis erkiendes:

1) Indicativus, Interrogativus, Conjunctivus, Subjunctivus, Infinitivus, Gerundium og Participium alle Numeros og Personas.

2) Conjunctivus og Subjunctivus have desuden 3die Person dobbelt, nemlig:

a) Een, som bruges, naar der er kun een handlende (1 agens), som: Mattárame og Mattárune hvis Brug oplyses af dette Exempel; Mattárame kassuvok, fordi han klædde af, blev han træt.

b) En anden, som bruges, naar der ere tvende handlende, (2 agentes) som: Mattarmet og Mattarpet, hvis Brug sees af dette Exempel: Pele mattarmet, Hanse ningekpok, fordi Peder klædde af, blev Hans vred.

3) Imperativus kun 2den Person i alle Numeris.

4) Hortativus ligesaa, men desuden 1ste Person i dual. og plur.

5) Rogativus, 3die og 1ste Person i alle Numeris.

6) Permissivus kun 3die Person, og

7) Optativus kun 1ste Person.

I Ste

I Steden for de manglende Personer i disse tvende sidste Modis, betiener man sig af Rogativus, Hortativus eller og Imperativus, da overalt de 5 sidste Modi hielpe paa hinanden til Fuldstændigheden i en Tale, ja Infinitivus tages endog undertiden til Hielp.

§. 6. Tempora ere 4, nemlig:

Præsens, der ogsaa gielder for Imperfectum, som: Mattarpok, han klæder af v. afklædde.

Præteritum, hvilket baade gielder for Perfectum og Plusqvamperfectum, undertiden og for Imperfectum, som: Mattartok, han har eller havde afklædt, Piomarsok, han vilde v. har villet have.

Futurum, som: Mattaissavok, han skal afklæde.

Paulopostfuturum, som: Mattaissersok, han skulde afklæde.

§. 7. Disse Tempora forekomme:

alle i Indicativo og Interrogativo, men

i Conjunctivo og Subjunctivo, Infinitivo, Gerundio og Participio, gielder Præsens tillige for Præteritum, og Futurum tillige for Paulopostfuturum.

I de øvrige Modis er kun een Tempus, nemlig Præsens.

§. 8. Conjugatio skeer ved Ordets Forandring:

Enten fra een Tempus og Modus til en anden.

Eller fra een Persona og Numerus til en anden.

§. 9. Det første Slags Conjugatio eller Ordets [For]andring igiennem Tempora og Modos, skeer saaledes:

I Henseende til Tempora kan i Almindelighed antages, at

a) Præ-

a) Præteritum dannes af Præsens, ved at forand
Radicem verbi til *tok* v. *sok*, som: Mattarpo
mattartok. Ermikpok, ermiksok.

b) Futurum af Præsens ved at forandre Radicem t
ssavok, som: Piok, pissavok; men Futurum n
gativum dannes af affirmativo, ved at forand
avok til *engilak*, som: Pissavok, pissengilak.

c) Paulopostfuturum af Futurum, ved at forand
den sidste Stavelse til *rsok* v. *tsok*, som: Piss
vok, pissersok. Pissengilak, pissengitsok.

2) I Henseende til Modos kan antages, at

a) Interrogativus dannes af Indicativo, ved at fo
andre de tvende sidste Bogstaver til *a*, som
Mattarpok, mattarpa? Pingilak, pingila? Ak
tigàu, aktiga? Pissavok, pissaua?

Men Præteritum og Paulopostfuturum bli
som i Indicativo.

b) Imperativus ligesaa ved at forandre Radicem t
it, *eet* v. *tit*, som: Mattarpok, mattarit. Pio
peet. Egipok, egitit. Pingilak, pingitit.

Men det andet Imperativus negativus dann
ved at forandre Radicem affirmativi til *àunæ*
iaràunæk v. *saràunæk*, som: Mattarpok, matt
ràunæk v. tariaràunæk. Piok, pirsaràunæk.

Mærk:

Af Radice Negativi kan man vel og danne det
Slags Imperativus, men det faaer da en ganske ande
Bemærkelse, og bliver en dobbelt Negativus, som me
fører en desto stærkere Bekræftelse, som: Pingilak, gjø
ikke, deraf Pingitsaràunæk, Du maae ikke lad
være at gjøre ɔ: gjør endelig!

c) Ho

c) Hortativus ligesaa ved at forandre Radicem til *na*, som: Mattarpok, mattárna. Piok, pína. Pingilak, pingina.

Men det andet Hortativus negativus dannes ved at forandre Affirmativi Endelse til *næk*, som: Mattárna, mattárnæk. Pína, pínæk.

d) Rogativus ligesaa ved at forandre Radicem til *le*, som: Mattarpok, mattarle. Piok, pile. Pingilak, pingile.

e) Permissivus af Rogativo, ved at tage *i* for ved *le*, med en liden Tilsætning i nogle Classer, som: Mattarle, mattarile. Ermigle, ermigile. Egile, egikile. Pile, pigile. Sennale, sannagile. Irsigile, irsigigile. Pingile, pingikile.

f) Optativus af Hortativo, ved at føje *unga* i Enden, som: Mattárna, mattarnãunga. Ermingna, ermingnãumga.

g) Conjunctivus af Indicativo, ved at forandre Radicem:

1) Naar der er een handlende, til *ame*, med liden Tilsætning i nogle Classer, som: Mattarpok, mattarame. Ermikpok, ermikame. Egipok, eginame. Piok, pigame. Pingilak, pinginame.

2) Naar der ere tvende handlende, til *met*, som: Mattarpok, mattarmet, Piok, pimet. Pingilak, pingimet.

h) Subjunctivus ligesaa ved at forandre Radicem:

1) Naar

1) Naar der er een handlende, til *une*, med lid Tilsætning i visse Classer, som: Mattarpo mattarune. Ermikpok, ermikune. Egipo egikune. Sennavok, sennagune. Piok, pi une. Pingilak, pingikune.

2) Naar der ere tvende handlende, til *pet*, son Mattarpok, mattarpet. Piok, pipet. Ping lak, pingipet.

i) Infinitivus ligesaa af Indicativo, ved at forand Radicem:

1) i absoluto til *nek*, som: Mattarpok, matta nek. Piok, pinek. Pingilak, pinginek.

2) I applicato til *lune*, med liden Tilsætning nogle Classer, som: Mattarpok, mattáre lune. Piok, pívdlune. Ermikpok, ermígl ne. Egipok, egídlune. Sennavok, sennáu lune. Irsigàu, irsigállune.

Men Infinitivus negans dannes af Affi mativo, ved at forandre Radicem til *nane* ane, som: Mattarpok, mattarnane v. tarane Piok, pinane. Ermikpok, ermingnane migane. Irsigau, irsiginane.

k) Gerundium af Infinitivo applicato, ved at tag *ti*, sieldnere *si*, for ved *lune*, saaledes: Mattard lune, mattartídlune. Ermiglune, ermiksídlune Egidlune, egitídlune. Pivdlune, pisídlune. Ir sigallune, irsigitídlune.

I Negativo følges omtrent samme Regel men i første Slags Gerundium maae man fore still

stille sig et af Brug gaaet Infinitivus, som: Mattangilak, deraf Gerundium Mattangisidlune, ligesom dannet af et Infinitivus Mattangidlune. I andet Slags Gerundium gaaer det derimod mere ordentlig, som: Mattarnane, mattartinane. Pinane, pisinane.

Mærk: Gerundium kunde ellers efter sin Form ansees som Infinitivus af verbo passivo, og Bemærkelsen strider ikke saa meget derimod.

d) Participium er aldeles som Præteritum og Paulopostfuturum, som: Mattartok, mattaissersok. Pingitsok, pissengitsok.

§. 9. Men hvorledes dette skeer med den foregaaende Bogstavs Forandring, der er noget forskiellig efter erborum forskiellige Endelser, vil tydeligere kunne sees f visse Schemata efter Hoved-Endelserne, som beqvemeligen kunde inddeles i 6 Classer, dog saaledes, at edse Negativus anbringes ved Siden af sit Affirmativo, emlig til

1ste Classe høre de, som endes paa *rpok.*
2den " " " *kpok.*
3die " " *pok* purum.
4de " " " *ok* purum.
5te " " " *vok.*
6te " " " *au.*

§. 10.

§. 10. Schema til første Classes Formatio:

		Præsens	Præteritum	Futurum	Paulopostfut.	Præsens	Præteritum	Futurum	Paulopostfut.
Indicativus		rpok	rtok v. rſok	sſavok	sſerſok	ngilak	ngitſok	sſengilæk	sſengitſok
Interrogativus		rpa	rtok v. rſok	sſaua	sſerſok	ngila v. ngipa	ngitſok	sſengila v. sſengripa?	sſengitſok
Imperativus		rit				ngitit v. ràunæk v. riaràunæk			
Hortativus		rna				ngina v. rnæk			
Rogativus		rle				ngile			
Permiſſivus		rile				ngikile			
Optativus		rnãunga				ngināunga			
Conj.	1. agentis	rame		sſégame		nginame		sſenginame	
	2. agentium	rmet		sſamet		ngimet		sſengimet	
Subj.	1. agentis	rune		sſégune		ngikune		sſengikune	
	2. agentium	rpet		sſapet		ngipet		sſengipet	
Infin.	abſolutus	rnek		sſanek (men bruges ſielden)		nginek		sſenginek (ſielden)	
	applicatus	rdlune		sſaudlune		rnane v. rane		sſennane	
Gerundium		rtidlune v. rſidlune		sſatidlune		ngiſidlune (prius) rtinane (poſterius)		sſengiſidlune sſatinane	
Participium		rtok v. rſok		sſerſok		ngitſok		sſengitſok	

Efter dette Schema gaae alle paa *rpok*, som:
tarpok, tartok, taiſſavok, taiſſerſok, tangilak, tangitſok, taiſſengilak, taiſſengitſok, tarpa? taiſſaua? tangila? taiſſengila? tangipa? taiſſengipa? tarit, tangitit, taraunæk v. tariaraunæk, tárna, tángina, tárnæk, tarle, tangile, tarile, tángikile, tarnãunga, tanginãunga, tarame, taiſſegame, tanginame, taiſſenginame, tarmet, taiſſamet, tangimet, taiſſengimet, tarune, taiſſégune, tangikune, taiſſengikune, tarpet, taiſſapet, tangipet, taiſſengipet, tarnek, tanginek, tardlune, taiſſaudlune, tárnane v. tárane, taiſſennane, tartidlune, taiſſatidlune, tangiſidlune, taiſſengiſidlune, tartinane, taiſſatinane.
pok, pærſok, pæiſſavok, pængilak, pængitſok, pæiſſengilak, pærit, pærdlune, pærſidlune o. ſ. fr.
pok, ſertok, ſiſſavok, ſertidlune o. ſ. fr. Neg. Iſingilak.
erpok, ſkjærer ſig, Killerſok, liſſavok, lerſidlune, o. ſ. fr.
rpok, jortok, jyſſavok, jortidlune, o. ſ. fr. Neg. Ajungilak.
pok, Sækker, pôrtok, pôiſſavok, pôrtidlune, o. ſ. fr. Neg. Pôngilak.

rk: Ved denne Claſſe have de fleſte *rtok* i Præterito, men de paa ærpok, og nogle af dem paa erpok, faae *rſok*, og derefter dannes deres Gerundium enten til *rtidlune* eller *rſidlune*, ſom anførte Exempler udviſe. Men hvilke Verba paa erpok faae det ene eller andet Præteritum, maae Ordbogen udviſe.

§. 11. Schema til anden Classes Formatio.

		Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.	Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.
Indicativus		kpok	ktok v. kſok	ſſavok	ſſerſok	ngilak	ngitſok	ſſengilak	ſſengitſok
Interrogativus		kpa ?	ktok v. kſok	ſſaua ?	ſſerſok ?	ngila ? ngipa ?	ngitſok ?	ſſengila ? ſſengipa ?	ſſengitſok ?
Imperativus		git				ngitit v. giaràunæk			
Hortativus		ngna				ngina v. ngnæk			
Rogativus		gle				ngile			
Permiſſivus		gile				ngikile			
Optativus		ngnãunga				nginãunga			
Conj.	1. agentis	kame		ſſégame		nginame		ſſenginame	
	2. agentium	ngmet		ſſamet		ngimet		ſſengimet	
Subj.	1. agentis	kune		ſſégune		ngikune		ſſengikune	
	2. agentium	kpet		ſſapet		ngipet		ſſengipet	
Infin.	abſolutus	ngnek		ſſanek		nginek		ſſenginek	
	applicatus	glune		ſſàudlune		ngnane v. gane		ſſennane	
Gerundium		ktidlune v. kſidlune		ſſatidlune		ngiſidlune ktinane v. kſinane		ſſengiſidlune ſſatinane	
Participium		ktok v. kſok		ſſerſok		ngitſok		ſſengitſok	

Efter dette Schema gaae alle paa *kpok*, som:
lakpok, laktok, laiſſavok, langilak, laiſſengilak, lagit, lagiaràunæk, lángna, lángnæk, lagle, lagile, langnãunga, lakame, langmet, lakune, lakpet, langnek, laglune, langnane v. lagane, laktidlune, langiſidlune, laktinane, o. ſ. fr.
[N]auviækpok, æktok, æiſſavok, ængnek, æktidlune, æktinane, o. ſ. fr. Neg. Nauviængilak.
[K]illékpok, léktok, leſſavok, lengnek, lektidlune, lektinane, o. ſ. fr. Neg. Killéngilak.
[Er]mikpok, mikſok, miſſavok, mingnek, mikſidlune, mikſinane, o. ſ. fr. Neg. Ermingilak.
[E]rdlikpok, er paaholden, erdliktok, liſſavok, lingnek, liktidlune, liktinane, o. ſ. fr.
[K]ôkpok, kôktok, kôïſſavok, kôngnek, kôktidlune, kôktinane, o. ſ. fr. Neg. Kôngilak.
[A]llukpok, alluktok, alluſſavok v. lyſſavok, allungnek, alluktidlune, o. ſ. fr. Neg. Allungilak.

[M]ærk: I denne Claſſe have og de fleſte *ktok* i Præterito, men nogle faa paa ikpok faae *kſok*, ſom Exemplerne udviſe, og ellers i Ordbogen maae findes beſtemt; hvorefter Gerundium retter ſig.

§. 12. Schema til tredie Classes Formatio.

		Præsens	Præteritum	Futurum	Paulopostfut.	Præsens	Præteritum	Futurum	Paulopostfut.
Indicativus		pok	tok v. tſok	sſavok	sſerſok	ngilak	ngitſok	sſengilak	sſengitſók
Interrogativus		pa ?	tok v. tſok?	sſaua	sſerſok ?	ngila ? ngipa ?	ngitſok ?	sſengila ? sſengipa ?	sſengitſok ?
Imperativus		tit				ngitit v. tſaràunæk			
Hortativus		na				ngina v. næk			
Rogativus		le				ngile			
Permiſſivus		kile				ngikile			
Optativus		nãunga				nginãunga			
Conj.	1. agentis	name		sſégame		nginame		sſenginame	
	2. agentium	met		sſámet		ngimet		sſengimet	
Subj.	1. agentis	kune		sſégune		ngikune		sſengikune	
	2. agentium	pet		sſapet		ngipet		sſengipet	
Infin.	abſolutus	nek		sſanek		nginek		sſenginek	
	applicatus	dlune		siàudlune		nane		sſennane	
Gerundium		tidlune		sſatidlune		ngiſidlune tinane		sſengiſidlune sſatinane	
Participium		tok v. tſok		sſerſok		ngitſok		sſengitſok	

Efter dette Schema gaae alle paa *pók* purum, som:
allapok, latok, laissavok, langilak, laissengilak, latit, latsaràunæk, lána, lánæk, lale, lakile, lanãunga, laname, lamet, lakune, lapet, lanek, ladlune, lanane, latidlune, latinane, o. s. fr.
ammiæppok, ætok, æssavok, ænek, ætidlune, o. s. fr. Negat. Mammiængilak.
pok, étok, éssavok, étit, ênek, étidlune, étinane, o. s. fr. Negat. éngilak.
eepok, er fattig, peetsok, peessavok, peenek, peetidlune, o. s. fr. Negat. Peengilak.
gipok, egitok, egissavok, eginek, egitidlune, o. s. fr. Negat. Egingilak.
lipok, sætter sig, mitsok, missavok, minek, mitidlune, o. s. fr.
etẽipok, er kaad, petẽitsok, petẽissavok, petẽinek, petẽitidlune, o. s. fr. Neg. Petẽingilak.
ersakópok, kótok, kyssavok, kónek, o. s. fr. Negat. Persakungilak.
pupok, putok, pussavok v. pyssavok, punek, o. s. fr.
upok, õutok, õussavok, õunek, o. s. fr. Neg. õungilak.

§. 13. Schema til fjerde Claſſes Formatio.

		Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.	Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.
Indicativus		ok	rſok	sſavok	sſerſok	ngilak	ngitſok	sſengilak	sſengitſok
Interrogativus		a?	rſok?	sſaua?	sſerſok?	ngila?[1] ngipa?	ngitſok	sſengila? sſengipa?	sſengitſok?
Imperativus		eet v ejt				ngitít v. rſarâunæk			
Hortativus		na				ngna v. næk			
Rogativus		le				ngile			
Permiſſivus		gile				ngikile			
Optativus		nãunga				nginãunga			
Conj.	1. agentis	game		sſégame		nginame		sſenginame	
	2. agentium	met		sſamet		ngimet		sſengimet	
Subj.	1. agentis	gune		sſégune		ngikune		sſengiækune	
	2. agentium	pet		sſapet		ngipet		sſengipet	
Infin.	abſolutus	nek		sſanek		nginek		sſenginek	
	applicatus	vdlune		sſâudlune		nane		sſennane	
Gerundium		ſidlune		sſatidlune		ngiſidlune ſinane		sſengiſidlune ſinane	
Participium		rſok		sſerſok		ngitſok		sſengitſok	

Efter dette Schema gaae alle paa *ók* purum, som: ok, pirsok, pissavok, pingilak, pissengilak, peet, pirsaràunæk, pina, pinæk, pile, pigile, pinãunga, pigame, pimet, pigune, pipet, pinek, pivdlune, pinane, pisidlune, pisinane, o. s. fr.

uléïlok, léïrsok, léïssavok, o. s. fr. Negativum: Auléïngilak.

sseróïok, róïrsok, róïssavok, o. s. fr. Negativum Asseróïngilak.

aigiok, kommer hid, kaigirsok, kaigèjt, o. s. fr.

Mærk: Nogle Ord synes at contrahere *iv* i Infinitivo applicato til *j*, som: Taïok, hvis Infinitivus synes ligesaa ret, efter Lyden, at kunne skrives tajdlune, som saïvdlune.

§. 14. Schema til femte Claſſes Formatio.

	Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.	Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.
Indicativus	vok	rſok	ſſavok	ſſerſok	ngilak	ngitſok	ſſengilak	ſſengitſok
Interrogativus	va?	rſok?	ſſaua?	ſſerſok?	ngila? ngipa?	ngitſok?	ſſengila? ſſengipa?	ſſengitſok?
Imperativus	git v. it				ngitit v. rſaràunæk			
Hortativus	na				ngina v. næk			
Rogativus	le				ngile			
Permiſſivus	gile				ngikile			
Optativus	nãunga				nginãunga			
Conj. 1. agentis	game		ſſégame		nginame		ſſenginame	
Conj. 2. agentium	met		ſſamet		ngimet		ſſengimet	
Subj. 1. agentis	gune		ſſégune		ngikune		ſſengikune	
Subj. 2. agentium	pet		ſſapet		ngipet		ſſengipet	
Infin. abſolutus	nek		ſſanek		nginek		ſſenginek	
Infin. applicatus	udlune v. vdlune		ſſàudlune		nane		ſſennane	
Gerundium	tidlune		ſſatidlune		ngiſidlune tinane		ſſengiſidlune ſſatinane	
Participium	rſok		ſſerſok		ngitſok		ſſengitſok	

Efter dette Schema gaae alle paa *vok*, som:

nnavok, narſok, naiſſavok, naiſſerſok, nangilak, nangitſok, naiſſengilak, nagit v. nàit, narſaràunæk, nána, nánæk, nale, nagile, nanāunga, nagame, namet, nagune, napet, nanek, nàudlune, natidlune, natinane, o. ſ. fr.

ukevok, kerſok, kiſſavok, kegit, kirſaràunæk, o. ſ. fr. Negat. Paukingilak.

ivok, girſok, giſſavok, gigit, ginek, givdlune, o. ſ. fr. Negat. Igingilak.

kkovok, kurſok, kyſſavok, kogit, konek, kudlune, kotidlune, o. ſ. fr. Negat. Pekkungilak.

nuvok, nurſok, nuſſavok, nugit, nunek, nudlune, nutidlune, o. ſ. fr. Neg. Innungilak.

§. 15. Schema til ſiette Claſſes Formatio.

		Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.	Præſens	Præteritum	Futurum	Paulopoſtfut.
Indicativus		au	irſok	iſſavok	iſſerſok	ingilak	ingitſok	iſſengilak	iſſengitſok
Interrogativus		a ?	irſok ?	iſſaua ?	iſſerſok ?	ingila ? ingipa ?	ingitſok	iſſengila ? iſſengipa?	iſſengitſok
Imperativus		eet				ingitit v. irſaraunæk			
Hortativus		ina				ingina v. inæk			
Rogativus		ile				ingile			
Permiſſivus		igile				ingikile			
Optativus		inãunga				inginãunga			
Conj.	1. agentis	igame v. ángame		iſſégame		inginame		iſſenginame	
	2. agentium	imet v. ánget'		iſſamet		ingimet		iſſengimet	
Subj.	1. agentis	igune		iſſégune		ingikune		iſſengikune	
	2. agentium	ipet		iſſapet		ingipet		iſſengipet	
Infin.	abſolutus	inek		iſſanek		inginek		iſſenginek	
	applicatus	allune		iſſáudlune		inane v. unane		iſſennane	
Gerundium		itidlune		iſſatidlune		ingiſidlune itinane		iſſengiſidlune iſſatinane	
Participium		irſok		iſſerſok		ingitſok		iſſengitſok	

Efter dette Schema gaae alle paa *au*, som:

gàu, girsok, gissavok, gissersok, gingilak, gisseng-ilak, geet, girsaràunæk, gína, gínæk, gile, gig-ile, ginãunga, gigame v. gángame, gimet v. gáng-et, gigune, gipet, ginek, gallune, gínane, gi-tidlune, gitinane, o. s. fr.

gikàu, kersók, kissavok v. angissekau, angikissersok v. angissekersok, angikallune, o. s. fr.

àu, piarirsok, piarissavok, piarallune, piarínane v. piarúnane, o. s. fr. Negat. Piaringilak.

aràu, plejer at gjøre, pirsarãirsok, pirsarãigame, pirsaránget, o. s. fr. Negat. Pirsarãingilak.

§. 16. Det andet Slags Conjugatio eller Ordets andring gjennem Numeros og Personas, skeer saa-s:

Personerne, saavidt de ikke allerede kjendes af fore-gaaende 6 Schemata, dannes

) I Indicativo og Participio, den 2den og 1ste Per-son af 3die, ved at tillægge *tit* og *nga*, men for-ud bortkaste Ende-Consonanten, om der er no-gen, som:

Mattarpok, han, potit, du, ponga, jeg klæ-der af.

Mattartok, han, totit, du, tonga, jeg som afklæder, v. jeg har afklædt.

Pingilak, han, latit, du, langa, jeg gjør ikke.

Piaràu, han, rãutit, du, rãunga, jeg gjør med Villie.

Men

Men Futurum ssavok har ssautit, ssaunga,
Pissavok, han, sautit, du, saunga, jeg
gjøre.

b) I Interrogativo ligesaa ved at forandre *a* til
ik, og dersom en Vocal gaaer foran, sæt
ind imellem, som:

Mattarpa? afklæder han? pit, du? pik,
Pia? gjør han? Pivit? gjør du? Pi
gjør jeg?
Pingipa? gjør jeg ikke? pit, du ikke?
jeg ikke?
Pissaua? skal han? sauit? du? sauik? jeg gj
Men i 6te Classe beholdes *a* for ved *it* og
som:
Piara? gjør han? ràit? du? ràik? jeg
fri Villie?

c) I Hortativo dannes 1ste Person plur. af
sing. ved at forandre *na* til *ta* eller *sa*, som:

Mattárna! du afklæde! Mattárta, vi afklæ
lader os afklæde!
Pina! du gjøre! v. gjør du! Pissà! vi gjøre
lader os gjøre!
Pingina! gjør du ikke! lad være at gjø
Pingissa! vi gjøre ikke! lader os i
gjøre!
Ermingna! du toe! Ermigissa! vi toe! K
mer, lader os toe!

d) I Rogativo dannes 1ste Person af 3die, ved at
andre *le* til *langa*, som:

Ma

Mattarle. lad han klæde af! Mattarlange, lad mig klæde af!

I Conjunctivo dannes 2den og 1ste Person af 3die, ved at forandre *me* til *vit* og *ma*, som:

Mattarame, fordi han, ravit, fordi du, rama, fordi jeg klæder af.

I Subjunctivo ligesaa ved at forandre *ne* til *it* og *ma*, som:

Mattarune, dersom han, ruit, dersom du, ruma, dersom jeg klæder af.

I Infinitivo applicato og Gerundio ligesaa ved at forandre *ne* til *tit* og *nga*, som:

Mattardlune, han, lutit, du, lunga, jeg at klæde af v. klædende af.

Mattartidlune, imens han, tidlutit, imens du, tidlunga, imens jeg klæder af.

Pinane, han, natit, du, nanga, jeg ikke at gjøre.

Pisinane, førend han, sinatit, førend du, sinanga, førend jeg gjør.

Numeri angaaende, da faaer

3die Person, naar den i Singulari endes

1) paa *ok*, i dual. *uk*, og i plur. *ut*; men gaaer en Vocal foran, da sættes *p* ind imellem, eller om *v* gaaer foran, forandres det til *p*, som:

Mattarpok, han, puk, de tvende, put, de afklæde.

Piok, han, Pipuk, de tvende, Piput, de giøre.

Senna-

Sennavok, han, Sennapuk, de tvende, Se-
put, de arbejde.

2) paa *au* til *auk* og *aut*, som:

Piarâu, han, râuk, de tvende, râut, de g
med fri Villie.

3) paa *a* eller *ak*, til *æk*, *æt*, som:

Mattarpa? afklædet han? pæk? de tven
pæt? de?

Pingilak, han, læk, de tvende, læt, de g
ikke.

4) paa *le* til *lik*, *lit*, som:

Mattarle, lad ham, tarlik, de tvende, t
dem afklæde!

Mattarile, lad ham, rilik, de tvende,
dem længe nok afklæde!

5) paa *me* eller *une*, forandre *e* til *ik* baade i d
og plur. som:

Mattarame, fordi han, ramik, fordi de t
de eller de klæde af.

Mattarune, dersom han, runik, dersom
tvende eller de klæde af.

6) men paa *lune* eller *nane*, da forandres n
tik i dual. og plur., som:

Mattardlune, han, lutik, de tvende eller d
klæde af.

Pisinane, før han, sinatik, før de tvende
de gjorde.

7) paa *et*, da forandres samme i dual. til
og i plur. til *eta*, som:

Ma

Mattarmet, fordi han, manik, fordi de tvende, meta, fordi de gjorde.

Mattarpet, dersom han, panik, dersom de tvende, peta, dersom de gjøre.

2) 2den Person, naar den endes i sing.

1) paa *it*, da

a) forandres *tit* i dual, til *tik*, og i plur. til *se*, som:

Mattarpotit, du, potik, I tvende, pose, I klæde af.

Mattartotit, du, totik, I tvende, tose, I have afklædt.

Mattardlutit, du, lutik, I tvende, luse, I at afklæde.

b) Men i Imperativo forandres *it* stedse til *itik* og *itse*, som:

Mattarit, afklæd du, ritik, afklæder I tvende, ritse, afklæder I!

Egitit, bortkast du, titik, bortkaster I tvende, titse, bortkaster I!

c) Og i Interrogativo *it* til *isik*, *ise*, som:

Mattarpit, klæder du, pisik, I tvende, pise, I af?

Pivit, gjør du? Pivisik, gjører I tvende? Pivise, gjører I?

Piaràit, gjør du, ráïsik, gjører I tvende, ráïse, gjører I med fri Villie?

d) Derimod i Conjunctivo og Subjunctivo forandres *it* til *tik* og *se*, som:

Matta-

Mattaravit, fordi du, rautik, fordi J tvend
rause, fordi J klæde af.

Mattaruït, dersom du, rutik, dersom J tve
de, ruse, dersom J klæde af.

2) paa *eet*, da faaer den i dual. *isitik*, og i plur
isitse, som:

Peet, gjør du! Pisitik, gjører J tvende!
sitse, gjører J!

3) paa *na*, da *isik* i dual. og *ise* i plur. med g el
k foran i de fleste Classer, som:

Mattárna, du afklæde! tárisik, J tvende
klæde! rise, J afklæde!

Ermingna, du toe! mígisik, J tvende t
mígise, J toe!

Egína, du kaste bort! gíkisik, J tvende
ster bort! gíkise, J kaster bort!

Pína, du gjøre! Pígisik, gjører J tvend
Pígise, gjører J!

Sennána, du arbejde, nágisik, arbejder
tvende! nágise, arbejder J!

Piarína, gjør du, rigisik, gjører J tvend
rigise, gjører J med fri Villie!

Pingína, gjør du ikke! gikisik, gjører
tvende ikke! gikise, giører J ikke!

4) paa *næk*, da til *natik* og *nase*, som:

Mattárnæk, du, natik, J tvende, nase,
klæde ikke af!

Pirsáràunæk, gjør ikke! ràunatik, gjører
tvende ikke! ràunase, gjører J ikke!

c) i

ſte Perſon,

naar den endes paa *nga*, og har *o* eller *au* for ved ſig, da faaer den *guk* i dual. og *gut* i plur. ſom:

Mattarponga, jeg, pguk, vi tvende, pogut, vi klæder af.

Piarãunga, jeg, rãuguk, vi tvende, rãugut, vi gjøre med Villie.

Piſſaunga, jeg, ſauguk, vi tvende, ſaugut, vi ſkulle gjøre.

Mattarnãunga, gid jeg, nãuguk, gid vi tvende, nãugut, gid vi maatte klæde os af.

) men gaaer *a* eller *u* foran, da til *nuk* og *ta*, ſom:

Pilanga, lad mig, lanuk, lad os tvende, lata, lad os faae!

Pivdlunga, jeg, lunuk, vi tvende, luta, vi at giøre.

Mattárnanga, jeg, nanuk, vi tvende, nata, vi ikke at klæde os af.

Dog har Indicativus negativus ſtedſe *guk* og *gut*, ſom:

Mattangilanga, jeg, laguk, vi tvende, lagut, vi klæde ikke af.

) Endes den paa *ik*, da *iſa* i dual. og plur. ſom:

Mattarpik? klæder jeg, piſa? klæde vi tvende eller vi af?

) paa *ma*, da til *nuk* og *ta*, og derſom *a* gaaer foran, tager det *u* til ſig, ſom:

Mattarama, fordi jeg, raunuk, fordi vi tvende, rauta, fordi vi klæde af.

Mattaruma, derſom jeg, runuk, derſom tvende, ruta, derſom vi klæde af.

5) Hortativus, ſom i 1ſte Perſon ingen ſing. faaer i dual. *luk*, og i plur. *ta* eller *ſa*, Mattarluk! vi tvende, Mattárta! vi klæd af! v. velan, lader os klæde af! Piluk! vi tvende, Piſſa! vi gjøre! v. la os gjøre!

§. 17. For at gjøre dette tydelig, kan følg Schema over de foranderlige Endelſer i hver Modo, nem alle Numeros og Perſonas, være tjenlig til Efte

			Singularis	Dualis.	Plural
Indicativus	3perſ.	Mattar-	pok,)		
		Senna-)	)		
		Piſſa-)	vok,) Han	puk, De2de.	put,
		Pi-	ok,)		
		Piar-	au,	auk,	aut.
		Pingil-	ak,	æk,	æt.
		Mattart-)			
		Pirſ-	)ok,	uk,	ut,
	2perſ.	Mattarpo-)			
		Sennavo-)			
		Piſſau-	)tit, Du.	tik, J2de.	ſe, J.
		Pio-)			
		Piarău-)			
		Pingila-)			
	1perſ.	Mattarpo-			
		Sennavo-			
		Piſſau-	nga, Jeg.	guk, Vi2de.	gut,
		Piarău-			
		Pingila-			
Interrogativus.	3perſ.	Mattar-	pa?		
		Senna-	va? Han.	pæk? De2de	pæt?
		Piſſa-	ua?		
		Pi-	a?		
		Piar-	)a?	æk?	æt?
		Pingil-	)		

		Singularis.	Dualis.	Pluralis.
perſ.	Mattarp-			
	Piv-	it? Du.	iſik? I 2de.	iſe? I.
	Piſſau-			
	Piara-			
	Pingila-	tit?	tik?	ſe.
perſ.	Mattarp-			
	Piv-	ik? Jeg.	iſa? Vi 2de.	iſa? Vi.
	Piſſau-			
	Piara-			
	Pingila-	nga?	guk?	gut?
perſ.	Mattar-			
	Ermig-	it! Du	itik! I 2de.	itſe! I.
	Egit-			
	Pingit-			
	P-	eet!	iſitik!	iſitle!
	Mattardu-	næk!	natik!	naſe!
perſ.	Matta-	rna! Du.	riſik! I 2de.	riſe! I.
	Senna-			
	Pi-	na!)	giſik!	giſe!
	Ermi-	ngna!)		
	Egi-	na!	kiſik!	kiſe!
	Pingi-	na!	kiſik, v. ſitik!	kiſe v. ſitſe!
	Mattár-	næk!	natik!	naſe!
perſ.	Mattar-	- - - -	luk! Vi 2de.	ta! Vi.
	Pi-	- - - -	luk!	ſa!
	Pingi-			
	Ermi-	- - - -	gluk!	giſſa!
perſ.	Matar-			
	Senna-	le, Ham.	lik, De 2de.	lit, De.
	Ermig-			
	Pi-,			
perſ.	- -	langa, Mig	lanuk, os 2de	lata, Os.
n. 3p.	Mattari-	le, Ham.	lik, De 2de.	lit, De.
it. 1p.	Mattar-	nāunga, jeg	nāuguk, vi 2.	nāugut, vi.
.1ag.	Mattara-	me, Han.	mik, De 2de.	mik, De.
2ag.	Mattar-	met,	manik,	meta.
perſ.	Mattara-	vit, Du.	ūtik, I 2de.	uſe, I.
perſ.	Mattara-	ma, Jeg.	vnuk, Vi 2de.	vta, Vi.

 Sub-

			Singularis.	Dualis.	Plu
Subjunct.	3p.rag	Mattaru-	ne, Han.	nik, De 2de.	nik,
	2ag.	Mattar-	pet,	panik,	peta
	(2perſ.	Mattar-	ukt, Du.	utik, J 2de.	uſe,
	(1perſ.	Mattar-	uma, Jeg.	unuk, Vi2de	uta,
Infin. appl.	3perſ.	Mattardlu- Mattarnu- v. Mattara-	ne, Han.	tik, De 2de.	tik,
	2perſ.	- - - -	tit, Du.	tik, J 2de.	ſe,
	1perſ.	- - - -	nga. Jeg.	nuk. Vi2de	ta,
Gerund.	3perſ.	Mattartidlu- Mattartina-	ne, Han.	tik, De 2de.	tik,
	2perſ.	- - - -	tit, Du.	tik, J 2de.	ſe,
	1perſ.	- - - -	nga, Jeg.	nuk, Vi2de.	ta,
Partic.	3perſ.	Mattart- Pirſ-	ok, Han.	uk, De 2de.	ut,
	2perſ.	Mattarto-	tit, Du.	tik, J 2de.	ſe,
	1perſ.	Mattarto-	nga, Jeg.	guk, Vi2de,	gut,

Mærk:

1) J dette Schema er allene anført af hver Modo de
empler og Tempora, ſom have noget forſkjelligt,
man let af de foregaaende §§. kan erfare, til hv
Endelſe i Singularis Rubriken ethvert Exempel
henføres, og ſiden Dualis og Pluralis efter de t
ſidſte Rubriker uden Vanſkelighed dannes, ſom:
mikpok har pok i Enden, derfor dannes ſom
Exempel, lige ud for hvilket pok ſindes i Singul
Rubriken, det er, ſom Mattarpok, altſaa fa
dual. ermikpuk, og i plur. ermikput, ſom de to
ſidſte Rubriker udviſe.

2) De Ord, ſom have en lang Vocal før ved vok i ſ
tage u før ved p i dual. og plur. ſom: Illåv
følger med; illåupuk, illåuput, illåupæt. Pi
vok. er rig. piſſôupuk, piſſôuput. Dog un
ges, naar Vocalen ſelv er u.

XII. Capitel.

Om Suffixa Verborum.

§. 1. Suffixa Verborum ere talrige, og forskiellige

I Henseende til deres egne Numeros og Personas, som:

à, ham; *æ'k*, de tvende; *èj*, dem.

átit, dig; *átik*, eder tvende; *áse*, eder.

ánga, mig; *átiguk*, os tvende; *átigut*, os.

I Henseende til Verbi Numeros og Personas, hvortil de lægges, som:

à, han ham; *æ'k*, de tvende ham; *æ't*, de ham.

et, du ham; *artik*, I tvende ham; *arse*, I ham.

ara, jeg ham; *arpuk*, vi 2de ham; *arput*, vi ham.

I Henseende til Verbi modos, som:

à, ham, i Indic., bliver til *uk* i Interr, Rogat. Permiss. Conjunct. og Subjunct., naar der er een agens, til *go* i Conj. og Subj. med 2 agentes, saavelsom Infinit. og Gerund. for Ex. Pià, piàuk, piliuk, pigiliuk, pigamiuk, piguniuk, pimago, pipago, pivdlugo, pisidlugo.

Tildeels og i Henseende til Tempora, da Suffixa Præteriti og Paulopostfuturi skielne i noget fra Suffixis præsentis og Futuri, som: *ara*, jeg ham, i Præs. og Fut., bliver til *iga* i Præt. og Paulopost-fut. for Ex. Piara, pissauara, pigiga, pisségiga.

§. 2. Ligesom Præteritum og Paulopostfuturum Suffixis i Interrogativo ligne fuldkommen de samme

me Tempora i Indicativo (see XI. Cap. §. 9, 2, a) ere de hinanden ogsaa lige med Suffixis.

§. 3. Disse Suffixa Verborum bruges i alle dis, uden i Infinitivo absoluto og Participio. T rekomme disse og med Suffixis; men det første staa som et Nominascens med Suffixis Nominum, og d ste bliver egentlig at ansee for Præteritum.

§. 4. Suffixa Verborum kunne inddeles i 4 Cl

1) Suffixa 3tiæ Pers. som betyde: Ham, De 2de,
2) Suffixa Personæ reciprocæ - Sig v. Ham
 De 2de selv, Dem
3) Suffixa 2dæ Personæ - Dig, Eder 2de,
4) Suffixa 1mæ Personæ - Mig, Os 2de,

§. 5. Suffixa 3tiæ Personæ ere følgende med føiet Anviisning, i hvilke Modis de bruges, og til Personer de kunne føies:

1) *à*, ham, hende, den, det, i dual. *æ'k*, de to i plur. *èj*. dem.

Føjes til 3 perf. sing. indic., da Verbi Endel *au*, *ak*, bortkastes i Præsens og Futurum, so
Mattarpok, pà, pæ'k, pèj. Pissavok, sauà æ'k, sauèj. Piardu, rà, ræ'k, rèj. Pin là, læ'k, lèj.

Men i Præteritum og Paulopostfuturum hele Temporis Mærke bort, og 2den, 3die saavelsom Negativus tager *k*, men 4de, 5te Classe *g* for ved Suffixum, som:
Mattartok, tarà, ræ'k, rèj. Ermiksok, mikæ'k, kèj. Egitok, gikà, kæ'k, kèj. P

ſok, gikâ, kǽk, kèj. Pirſok, pigâ, gǽk, gèj. Sennarſok, nagâ, gǽk, gèj. Irſigirſok, gigâ, gigǽk, gigèj. Piſſerſok, ſegâ, ſegǽk, gèj.

Uk, i dual. *gik*, i plur. *git*.

Føjes til Verbi Endelſer:

A) paa *a*, nemlig

a) 3 perſ. ſing. interrog. der heel beholdes, ſom:
Mattarpâ, pâuk, pagik, pagit?
Pia, piâuk, piagik, piagit?

b) 2 perſ. ſing. hort. affirm. da ſammes Endelſe *na* forandres ſaaledes:
Mattárna, táriuk, tárigik, tárigit.
Ermingna, mígiuk, gigik, gigit.
Egína, gíkiuk, kigik, kigit.
Pina, pígiuk, pígigik, pígigit.
Sennána, ſennágiuk, nágigik, nágigit.
Irſigína, ſigígiuk, gígigik, gígigit.
Pingina, pingikiuk, kigik, kigit.

B) paa *e*, ſom da forandres til *i*, nemlig:

a) 3 perſ. ſingul. Rogat. og Permiſſ., ſom:
Mattarle, liuk, ligik, ligit.
Mattarile, riliuk, riligik, riligit.

b) 3 perſ. ſing. 1 agentis, Conj. og Subj. ſom:
Mattarame, miuk, migik, migit.
Mattarune, niuk, nigik, nigit.

c) 2 perſ. plur. interr. ſom:
Mattarpiſe, piſiuk, piſigik, piſigit?
Piviſe, ſiuk, ſigik, ſigit?

d) 2 perſ. plur. imper. da *it* for ved *ſe*, gaaer bort, ſo

Mattaritſe, tárſiuk, tárſigik, tárſigit.

Piſitſe, piſſiuk, ſigik, ſigit.

Mattaråunaſe, naſiuk, naſigik, naſigit.

Andre bruge her, og i næſtfølgende Tilfælde Enden af plur. ligeſaavel ſom i dual., ſom dog ej er ſaa rigtig.

e) 2 perſ. plur. Hort., ſom:

Mattariſe, tariſiuk, tariſigik, tariſigit.

Mattárnaſe, naſiuk, naſigik, naſigit.

f) 2 perſ. plur. Conj. & Subj., ſom:

Mattárauſe, rauſiuk, rauſigik, rauſigit.

Mattaruſe, ruſiuk, ruſigik, ruſigit.

g) 2 perſ. plur. Infin. og Gerund. meget ſielden ſaalede

Mattardluſe, ⎫
Mattarrtidluſe ⎭ luſiuk, luſigik, luſigit.

Mærk:

Infinitivus applicatus og Gerundium paa n og 2 perſ. plur. Indic. maae herfra undtages, da have deres eget Slags Suffixa, hvorom ſiden.

C) paa *it*, nemlig:

a) 2 perſ. ſing. Interr. da *t* gaaer bort, ſom:

Mattarpit, piuk, pigik, pigit?

b) 2 perſ. ſing. Imper. ſaaledes:

Mattarit, rùk, tárkik, tárkit.

Peet, piùk, pikik, pikit.

Ermigit, ermigùk, mikik, mikit.

Egitit, egirſùk, egikik, egikit.

Mærk: 2 perſ. ſing. Indic. maae herfra undtages, ſom har ſit eget Suffixum, hvorom ſiden.

3) *Go*, i dual. *gik*, i plur. *git*.

Føjes til Verbi Endelſer.

A) paa

A) paa *et*, nemlig: 3 perſ. ſing. 2 agentium Conj. og Subj. da *et* forandres til *a*, ſom:

Mattarmet, mago, magik, magit.
Mattarpet, pago, pagik, pagit.

B) paa *ne*, nemlig Infin. appl. og begge Gerundia, da *ne* bortkaſtes, ſom:

Pivdlune, lugo, lugik, lugit.
Pinane, nago, gik, git.
Piſidlune, lugo, lugik, lugit.
Piſinane, nago, nagik, nagit.

C) paa *æk*, nemlig 2 perſ. ſing. Imp. negat. og 2 perſ. ſing. Hort. negat., da *æk* forandres til *a*, ſom:

Mattaràunæk, taràunago, nagik, nagit.
Mattárnæk, tárnago, nagik, nagit.

D) paa *ta* v. *ſa*, nemlig 1 perſ. plur. Hortat., Conj. og Subj. og meget ſjelden til 1 perſ. plur. Infin. og Gerund. da *a* forandres til *i*, ſom:

Mattárta, tártigo, tigik, tigit.
Piſſa, piſſigo, ſigik, ſigit.
Pigávta, gávtigo, tigik, tigit.
Piguta, gutigo, tigik, tigit.
Mattardluta, lutigo, tigik, tigit.

Andre bruge i Conj. og Subj. *gik* i plur., ligeſom i dual., ſom vel dog ikke er ſaa rigtig.

Et, i dual, *ekit*, i plur. *etit*,

Foies til Verbi Endelſer paa *tit*, nemlig 2 perſ. ſing. Indic. da Endelſerne *otit*, *utit*, *atit* i præſenti, og *tit* i futuro bortkaſtes, ſom:

Mattarpotit, tarpet, pekit, petit.

Irfigäutit, figäët, figäëkit, figäëtit.
Mattangilatit, let, lekit, letit.
Piffautit, fauet, fauekit, fauetit.

Men i Præteritum og Paulopoftfutur gaaer hele Temporis Mærke bort paa sam Maade, fom viift er under No. 1, fom:

Mattarrotit, taret, tarekitʃ, taretit.
Ermikfotit, miket, mikekit, miketit.
Pirfotit. piget, pigekit, pigetit.
Pifferfotit, pifseger, fegekit, fegetit,
Pingitfotit, pingiket, gikekit, giketit,

5) *Ko*, i dual. *kik*, i plur. *kit*. Føjes til Verbi E delfer:

A) paa *uit*, nemlig 2 perf. fing. Conj. og Subj. at bortkafte *it*, fom:

Mattaravit, tarauko, raukik, raukit.
Mattaruït, taruko, rukik, rukit.
Pingikuït, gikuko, gikukik, gikukit.

B) paa *ma*, nemlig 1 perf. fing. Conj. og Subj. *ma* forandres til *v*, fom:

Mattarama, ravko, ravkik, ravkit.
Mattaruma, ruvko, ruvkik, ruvkit.
Pingikuma, kuvko, kuvkik, kuvkit.

C) paa *ik*, nemlig:

a) 3 perf. dual. og plur. 1 agentis, Conj. og Su og 3 perf. dual. Rogat. og Permiffivi, da finale gaaer bort, fom:

Mattaramik, miko, mikik, mikit.
Mattarunik, niko, nikik, nikit.

Pi

Pingikunik, kuniko, nikik, nikit.
Mattarlik, liko, likik, likit.
Pigilik, liko, likik, likit,

b) 2 perſ. dual. Conj. og Subj., og ſieldnere Infin. og Gerund. ligeſaa, ſom:
Mattarautik, rautiko, kik, kit.
Pigutik, gutiko, tikik, tikit.
Pingikutik, tiko, tikik, tikit.
Pivdlutik, lutiko, tikik, tikit,

c) 2 perſ. dual. Interr. og 2 perſ. dual. affirm. i Hortativo, da dualis Endelſe gaaer bort, ſom:
Mattarpiſik, piko, pikik, pikit.
Mattariſik, tariko, tarikik, tarikit.
Pigiſik, pigiko, pigikik, pigikit.

d) 2 perſ. dual. Imper. og 2 perſ. dual. negat. Hort., da *tik* gaaer bort, ſom:
Mattaritik, tárko, tárkik, tárkit.
Piſitik, piko, pikik, pikit.
Pirſarâunatik, nako, nakik, nakit.
Mattárnatik, tárnako, nakik, nakit.

Andre bruge i alle diſſe Tilfælde *kik* i plur. ſaavelſom i dual., hvilket dog vel ej er ſaa rigtig.

D) paa *nuk*, nemlig 1 perſ. dual. Conj. og Subj. og ſieldnere i Infin. og Gerund. da *nuk* forandres til *ti*, ſom:
Mattaravnuk, rávtiko, ravtikik, rávtikit.
Mattarunuk, rúvtiko, rúvtikik, rúvtikit.

Pivdlu-

Pivdlunuk, luvtiko, tikik, tikit.

Dsaa der bruge andre *kik* i plur. ligesom i du

6) *Ara*, i dual. *ækka*, i plur. *aka*.

Føjes til Verbi Endelser paa *nga*, som tillige m

den foregaaende Vocal gaaer bort, nemlig:

1 pers. sing. Indic. og 1 pers. sing. Rogat. som

Mattarponga, tarpara, pækka, paka.

Pingilanga, lara, lækka, laka.

Pissaunga, sauara, sauækka, sauaka.

Mattarlanga, lara, lækka, laka.

Mærk: Præteritum og Paulopostfuturum Indicativi, saave som Optativus, have heri deres egne Suffixa, so der næstefter findes anført.

7) *Iga*, i dual. *ikka*, i plur. *ika*.

Føjes

a) til 1 pers. sing. præt. og paulopostfut. Indi da hele Temporis Mærke gaaer bort, som vi er under No. 1, som:

Mattartonga, tariga, tarikka, tarika.

Pissersonga, ségiga, ségikka, ségika.

b) til 1 pers. sing. Interr. da *ik* finale gaaer bor som:

Mattarpik, piga, pikka, pika.

8) *Ågo*, i dual. *a͂ika*, i plur. *åka*.

Føjes til 1 pers. sing. Optativi, da *aunga* gaa bort, som:

Mattarnãunga, någo, nãika, nåka.

9) *Æt*, i dual. *ægik*, i plur. *èjt*.

Føjes til 3 pers. plur. Indic., da Verbi Endelse *ut*, *aut*, *æt* bortkastes, som:

Mattar

Mattarput, pǽt, pægik, pèjt.
Piput, piǽt, piægik, pièjt.
Pingilæt, lǽt, lægik, lèjt.
Pissaput, pissauǽt, sauægik, sauèjt.

Men i præter. og Paulopostfut. kommer *igik* i Steden for *ægik*, og ellers, som efter No. 1, gaaer Temporis Mærke bort, som:

Mattartut, tarǽt, tarigik, tarèjt.
Pissersut, segǽt, segigik, segèjt.

) *Arsuk*, i dual. *átigik*, *átigit*.

Føies til Verbi Endelser

a) paa *æt*, nemlig: 3 pers. plur. Interr. hvilken Endelse da gaaer bort, som:

Mattarpæt, parsuk, pátigik, pátigit.

Andre bruge her *gik* saavel i plur. som dual.

b) paa *æk*, nemlig: 2 pers. dual. Interr. ved ligesaadan Bortkastning, som:

Mattarpæk, parsuk, pátigik, pátigit.

Andre sige her Mattarpækko, pækkik, pækkit.

c) paa *eta*, nemlig: 3 pers. plur. Conj. og Subj. 2 agentium, ved ligesaadan Bortkastning, som:

Mattarmeta, marsuk, mátigik, mátigit.
Mattarpeta, parsuk, pátigik, pátigit.

Andre bruge her *atigik* ogsaa i plur.

d) paa *anik*, nemlig: 3 pers. dual. Conj. og Subj. 2 agentium, som:

Mattarmanik, marsuk, mátigik, mátigit.
Mattarpanik, parsuk, pátigik, pátigit.

Andre bruge her Mattarmakko, makik, makit.

11) *Ir-*

11) *Irſuk*, i dual. *iſigik*, i plur. *iſigit*.

Dette har megen Forvantſkab med næſtfor
gaaende, og føjes til Verbi Endelſer paa *li*
nemlig: 3 perſ. plur. Rogat. og Perm. da *it* gaa
bort, ſom:

Mattarlit, lirſuk, liſigik, liſigit.
Pigilit, lirſuk, liſigik, liſigit.

Andre ſige og ſkrive *gik* i plur. ligeſaavel ſom i du

12) *æ'k*, i dual. *ækik*, i plur. *ækit*.

Føjes til 3 perſ. dual. Indic. da Verbi Endelſer *u*
auk, *æk*, bortkaſtes, ſom:

Mattarpuk, pǽk, pækik, pækit.
Pipuk, piǽk, piækik, piækit.
Piaràuk, rǽk, rækik, rækit.
Pingilæk, lǽk, lækik, lækit.

Men i præter. og paulopoſtfut. kommer *ik*
og *ikit* i Steden for *ækik* og *ækit*, med ſædvanl
Bortkaſtning efter No. 1, ſom:

Mattartuk, tarǽk, tarikik, tarikit.
Piſſerſuk, ſegǽk, ſegigik, ſegikit.

13) *Arſe*, i dual. *ægſe*, i plur. *æſe*.

Føjes til 2 perſ. plur. Indic. da Verbi Endelſ
oſe, *auſe*, *àſe*, bortkaſtes, ſom:

Mattarpoſe, parſe, pægſe, pæſe.
Piarâuſe, râſe, rægſe, ræſe.
Pingilâſe, larſe, lægſe, læſe.
Piſſauſe, ſauarſe. ſauægſe, ſauæſe.

Dog ſkrives nok ſaa ret i 6te Claſſe: *ãer*,
ãegſe, *ãeſe*.

M

Men i præter. og paulopostfut. i den Sted *iktik, igsik, itik*, med sædvanlig Forandring efter No. 1, som:

Mattartotik, tariktik, tarigsik, taritik.

Pissersotik, ségiktik, ségigsik, ségitik.

Arput, i dual. *akput*, i plur. *avut*.

Føies til Verbi Endelser:

A) paa *gut*, nemlig:

a) 1 pers. plur. Indic. da Verbi Endelser *ogut, augut, agut*, gaae bort, som:

Mattarpogut, parput, pakput, pavut.

Piarãugut, rârput, râkput, râvut.

Pissaugut, sauarput, sauakput, sauavut.

Pingilagut, larput, lakput, lavut.

Men i præter. og paulopostfut. kommer i den Sted *ikput, igput, ivut*, med sædvanlig Bortkastning efter No. 1, som:

Mattartogut, tarikput, rigput, rivut.

Pissersogut, ségikput, ségigput, ségivut.

b) 1 pers. plur. Optativi, hvor *augut* gaaer bort, som:

Mattarnãugut, nârput, nâkput, nâvut.

B) paa *isa*, nemlig: 1 pers. plur. Interr. da hele Endelsen gaaer bort, som:

Mattarpisa? Mattarparput, pakput, pavut?

C) paa *ta*, nemlig: 1 pers. plur. Rogativi, hvilken Endelse da gaaer bort, som:

Mattarlata, larput, lakput, lavut.

) *Arpuk*, i dual. *akpuk*, i plur. *avuk*.

Føies til Verbi Endelser:

A) paa

A) paa *uk*, nemlig:

a) 1 perſ. dual. Indic. hvor Endelſerne og *auguk*, *aguk*, gaae bort, ſom:

Mattarpoguk, parpuk, pakpuk, pavuk.
Piarāuguk, rârpuk, râkpuk, râvuk.
Pingilaguk, larpuk, lakpuk, lavuk.
Piſſauguk, ſauarpuk, ſauakpuk, ſauavu

Men i præter. og paulopoſtfut. faaer m med ſædvanlig Bortkaſtning efter No. 1 den Sted *ikpuk*, *igpuk*, *ivuk*, ſom;

Mattartoguk, tarikpuk, rigpuk, rivuk.
Piſſerſoguk, ſégikpuk, ſégigpuk, givuk.

b) 1 perſ. dual. Rog. da *anuk* gaaer bort, ſo
Mattarlanuk, larpuk, lakpuk, lavuk.

c) 1 perſ. dual. Opt. da *auguk* gaaer bort, ſom
Mattarnāuguk, nârpuk, nâkpuk, nâvuk.

B) paa *iſa*, nemlig: 1 perſ. dual. Interr. de hele E delſen gaaer bort, ſom:

Mattarpiſa? parpuk, pakpuk, pavuk?

§. 6. Suffixum perſonæ reciprocæ er ſtedſe ſig, (ham v. hende, den, det ſelv,) og i plur. eller d *tik*, ſig, (dem v. de tvende ſelv); men tager forſkiel Bogſtaver for ved ſig, i Henſigt til de forſkiellige V Perſoner den lægges til, hvilket giver den Anſeend at være flere Slags, nemlig:

1) *Ane*, *atik*. Føjes

a) til 3 perſ. ſing. præter. og paulopoſtfut. et langt *a*, da hele Temporis Mærke gaaer b ſom:

N

Mattartok, taráne, rátik.
Pirsok, pigáne, pigátik.
Pingitsok, pingikáne, pingikátik.
Pissersok, pissegáne, segátik.

b) Til 3 pers. sing. 2 agent. Conj. og Subj. med et kort *a*, da Verbi Endelse *et* bortkastes, som:
Mattarmet, mane, matik.
Pimet, pimane, pimatik.
Mattarpet, pane, patik.

Ægne, ægtik. Føjes
a) til 3 pers. dual. præter. og paulopostfut. da Temporis Mærke gaaer bort, som:
Mattartuk, taraégne, raégtik.
Pingitsuk, pingikaégne, kaégtik.
Pissersuk, pissegaégne, segaégtik.

b) til 3 pers. dual. Conj. og Subj. da Verbi Endelse *anik* gaaer bort, som:
Mattarmanik, mægne, mægtik.
Mattarpanik, pægne, pægtik.

Æne, ætik. Føjes
a) til 3 pers. plur. præter. og paulopostfut. da Temporis Mærke gaaer bort, som:
Mattartut, taraéne, raétik.
Pingitsut, pingikaéne, kaétik.
Pissersut, segaéne, segaétik.

b) til 3 pers. plur. Conj. og Subj. da *eta* bortkastes, som:
Mattarmeta, mæne, mætik.
Mattarpeta, pæne, pætik.

4) *Gne, grik.* Føjes

a) til 2 perſ. ſing. præter. og paulopoſtfut. Temporis Mærke bortkaſtes, og *i* ſættes for ſom:

Mattartotit, tarigne, rigtik.
Pingitſótit, gikigne, kiktik.
Piſſerſotit, ſégigne, ſégigtik.

Andre ſige her *ingne, etik.*

b) til 2 perſ. ſing. Conj. og Subj. ſaaledes:

Mattaravit, ragne, ragtik.
Mattaruït, rugne, rugtik.

5) *Tingne, tik.*

Føjes til 2 perſ. dual. ſaaledes:

Mattartotik, tarívtingne, rivtik.
Pingitſotik, gikívtingne, kivtik.
Piſſerſotik, ſegívtingne, givtik.
Mattarautik, ràutingne, rautik.
Mattarutik, rútingne, rutik.

6) *Sine, tik.*

Lægges til 2 perſ. plur. ſaaledes:

Mattartoſe, rivſine, rivtik.
Piſſerſoſe, ſegivſine, givtik.
Mattarauſe, ràuſine, rautik.
Mattaruſe, rúſine, rutik.

7) *Vne, vtik,*

Lægges til 1 perſ. ſing. ſaaledes:

Mattartonga, tarivne, rivtik.
Piſſerſonga, ſégivne, givtik.

M

Mattarama, ravne, ravtik.
Mattaruma, ruvne, ruvtik.

Vtingne, vtik.

Lægges til 1 perſ. dual. ſaaledes:

Mattartoguk, tarívtigne, rivtik.
Piſſerſoguk, ſegívtigne, givtik.
Mattaravnuk, rávtigne, ravtik.
Mattarunuk, rúvtigne, ruvtik.

Vtine, vtik.

Lægges til 1 perſ. plur. ſaaledes:

Mattartogut, rivtine, rivtik.
Piſſerſogut, ſegívtine, givtik.
Mattaravta, rávtine, ravtik.
Mattaruta, rúvtine, ruvtik.

§. 7. Suffixa perſonæ reciprocæ bruges da:

Egentlig kun i Indicativo, Conjunctivo og Subjunctivo; og i den førſte Modus maae i dette Fald Præteritum og Paulopöſtfuturum tillige gjelde for Præſens og Futurum.

I Infinitivo og Gerundio er det ſimple Verbum tertiæ perſonæ, og Verbum med Suffixo recipr. ikke forſkjellige fra hinanden; thi Mattardlune kan baade betyde: Han at klæde af, og: at klæde ſig af. Mattartidlutik, imens de klæde af, og: imens at afklæde dem ſelv.

I Interrogativo vil dette Suffixum neppe forekomme forſkjellig fra det i Indicativo, og i de øvrige Modis aldrig.

§. 8. Dette Suffixum er egentlig et Slags 3
personæ, der forekommer, naar tvende Verba staae
hinanden, og den lidende Person i det eene er den sam
som den virkende i det andet, da det Suffixum, som
udtrykke den lidende Person, bliver reciprocum, for
A og B ere virkende Personer, men B tillige lidend
A, naar da dette i Danſken udtrykkes ved 2
da, ſaaledes:

Fordi han (A) ſlog ham (B) ſaa gik
(B) bort.

da maae det hede i Grønlandſken:

Unatarmane audlarpok.

§. 9. Foruden dette egentlige Suffixum reciproc
gives der i præſenti Indicativi et andet Slags,
har Lighed hermed, men er at anſee ſom halv agens
har kun reciproci Form, men 3tiæ perſ. Bemærk
hvilket igjen er forſkiellig, efterſom det lægges til sin
laris eller pluralis, nemlig:

1) *ne*, ſig det, han ſelv det, i dual. og plur.
ſig dem, han ſelv dem.

Føjes til 3 perſ. ſing. da Verbi Endelſe gaaer b
ſaaledes:

Mattarpok, mattarne, mattarine.
Piok, pine, pigine.
Sennavok, ſennane, ſennagine.
Piſſavok, ſane, ſegine.
Egipok, egine, egikine.
Pingilak, pingine, pingikine.

2)

iktik, de selv det, i dual. og i plur. *itik*, de selv dem. Føjes til 3 perf. dual. og plur. saaledes:

Mattarput, tariktik, taritik.
Piput, pigiktik, pigitik.
Pissaput, sségiktik, sségitik.
Pingilæt, pingikiktik, pingikitik.

§. 10. Brugen deraf er, naar en Person mel-
e om noget, som ved ham selv skeer, er skeet eller skal
e, da den samme Person er agens i begge Verbis, men
i lidende Person ligger blot i Suffixum, for Ex.

Mattárne unnerpok, han siger sig at klæde ham af.
Pisségine okaursiok, han forkynder, at han selv skal begegne dem.
Pigiktik okarput, de sige sig at have faaet det.
Tunniomáritik unnerput, de love at ville selv give dem.

§. 11. Suffixa 2dæ personæ af Bemærkelse: Dig,
ler tvende og Eder, ere følgende med Anviisning
deres Brug:

atit, i dual. *atik*, i plur. *ase*, Føjes til

a) 3 perf. sing. dual. og plur. Indicat., da Verbi Endelse gaaer bort, saaledes:

Mattarpok)
puk) pátit, pátik, páse.
put)
Pissavok)
puk) sauátit, sauátik, sauáse.
put)

Piardu)
rauk) rátit, rátik, ráſe.
raut)
Pingilak)
læk) látit, látik, láſe
læt)

Men i præteritum og paulopoſtfuturum ſkeer F
andringen i Ligning efter det, ſom er ee indret §.
No. 1, ſom:

Mattartok)
tuk) tarátit, rátik, ráſe.
tut)
Piſſerſok)
ſuk) ſegátit, gátik, gáſe.
ſut)

b) Til 3 perſ. ſing. dual. og plur. Interr., da o
Endelſerne kaſtes bort, ſaaledes:

Mattarpa)
pæk) pátit, pátik, páſe.
pæt)
Pia)
Pipæk) piátit, átik, áſe.
pæt)
Piſſaua)
ſapæk) ſauátit, átik, áſe.
ſapæt)
Pingila)
læk) látit, látik, láſe.
læt)

c)

Til 3 perſ. ſing. dual. og plur. Conj. og Subj. 2 agentium, da *et*, *anik*, *eta*, gaae bort, ſom:

Mattarmet)
manik) matit, matik, maſe.
meta)

Mattarpet)
panik) patit, patik, paſe.
peta)

iſit, i dual. *iſik*, i plur. *iſe*.

Føies til Verbi Endelſer paa *e*, *ik*, *it*, ſom da kaſtes bort, nemlig:

a) Til 3 perſ. ſing. dual. og plur. Rogativi og Permiſſivi, ſom:

Mattarle)
lik) liſit, liſik, liſe.
lit)

Pigile)
lik) liſit, liſik, liſe.
lit)

b) Til 3 perſ. ſing. dual. og plur. Conj. og Subj. 1 agentis, ſom:

Mattarame)
mik) rámiſit, miſik, miſe.

Mattarune)
runik) rúniſit, niſik, niſe.

 3) Agit,

3) *Agit*, i dual. *autik*, i plur. *ause*.

Føjes til 1 pers. sing. Ind. Interr. Rog og Optat., da Endelserne *onga*, *anga*, *aun* bortkastes, som:

Mattarponga, pagit, pautik, pause.
Pingilanga, lagit, lautik, lause.
Pissaunga, sauagit, soautik, soause.
Mattarpik, pagit, pautik, pause.
Pilanga, lagit, lautik, lause.
Mattarnäunga, någit, näutik, näuse.

Men Præteritum og Paulopostfuturum In have deres eget Suffixum, som nu følger.

4) *ivkit*, i dual. *ivtik*, i plur. *ivse*.

Føjes til 1 pers. sing. præt. og Paulop fut. Indic. saaledes:

Mattartonga, tarivkit, rivtik, rivse.
Pisserfonga, ségivkit, givtik, givse.

5) *vkit*, i dual. *vtik*, i plur. *vse*.

Føjes til 1 pers. sing. Conj. og Subj., ma bortkastes, som:

Mattarama, ravkit, ravtik, ravse.
Pinginaina, navkit, navtik, navse.
Mattaruma, ruvkit, ruvtik, ruvse.
Pisséguma, séguvkit, guvtik, guvse.

6) *autigit*, i dual. *autik*, i plur. *ause*.

Føjes til 1 pers. plur. Indic. Interr. Ro og Optat., da Endelserne *ogut*, *agut*, *isa*, *augut* bortkastes, som:

Mattarpogut, pàutigit, pautik, pause.
Pingilagut, làutigit, lautik, lause.

Matt

Mattarpisa, pàutigit, pautik, pause.
Mattarlata, làutigit, lautik, lause.
Mattarnäugut, näutigit, näutik, näuse.

Men Præteritum og Paulopostfuturum have deres eget Suffixum, som følger.

ivtigit, i dual. *ivtik*, i plur. *ivse*.

Føjes til 1 perf. plur. præt. og paulopost-futuri, saaledes:

Mattartogut, tarívtigit, rivtik, rivse.
Pissersogut, segívtigit, givtik, givse.

) *tigit*, i dual. *tik*, i plur. *se*.

Føjes til 1 perf. plur. Conj. og Subj., da *ta* bortkastes, som:

Mattaravta, ravtigit, ravtik, ravse.
Piguta, gútigit, gutik, guse.

) *autikit*, i dual. *autik*, i plur. *ause*.

Føjes til 1 perf. dual. Indic. Interr. Rog. og Optat., da Endelserne *oguk*, *aguk*, *isa*, *anuk*, *auguk*, bortkastes, som:

Mattarpoguk } pàutikit, pautik, pause.
pisa }
Pingilaguk, làutikit, lautik, lause.
Mattarlanuk, làutikit, lautik, lause.
Mattarnäuguk, näutikit, näutik, näuse.

Men Præteritum og Paulopostfuturum have deres eget Suffixum, som følger.

o) *ivtikit*, i dual. *ivtik*, i plur. *ivse*.

Føjes til 1 perf. dual. præt. og paulopost-fut. saaledes:

Mattartoguk, tarivtikit, rivtik, rivse,
Pissersoguk, segivtikit, givtik, givse.

11) *tikit*, i dual. *tik*, i plur. *se*.

Føjes til 1 pers. dual. Conj. og Subj. *nuk* bortkastes, som:

Mattaravnuk, rávtikit, ravtik, ravse.
Mattarunuk, rûtikit, rutik, ruse.

§. 12. I Infinitivo og Gerundio er det sin Verbum 2 pers. og Verbum med Suffixo 2 pers. forskiellige fra hinanden; thi Mattardlutit kan baade tyde: du at afklæde, og: at afklæde dig. Mat tidluse, imens I afklæde, og: imens at afklæde e

§. 23. Suffixa 1mæ personæ af Bemærkelse: M Os tvende, Os, ere følgende, med Anviisning deres Brug:

1) *anga*, i dual. *átiguk*, i plur. *átigut*. Føies ti

a) 3 pers. sing. dual. og plur. Indic., da Verbi delse bortkastes, saaledes:

Mattarpok) puk) put) pánga, pátiguk, pátigut.

Pingilak) læk) læt) lánga, látiguk, látigut.

Men præter. og paulopostfut. lide den ofte ommeldte Forandring. som:

Mattartok) tuk) tut) ránga, rátiguk, rátigut.

Pi

Pisserʃok)
ʃuk) ʃegánga, ʃegátiguk, ʃegátigut.
ʃut)

b) 3 perʃ. ʃing. dual. Interr., da Verbi Endelʃer *a*, *æk*, *et*, gaaer bort, ʃom:

Mattarpa)
pæk) pánga, pátiguk, pátigut?
pæt)

Pia,)
Pipæk) piánga, piátiguk, piátigut?
Pipæt)

c) 3 perʃ, ʃing. dual. og plur. Conj. og Subj. 2 ag. da Endelʃerne *et*, *anik*, *eta*, bortkaʃtes, ʃom:

Mattarmet)
manik) manga, mátiguk, mátigut.
meta)

Mattarpet)
panik) panga, pátiguk, pátigut.
peta)

) *anga*, i dual. *anuk*, i plur. *ata*.

Føjes til 2 perʃ. ʃing. Imp. og Hortat. negat. ʃaaledes at *æk* gaaer bort, ʃom:

Pirʃaràunæk, nanga, nanuk, nata,
Mattárnæk, nanga, nanuk, nata.

) *nga*, i dual. *tiguk* v. *ʃiguk*, i plur. *tigut* v. *ʃigut*.

Føjes til

a) 2 perʃ. ʃing. Interr. og Imper. ʃaaledes:

Mattarpit, pinga, piʃiguk, piʃigut.

Matta-

Mattarit, tánga, tártiguk, tártigut.
Peet, pínga, písiguk, písigut.

b) 2 perf. fing. Hort. saaledes:

Mattárna, mattaringa, taritiguk, taritig
Pina, piginga, pigisiguk, pigisigut.
Ermingna, mikinga, mikisiguk, mikisi

4) *inga*, i dual. *isiguk*, i plur. *isigut*.

Føies til

a) 3 perf. fing. dual. og plur Rogat. og Perm
da Endelserne *e*, *ik*, *it*, bortkastes, som:

Mattarle)
lik) linga, lisiguk, lisigut.
lit)

Pigile)
lik) linga, lisiguk, lisigut.
lit)

b) 3 perf. fing. dual. og plur. Conj. og Subj. 1
da Endelserne *e*, *ik*, bortkastes, som:

Mattaraine) minga, misiguk, misigut.
mik)

Mattarune) ninga, nisiguk, nisigut.
nik)

5) *inga*, i dual. *iguk*, i plur. *igut*. Føies til

a) 2 perf. dual. og plur. Indic. saaledes:

Mattarpotit, pàutinga, tiguk, tigut.
Pingilatik, làutinga, lautiguk, lautigut.
Máttarpose, pàusinga, siguk, sigut.
Pingilase, làusinga, siguk, sigut.

Men i præteritum og paulopostfuturum er Forandringen endnu større, saaledes:

Mattartotik, tarívtinga, rívtiguk, rívtigut.
Mattartose, tarívsinga, rívsiguk, rívsigut.
Pissersose, segívsinga, gívsiguk, gívsigut.

b) 2 pers. dual. og plur. Interr., da Endelserne ik, e, bortkastes med saadan Forandring:

Mattarpisik, pitinga, pitiguk, pitigut.
Mattarpise, pisinga, siguk, sigut.

c) 2 pers. dual. og plur. Imper. saaledes:

Mattaritik, tartinga, rtiguk, rtigut.
Pisitik, pitinga, pitiguk, pitigut.
Mattaritse, tarsinga, rsiguk, rsigut.
Pisitse, pisinga, siguk, sigut.
Mattaràunatik, natinga, natiguk, tigut.
Mattaràunase, singa, siguk, sigut.

d) 2 pers. dual. og plur. Hortat. saaledes:

Mattarisik, taritinga, ritiguk, ritigut.
Mattarise, tarisinga, tarisiguk, risigut.
Pigisik, pigitinga, pigitiguk, pigitigut.
Pigise, pigisinga, pigisiguk, pigisigut.
Mattarnatik, natinga, tiguk, tigut.
Pinase, nasinga, nasiguk, nasigut.

e) 2 pers. dual. og plur. Conj. og Subj. da Endelserne ik, e, bortkastes, som:

Mattarautik, ràutinga, tiguk, tigut.

Matta-

Mattarause, râusinga, siguk, sigut.
Pigutik, gutinga, tiguk, tigut.
Piguse, gusinga, siguk, sigut.

6) *arma*, i dual. *autiguk*, i plur. *autigut*.

Føjes til 2 pers. sing. Ind. saaledes:

Mattarpotit, tarparma, tarpàutiguk, tigut.
Piotit, piarma, piàutiguk, tigut.
Pingilatit, larma, làutiguk, làutigut.

Men præt. og paulopostfut. have deres eget Su-
xum, som følger.

7) *ingma*, i dual. *ivtiguk*, i plur. *ivtigut*.

Føjes til 2 pers. sing. præter. og paulop-
fut. som:

Mattartotit, taringma, rivtiguk, rivtigut.
Pirsotit, pigingma, pigivtiguk, givtigut.
Pisserstotit, légingma, segivtiguk, segivtigu-

8) *ngma*, i dual. *utiguk*, i plur. *utigut*.

Føjes til 2 pers. sing. Conj. og Subj. m-
saadan Forandring:

Mattaravit, rangma, ràutiguk, ràutigut.
Mattaruït, rungma, rûtiguk, rûtigut.
Piguït, pigungma, pigûtiguk, pigûtigut.

§. 14. I Infinitivo og Gerundio er det sin-
Verbum 1 pers. og Verbum med Suffixo 1 pers.
forskiellig; thi *Mattardlunga*, kan baade betyde: I-
at afklæde, og: imens at afklæde mig. *Matt-
tidlunga*, imens jeg afklæder, og: imens at afk-

nig. *Mattartinata*, før vi afklæde, og: før at
æde os.

§. 15. Skjønt det §. 3. er anført, at Participium
ı Suffixa har, lader det dog undertiden, som det
kommer med Suffixis; som: *Pigà tikipara*, Ham,
gjorde ved ham, kom jeg til; men egentlig er
Præteritum her er brugt, da Meningen er: Jeg
ı til ham, da han gjorde ved ham. Og over-
er der saa stor Overeensstemmelse imellem Præteri-
og Participium, at man fejler ikke saa meget i at
ge det sidste med Suffixum.

§. 16. Derimod forekommer i nogle Verba, især
som endes paa *ugavok*, *mavok* og *alloarpok*, et
gs Participium Præsens med Suffixo, som man dog
best anseer for Pronomina Verbalia med Participii
ærkelse, da de i Form ligne meget Pronomina:
ime og *Tamarme*.

Ex.

Kijængavok, er grædende.
deraf:
Kijængarme, han grædende.
Kijængæt, ham grædende.
Kijængarpit, du v. dig grædende.
Kijængarma, jeg v. mig grædende.
Kijængarmik, de grædende.
Kijængèjla, dem grædende.
Kijængause, I v. eder grædende.

Ki-

Kijængavta, vi eller os grædende.
Kijængautik, I tvende v. eder tvende grædend
Kijængavnuk, vi tvende v. os tvende grædende.
Pisimavok, er faaet.

deraf:

Pisimæt, ham faaet.
Pisimèjsa, dem faaet.
Pisimarpit, dig faaet.

o. s. fr.

Pigallióarpok, begegner nogen i Forvejen.

deraf:

Pigalloamæt, ham, man i Forvejen har beg
net v. efterat have begegnet ham.
Pipalloamarpit, efterat have begegnet dig.
Pigalloamarma, efterat have begegnet mig.

o. s. fr.

§. 17. At denne lange Liste af Suffixa kan b
bedre under eet oversees i deres Sammenhæng med V
bo, vil følgende Schema være fornøden:

§.

Kijængavta, vi eller os grædende.
Kijængautik, I tvende v. eder tvende græden[de]
Kijængavnuk, vi tvende v. os tvende grædende.
Pisimavok, er faaet.

deraf:

Pisimǽt, ham faaet.
Pisimèjsa, dem faaet.
Pisimarpit, dig faaet.

o. s. fr.

Pigallóarpok, begegner nogen i Forvejen.

deraf:

Pigalloamǽt, ham, man i Forvejen har beg[eg]net v. efterat have begegnet ham.
Pipalloamarpit, efterat have begegnet dig.
Pigalloamarma, efterat have begegnet mig.

o. s. fr.

§. 17. At denne lange Liste af Suffixa kan [...] bedre under eet oversees i deres Sammenhæng med V[er]bo, vil følgende Schema være fornøden:

§.

Indicativus.				Verbum sine Suffixo.	Cum Suffixis 3 perſ. Sing.	Dual.	Plur.	Cum Suff. perſ. rec. Sing.	dual.&pl.	Cum Suffixis 2dæ perſ. Sing.	Dual.	Plur.	Cum Suffixis 1mæ perſ. Sing.	Dual.	Plur.
Præſens & Imperfectum.	3perſ.	Singul.	Mattar-	pok, han afklæder v. afklædde.	pà, ham, hende, den, det.	pǽk, dem 2de.	pèj, dem	ne, han ſelv -- ham.	ine, han, ſelv--dem 2de v. dem.	pátit, dig.	pátik, eder 2de.	páſe, eder.	pánga, mig.	pátiguk, os 2de.	pátigut, os.
			Pi-	ok, faaer v. fik.	à	ǽk	èj	ne	gine	átit	átik	áſe	ånga	átiguk	átigut
			Pingi-	lak, faaer ikke.	là	lǽk	lèj	ne	kine	látit	látik	láſe	lánga	látiguk	látigut
			Irſig-	àu, ſeer paa.	à	ǽk	èj	ine	igine	átit	átik	áſe	ånga	átiguk	átigut
		Dual.	Mattar-	puk, de 2de.	pǽk	pækik	pækit	iktik, de 2de ſelv -- ham.	itik, de 2de ſelv = dem v. dem 2de.	pátit	pátik	páſe	pánga	pátiguk	pátigut
			Pi-	puk	ǽk	ækik	ækit	giktik	gitik	átit	átik	áſe	ånga	átiguk	átigut
			Pingi-	læk	lǽk	lækik	lækit	kiktik	kitik	látit	látik	láſe	lánga	látiguk	látigut
			Irſig-	àuk	ǽk	ækik	ækit	igiktik	igitik	átit	átik	áſe	ånga	átiguk	átigut
		Plur.	Mattar-	put, de.	pǽt	pægik	pèjt	iktik, de ſelv-ham	itik, de ſelv--dem	pátit	pátik	páſe	pánga	pátiguk	pátigut
			Pi-	put,	ǽt	ægik	èjt	giktik	gitik	átit	átik	áſe	ånga	átiguk	átigut
			Pingi-	læt,	lǽt	lægik	lèjt	kiktik	kitík	látit	látik	láſe	lánga	látiguk	látigut
			Irſig-	àut,	ǽt	ægik	èjt	igiktik	igitik	átit	átik	áſe	ånga	átiguk	átigut
	2perſ.	Sing.	Mattar-	potit, du.	pèt	pekit	petit	- -	- -	- -	- -	- -	parma	pàutiguk	pàutigut
			Pi-	otit)											
			Pingil.	atit)	èt	ekit	etit	- -	- -	- -	- -	- -	arma	àutiguk	àutigut
			Irſig-	ãutit,	áët	áëkit	áëtit	- -	- -	- -	- -	- -	årma	àutiguk	àutigut
		Dual.	Mattar-	potik, I 2de.	partik	pagtik	pætik	- -	- -	- -	- -	- -	pàutinga	pàutiguk	pàutigut
			Pi-	otik)											
			Pingil.	atik)	artik	ægtik	ætik)	- -	- -	- -	- -	- -			
			Irſig-	ãutik	årtik v. áërtik	áëgtik	áëtik)						àutinga	àutiguk	àutigut
		Plur.	Mattar-	poſe, I.	parſe	pægſe	pæſe	- -	- -	- -	- -	- -	pàuſinga	pàuſiguk	pàuſigut
			Pi-	oſe)											
			Pingil.	aſe)	arſe	ægſe	æſe)								
			Irſig-	ãuſe,	årſe v. áërſe	áëgſe	áëſe)	- -	- -	- -	- -	- -	àuſinga	àuſiguk	àuſigut
	1perſ.	Sing.	Mattar-	ponga, jeg.	para	pækka	paka	- -	- -	pagit	pàutik	pauſe	- -	- -	- -
			Pi-	onga)											
			Pingil-	anga)	ara	ækka	aka	- -	- -	agit	àutik	auſe	- -	- -	- -
			Irſig-	ãunga,	åra	ækka	åka	- -	- -	ågit	ãutik	ãuſe	- -	- -	- -
		Dual.	Mattar-	poguk, vi 2de.	parpuk	pakpuk	pavuk	- -	- -	pàutikit	pautik	pauſe	- -	- -	- -
			Pi-	oguk)											
			Pingil-	aguk)	arpuk	akpuk	avuk	- -	- -	àutikit	autik	auſe	- -	- -	- -
			Irſig-	ãuguk	årpuk	åkpuk	åvuk	- -	- -	åutikit	ãutik	ãuſe	- -	- -	- -
		Plur.	Mattar-	pogut, vi.	parput	pakput	pavut	- -	- -	pàutigit	pautik	pauſe	- -	- -	- -
			Pi-	ogut)											
			Pingil-	agut)	arput	akput	åvut	- -	- -	åutigit	autik	auſe	- -	- -	- -
			Irſig-	ãugut,	årput	åkput	åvut	- -	- -	àutigit	ãutik	ãuſe	- -	- -	- -
Præteritum & Plusqvamperfectum.	3perſ.	Sing.	Matta-	rtok, han har v. havde afklædt.	rà,	rǽk	rèj	ráne, ſig v. ham ſelv.	rátik, ſig v. dem ſelv v. dem 2de ſelv.	rátit	rátik	ráſe	ránga	rátiguk	rátigut
			Pæ-	rſok, har giort Løs.											
			Ermi-	kiok, har toet.	kà	kǽk	kèj	káne	kátik	kátit	kátik	káſe	kánga	kátiguk	kátigut
			Pingi-	tſok, har ej faaet.											
			Pi-	rſok, har faaet.	gå	gǽk	gèj	gáne	gátik	gátit	gátik	gáſe	gánga	gátiguk	gátigut
		Dual.	Matta-	rtuk, de 2de.	rǽk	rikik	rikit	rǽgne	rǽgtik	rátit	rátik	ráſe	ránga	rátiguk	rátigut
			Pi-	rſuk,	gǽk	gikik	gikit	gǽgne	gǽgtik	gátit	gátik	gáſe	gánga	gátiguk	gátigut
			Pingi-	tſuk,	kǽk	kikik	kikit	kǽgne	kǽgtik	kátit	kátik	káſe	kánga	kátiguk	kátigut
		Plur.	Matta-	rtut, de.	rǽt	rigik	rèjt	rǽne	rǽtik	rátit	rátik	ráſe	ránga	rátiguk	rátigut
			Pi-	rſut,	gǽt	gigik	gèjt	gǽne	gǽtik	gátit	gátik	gáſe	gánga	gátiguk	gátigut
			Pingi-	tſut,	kǽt	kigik	kèjt	kǽne	kǽtik	kátit	kátik	káſe	kánga	kátiguk	kátigut
	2perſ.	Sing.	Matta-	rtotit, du.	rèt	rekit	retit	rigne	rigtik	- -	- -	- -	ringma	rívtiguk	rívtigut
			Pi-	rſotit,	gèt	gekit	getit	gigne	gigtik	- -	- -	- -	gingma	gívtiguk	gívtigut
			Pingi-	tſotit,	kèt	kekit	ketit	kigne	kigtik	- -	- -	- -	kingma	kívtiguk	kívtigut
		Dual.	Matta-	rtotik, I 2de.	riktik	rigſik	ritik	rívtingne	rivtik	- -	- -	- -	rívtinga	rívtiguk	rívtigut
			Pi-	rſotik,	giktik	gigſik	gitik	gívtingne	givtik	- -	- -	- -	gívtinga	gívtiguk	gívtigut
			Pingi-	tſotik,	kiktik	kigſik	kitik	kívtingne	kivtik	- -	- -	- -	kívtinga	kívtiguk	kívtigut
		Plur.	Matta-	rtoſe, I.	rikſe	rigſe	riſe	rívſine	rivtik	- -	- -	- -	rívſinga	rívſiguk	rívſigut
			Pi-	rſoſe,	gikſe	gigſe	giſe	gívſine	givtik	- -	- -	- -	gívſinga	gívſiguk	givſigut
			Pingi-	tſoſe,	kikſe	kigſe	kiſe	kívſine	kivtik	- -	- -	- -	kívſinga	kívſiguk	kívſigut
	1perſ.	Sing.	Matta-	rtonga, jeg.	riga	rikka	rika	rivne	rivtik	rivkit	rivtik	rivſe	- -	- -	- -
			Pi-	rſonga,	giga	gikka	gika	givne	givtik	givkit	givtik	givſe	- -	- -	- -
			Pingi-	tſonga,	kiga	kikka	kika	kivne	kivtik	kivkit	kivtik	kivſe	- -	- -	- -
		Dual.	Matta-	rtoguk, vi 2de.	rikpuk	rigpuk	rivuk	rívtigne	rivtik	rivtikit	rivtik	rivſe	- -	- -	- -
			Pi-	rſoguk,	gikpuk	gigpuk	givuk	gívtigne	givtik	gívtikit	givtik	givſe	- -	- -	- -
			Pingi-	tſoguk,	kikpuk	kigpuk	kivuk	kívtigne	kivtik	kívtikit	kivtik	kivſe	- -	- -	- -
		Plur.	Matta-	rtogut, vi.	rikput	rigput	rivut	rívtine	rivtik	rívtigit	rivtik	rivſe	- -	- -	- -
			Pi-	rſogut,	gikput	gigput	givut	gívtine	givtik	gívtigit	givtik	givſe	- -	- -	- -
			Pingi-	tſogut,	kikput	kigput	kivut	kívtine	kivtik	kívtigit	kivtik	kivſe	- -	- -	- -
Futurum.	3perſ.	Sing.	Pis-	ſavok, han ſkal faae.	ſauà	ſauǽk	ſauèj	ſane, ſig at ſkulle -- ham.	ſégine, ſig at ſkulle -- dem v. de 2.	ſauátit	ſauátik	ſauáſe	ſauánga	ſauátiguk	ſauátigut
			Piſſengi-	lak, han ſkal ej faae.	là	lǽk	lèj	ne	kine	látit	látik	láſe	lánga	látiguk	látigut
		Dual.	Pis-	ſapuk, de 2de.	ſauǽk	ſauækik	ſauækit	ſégiktik	ſégitik	ſauátit	ſauátik	ſauáſe	ſauánga	ſauátiguk	ſauátigut
			Piſſengi-	læk,	lǽk	lækik	lækit	kiktik	kitik	látit	látik	láſe	lánga	látiguk	látigut
		Plur.	Pis-	ſaput, de.	ſauǽt	ſauægik	ſauèjt	ſégiktik	ſégitik	ſauátit	ſauátik	ſauáſe	ſauánga	ſauátiguk	ſauátigut
			Piſſengi-	læt,	lǽt	lægik	lèjt	kiktik	kitik	látit	látik	láſe	lánga	látiguk	látigut

...tivus.

Pers.	Num.	Verbum	sine Suffixo.	Cum Suffixis 3 pers. Sing.	Dual.	Plur.	Cum Suff. pers. rec. Sing.	dual.&pl	Cum Suffixis 2dæ pers. Sing.	Dual.	Plur.	Cum Suffixis 1mæ pers. Sing.	Dual.	Plur.
	Singul.	Pis-	sautit, du skal faae.	sauèt, ham, hende, den, det	sauekit, dem 2de.	sauetit, dem.	- -	- -	- -	- -	- -	sauarma, mig.	soåutiguk, os 2de.	soåutigut, os.
		Pissengi-	latit	lèt	lekit	letit	- -	- -	- -	- -	- -	larma	lâutiguk	lâutigut
	Dual.	Pis-	sautik, I 2de	sauartik	sauægtik	sauætik	- -	- -	- -	- -	- -	soåutinga	soåutiguk	soåutigut
		Pissengi-	latik,	lartik	lægtik	lætik	- -	- -	- -	- -	- -	lâutinga	lâutiguk	lâutigut
	Plur.	Pis-	sause, I.	sauarse	sauægse	sauæse	- -	- -	- -	- -	- -	soåusinga	soåusiguk	soåusigut
		Pissengi-	lase,	larse	lægse	læse	- -	- -	- -	- -	- -	lâusinga	lâusiguk	lâusigut
1 pers.	Sing.	Pis-	saunga, jeg.	sauara	sauækka	sauaka	- -	- -	sauagit, dig.	soautik, eder 2de.	soause, eder.	- -	- -	- -
		Pissengi-	langa,	lara	lækka	laka	- -	- -	lagit	lautik	lause	- -	- -	- -
	Dual.	Pis-	sauguk, vi 2de.	sauarpuk	sauakpuk	sauavuk	- -	- -	soåutikit	soautik	soause	- -	- -	- -
		Pissengi-	laguk	larpuk	lakpuk	lavuk	- -	- -	lâutikit	lautik	lause	- -	- -	- -
	Plur.	Pis-	saugut, vi.	sauarput	sauakput	sauavut	- -	- -	soåutigit	soautik	soause	- -	- -	- -
		Pissengi-	lagut,	larput	lakput	lavut	- -	- -	lâutigit	lautik	lause	- -	- -	- -
3 pers.	Sing.	Pisse-	rsok, han skulde faae.	gà	gæk	gèj	gáne, sig v. ham selv.	gátik, sig v. dem selv.	gátit	gátik	gáse	gánga	gátiguk	gátigut
		Pissengi-	tsok, han skulde ikke faae.	kà	kæk	kèj	káne	kátik	kátit	kátik	káse	kánga	kátiguk	kátigut
	Dual.	Pisse-	rsuk, de 2de.	gæk	gikik	gikit	gægne	gægtik	gátit	gátik	gáse	gánga	gátiguk	gátigut
		Pissengi-	tsuk,	kæk	kikik	kikit	kægne	kægtik	kátit	kátik	káse	kánga	kátiguk	kátigut
	Plur.	Pisse-	rsut, de.	gæt	gigik	gèjt	gæne	gætik	gátit	gátik	gáse	gánga	gátiguk	gátigut
		Pissengi-	tsut,	kæt	kigik	kèjt	kæne	kætik	kátit	kátik	káse	kánga	kátiguk	kátigut
2 pers.	Sing.	Pisse-	rsotit, du.	gèt	gekit	getit	gigne	gigtik	- -	- -	- -	gingma	givtiguk	gívtigut
		Pissengi-	tsotit,	kèt	kekit	ketit	kigne	kigtik	- -	- -	- -	kingma	kívtiguk	kívtigut
	Dual.	Pisse-	rsotik, I 2de.	giktik	gigsik	gitik	gívtingne	givtik	- -	- -	- -	gívtinga	gívtiguk	gívtigut
		Pissengi-	tsotik,	kiktik	kigsik	kitik	kívtingne	kivtik	- -	- -	- -	kívtinga	kívtiguk	kívtigut
	Plur.	Pisse-	rsose, I.	gikse	gigse	gise	gívsine	givtik	- -	- -	- -	gívsinga	gívsiguk	gívsigut
		Pissengi-	tsose,	kikse	kigse	kise	kívsine	kivtik	- -	- -	- -	kívsinga	kívsiguk	kívsigut
1 pers.	Sing.	Pisse-	rsonga, jeg.	giga	gikka	gika	givne	givtik	givkit	givtik	gívse	- -	- -	- -
		Pissengi-	tsonga, jeg.	kiga	kikka	kika	kivne	kivtik	kivkit	kivtik	kivse	- -	- -	- -
	Dual.	Pisse-	rsoguk, vi 2de.	gikpuk	gigpuk	givuk	gívtigne	givtik	gívtikit	givtik	givse	- -	- -	- -
		Pissengi-	tsoguk,	kikpuk	kigpuk	kivuk	kívtigne	kivtik	kívtikit	kivtik	kivse	- -	- -	- -
	Plur.	Pisse-	rsogut, vi.	gikput	gigput	givut	gívtine	givtik	gívtigit	givtik	givse	- -	- -	- -
		Pissengi-	tsogut,	kikput	kigput	kivut	kívtine	kivtik	kívtigit	kivtik	kivse	- -	- -	- -

...rrog. Præsens & Imperfectum.

Pers.	Num.	Verbum	sine Suffixo.	3 pers. Sing.	Dual.	Plur.	rec. Sing.	dual.&pl	2dæ Sing.	Dual.	Plur.	1mæ Sing.	Dual.	Plur.
3 pers.	Singul.	Mattar-	pa? afklæder han?	pàuk?	pagik?	pagit?	- -	- -	pátit?	pátik?	páse?	pánga?	pátiguk?	pátigut?
		Pingi-	la? faaer han ikke?	làuk?	lagik?	lagit?	- -	- -	látit?	látik?	láse?	lánga?	látiguk?	látigut?
		Irsig-	à? seer han paa?	àuk?	ágik?	ágit?	- -	- -	átit?	átik?	áse?	ánga?	átiguk?	átigut?
	Dual.	Mattar-	pæk? de 2de?	parsuk?	pátigik?	pátigit?	- -	- -	pátit?	pátik?	páse?	pánga?	pátiguk?	pátigut?
		Pingi-	læk?	larsuk?	látigik?	látigit?	- -	- -	látit?	látik?	láse?	lánga?	látiguk?	látigut?
		Irsig-	æk?	ârsuk?	átigik?	átigit?	- -	- -	átit?	átik?	áse?	ánga?	átiguk?	átigut?
	Plur.	Mattar-	pæt? de?	parsuk?	pátigik?	pátigit?	- -	- -	pátit?	pátik?	páse?	pánga?	pátiguk?	pátigut?
		Pingi-	læt?	larsuk?	látigik?	látigit?	- -	- -	látit?	látik?	láse?	lánga?	látiguk?	látigut?
		Irsig-	æt?	ársuk?	átigik?	átigit?	- -	- -	átit?	átik?	áse?	ánga?	átiguk?	átigut?
2 pers.	Sing.	Mattar-	pit? du?	piuk?	pigik?	pigit?	- -	- -	- -	- -	- -	pinga?	písiguk?	písigut?
		Pingi-	latit?	liuk?	ligik?	ligit?	- -	- -	- -	- -	- -	linga?	lísiguk?	lísigut?
		Irsig-	äit?	äiuk?	äigik?	äigit?	- -	- -	- -	- -	- -	äinga?	äisiguk?	äisigut?
	Dual.	Mattar-	pisik? I 2de?	piko?	pikik?	pikit?	- -	- -	- -	- -	- -	pitinga?	pitiguk?	pitigut?
		Pingi-	latik?	liko?	likik?	likit?	- -	- -	- -	- -	- -	lítinga?	lítiguk?	lítigut?
		Irsig-	äisik?	äiko?	äikik?	äikit?	- -	- -	- -	- -	- -	äitinga?	äitiguk?	äitigut?
	Plur.	Mattar-	pise? I?	písiuk?	písigik?	písigit?	- -	- -	- -	- -	- -	písinga?	písiguk?	písigut?
		Pingi-	lase?	lísiuk?	lísigik?	lísigit?	- -	- -	- -	- -	- -	lísinga?	lísiguk?	lísigut?
		Irsig-	äise?	äisiuk?	äisigik?	äisigit?	- -	- -	- -	- -	- -	äisinga?	äisiguk?	äisigut?
1 pers.	Sing.	Mattar-	pik? jeg?	piga?	pikka?	pika?	- -	- -	pagit?	pautik?	pause?	- -	- -	- -
		Pingi-	langa?	liga?	likka?	lika?	- -	- -	lagit?	lautik?	lause?	- -	- -	- -
	Dual.	Mattar-	pisa? vi 2de?	parpuk?	pakpuk?	pavuk?	- -	- -	pâutikit?	pautik?	pause?	- -	- -	- -
		Pingi-	laguk?	larpuk?	lakpuk?	lavuk?	- -	- -	lâutikit?	lautik?	lause?	- -	- -	- -
	Plur.	Mattar-	pisa? vi?	parput?	pakput?	pavut?	- -	- -	pâutigit?	pautik?	pause?	- -	- -	- -
		Pingi-	lagut?	larput?	lakput?	lavut?	- -	- -	lâutigit?	lautik?	lause?	- -	- -	- -

Præteritum er som i Indicativo.

Futurum.

Pers.	Num.	Verbum	sine Suffixo.	3 pers. Sing.	Dual.	Plur.	rec. Sing.	dual.&pl	2dæ Sing.	Dual.	Plur.	1mæ Sing.	Dual.	Plur.
3 pers.	Sing.	Pis-	saua? skal han faae?	soåuk?	sauagik?	sauagit?	- -	- -	sauátit?	sauátik?	sauáse?	sauánga?	sauátiguk?	sauátigut?
		Pissengi-	la?	làuk?	lagik?	lagit?	- -	- -	látit?	látik?	láse?	lánga?	látiguk?	látigut?
	Dual.	Pis-	sapæk? de 2de	sauarsuk?	sauátigik?	sauátigit?	- -	- -	sauátit?	sauátik?	sauáse?	sauánga?	sauátiguk?	sauátigut?
		Pissengi-	læk?	larsuk?	látigik?	látigit?	- -	- -	látit?	látik?	láse?	lánga?	látiguk?	látigut?
	Plur.	Pis-	sapæt? de?	sauarsuk?	sauátigik?	sauátigit?	- -	- -	sauátit?	sauátik?	sauáse?	sauánga?	sauátiguk?	sauátigut?
		Pissengi-	læt?	larsuk?	látigik?	látigit?	- -	- -	látit?	látik?	láse?	lánga?	látiguk?	látigut?
2 pers.	Sing.	Pis-	sauit? du?	sauiuk?	sauigik?	sauigit?	- -	- -	- -	- -	- -	sauinga?	sauísiguk?	sauísigut?
		Pissengi-	latit?	liuk?	ligik?	ligit?	- -	- -	- -	- -	- -	linga?	lísiguk?	lísigut?
	Dual.	Pis-	sauisik? I 2de?	sauiko?	sauikik?	sauikit?	- -	- -	- -	- -	- -	sauítinga?	sauítiguk?	sauítigut?
		Pissengi-	latik?	liko?	likik?	likit?	- -	- -	- -	- -	- -	lítinga?	lítiguk?	lítigut?
	Plur.	Pis-	sauise? I?	sauísiuk?	sauísigik?	sauísigit?	- -	- -	- -	- -	- -	sauísinga?	sauísiguk?	sauísigut?
		Pissengi-	lase?	lísiuk?	lísigik?	lísigit?	- -	- -	- -	- -	- -	lísinga?	lísiguk?	lísigut?
1 pers.	Sing.	Pis-	sauik? jeg?	sauiga?	sauikka?	sauika?	- -	- -	sauagit?	soautik?	soause?	- -	- -	- -
		Pissengi-	langa?	liga?	likka?	lika?	- -	- -	lagit?	lautik?	lause?	- -	- -	- -
	Dual.	Pis-	sauisa? vi 2de	sauarpuk?	sauakpuk	sauavuk?	- -	- -	soåutikit?	soautik?	soause?	- -	- -	- -
		Pissengi-	laguk?	larpuk?	lakpuk?	lavuk?	- -	- -	lâutikit?	lautik?	lause?	- -	- -	- -
	Plur.	Pis-	sauisa? vi?	sauarput?	sauakput?	sauavut?	- -	- -	soåutigit?	soautik?	soause?	- -	- -	- -
		Pissengi-	lagut?	larput?	lakput?	lavut?	- -	- -	lâutigit?	lautik?	lause?	- -	- -	- -

Paulopostfuturum er som i Indicativo.

Modus	Numerus		Verbum ſine Suffixo.	Cum Suffixis 3 perſ. Sing.	Dual.	Plur.	Cum Suff. 2dæ perſ. Sing.	Dual.	Plur.	Cum Suffixis 1mæ perſ. Sing.	Dual.	Plur.
Imperativus. 2perſ.	Sing. Affirmativus.	Matta-	rit, afklæd du!	rùk, ham, hende, den, det.	rkik, de2de.	rkit, dem.	- -	- -	- -	nga, mig.	rtiguk, os 2de.	rtigut, os.
		P-	eet, faae du!	iùk	ikik	ikit	- -	- -	- -	ínga	íſiguk,	íſigut
		Irſig-	eet, ſee paa!	ûk								
		Ermi-	git, vaſk du!	gùk	kik	kit	- -	- -	- -	nga	ktiguk	ktigut
		Egi-	tit, bortkaſt du!	rìùk	kik	kit	- -	- -	- -	nga	tiguk	tigut
	Sing. Negativus.	Pingi-	tit, faae ikke!									
		Mattaràu-	næk, klæd ikke af!									
		Pirſaràu-	næk, faae ikke!	nago	nagik	nagit	- -	- -	- -	nanga	nanuk	nata
	Dual. Affirmativus.	Mattar-	itik, I 2de!									
		Pi-	ſitik,									
		Irſigi-	ſitik,	ko	kik	kit	- -	- -	- -	tinga	tiguk	tigut
		Egi-	titik,									
		Pingi-	titik,									
	Dual. Neg.	Ermi-	gitik,	kko	kkik	kkit	- -	- -	- -	ktinga	ktiguk	ktigut
		Mattaràu-	natik,	nako	nakik	nakit	- -	- -	- -	natinga	natiguk	natigut
	Plur. Affirm.	Mattar-	itſe, I!									
		Pi-	ſitſe,									
		Irſigi-	ſitſe,	ſiuk	ſigik	ſigit	- -	- -	- -	ſinga	ſiguk	ſigut
		Egi-	titſe,									
		Pingi-	titſe,									
	Plur. Neg.	Ermi-	gitſe,	kſiuk	kſigik	kſigit	- -	- -	- -	kſinga	kſiguk	kſigut
		Mattaràu-	naſe,	naſiuk	naſigik	naſigit	- -	- -	- -	naſinga	naſiguk	uaſigut
Hortativus. 2perſ.	Sing. Affirmativus.	Mattár-	na, du afklæde!	iuk	igik	igit	- -	- -	- -	inga	ítiguk	ítigut
		Ermí-	ngna, du vaſke!	kiuk	kigik	kigit	- -	- -	- -	kinga	kíſiguk	kíſigut
		Pí-	na, du faae!									
		Irſigí-	na, du ſee paa!	giuk	gigik	gigit	- -	- -	- -	ginga	gíſiguk	gíſigut
	Sing. Neg.	Mattár-	næk, du klæde ikke af!	nago	nakik	nakit	- -	- -	- -	nanga	nanuk	nata
	Dual. Affirmat.	Mattar-										
		Ermig-										
		Sennag-										
		Pig-	iſik, I 2de!	iko	ikik	ikit	- -	- -	- -	ítinga	ítiguk	ítigut
		Irſigig-										
		Egik-										
		Pingik-										
	Dual. Neg.	Mattár-	natik,	nako	nakik	nakit	- -	- -	- -	natinga	natiguk	natigut
	Plur. Affirmat.	Mattar-										
		Ermig-										
		Pig-										
		Sennag-	iſe, I!	íſiuk	íſigik	íſigit	- -	- -	- -	íſinga	íſiguk	íſigut
		Irſigig-										
		Egik-										
		Pingik-										
	Plur. Neg.	Mattár-	naſe,	naſiuk	naſigik	naſigit	- -	- -	- -	naſinga	naſiguk	naſigut
1perſ.	Dual.	Mattar-	luk, vi 2de afklæde!	lukko	lukkik	lukkit	- -	- -	- -	- -	- -	- -
	Plur.	Mattár-	ta, vi afklæde!	tigo	tigik	tigit	- -	- -	- -	- -	- -	- -
		Pis-	ſa, vi faae!	ſigo	ſigik	ſigit	- -	- -	- -	- -	- -	- -
		Pingi-	ſa,									
		Mattárna-	ta,	tigo	tigik	tigit	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Rogativus. 3 perſ.	Sing.	Mattar-	le, lad ham afklæde!	liuk	ligik	ligit						
	Dual.	- -	lik, de 2de!	liko	likik	likit	liſit	liſik	liſe	linga	líſiguk	líſigut
	Plur.	- -	lit, dem!	lirſuk	líſigik	líſigit						
1 perſ.	Sing.	- -	langa, mig!	lara v. lago	lækka	laka	lagit					
	Dual.	- -	lanuk, os 2!	larpuk	lakpuk	lavuk	làutikit	lautik	lauſe	- -	- -	- -
	Plur.	- -	lata, os!	larput	lakput	lavut	làutigit					
Permiſſivus. 3 perſ.	Sing.	Mattari-	le, lad ham afklæde, om han vil!	liuk	ligik	ligit	liſit	liſik	liſe	linga	líſiguk	líſigut
	Dual.	- -	lik, de 2de!	liko	likik	likit						
	Plur.	- -	lit, dem!	lirſuk	líſigik	líſigit						
Optativus. 1 perſ.	Sing.	Matttar-	nâunga, gid jeg afklæde!	nâgo	nâika	nâka	nâgit					
	Dual.	- -	nâuguk, vi 2de!	nârpuk	nâkpuk	nâvuk	nâutikit	nâutik	nâuſe	-	- -	-
	Plur.	- -	nâugut, vi!	nârput	nâkput	nâvut	nâutigit					

Conjunctivus.			Cum Suffixis 3 perſ.			Cum Suff. perſ. rec.		Cum Suffixis 2dæ perſ.			Cum Suffixis 1mæ perſ.		
	Verbum ſine Suffixo.		Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	dual.&pl.	Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	Dual-	Plur.
Præſens & Præteritum. 3 perſ. 1 agent. Sing.	Mattara-	me, fordi han afklæder ell. har afklædt.	miuk, ham, hende, den, det.	migik, de 2de.	migit, dem.	- -	- -	miſit, dig.	miſik, eder 2.	miſe, eder.	minga, mig.	míſiguk, os 2de.	míſigut, os.
dual. & pl.	- -	mik, de 2de eller de.	miko	mikik	mikit								
2 agent. Sing.	Mattar-	met, fordi han.	mago	magik	magit	mane, ham ſelv v. ſig.	matik, dem ſelv.						
dual.	- -	manik, de 2de.	marſuk v.makko	mátigik makkik	mátigit makkit	mængne	mægtik	matit	matik	maſe	manga	mátiguk	mátigut.
Plur.	- -	meta, de.	marſuk	mátigik	mátigit	mæne	mætik						
2perſ. Sing.	Mattar-	avit, fordi du.	auko	aukik	aukit	agne	agtik	- -	- -	- -	angma	àutiguk	àutigut
dual.	- -	autik, I 2de.	àutiko	àutikik	àutikit	àutingne	autik	- -	- -	- -	àutinga		
Plur.	- -	auſe, I.	àuſiuk	àuſigik	àuſigit	àuſine	autik	- -	- -	- -	àuſinga	àuſiguk	àuſigut
1perſ. Sing.	- -	ama, fordi jeg.	avko	avkik	avkit	avne	avtik	avkit					
dual.	- -	avnuk, vi 2.	àvtiko	àvtikik	àvtikit	àvtigne	avtik	àvtikit	avtik	avſe	- -	- -	- -
Plur.	- -	avta, vi,	àvtigo	àvtigik	àvtigit	àvtine	avtik	àvtigit					
Futurum & Paulopoſtfut. 3 perſ. 1 agent. Sing.	Mattaiſſéga-	me, fordi han ſkal eller ſkulde afklæde.	miuk	migik	migit	- -	- -	miſit	miſik	miſe	minga	míſiguk	míſigut
dual. & pl.	- -	mik, de 2de eller de.	miko	mikik	mikit								
2 agent. Sing.	Mattaiſſa-	met, fordi han.	mago	magik	magit	mane	matik						
dual.	- -	manik, fordi de 2de.	marſuk v.makko	mátigik makkik	mátigit makkit	mægne	mægtik	matit	matik	maſe	manga	mátiguk	mátigut
Plur.	- -	meta, fordi de.	marſuk	mátigik	mátigit	mæne	mætik						

Og ſaa fort videre, da Flexionen følger Præſens, blot at Futuri Mærke beholdes.

Subjunctivus.			Cum Suffixis 3 perſ.			Cum Suff. perſ. rec.		Cum Suffixis 2dæ perſ.			Cum Suffixis 1mæ perſ.		
	Verbum ſine Suffixo.		Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	dual.&pl.	Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	Dual-	Plur.
Præſens & Præteritum. 3 perſ. 1 agent. Sing.	Mattaru-	ne, naar ell. derſom han afklæder ell. har afklædt.	niuk	nigik	nigit	- -	- -	niſit	niſik	niſe	ninga	níſiguk	níſigut
dual. & pl.	Mattaru-	nik, de 2de eller de.	niko	nikik	nikit								
2 agent. Sing.	Mattar-	pet, naar han.	pago	pagik	pagit	pane	patik						
dual.	- -	panik, de 2de	parſuk v.pakko	pátigik pakkik	pátigit pakkit	pægne	pægtik	patit	patik	paſe	panga	pátiguk	pátigut
Plur.	- -	peta, de.	parſuk	pátigik	pátigit	pæne	pætik						
2perſ. Sing.	- -	uït, du.	uko	ukik	ukit	ugne	ugtik	- -	- -	- -	ungma	útiguk	útigut
dual.	- -	utik, I 2de.	útiko	útikik	útikit	útingne	utik	- -	- -	- -	útinga		
Plur.	- -	uſe, I.	úſiuk	úſigik	úſigit	úſine	utik	- -	- -	- -	úſinga	úſiguk	úſigut
1perſ. Sing.	- -	uma, Jeg.	uvko	uvkik	uvkit	uvne	uvtik	uvkit					
dual.	- -	unuk, vi 2de.	úvtiko	úvtikik	úvtikit	úvtingne	uvtik	úvtikit	uvtik	uvſe	- -	- -	- -
Plur.	- -	uta, vi.	útigo	útigik	útigit	úvtine	uvtik	útigit					
Fut. & Paulopoſtfut. 3 perſ. 1 agent. Sing.	Mattaiſſégu-	ne, naar han ſkal ell. ſkulde afkl.	niuk	nigik	nigit	- -	- -	niſit	niſik	niſe	ninga	níſiguk	níſigut
d.&p.	- -	nik, dev. de 2.	niko	nikik	nikit								
2 agent. Sing.	Mattaiſſa-	pet, naar han ſkal.	pago	pagik	pagit	pane	patik						
dual-	- -	panik, de 2de	parſuk v. pakko	pátigik pakkik	pátigit pakkit	pægne	pægtik	patit	patik	paſe	panga	pátiguk	pátigut
Plur.	- -	peta, de.	parſuk	pátigik	pátigit	pæne	pætik						

Og ſaa fort videre, da Flexionen følger Præſens, kun at Futuri Mærke beholdes.

Infinitivus Applicatus.			Cum Suffixis 3 perſ.			Cum Suff. perſ. rec.		Cum Suffixis 2dæ perſ.			Cum Suffixis 1mæ perſ.		
	Verbum ſine Suffixo.		Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	dual.&pl.	Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	Dual-	Plur.
Præſens. 3perſ.	Mattard-	lune, han at afklæde.											
	- -	lutik, de 2de eller de.	lugo	lugik	lugit	lune	lutik	lutit	lutik	luſe	lunga	lunuk	luta
	Pi-	nane, han ikke at faae.											
	- -	natik, de ell. de 2de.	nago	nagik	nagit	nane	natik	natit	natik	naſe	nanga	nanuk	nata
2perſ. Sing.	Mattard-	lutit, du at afklæde.	lukko	lukkik	lukkit	lugne	lugtik	- -	- -	- -	lunga	lunuk	luta
	Pi-	natit, du ej at faae.	nakko	nakkik	nakkit	nagne	nagtik	- -	- -	- -	nanga	nanuk	nata
dual.	(Mattard-	lutik, I 2de,	lútikko	lútikkik	lútikkit	lútingne	lutik	- -	- -	- -	lunga	lunuk	luta
	(Pi-	natik,	natikko	natikkik	natikkit	natingne	natik	- -	- -	- -	nanga	nanuk	nata
Plur.	(Mattard-	luſe, I.	lúſiuk	lúſigik	lúſigit	lúſine	lutik	- -	- -	- -	lunga	lunuk	luta
	(Pi-	naſe,	náſiuk	naſigik	naſigit	naſine	natik	- -	- -	- -	nanga	nanuk	nata
1perſ. Sing.	(Mattard-	lunga, jeg.	luvko	luvkik	luvkit	luvne	luvtik	lutit	lutik	luſe	- -	- -	- -
	(Pi-	nanga,	navko	navkik	navkit	navne	navtik	natit	natik	naſe	- -	- -	- -
dual.	(Mattard-	lunuk, vi 2de	lúvtikko	luvtikkik	lúvtikkit	lúvtingne	luvtik	lutit	lutik	luſe	- -	- -	- -
	(Pi-	nanuk,	návtikko	navtikkik	návtikkit	návtingne	navtik	natit	natik	naſe	- -	- -	- -
Plur.	(Mattard-	luta, vi.	lútigo	lútigik	lútigis	lúvtine	luvtik	lutit	lutik	luſe	- -	- -	- -
	(Pi-	nata,	natigo	natigik	natigit	návtine	navtik	natit	natik	naſe	- -	- -	- -
Futurum.	Mattaiſſàud-	lune, han at ſkulle afkl.	lugo	lugik	lugit	lune	lutik	lutít	lutik	luſe	unga	lunuk	luta
	Piſſen-	nane, han at ſkulle ikke faae.	nago	nagik	nagit	nane	natik	natit	natik	naſe	nanga	nanuk	nata

Og ſaa fremdeles ſom i Præſens, kun at Futuri Mærke beholdes.

Gerundium.			Cum Suffixis 3 perſ.			Cum Suff. perſ. rec.		Cum Suffixis 2dæ perſ.			Cum Suffixis 1mæ perſ.		
	Verbum ſine Suffixo.		Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	dual.&pl.	Sing.	Dual.	Plur.	Sing.	Dual-	Plur.
	Mattartid-	lune, Imens at afklæde ell. medens han afklæder.	lugo	lugik	lugit	lune	lutik	lutit	lutik	luſe	lunga	lunuk	luta
	Piſi-	nane, før at faae eller før han fik.	nago	nagik	nagit	nane	natik	natit	natik	naſe	nanga	nanuk	nata

Og ſaa fremdeles, da det følger i Flexionen Infinitivum, kun at Gerundii Mærke beholdes.

Mærk: Infinitivus og Gerundium bruges meget ſielden med andre Suffixis, end de der findes i førſte Rad tvers over Siden, ſaa at man gierne kan ſige Mattardlugo, ſaavel naar Meningen er, at jeg eller du afklæder ham, ſom naar den er, at han afklæder ham ꝛc. Men for Tydeligheds Skyld udfordrer Sammenhængen undertiden, at man maae bruge det Slags Suffixa, ſom findes i de følgende Tverrader; hvilket da og ſer at tale mere beſtemt.

§. 18. Den, som ikke kan eller vil binde sig til
de mange Forandringer ved Verborum Flexion, især
edelst Vanskeligheden med Suffixis, har i Verbo
et Verbum auxiliare, der kan skaffe ham god Hjelp,
han forstaaer sammes Flexion, da det ikke allene er
dstrakt i sin Bemærkelse, at det kan bruges i Ste-
for mange Verba, (hvilket kan sees i Ordbogen);
ogsaa kan sættes ved Siden af ethvert andet Ver-
, og ligesom antage dets Bemærkelse saaledes: at
um selv sættes i Infinitivo, men *Piok* sættes i den
, Tempore og Persona med eller uden Suffixo
ellers Verbum skulde have staaet, om det selv alle-
r bleven brugt. For Ex.

teden for: *Assauara*, jeg elsker ham,
kan siges: *Assaudlugo piara*, jeg gjorde det ved
ham, at elske ham.

For: *Unatar?k*, slaae ham!
kan sige: *Unatardlugo piùk*, gjør det ved ham,
at slaae ham!

an kan endog blot nævne Verbum i Infinitivo, i
en for at sætte det i sin rette Modo, og underfor-
Piok, da et saadant Infinitivus applicatus, naar
aaer eene, kan gielde for flere Modis, som:

Kannon g-illivdlutit, betyder ligefrem: hvorledes
du at bære dig ad? Men her underfor-
staaes *Pivit*, og da er det det samme, som:
Kannong-illivit? hvorledes bær du dig ad?
Mattardlugo! (subintellecto *Piùk*) staaer istedet
for: *Mattarùk!* klæd ham af!

XIII. Capitel.

Om Affixa Verbalia.

§. 1. Verba Composita og Derivata ere ma
Slags, og deres Dannelse skeer ved visse Endelser,
eller flere i Samling efter hinanden, der enten have d
egen Bemærkelse, (som Epok. er; Illiorpok, gj
eller og uden for Composition ingen egen Brug eller
mærkelse have (hvilke ere de fleste). Disse Verbalske
delser kunde beqvemmeligen kaldes Affixa Verbalia.

§. 2. De fleste af disse Affixa ere flexibilia; m
faa inflexibilia. Og de føjes enten til Verba, No
na, Adverbia eller Appositiones, som:

Mattarpok, klæder af, dertil lagt *arau*, ple
bliver et Compositum, *Mattararau*,
plejer at klæde af,

Pinnersok, smuk, dertil lagt *ovok*, er, bliv
Compositum, *Pinnersövok*, er smuk.

Kannok, hvorledes? dertil lagt *épok*, er, b
Kannong-épa? Hvorledes er det?

Illingne, hos dig, og *épok*, er, gjør *Illingnê*
er hos dig?

§. 3. Skjønt de, ved disse Affixa Verbalia d
de Composita, tildeels forekomme i Ordbogen, og i
Brug saa fuldstændigt, som muligt, burde findes u
Verbum *Piok*, og nogle faa andre Verba, hvorfr
igjen kunde appliceres paa de øvrige; da det og ikk
er muligt at anføre dem alle her, vil det dog være

ne

nt at anføre de vigtigste Affixa Verbalia med hos-
e Ord i Dansken, hvorved ethvert best kan udtryk-
aavelsom en kort Anviisning om deres Brug, hvilken
ettelse kan skee i alphabetisk Orden:

Adlarpok, endnu, først, (før man gjør andet).

r flexibile. Føjes til Enden af Verba, saaledes:

Mattarpok, klæder sig af. Mattarádlarpok, klæder sig først af, (før han vil gjøre det eller det).

Sinikpok, sover. Sinikádlarpok, sover endnu.

Egipok, kaster bort. Egikádlarpok, kaster først bort.

Piok, gjør. Pigádlarpok, gjør først (før noget andet gribes an).

Sennavok, arbejder. Sennagádlarpok, arbejder endnu.

Irsigàu, seer paa. Irsigigádlarpà, seer endnu paa ham.

Pingilak, gjør ikke. Pingikádlarpok, gjør ikke endnu.

Mærk:

a) Negativum heraf Adlangilak, der egentlig betyder: ikke endnu, indfører tillige Begrebet om Langsomhed, Seendrægtighed, for Ex.

Piok, kommer. Pigadlangilak, kommer ikke endnu: det faaer ingen Ende med ham. Pigadlaissengilak, det vil vare længe med ham, inden han kommer.

b) I Imperativo staaer det gjerne contracte, som om det var dannet af *adlavok*, for Ex.

Kaïgadlàït, isteden for Kaïgadlarit, kom engang hid.

Tersanĕtikadlàuk, iſteden for Tersanĕtikadlar
lad det for det første blive der.

c) Naar det er føiet til Verbum negativum, bliver i C
junctivo Bemærkelsen af: førend, indført, f.

Pingikádlarmet, da han endnu ikke gjo
o: førend han gjorde.

d) Dette Affixum kan have andre Affixa for ved ſig,
ej lettelig bag ſig, for Ex.

Piok, gjør. Pekkovok, lader gjøre. Pe
gádlarpok, lader endnu gjøre.

2) *A'ërſiok*, fryſer om et eller andet Lem.
Flexibile. Føjes til Nomina, ſom:

Arkſák, Finger. Arkſáërſiok, fryſer
Fingrene eller Hænderne.

Iſigák, Taae. Iſigáërſiok, fryſer om Ta
ne eller Fødderne.

Kênak, Anſigt. Kênáërſiok, fryſer i
ſigtet.

3) *Ajukpok*, flittig, idelig, tit og ofte, (næm
naar det ſkeer af egen Lyſt,) gjerne, jevnlig. F
ges ſom No. 1, ſom:

Iglarpok, leer. Iglarájukpok, leer jevn
er lattermild.

Tiglikpok, ſtjeler. Tiglikájukpok, ſtj
idelig, er tyvagtig.

Tikiupok, er ankommen. Tikiukájuk
ankommer tit og ofte; er en idelig
ſøger.

Piok, kommer. Pigájukpok, faaer jevn

Kammavok, er paa Sælfangſt. Kamm
jukpok, er en flittig Sæljæger.

Pil

Pileràu, har Lyst til. Pilerigájukpok. har ofte Lyst til.

Mærk:

) Dette Affixum kan og have andre Affixa enten for eller efter sig, skiønt det skeer sielden.

) Oppositum heraf er *juipok*, der bruges i Steden for dets negativum.

Allóarpok, vel, nok, end, (qvidem), ellers. (Hvorefter gjerne følger men eller saa.)

Bruges paa samme Maade, for Ex.

Mattærpok, klæder af. Mattarallóarpok, vel klæder han af.

Piok, kommer. Pigallóarpok, kommer vel; og i Subjunctivo: Pigallóarune, dersom han end kommer.

Sinikpok, sover. Sinikallóarpok, han sover vel; og i Paulopostfuturo: Sinissegallóartok, han skulde ellers have sovet.

Egipok, kaster bort. Egikallóarpok, kaster vel bort.

Piaràu, gjør med fri Villie. Piarigallóarpok, gjør vel med fri Villie.

Mærk.

) Dette Affixi Negativum *alloangilak*, har intet besynderligt ved sig, men det er det samme, enten man lægger dets Negativum til et Verbum Affirmativum eller dets Affirmativum til et Verbum negativum. For Ex. enten jeg siger: Pigalloangilak, han kommer vel ikke, eller: Pingikallóarpok, vel kommer han ikke; det løber omtrent ud paa eet.

) Undertiden synes dog dets Negativum at have samme Bemærkelse, som Negativum af No. 1, da Pigalloangilak ogsaa kan betyde: endnu kommer han ikke.

 c) Futu-

c) Futurum heraf *alloaiſſavok* er neppe brugelig, da rettere ſelv lægges til Futurum *sſavok*, og bede *sſegalloarpok*, ſom: Piſſavok - piſſegallóarp han ſkal vel komme engang.

d) Dette Affixum kan ſtaae i Forening med andre, have mange for ved ſig, men ikke mange efter da det gjerne ſtaaer mod Slutningen af Ordet.

5) *Alúktuarpok*, griber ſig ſtærkt an; laver ret til; nu er det klart; nu vil det gaae ſig. Men oftere med Affixum *kau* i End *Alúktuarkâu*, griber ſig an af al Magt; ſter ſig af alle Kræfter; ſkeer ret ſkrækkel det vil nu for Alvor gaae for ſig.

Bruges paa ſamme Maade, for Ex.

Aggerpok, kommer. Aggeralúktuarkâu, kommer han af al Magt anſættende

Erkanarpok, det ſeer farligt ud. Erkan lúktuarpok, det ſeer meget farligt Erkanaralúktuarkàu, det ſeer overma farligt ud; der er en ſtor Ulykke Færde.

Nerriok, æder. Nerrigalúktuarpok, h griber ſig ſtærkt an for at æde.

Sinikpok, ſover. Sinikalúktuarpok, nu ſo han ret for Alvor.

Ordlovok, falder. Ordlugalúktuarkâu, faldt han et ſtort Fald.

Egipok, kaſter bort. Egikalúktuarpok, er det klart, at han vil kaſte bort.

O

Orkierràu, har med Spæk at gjøre. Orkierrigalúktuarkàut, nu vil det ret gaae for sig med Spæk-Arbejdet.

rk; a) Dette Affixum bruges helst i 3die Person, som et Impersonale.

b) Negativum heraf bruges ej.

c) Sjelden staaer det i Foreening med andre Affixa, og altid i Enden.

Apok, aupok, ipok, iupok, oupok, upok. Ere visse Endelser, som flexibiliter føjes til et Verbum intransitivum, for at gjøre det til transitivum, eller og de lægges til et Verbum transitivum, for at udvide dets active Bemærkelse, (at man nemlig gjør noget for en anden, eller i en vis Hensigt til ham,) da Verbi forrige Endelse bortkastes, som:

Aulavok, bevæger sig. Aulapok, sætter noget i Bevægelse.

Sennavok, arbejder. Sennapok, arbejder for en anden.

Aualekpok, gaaer til Søes. Aualäupok, gaaer til Søes med nogen; tager ham bort med sig.

Ekkarpok, skyder. Ekkaupok, skyder efter.

Agdliok, tager til. Agdlipok, Forstørrer.

Auikpok, skilles ad. Auipok, skiller sig fra een.

Aggerpok, kommer. Aggiupok, kommer med; bringer.

Tikipok, kommer hiem. Tikiupok, bring
hjem med sig.
Tuksiarpok. beder. Tuksiupok, beder for
anden.
Ajorpok, formaaer ikke. Ajõupok, f
maaer ej at kjøbe eller hjelpe.
Angiorpok, holder hemmelig. Angiup
holder hemmelig for en anden.
Adliovok, er nederst. Adliupok, lægger
derst.
Tiglikpok, stjeler. Tigligupok, stjeler
en anden.

Mærk:

a) Dette Affixum staaer gjerne Hovedordet nærmest, kan have alle andre Affixa efter sig, som et an Verbum simplex.

b) Dets Negativum har intet usædvanligt.

c) Naar visse af dette Slags Derivata staae i duali e plurali uden Suffixo, da give de tilkjende, at omtalte Personer virke fælles paa hinanden, som

Erksartarpok, giver Ørefigen. Erkfartzup
de tvende give hinanden Ørefige
Tiglukpok, slaaer med knytte Næver. T
lõuput, de slaaes med knytte Næve
Pirseksarpok, prøver Styrke. Pirseksãup
prøver Styrke med en. Pirseksãup
de prøve Styrke med hinanden.

6) *Aràu, rsaràu,* plejer.

Flexibile. Føjes kun til Verba, saaledes:

Mattarpok, klæder af. Mattararàu, plejer
klæde af.
Sinikpok, sover. Sinigaràu, plejer at so
Pio

Piok, gjør. Pirſaràu, plejer at gjøre.

Egipok, kaſter bort. Egitaràu, plejer at kaſte bort.

Sennavok, arbejder. Sennarſaràu, plejer at arbejde.

Annaupok, frelſer. Annautaràu, plejer at frelſe.

Irſigàu, ſeer paa. Irſigirſaràu, plejer at ſee paa.

Ajungilak, er god. Ajungitſaràu, plejer at være god.

Mærk:

Negativum er *arã ingilak*, ſom: Pirſarãingilak, plejer ikke at gjøre.

Verba af førſte Claſſe kaſte iſær i Præterito og Negativo gjerne eet ar bort, ſom: Mattarãirſok, iſteden for Mattararãirſok. Mattarãingilak iſteden for Mattararãingilak. Sjeldnere ſkeer dette i 2den Claſſe.

Det kan ſtaae i Forening med andre Affixa, og have mange for ſig, men ei mange efter ſig, da det gjerne ſtaaer mod Ordets Slutning.

Arnipok, *rnipok*, *ſungnipok*, har Smag eller Lugt efter.

Flexibile. Føjes til Nomina (har ellers ſin Oprindelſe af Affixum nominale *Arne*, *rne*, *ſungne*, ſee 3die Cap. §. 3. No. 5.) Bruges ſaaledes:

Sungak, Galde. Sungarnipok, ſmager beeſkt.

Kablunâk, en Europæer. Kablunârſungnipok, lugter efter Europæer.

Iſſek, Røg. Iſſiarnipok, ſgger ryget Lugt eller Smag.

Imek, færskt Vand. Imersungnipok, sm-
ger færskt.

Tungo, Saft i Bær. Tungosungnipok, sm-
ger eller lugter sødt.

Tarajok, Salt. Tarajornipok, smager sal-

Kôk, Urin. Kôrsungnipok, lugter af Uri-

Uvserut, Tjære. Uvserutesungnipok, lugt-
af Tjære.

Mærk: a) Dets Negativum har intet besynderligt.
b) Det forekommer i Forening med andre Affi-
men staaer da altid først.

9) *årpok, jårpok*, tilig, for tilig, (dog sielden i sid-
Bemærkelse uden andet Tillæg).

Flexibile. Føjes til Verbum saaledes:

Piok, kommer. Piårpok, kommer tilig el-
for tilig.

Tikipok, kommer hjem. Tikiårpok, kom-
mer tilig hjem.

Innarpok, lægger sig. Innæjårpok, lægg-
sig tilig.

Missukpok, dypper. Missyårpok, dypp-
tilig.

Ermikpok, toer sig. Ermijårpok, toer s-
tilig.

Sennavok, arbejder. Sennajårpok, arbejd-
tilig.

Mærk: a) Ved dets Negativum er intet usædvanligt.
b) Det staaer gierne først, naar det er i Foreni-
med andre Affixa.

10) A-

Arpok, smaat, lidt.

Flexibile. Forekommer sjelden. Føjes til Verba saaledes:

Kannerpok, sneer. Kanniarpok, sneer lidt.

Sjellukpok, regner. Sjelluarpok, regner saa smaat.

Artorpok, iartorpok, kommer for at, gaaer hen at, farer frem til at, tager til i.

Bruges paa samme Maade; som:

Piok, faaer. Piartorpok, gaaer hen at faae, henter.

Mattarpok, klæder af. Mattariartorpok, kommer for at klæde af.

Ermikpok, toer. Ermigiartorpok, kommer eller gaaer hen at toe.

Epupok, roer. Epytsartorpok, kommer for at roe.

Sennavok, arbejder. Sennaïartorpok, kommer for at arbejde.

Ajorpok, duer ikke, er ond. Ajoriartorpok, farer frem til det værre.

Agdliok, voxer. Agdliartorpok, tager til i Vært.

Irsigàu, seer paa. Irsigiartorpok, kommer for at see paa.

Mærk:

Dette Affixum, i Forening med flere, føjes altid til Enden af det, som det efter Meningen nærmest har Hensigt til.

For Ex.

For Ex. Piok, faaer, componeret med artor
og *niarpok*, stræber, kan enten hede:
niariartorpok, kommer for at stræ
eller: Piartorniarpok, stræber at he

12) *Asiovok*, er temmelig.

Er sammensat af Interjectio *asik*, og Affixum v
bale *ovok*, og føjes kun til Adjectiva og
Pronomina, som:

Ajungitsok, god. Ajungitsokasiovok, er te
melig god.

Nutâk, ny. Nutâkasiovok, er temmelig n

Tikitlâursok, Bygekast. Tikitlâursokasiov
er temmelig stærk Bygekast.

Una, den. Unakasiovok, det er den slemm

Mærk: a) Negativum heraf bruges ej.

b) Ej heller vil det lettelig findes i Samling m
andre Affixa, undtagen go͂g og *kau*, der
føjes til Enden.

13) *Asuarpok*, iler, skynder sig, Snart, Hastig.
Flexibile. Føjes til Verba, som:

Mattarpok, klæder af. Mattárasuarpok, sky
der sig at klæde af.

Pissukpok, gaaer. Pissúgasuarpok, skynd
sig at gaae.

Egipok, kaster bort. Eginasuarpok, skynd
sig at kaste bort.

Piok, kommer. Pinasuarpok, iler at komm

Sennavok, arbejder. Sennánasuarpok, iler
arbejde.

Irsigå

Irſigàu, ſeer paa. Inſigínaſuarpok, ſkynder ſig at ſee paa.

Brugen er ellers ſom No. 11.

Attekau, rattekau, endelig, omſider, nu da.

Er vel flexibile i Henſeende til Perſonen, men ej lettelig i Henſeende til Tempora. Føjes til Verba, ſaaledes:

Audlarpok, faret bort. Audlarattekàu, endelig farer han bort.

Tikipok, er kommen hjem. Tikerattekàu, omſider kom han da hiem.

Apivok, er falden Snee. Aperattekàu, endelig er der falden Snee; nu har man da faaet Snee paa Jorden.

Piok, faaer. Perattekàu, faaer endelig.

Unikpok, bier. Unigattekàu, omſider biede han.

…rk: a) Dets Negativum bruges ej.

b) Ej heller findes dette Affixum lettelig i Forening med andre.

) *Aupok,* ſee No. 6.

) *Avok, ovok, uvok,* er noget.

Flexibile. Føjes til Nomina, Pronomina og Participia, ſom:

Nuna, Land. Nunâvok, er Land.

Adla, en anden. Adlâvok, er en anden.

Nálegak, Herre. Nalegâvok, er Herre.

Allerſe, Strømpe. Allerſiovok, er en Strømpe.

Igle,

Iglo, Huus. Iglôvok, er et Huus.
Pingitſok, uſkyldig. Pingitſôvok, er uſkyld
Piſſôk, rig. Piſſôvok, er rig.
Pilik, Eiere. Piliovok, er Ejere af noge
Innuk, Menneſke. Innûvok, er et Menne
Innutokâk, et gammelt Menneſke. In
tokâvok, er et gammelt Menneſke.
Angirſórſoak, meget ſtor. Angirſórſôvok,
meget ſtor.
Una, den. Unâvok, det er den.
Iblit, Du. Ibliovok, det er dig.
Arbanek, 6. Arbangenâvok, er 6 ɔ: beſta
af 6, i plur. Arbangenâuput, ere 6 i T
let.
Erninek, en ſom har født. Erninerovok,
en ſom har født v. har født.
Pingaſut, tre. Pingaſûvok, er tre.
Angæjuklek, ældſt. Angæjukliovok, er æl
Aggiut, Fiil. Aggiutâvok, er en Fiil.
Auleit, Bøſſe. Auleirſiovok, er en Bøſſe

Mærk:

a) Negativum heraf lyder *ã ungilak, õ ungilak, ungi* ſom: Nunãungilak, Pingitſõungilak, Piliungi Innûngilak.

b) Det kan vel treffes i Forening med andre Affixa, føjes det ſelv ſtedſe tæt efter ſit Nomen, hvorti har Henſigt.

17) *Bigàu, vigàu,* til.

Flexibile. Føjes til Verba ſaaledes:
Aglekpok, ſkriver. Aglekhigâu, ſkriver til
Okarpok, taler. Okarbigàu, taler til en

Ann

Anniok, gaaer ud. Annivigau, gaaer ud til en.

Mærk:

Dette synes sammensat af Affixum nominale *bik, vik,* og Affixum verbale *gau,* hvortil og Bemærkelsen undertiden svarer; thi for Ex. Annivigau kan og bemærke: Han har til sit Udgangssted v. gaaer ud der igjennem.

Med dets Negativum er intet besynderligt.

Det kan have andre Affixa for og efter sig, dog helst det sidste.

Bærpok, rærpok, er færdig med; har gjort det fra sig v. klart; har endt.

Har megen Forvantskab med *ærpok,* men føjes kun til Verba, saaledes:

Mattarpok, klæder sig af. Mattarærpok, er færdig med at klæde sig af.

Ermikpok, toer sig. Ermibbærpok, har aftoet sig; har gjort det fra sig med sin Vaskning.

Piok, gjør. Piarærpok, er færdig, har det færdig. Perærpok v. Pirsarærpok, har gjort det færdig.

Nerriok, æder. Nerrerærpok v. Nerribbærpok, har afspiist; har endt sin Spiisning.

Med Negativum og Sted blant andre Affixa er intet besynderligt.

Dlekpok, kort Tid; en Smule; et Øjeblik; lidt; for en Tid.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Anniok,

Anniok, gaaer ud, farer ud. Annidlekp
gaaer lidt ud; farer paa en kort Tid
Sakkipok, gaaer tilhaande. Sakkidlekp
gaaer en Smule tilhaande.
Sakkiok, gaaer omkring. Sakkiedlekp
gaaer hastig af et Hjørne i et andet,
ej længe paa hver Sted.
Millukpok, suer. Milludlekpok, suer lid
Napparpok, er syg. Nappadlekpok, er k
Tid syg.
Kemekpok, forlader. Kemedlekpok, for
der til en Tid.
Tipeitsutigàu, glæder sig over. Tipeitsu
idlekpok, glæder sig til en Tid over.

a) Dets Sted blant andre Affixa er som No. 11.

b) Det forekommer ofte i Sammensætning med Diminu
itsiarpok og *ngoarpok*, og heder da *dleitsiar*
eller *dlengoarpok*.

20) *Dlerpok*, eller meest *klerpok*.
Transitive brugt. Føjes til
a) Verba, og betyder da: at give Lejlighed
mage saa at noget kan skee, som:
Nerriok, æder, Nerdlerpok, giver at a
bespiser.
Tekkovok, seer. Tekkuklerpok, lader
see; kommer i Sigte.
Náïok, lugter. Naiklerpok, lader sig lu
ɔ: bliver lugtet af en anden.
Oupok, koger. Ouklerpok, giver til kog
kommer det i Gryden, som skal koge

b) N

) Visse Nomina, som bemærker Fødevare eller andet der kan nydes, og da betyder det: at give, fremsætte til Nydelse, som:

Akpa, Alke. Akpaklerpok, sætter Alker frem at spise.

Kajok, Suppe. Kajuklerpok, giver Suppe at spise.

Nekke, Kjød. Nekkiklerpok, giver Kjød at spise.

Mærk:

Hvor derimod denne Endelse bruges intransitive, gjør det sjelden nogen mærkelig Forskjel i Hovedordets Bemærkelse, som:

Passiok, (transf.) og Passiklerpok (intransf.) beskylder.

Arksoarpok (transf.) og Arksoardlerpok (intransf.) dadler.

Ved dets Negativum og Sted blant andre Affixa er intet besynderligt.

Eekpuk, eekput, ere eens; ere lige; have noget tilfælles med hinanden.

Er et Affixum, som fattes Singulare, og egentlig har sin Oprindelse af Affixum nominale *eek*; kun at dette gives en verbalsk Endelse. Er flexibile, for Et.

Illegeek, menige. Illegeekput, de ere menige sammen eller følges ad.

Nulliareek, et Par Ægtefolk. Nulliareekpuk, de tvende ere Ægtefolk.

Aktigeek, lige store. Aktigeekput, de ere lige store.

Mærk: a) Dets Negativum er *eengilæk, eengilæt.*
b) Naar det staaer i Forening med andre A
som skeer sielden, har det dem stedse efter s

21 b) *Eenarpok,* see No. 33.

22) *Eepok,* er uden; har ikke.

Flexibile. Føjes til Nomen saaledes

Pik, en Ting. Peepok, er uden Ting

fattig.

Ajorte, Synd. Ajorteepok, er uden S

usyndig; har ikke Synd.

Mærk: Det bruges ej ret ofte, og angaaende dets N
vum, og Sted blandt andre Affixa, har d
som med næstforegaaende.

23) *E'jarpok,* skiller ved; bortskaffer; afskaffe
en eller anden Maade.

Flexibile. Føjes til Nomina saaledes

Pik, noget. Péjarpok, bortskaffer no

hvad det saa er.

Amek, et Skind. Améjarpok, skiller ve

Skind; hudfletter.

Annorâk, Skjorte. Annoréjarpok, træ

Skjorten af.

Ajorte, Synd. Ajortéjarpok, borttager S

Niakok, Hoved. Niakoéjarpok, tage

vedet af ham.

Pittût, Binde-Liine. Pittûtéjarpok, gjø

Mærk:

a) Dets Negativum har intet besynderligt.

b) Forekommer tit i Forening med andre Affixa
staaer da altid først.

c)

) Naar det staaer intransitive, saa bemærker det, at skilles ved eller lide Skade paa noget, som: Eput, Aare. Eputėjarpok, han brækker sin Aare.

) *Eipok, ėpok, ŏipok.*

Ere Endelser, hvormed visse Verba forandres, og giver dem en modsat Bemærkelse af den de før havde, som:

Aiipok, haster. Airêpok, nøler.

Pokerpok, er letnem. Pokêpok, er tungnem.

Umarivok, er hurtig. Umarêpok, er seenfærdig.

Okillavok, er let til Fods. Okillĕipok, er tung til Fods.

Koïanarpok, er behagelig. Koïanĕipok, er ubehagelig.

Tukorpok, er gavmild. Tukoïpok, er karrig.

Kuksikpok, lader sig got flække. Kuksêpok, lader sig vanskelig flække.

Mærk:

) Dets Negativum forekommer sielden.

) I Samling med andre Affixa staaer det gierne forrest.

) Man pleier og undertiden at forhøie Bemærkelsen ved *etsokàu, ĕitsokàu, ŏitsokàu*, men dette er intet særskilt Affixum, da det kun er dannet af Participium *etsok*, &c. og Affixum verbale *kau*,

) I Grunden er det vel det samme som No. 32, da det og findes lagt til Nomina, som:

Niakok, Hoved. Niakŏipok, er uden Hoved.

Isumak, Tanke. Isumĕipok, er tankeløs.

25) *Eitsekpok, itsekpok, tsekpok,* nu ret; ret Alvor.

Flexibile. Føjes til Verba saaledes:

Piomavok, vil have. Pioméitsekpok, vi ret have.

Pileráu, har Lyst til. Pilereitsekpok, ret for Alvor Lyst til.

Illeregáu, frygter sig for. Illereitsek mistvivler.

Illimagáu, formoder. Illimeitsekpok, er ingen Sted sikker; lever stedse i F

Mámmiæppok, stødet sig over noget. M mieitsekpok, bliver ret for Alvor stød

Erinniok, venter med Længsel. Erinni pok, bliver utaalmodig; bliver kj at vente længer.

Umigáu, hader. Umitsekpok, har ret Had til en.

Kêpok, døer af Begjerlighed. Kêtsek bliver stærk betagen af Begjerlighe

Narrovok, vrager. Narrytsekpok, bl ret fortrøden over noget.

Mærk: a) Med dets Negativum er intet usædvanligt, det forekommer sjelden.

b) I Forening med andre Affixa har det si med No. 11.

26) *Eitsiarpok, itsiarpok, mitsiarpok,* noget; n lidet; saa maadeligt.

Bruges som næstforegaaende, for Ex. Pi

Pidluarpok, er lykkelig. Pidluĕitsiarpok, er noget lykkelig; nærer sig skikkelig.

Pitlarpok, straffer. Pitlèitsiarpok, tugter, straffer noget.

Kakkipok, gaaer op paa et Bjerg. Kakkitsiarpok, gaaer et Stykke Vej op.

Kingõumiok, flytter sig bag ud. Kingõumitsiarpok, flytter sig lidt bag ud.

Kaumavok, er oplyst. Kaumanitsiarpok, er noget lidet oplyst; har et Slags Begreb om.

Epok, er.

Dette er et Verbum, som ogsaa kan staae for sig selv, og uden Composition have den anførte Bemærkelse, skiønt det ofte hænges bag ved andre Ord; dog føjes det kun til

Visse Adverbia qvalitatis og loci, som:

Kannok, hvorledes? Kannong-épa, hvorledes er det?

Tajma, saaledes. Tajmáëpok, eller Tajmãipok, er saaledes.

Sume, hvor? Sumēpa, hvor er han?

Mane, her. Manēpok, er her.

Kannongmè, Ja hvorledes? Kannongmēpa, Ja hvorledes er det? jeg veed ikke hvorledes det er.

b) Og helst til Appositionerne *me* og *ne*, hvad Slags Ord end disse ere føjede til, som:

Nuname, paa Landet. Nunamēpok, ha
paa Landet.

Ajortome, hos en ond. Ajortomēpok,
er hos den Onde.

Uavtine, i os. Uavtinēpok, er i os.

Auane, Nord paa. Auanēpok, er N
paa.

Mærk:

1) Det kan og bruges transitive, men bemærker da
giøre noget ved en, og forekommer ej i
ge Ord, da man og heller i saa Fald siger *ése*
eller *étipok*, som igjen ere sammensatte af *epo*
tipok, eller *serpok*, for Ex.
Tajmaëpánga)
Tajmaëserpánga) han giorde saa ved mi
Tajmaëtipara, jeg lod ham blive den
var.

2) Dets Negativum har intet besynderligt, og
éngilak.

3) Dette Affixum kan have mange andre efter sig,
ingen for ved sig, med mindre Ordet er et Particip
med Appositio i Enden, som: Ermigiartort
pok, han er hos dem, som ere gan
hen at vaske sig.

28) *Epok*, see No. 24.

29) *Étlårpok* v. *Æ'tlårpok*, (efter nogles Pronun
tion) for meget; i for høi Grad; meest.
Har egentlig sin Oprindelse af Affixum nom
le *etlåk*, hvortil er lagt en verbalsk End
Er flexibile og føies til Verba, saaledes

Ajorpok, er ond. Ajorpétlårpok v. Ajor
lårpok, er for Ond.

Augivok, er stor. Angivétlårpok v. Ang
lårpok, er for stor.

Tunniok, giver. Tunnivétlârpok, giver for meget.

Naïpok, er kort. Naïpétlârpok, er for kort.

Pigau, ejer. Pigivétlârpok, ejer (en Ting) meest.

Mærk:

I Grunden er vel dette Affixum sammensat af *pækpok* v. *vækpok* og *tlarpok*, (hvorom i det følgende) da Bemærkelsen dermed vel stemmer overeens.

Man kan ved Affixum verbale *kâu* forhøje dets Bemærkelse, at det betyder alt for meget, og dette bruges nok saa jevnlig, for Ex.

Mikivok, er liden, Mikivétlâkâu, er alt for liden.

Sualukpok. er i høj Grad (ont eller got). Sualukpetlâkâu, er alt for meget (ont eller got).

Dets Negativum har intet besynderligt.

Det kan have andre Affixa for sig og efter sig, men hæftes stedse ved Enden af det, hvis Bemærkelse det skal forhøje.

Gau, rau, har til; erkjender eller anseer for; bruger som; antager til.

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Nuna, Land. Nunagàu, har til sit Land.

Ernek, Søn. Erneràu, har til Søn.

Pik, en Ting. Pigàu, ejer.

Ajokærsorte, en Underviser. Ajokærsortigàu, erkjender for sin Underviser.

Kivgak, en Tjener. Kivgaràu, har til at tjene sig.

Niakok, Hoved. Niakoràu, har til Hoved.

Aglaut, Pen. Aglautigàu, bruger som Pen.

 Auleit,

Auleit, Bøsse. Auleirsigàu, har til Bøss
Iglo, Huus. Iglogàu, anseer for sit Hu
Ernersiak, Fostersøn. Ernersiarâu, antag
Søns Sted.

Mærk:

a) Dets Negativum har intet besynderligt.
b) Det kan have mange Affixa efter sig, men ingen fo
c) Denne Endelse forekommer ogsaa i visse Verba tra
va, skjønt Nomen, hvortil den skulde være føjet,
er bekjendt, men da maae saadant Nomen supp
res at være gaaet af Brug. For Ex. til *Erdli*
er paaholden paa, maae man forestille s
ubrugelig Nomen *erdlik*, noget at holde p
d) Affixa *bigau* og *tigau* have hermed megen Forvant
dog ere de og i visse Maader forskjellige, og la
desuden til Verba.

31) *Gikpok, rikpok*, er got; er smukt.

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Isuma, Gemyt. Isumagikpok, er et got
myt.

Annorâk, Skjorte. Annorârikpok, er
smuk Skjorte.

Pik, en Ting. Pigikpok, er en god Ti
Nettek, Gulv. Netterikpok, er et sm
Gulv.

Iglo, Huus. Iglogikpok, er et smukt H
Innuk, Menneske. Innugikpok, er et sm
eller got Menneske.

Ta'arsout, Spejl. Ta'arsoutigikpok, e
smukt Spejl.

Mærk:

a) Dets Negativum bruges neppe, da man i dets
Betlere bruger det modsatte *lukpok*.

b)

) Det kan staae i Forening med andre Affixa, men har dem da gjerne efter sig.

Ginnairserpok, sinnairserpok, er bleven sat i Stand til.

Dette er sammensat af *ginnavok* og *serpok*, og føjes til Verba paa samme Maade, som det første, for Ex.

Iserpok, gaaer ind. Iserſinnairſerpok, er bleven sat i Stand til at kunne gaae ind.

Sennavok, arbejder. Sennaginnairſerpok, er bleven sat i Stand til at arbejde.

Ginnarpok, inarpok v, eenarpok, sinarpok, kun; blot; det allene.

Flexibile. Lægges til Verba saaledes:

Ajorpok, er ond. Ajorſinnarpok, er kun ond.

Piok, gjør. Piginnarpok, gjør kun.

Maitſekpok, er fugtig. Maitſekſinnarpok, er blot fugtig.

Sennavok, arbejder. Sennaginnarpok, arbejder kun ɔ: gjør ikke andet end arbejder.

Egipok, kaster bort. Egiſinnarpok, kaster det allene bort.

Illuarau, holder for got. Illuarinarpà v. Illuareenarpà, holder kun det for got.

) Ved Negativum er intet besynderligt.

) Det kan staae i Forening med andre Affixa, paa den Maade, som viist er No. 11.

) Med dette Affixi Bemærkelse bruges et Imperativus, der i Formen skulde synes at høre under næstfølgen-

de, som: Okarpok, taler. Okarsinnarpok, t
ler kun. Okarsinnàit, (i Steden for Okarsinnari
taal kun.

34) *Ginnâvok, sinnâvok*, formaaer, kan, er i Stan
til, er bered til.

Flexibile. Føjes til Verba saaledes:

Mattarpok, klæder af. Mattarsinnâvok, ka
klæde af.

Piok, kommer. Piginnâvok, kan komm
er bered; er følgagtig.

Ermikpok, toer. Ermiksinnâvok, formaa
at toe.

Sennavok, arbejder. Sennaginnâvok, fo
maaer at arbejde.

Mærk: a) Dets Negativum er *Ginnâ'ungilak, Sinnâ'un*
ilak.

b) Stedet blant andre Affixa, som i næstfo
gaaende.

35) *Ginnâ'ungorpok, sinnâ'ungorpok*, bliver i Stand ti
forberedes; bliver bered eller færdig. 2) tran
tive; Gjør bered eller færdig; sætter i Stan
til; Forbereder til.

Dette synes sammensat af næstforegaaende gi
nâvok, eller *sinnâvok*, og af *ngorpok*. E
flexibile, og føjes paa samme Maade t
Verba, som:

Piok, skeer. Piginnâungorpok, bliver færdi

Pidluarpok, er lykkelig. Pidluarsinnâungo
pok, bliver i Stand til at være lykk
lig; forberedes til at blive lykkelig. Pi
luarsi

luarſinnäungorpà, forbereder til at blive lykkelig.

erk: Dets Negativum og Sted blant andre Affixa, ſom No. 33.

) Gŏg, ſiger, ſagde.

Er inflexibile, og føjes til alle Slags Ord, i hvad Modo, Numero og Perſona de end ſtaae, ſom:

Mattarpok, klæder af. Mattarpogŏg, han klæder af. (ſiger han)

Pidluarput, de ere lykkelige. Pidluarpungŏg, han ſiger, at de ere lykkelige.

Audlaritſe, gaaer bort! Audlaritſigŏg, gaaer bort! ſiger han.

Ap, ja. Aungŏg, han ſiger v. ſagde ja.

Tauna, den. Taunagŏg, den (ſiger han).

Kyamut, mod Sønden. Kyamungŏg, mod Sønden (ſiger han)

rk: Det har ingen Negativum, og ſtaaer altid ſidſt i et Ord.

) *Gukpok, oſukpok, rukpok, ſukpok, ukpok,* har Lyſt til; finder Længſel efter; har Appetit, Attraae eller Drift til; ønſker ſig; venter paa.

Flexibile. Føjes til Nomina og Verba, ſom:

Erniok, føder. Erniſukpok, finder Drift til at føde; ſkal til at føde.

Audlarpok, fahrer bort. Audlaroſukpok, finder Længſel efter at fahre bort.

Imek,

Imek, Vand. Imerukpok, ønsker sig Van
Imerpok, drikker. Imeroiukpok, er tørsti
Nekke, Kjød. Nekkigukpok, har Lyst t
Kjød; ønsker sig Kjød.
Nerikpok, kommer vel fra. Nerigukpo
venter at skulle komme vel fra; haabe
Ivik, Brød. Ivigukpok, ønsker sig Brød
har Appetit til Brød.
Kanniok, Ulk. Kanniorukpok, har Ly
til Ulker.
Tekkovok, seer. Tekkosukpok v. Tekko
sukpok, har Lyst at see.
Koïsipok, døbes. Koïsigosukpok, har Ly
at blive døbt.
Annaupok, frelser. Annautsukpok, har Ly
til at frelse.

Merk: a) Dets Negativum har intet besynderligt.
b) I Henseende til Sted blant andre Affixa følg
det No. 23, naar det føjes til Nomen, men N
33, naar det føjes til Verbum.

38) *Iakarpok*, *esariakarpok*, *tariakarpok*, er fo
nøden, udfordres, gjøres behov, bør ske
Men naar det bruges transitive, da: har forn
den, behøver, maae, seer sig nødsaget til.
Flexibile. Føjes til Verba saaledes:
Operpok, troer. Opériakarpok, er fornøde
at troe.
Ermikpok, toer. Ermigiakarpok, har beho
at toe sig; bør toes.

Pio

Piok, skeer. Pirsáriakarpok maae skee; er fornøden at iagttages. Pirsáriakarpà, har den behov.

Assavok, elsker. Assarsáriakarpok, er fornøden at elske.

Makkipok, staaer op. Makkitáriakarpok, det udfordres at staae op; man maae staae op.

Tettigàu, forlader sig paa. Tettigirsáriakarpok, gjøres behov, at man forlader sig paa ham.

rk: Med dets Negativum, og Sted blant andre Affixa, har det sig som med No: 33.

Iarpok:

) Lagt til Nomen: fahrer efter. For Ex.

Angmaksak, en Loddefisk. Angmaksiarpok, fahrer efter Lodder.

Nepisa, Rognkald. Nepitsiarpok, fahrer efter Rognkald.

Pāurnak, Krækkebær. Pāurniarpok, fahrer efter Krækkebær.

Ekalluk, Lax. Ekalliarpok, fahrer hen at fange Lax.

Siorak, Sand. Siorkiarpok, fahrer efter Sand.

Mitek, Edderfugl. Mitsiarpok, fahrer paa Edderfuglefangst.

Kanniok, en Ulk. Kannejsiarpok, fahrer efter Ulker.

Merk:

Mærk: Det sees heraf, at de Ord, i hvilke Pluralis merus er anomalisk, gjøres først til Pluralia.

b) Lagt til Verbum: fahrer hen at; skrider til; ver sig i Færd med at gjøre. For Ex.

Auvarpok, gaaer paa Rheenjagt. Auvarpok, fahrer et Sted hen for at gaae paa Rheenjagt.

Nuniakpok, gaaer op paa Landet for sanke Bær. Nuniagiarpok, drager Sted hen for at sanke Bær.

Nugerpok, kaster med en Fuglepiil. Nuriarpok, skrider til at kaste v. komm paa Skud med Fuglepiil.

Mærk:

a) Med dets Negativum er intet besynderligt.

b) Det kan staae blant andre Affixa, men altid tæt det, som det nærmest har Hensiat til, og er gj det første, især naar det føjes til et Nomen.

c) Det har megen Forvantskab med *Iartorpok* No. og forekommer ikke sjelden i samme Bemærkelse, et forkortet Ord deraf, for Ex.

Iserpok, gaaer ind. Iseriarpok, kommer gaae ind; i Imperativo: Iseriarit, og gak ind v. kom ind!

40) *Jårpok*, see No. 9.

41) *Iartorpok*, see No. 11.

42) *Iatârpok*, *niatârpok*, ret for Alvor, høj særdeles.

Flexibile. Føjes til Verba, men forek mer ikke ofte. For Ex.

Tikserpok, sejler. Tiksiatârpok, sejler fulde Sejl; kommer sejlende, saa staaer efter.

Pitserpok, vil i Hænder. Pitsiatârpok, gjør sig ret Umage for at komme i Hænder.

Arsoarpok, pynter sig. Arsoarniatârpok, pynter sig særdeles.

ærk: a) Dets Negativum forekommer sjelden.

b) Ej heller findes det lettelig i Forening med andre Affixa.

) *Javok*, har i Sinde, er i Begreb med, skeer lettelig.

Flexibile. Føjes til Verba saaledes:

Audlarpok, fahrer bort. Aulæjavok, har i Sinde at rejse; er rejsefærdig.

Asserorpok, fordærves. Asserûjavok v. Asseryavok, fordærves lettelig, er fordærvelig.

Aggerpok, kommer. Aggijavok, er i Begreb med at komme; er i Veje.

Epivok, qvæles. Epijavok, er qvælefærdig.

Piüëipok, er from. Piüëijavok, tegner til at blive from.

Mærk:

a) Ved dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig som No. 24.

b) Men i Steden for dets ordentlige Negativum, bruger man ofteſt dets Oppositum, *jâipok*, som har meget strængere Bemærkelse, for Ex.

Aulæjâipok, lader sig ikke rokke.

b) *I'narpok*, see No. 33.

) *Inâvok*, er blot, er kun, er ganske og aldeles.

Lægges

Lægges til Nomina, og er egentlig sammen
af Affixum nominale *innk* og Affixum v
bale *avok*, hører derfor under No. 16, so
Innuk, et Menneske. Innuïnâvok, er
blot Menneske.
Egitekſak, noget at kaste bort. Egitek
nâvok, er kun noget at kaste bort.
Pinnerſok, smuk. Pinnerſuïnâvok, er gan
og aldeles smuk.
Sjeldnere til Verba, som:
Nekkimatipok, gjør tvivlraadig. Nekkim
nâvok, gjør kun tvivlraadig, forhol
Sandheden.

45) *Iok, miok, niok, viok*, ogsaa, fremdeles, vi
re, iligemaade, ligeledes.
Flexibile. Føjes til Verba saaledes:
Attorpok, bruger. Attoriok, bruger og
v. ligeledes.
Ermikpok, toer. Ermikiok, toer ogsaa
iligemaade.
Okarpok, siger. Okariok, siger videre.
Piok, faaer. Piviok v. Pimiok, faaer og
Piſſavok, skal gjøre. Piſſegiok v. Piſſam
skal fremdeles gjøre.
Ilipok, har lært. Iliniok, har ogsaa l
Pingilak, faaer ej. Pinginiok, faaer ej he
Tekkovok, seer. Tekkoviok, seer ogsaa
Angikâu, er stor. Angikêmiok, er ogsaa s
Irſigâu, seer paa. Irſigiviok, seer ogsaa

Mâ

rk: a) Dets Negativum har intet besynderligt, men bruges sielden.

b) Dets Sted blant andre Affixa er som No. 33.

Iok, kiok, siok, gjør, syer, tilbereder, forarbejder.

Flexibile. Lægges til Nomina, som:

Attungak, Solle. Attuirgiok, syer Soller i.

Tuïlik, Vandpelts. Tuïdliok, syer Vandpelts.

Kamik, Støvle. Kamiok, syer Støvler.

Akajarok, Sælhundemave med Spæk i. Akajarkiok, tilbereder en Spækmave.

Epulligak, et Lengebeen. Epullikkiok, tilbereder et Lengebeen.

Aket, Handske. Akesiok, syer Handsker.

Allukſaut, Skee. Allukſaursiok, gjør Skeer.

rk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig som med No. 30.

Iok, ivok, nikpok, siok, rsiok, tsiok. Ere ellers Endelser, hvorved Verba transitiva kunne forandres til intransitiva, hvorom er givet Underretning i 10de Cap. §. 9.

Iorpok, siorpok, er i arbejde med, har at bestille eller handle med.

Flexibile. Føjes til Nomen paa samme Maade som No. 46, for Ex.

Kajak, Mandfolkebaad. Kajniorpok, tømrer en saadan Baad.

Savik, Jern. Sabbiorpok, arbejder i Jern.

Tupek, Telt. Tupiorpok, bygger Telt.

Angmakſak, Lodde. Angmakſiorpok, fog
Lodder.
Kanniok, Ulke. Kannejſiorpok, foger Ulk
Ekalluk, Lax. Ekalliorpok, foger Lax.
Allo, Solle. Alliorpok, ſlikker Soller.
Umiak, Baad. Umeïorpok, er i Baad-A
bejde.
Akit, Hovedpude. Akiſiorpok, tillaver H
vedpuden.
Aglaut, Pen. Aglaurſiorpok, ſkjærer Pen
Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Af
har det ſig ſom med No. 30.

49). *Ipok*, ſee No. 6.

50) *Itſekpok*, ſee No. 25.

51) *Itſiarpok*, ſee No. 26.

52) *Juïpok*, *ſuïpok*, aldrig.

Flexibile. Føjes til Verba, ſom:
Etuarpok, er ledig. Etuajuïpok, kan ald
være ledig.
Aſſerorpok, fordærves. Aſſerojuïpok, k
aldrig fordærves; er ufordærvelig.
Erniok, føder. Erniſuïpok, føder aldr
er ufrugtſommelig.
Tokovok, døer. Tokojuïpok eller Toko
pok, døer aldrig; er udødelig.
Kamipok, ſlukkes. Kamijuïpok, ſlukkes
drig, er uudſlukkelig.
Nælluvok, er uvidende. Nælluſuïpok, er
drig uvidende; er alvidende.

Ma

Mærk:

) Det bruges dog ogsaa, hvor det ikke i nøjeste Forstand kan betyde: aldrig, men kun: sjelden, ej letteligt. Ligesom vi ofte i Dansken bruge det Ord aldrig, uden just at tage det i strængeste Forstand. For Ex. Asserojuïpok, bruges ej just altid om noget, som aldeles ej kan fordærves, men ogsaa om noget, som ej lettelig fordærves. Nælliusuïpok, betyder ej altid just at være alvidende, men og ofte at vide meget.

) Dets Negativum bruges neppe, da man i dets Sted hellere bruger Affixum *javok*.

) Med dets Sted blant Affixa har det sig som med No. 33.

) *Ivok*, see No. 47.

) *Iupok*, see No. 6.

) *Kajarpok v. Kæjarpok*, havde nær skeet, det var nær ved, skulde vel gaaet saa, der fejlede ej meget i.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Ordlovok, falder. Ordlokajárpok, havde nær faldet.

Ajorpok, duer ikke. Ajorkæjarpok, havde nær ikke duet.

Piok, faaer. Perkæjarpok, havde nær faaet.

Pingilak, faaer ikke. Pingikæjarpok, nær havde han ikke faaet.

Mipok, sætter sig, (en Fugl). Mikæjarpok, havde nær sat sig v. skulde vel have sat sig, (men der kom en Hindring).

Ermikpok, toer sig. Ermikkajárpok, havde nær toet sig.

Mærk:

a) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa det sig, som med No. 33.

b) Vil man forhøje dets Bemærkelse, da lægger man fixum verbale *kàu* til, saa det heder *kajakàu* *kæjakàu*, hvilket og er mere brugelig, som:

Erkanarpok, det seer farligt ud. Erka kæjakàu, det kunde nær bleven me farligt.

56) *Kajaulavok*, stedse nærved at skee, altid Nippet.

Dette er sammensat af foregaaende og Affi verbale *lavok*, og Brugen er den samme af næstforegaaende, som:

Kinguvok, vælter. Kingukajaulavok, er se væltefærdig; er veltenem.

Naukpok, kommer i urede. Naukkaj vok, er altid nær ved at komme i ur vil saa gjerne forvikles.

57) *Kammerpok*, nys, for kort siden, for ny Flexibile. Føjes til Verba, som:

Tikerârpok, besøger. Tikerârkammerpok, for kort siden besøgt.

Navikpok, er afbrukken. Navikkammer er nylig afbrukken.

Tokovok, er død. Tokokammerpok, er død.

Tikipok, er hjemkommen. Tikikammer er nylig hjemkommen.

M

Mærk: a) Dets Negativum bruges neppe, da det rette Contrarium er næstfølgende, hvilket hellere i dets Sted bruges.

b) Dets Sted blant Affixa er som No. 33.

Kammæ'rpok, længe siden, for lang Tid siden, ej nylig.

Dette synes sammensat af næstforegaaende og Affixum verbale *æ'rpok*, og bruges paa nys anførte Maade, før Ex.

Kammavok, er paa Sælfangst. Kammakammærpok, har ikke i lang Tid været paa Sælfangst.

Sungiupok, bliver vant til. Sungiukammærpok, har længe siden været vant til.

Okarbigàu, siger til. Okarbigikammærparà, jeg har længe siden sagt ham det.

Mærk: For dets Negativum bruges helst næstforegaaende, som det egentlige Contrarium.

Kaniupuk (dual.) *Kaniuput* (plur.) kappes om.

Fattes Singulare, og synes sammensat af Affixum *kârpok* og *niarpok*, hvoraf igjen *niupok*, efter det, som meldt er No. 6. Not. c. Er flexibile og føjes til Verba, som:

Epupok, roer. Epukaniuput, de kappes om at roe.

Mattarpok, klæder sig af. Mattarkaniupuk, de tvende kappes om at klæde sig af.

Piok, gjør. Perkaniuput, de kappes om at gjøre.

Sennavok, arbejder. Sennakaniuput, arbejder om kaps.

Mærk: a) Dets Negativum bruges ei lettelig.
b) Findes og sielden i Forening med andre Affi
som det da helst har for sig.

60) *Karpok*, har, ejer, besidder, der gives.
Flexibile. Føjes til Nomen og Infiniti
nominascens, som:
Pik, en Ting. Pekkarpok, har v. ejer nog
Atak, Sælhund. Atakarpok, har Sælhu
v. der gives Sælhunde.
Nekke, Kjød. Nekkekarpok, har Kiød p
sig v. ejer Kjød.
Aggiut, Fiil. Aggiutekarpok, har en Fii
Pinek, begegnen. Pinekarpok, har faaet
gegnen v. er begegnet.
Unatarnek, Slag. Unatarnekarpok, har fa
Slag v. er bleven slaaet.

Mærk; a) Med dets Negativum og Sted blant andre
fixa har det sig, som No. 33.
b) Hvorledes dermed dannes et Slags Passivi
kan sees 10del Cap. §. 7, b.

61) *Kârpok*, først, er v. lader blive den første.
Flexibile. Føjes til Verba, som:
Piok, kommer. Pekârpok, kommer før
Makkipok, staaer op. Makkikârpok, sta
først op; er den første oppe.
Sennavok, arbejder. Sennakârpa, arbej
det først.
Pigâu, eier. Pigekkârpara, jeg ejede det fø
Mærk; Med dets Negativum og Sted blant andre A
har det sig ellers som med No. 33.

62) K

Kắrpok, fahrer, stiler hen ad.

Synes at have sin Oprindelse af Verbum *Ikắrpok*, fahrer over.

Er Flexibile, og føjes altid til saadanne Ord, som have Appositio *mut* i Enden, da *t* finale gaaer bort, som:

Angmut, ned ad. Angmukărpok, fahrer v. stiler ned ad.

Kyamut, Syd hen. Kyamukărpok, fahrer Syd i.

Nunamut, til Landet. Nunamukărpok, fahrer til Landet v. drager i Land.

rk: a) Dets Negativum har intet besynderligt.

b) Staaer det i Forening med andre Affixa, da har det dem altid efter sig, og sættes selv nærmest efter *mut*.

Kasikpok, temmelig, tilvisse, tilgavns.

Dette Affixum bruges og ofte, uden at man saa nøje vil kunne bestemme dets Bemærkelse i Dansken. Det har megen Forvantskab med *asiovok*, som dog føjes til Nomina, da dette derimod føjes til Verba, som:

Ungesikpok, er langt borte. Ungesikasikpok, er temmelig langt borte.

Nerriok, æder. Nerrikasikpok, æder tilgavns; æder saa det staaer efter.

Ingerdlavok, skyder Fahrt. Ingerdlakasikpok, skyder temmelig Fahrt.

Petĕipok, er kaad. Petĕikasikpok, er tilvisse kaad.

Mærk:

a) Negativum bruges ej lettelig.

b) Dette Affixum kan vel hænges bag andre, men
sig har det neppe noget andet, end go͂g og
Især bruges det sidste til at forhøje Bemærke
som da heder *kasikàu*, som:

Anniok, gaaer ud. Annikasikàu, han ga
ud, saa det staaer efter; der ga
han sin Vej; han foer ud af Dø

Anguvok; fanger Sælhund. Angukasi
fee v. luur ham, om han ikke ku
fange Sælhund v. Endelig fik
dog en Sælhund.

64) *Kattarpok*, *sarkattarpok*, flere gange, adsk
ge gange i Rad, jevnlig, idelig.

Det første synes sammensat af *karpok* og *tar*
eller og er en verbalsk Endelse af Affix
minali *katak*. Det sidste, som endnu
sar foran, der synes laant af *sarpok*,
de forhøje Bemærkelsen til mere jev
eller idelig. Begge føjes til Verba,

Erneineriarpok, kaster med Harpunp
Erneineriarkattarpok, kaster adsk
gange med Harpunpilen.

Aklunariarpok, gynger paa Liine. A
nariarkattarpok, gynger frem og til
flere gange i Rad v. i Selskab med
dre.

Kinguvok, velter. Kingursarkattarpok,
ter jevnlig.

S

Sennavok, arbejder. Sennarſarkattarpok, arbejder idelig.

Ungniok, er 21 eller en Snees. Ungnirſarkattarput, ere flere Sneſe i Tallet v. flere gange 21. (Andre ſkrive det Ungnirſokattarpok, men det maae da være lagt til Ungnirſovok, ſom vel i Grunden er det ſamme, men det førſte ſynes mig rigtigſt efter Analogien med andre ſlige Verba.)

rk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det ſig ſom med No. 33.

Katigâu, har til Selſkab, følge eller meddeelagtig i noget.

Er egentlig ſammenſat af Affixo nominali *kate* og Affixo verbali *gâu*; og føjes baade til Nomina og Verba, ſom:

Inne, Kammer. Innekatigâu, har til Kammerkamerat; har Kammer tilfælles med.

Nuna, Land. Nunakatigâu, har til Landsmand.

Sinikpok, ſover. Sinikatigâu, har til Sovekamerat.

Pigârpok, vaager. Pigârkatigâu, har til Medvaagere; vaager med.

Operpok, troer. Operkatigâu, har til Troesforvant.

Mærk:

) Da dette Affixum er Tranſitivum, maae det ſtedſe lægges til Verba intranſitiva, at man ej ſkal løbe vild i Bemærkelſen. Skulde man derfor efter Connexionen friſtes til at lægge det til et Verbum tranſitivum,

maae dette først gjør s til intransitivum, (efter
Anvisningen i 10de Cap. §. 9.) for Ex. Piniu
forhverver til en anden. Vil man nu
han er deelagtig med ham i at forhv
ve til en anden, da kan det ikke hede: Pin
katiga, men *Piniursikatigà* af *Piniursiok*.

b) Det øvrige i Henseende til dets Brug kan
No. 30.

c) Det kan ogsaa ved *Eekpuk* gjøres til Intransitiv
ligesom alle andre Transitiva paa *au*, men da
om flere Personer, i Henseende til det de have tilf
med hinanden, som:

Nunakatigàu, har til Landsmand. Nun
tigeekput, de ere Landsmænd.

Koïsimavok, er døbt. Koïsimakatigàu, har
meddøbt. Koïsimakatigeekpuk, de
ere døbte sammen v. ere begge døb

66) *Kàu*, i høj Grad, *meget, særdeles, høj*
stærkt.

Er et Affixum, som lægges til alle Slags
ba, endog mange Composita, for at for
deres Bemærkelse, som:

Pinnerpok, er smuk. Pinnekàu, er me
smuk.

Pinnēpok, er hæslig. Pinnēkàu, er me
hæslig.

Sennavok, arbejder. Sennakàu, arbej
stærkt.

Unatarpok, slaaer Unatarkàu, slaaer stæ

Sinikpok, sover. Sinikàu, sover stærkt.

Angivok, er stor. Angikàu, er meget st

Piok, faaer. Pikàu, faaer meget.

Egipok, kaster bort. Egikà, slænger det hen.

Ajungilak, er god. Ajungikâu, er særdeles god.

Ningekpok, er vred. Ningekkâu, er højlig vred.

Undertiden synes det ikke at tillægge Hovedordet nogen særdeles Betydning, som:

Illegâu, følger med. Illegikâra, jeg fulgde med ham.

Det føjes endog til Futurum, og har selv sielden Futurum, som:

Mikivok, er liden. Mikissavok, skal være liden. Mikissekâu, skal være meget liden (i Steden for Mikikissavok, af Mikikâu, er meget liden).

Mærk:

1) Dets Negativum *Kingilak*, har intet besynderligt, og forekommer sielden.

2) Blant andre Affixa staaer det gierne sidst, og har sielden noget efter sig, uden *Go'g* og *Nerpok*.

3) Man har og af *kau* en vis Comparations Maade med den Endelse *ke*, som findes anført blant Affixa nominalia No. 25. Og af denne igien et Affixum verbale *kigau*, hvorom siden.

Kavok, undertiden, af og til, engang imellem, nu og da.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Tikipok, ankommer. Tikikavok, kommer engang imellem.

Tikiſikpok, det ſtaaer paa med Byger
Tikiſikavok, det kommer imellem
ſtærke Byger.
Tunnirſiok, giver. Tunnirſikavok, g
nu og da.
Kammavok, fahrer paa Sælfangſt. K
mákavok, fahrer nu og da paa S
fangſt.

Mærk: a) Dets Negativum forekommer neppe.
b) Det ſtaaer og meget ſjelden i Forening
andre Affixa.

68) *Kavſârpok*, har meget af, er nok af, gi
Mængde af.

Er ſammenſat af *karpok* No. 60, og *vſâr*
Er Flexibile, og føjes til Nomina, ſo
Atak, Sælhund. Atakavſârpok, der er S
hunde nok.
Nekke, Kjød. Nekkekavſârpok, har Kjø
Mængde.

Dog er dets Negativum mere brug
nemlig: *Kavſângilak*, har Mangel paa, er
faa eller lidt af, gives ej ſynderligt af. f.
Akpa, Alke. Akpakavſângilak, der gi
kun faa Alker.
Kanniok, en Ulke. Kanniokavſângilak,
Mangel paa Ulker (nemlig Fiſkeplad
ↄ: der er kun faa Ulker at fiſke efter.
Kajak, Mandfolkebaad. Kajakavſângil
der ere kun faa *Kajakker* paa Søen.

Mærk: Det forekommer ej lettelig i Forening med a
Affixa.

69) K

) *Këinarpok*, neppe, vanskelig, besværlig.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Iserpok, gaaer ind. Iserkëinarpok, gaaer vanskelig ind.

Ermikpok, toer sig. Ermikkëinarpok, toer sig neppe.

Tussarpok, hører. Tussarkëinarpok, hører besværlig.

rrk: a) Dets Negativum bruges neppe.

b) Sjelden vil det og forekomme blant andre Affixa.

) *Keitsiok*, til Unytte, til Spilde.

Flexibile. Føjes til Verba, men forekommer sjelden, som:

Pillekpok, tilskjærer. Pillekeitsiok, skjærer bort til Unytte; forskjærer et Skind eller andet, saa det bliver kun til spilde.

) *Kemmiok*, *semmiok*, jo, jo, skulde han vel, det maatte man see.

Det første af disse synes sammensat af *kau* og *miok*, og det sidste synes allene at være *miok* lagt til Futurum. Begge bruges, naar man taler om noget med en Spodskhed, Foragt eller Fortrydelse; flecteres neppe.

Kemmiok, føjes til Præsens, som:

Mattarpok, klæder sig af. Mattarkemmiok, jo, jo, see om han klæder sig af.

Ermikpok, toer sig. Ermikkemmiok, det maatte man vel see, at han toer sig.

Semmiok føjes til Futurum, som:

Kajar-

Kajartyssavok, skal roe i *Kajak*. Kajartyss-
iniok, skulde han vel roe i *Kajak?*
lader han vel blive.

Akkyssavok, skal styre. Akkyssemmiok, s-
de han vel sætte sig til at styre; jo,
dertil er han for god.

Mærk: Dets Negativum og Forening med andre Affix-
rekommer neppe.

72) *Kennavok*, kan let skee, staaer Fare for.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Atsorpok, smitter. Atsorkennavok, kan
smitte.

Ordlovok, falder. Ordlokennavok, kan
falde.

Kinguvok, kantrer. Kingukennavok, st-
Fare for at kantre.

Mærk: a) Med dets Negativum og Sted blant andre
fixa har det sig, som med No. 33.

b) Dets Bemærkelse forhøies og ved *kau* til-
get let.

73) *Kennæk*, gjør det ikke! lad være!

Er et Affixum Imperativum, der bruges ej
andre Modis, og hvis Oprindelse er va-
lig at bestemme; thi

a) Enten kan det være Hortativus negans
kennavok, contracte *kennának*, ret som
vilde forbyde den man taler til, at
Gjerningen blive let eller sætte sig i F-

b) Eller af *kavok*, i Steden for *kannæk*, ret
man vilde sige, at det ikke engang burde
nu og da ɔ: slet ikke burde skee.

c) (

c) Eller og af *kau*, hvis Hortativus negans just burde lyde saaledes; og dette har desmere Rimelighed, som *kau* ofte lægges til Verba uden nogen egen Bemærkelse (see No. 66).

Brugen sees af følgende Exempler:

Annilârpok, forskrækkes. Annilârkénnæk! lad være at forskrækkes! bliv ej bange!

Erksiok, frygter. Erksikénnæk! frygt kun ikke!

Ordlovok, falder. Ordlokénnæk! fald ikke! see til, du ikke falder!

Tajmailliorpok, gjør saaledes. Tajmailliorkénnæk! lad være! gjør det ikke!

Mærk:

Det bruges saaledes ofte for Imperativus negans, thi Annilârkénnæk! er efter Bemærkelsen det samme, som: Annilâriarâunæk!

Staaer derfor altid sidst i et Ord, og flecteres i Duali og Plurali, samt med Suffixum, ligesom Hortativus negans, for Ex. Kennatik, kennase, kennagit.

Kigàu, er mere end, eller egentlig: har den til stor, liden o. s. v. fremfor sig.

Sammensat af Affixum nominale *ke* og Affixum verbale *gau*. Er flexibile, og føjes til Verba, som:

Angivok, er stor. Angekigàu, er større end. Angekigà, er større end han. Angekigára, jeg har ham til stor fremfor mig ɔ: han er større end jeg. (Personen i Suffixo maae saaledes stedse lyde omvendt.)

Silikpok, er bred. Silikkigàu, er bredere end.

Mærk:

Mærk: Dets Negativum har intet besynderligt, og siel
forekommer det blant andre Affixa.

75) *Kikpok*, eller maaskee rettere *kigpok*, paa n
atter, igjen, videre.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Ermikpok, toer sig. Ermikikpok v. Ern
kigpok, toer sig paa ny.

Auongnarpok, fahrer Nord. Auongnarki
pok, fahrer videre v. atter Nord.

Sennavok, arbejder. Sennakigpok, arbejd
paa ny.

Erniovok, er født. Erniekigpok, et fø
paa ny; er igjenfødt.

Mikliok, bliver mindre. Miklikigpok, b
ver endnu mindre.

Piok, gjør. Perkigpok, gjør paa ny.

Okarbigàn, siger til en. Okarbigekigpok,
ger til en paa ny.

Mærk:

a) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa
det sig som med No. 33.

b) Det er ei meget forskjellig fra næstfølgende; kun i
talen synes det sidste k at være blødere, hvilket m
da til Forskjel kunde udtrykke ved g; ei heller fin
rikpok i denne Bemærkelse, skjønt i næstfølge
Men i Henseende til Flexionen bliver det eens,
begge maae henføres til 2den Classe.

76) *Kikpok*, *rikpok*, gjør vel; skeer got v. ypp
ligt.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Illikserpok, skjærer til. Illikserkikpok, s
got tilskjære.

Innu

Innungorpok, bliver et Menneske. Innunggorkikpok, bliver et bedre Menneske.

Piok, gjør; er. Perkikpok, gjør got; er i god Stand, er frisk.

Ermikpok, toer sig. Ermikikpok, toer sig vel.

Sennavok, arbejder. Sennarikpok, arbejder got; er en god Arbejder.

Okallukpok, taler. Okadlorikpok, taler got for sig v. kan ypperlig tale; er ordrig.

Mærk:

) Dette synes at være eet med *gikpok* og *rikpok* No. 21. men lægges kun til Verba i denne anførte Bemærkelse.

) Ofte staaer det samlet med *siok*, og betyder da: at blive bedre, skee bedre eller blive bedre i Stand til at gjøre, for Ex.

Egipok, kaster bort. Egikikpok, kaster got. Egikiksiok, kan nu bedre kaste.

Perkikpok, er frisk. Perkiksiok, bliver frisk.

) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, som No. 31.

Kiksarpok, trolig, med megen Flid, nøje.

Synes sammensat af næstforegaaende og *sarpok*, og kan derfor bruges, hvor en fortsat Gjerning finder Sted, som:

Attuarpok, læser. Attuarkiksarpok, læser med Flid.

Ermikpok, toer sig. Ermikiksarpok, toer sig med Flid.

Epupok, roer. Epukiksarpok, roer trolig.

Brugen er ellers som næstforegaaende.

78) *Kikſiok*, ſee No. 76, Not. b.

79) *Kiok*, ſee No. 46.

80) *Kipok*, lidet, ringe.

Flexibile. Føjes ſaavel til Nomina og Inf
vos nominaſcentes, og betyder da: at ha
Ting liden, ſom og til Verba, og be
da: at være liden, ſom:

Kênak, Anſigt. Kênakipok, har et
Anſigt.

Irſe, Øje. Irſekipok, har ſmaa Øjne.

Imma, Indhold. Immakipok, har kun
Indhold ɔ: er liden af Indhold v. R

Ablornek, Skræv. Ablornekipok, ha
lidet Skræv ɔ: er kortſkrævet.

Opernek, Troe. Opernekipok, har en l
v. ſvag Troe ɔ: er lidet troende.

Attivok, iføres. Attikipok, er liden ti
iføres ɔ: er ſmallivet; er ſnæver.

Amipok, er ſmalt; er ſmækkert. Amiki
er alt for ringe; rækker langt fra ej

Mærk:

a) Dets Negativum bruges ikke, men i dets Sted
eller *ngârpok*, ſom dets contraria.

b) Dets Sted blant andre Affixa er ſom No. 44.

c) Participium heraf er Affixum nominale *kitſok*.

81) *Kkerpok*, ſee No. 20.

82) *Kókâu*, uden Tvivl, viſt nok (naar det
ges til Affirmativa); neppe (naar det lægge
Negativa.)

Flexibile. Føjes til Verba, endog til Futura, som:

Piok, kommer. Pikókàu, kommer vist nok. Pissekókàu, skal vist nok komme.

Tokovok, døer. Tokokókàu, døer uden Tvivl ɔ: jeg troer, at han døer.

Mattarpok, klæder af. Mattarkókàu, jeg troer, at han klæder af. Mattaissekókàu, han skal uden Tvivl klæde af.

Ajungilak, er god. Ajungikókàu, er uden Tvivl god v. er neppe uduelig.

Pingilak, kommer ikke. Pingikókàu, kommer neppe. Pissengikókàu, vil neppe komme.

Mærk: Med dette Affixum har det sig, som med *kau*.

3) *Konarsiok*, ønskes, tilsiges.

Dette er sammensat af *kovok*, *narpok* og *siok*. Er flexibile, og føjes til Verba, som:

Pidluarpok, er lykkelig. Pidluarkonarsiok, ønskes lykkelig eller tilsiges at være lykkelig ɔ: velsignes.

Pidluëipok, er ulykkelig. Pidluëikonarsiok, ønskes eller tilsiges at blive ulykkelig ɔ: forbandes.

Mærk: a) Dets Negativum bruges sjelden eller aldrig.
b) Det forekommer og sielden i Forening med andre Affixa.

4) *Kopok*, gaaer eller fahrer forbi paa en vis Kant eller Maade (som bestemmes af det Ord, det lægges til).

 Flexi-

Flexibile. Føjes til Nomina og visse Adverb
loci, som:

Senne, Side. Sennerkópok, fahrer affid
forbi.

Arkſok, Modvind; Luvsiden. Arkſokópo
fahrer forbi paa Luvsiden.

Auat, ud ad. Auakópok, fahrer uden omkrin

Kange, den Side mod Landet. Kangek
pok, fahrer forbi paa Landsiden ɔ: i
den omkring.

Derefter forekommer og dets uegentlige Brug
andre Ord, for Ex.

Erdlok, Tarm; Indvold. Erdlokópok, l
møjer sig derfor (ligesom lader det pass
ad Indvoldene).

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Af
som No. 23.

85) *Kôrpok*. Er en verbalsk Endelse, hvortil Appo
tio *kut* forandres, naar man vil have det dern
sammensatte Ord gjort til et Verbum, for Ex.

Atauzikut, paa eengang; tillige. Atau
kôrpok, tager paa eengang; gjør und
eet.

Ingmikut, for sig selv. Ingmikôrpok,
eller tager for sig selv.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Af
har det sig som med No. 23.

86) *Kórpok, kóriok*, synes at være, formenes
og saa:

Er et Affixum, som gierne bruges impersonaliter, og helst høres af Sydlændingerne. Det er omtrent det samme som *kókàu*, der maaskee er sammensat af dette og *kàu*. Føjes til Verba, som:

Pinnitlarpok, er meget smuk. Pinnitlarkórpok v. Pinnitlarkóriok, den forekommer mig meget smuk v. den synes at være meget smuk.

Mikitlarpok, er meget liden. Mikitlarkóriok, den synes mig heel liden.

Brugen er ellers som med No. 82.

Kortôvok, er stor, tyk, viid, rummelig eller fordrer et stort Rum.

Har sin Oprindelse af Affixum nominale *kortôk*, og Affixum verbale *ovok*. Er flexibile, og føjes til Nomina, som:

Iglo, Huus. Iglokortôvok, er et stort rummeligt Huus.

Erniak, Afføding. Erniakortôvok, er et stort Barn.

Upæt, Laar. Upætekortôvok, er et stort Laar.

Brugen er ellers som No. 16.

Koserpok, paa Skrømt, ikke for Alvor, hykkelsk, lader som.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Piok, gjør. Pekkoserpok, gjør paa Skrømt; mener ej med hvad han gjør; forstiller sig; Hykler.

Assavok, elsker. Assakoserpok, elsker ej fo
Alvor; lader som han elsker.
Tuksiarpok, beder. Tuksiarkoserpok, bede
hykkelsk.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affix
har det sig som med No. 33.

89) *Kovok*, vil at skulle skee, lader skee, byder, b
faler, tillader.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Mattarpok klæder af. Mattarkovok, lad
sig klæde af, vil afklædes v. vil at
anden skal afklædes v. befaler at klæ
af.

Piok, gjør. Pekkovok, byder v. tillader
gjøre.

Pidluarpok, er lykkelig. Pidluarkovok, v
at skulle være lykkelig v. vil have ly
kelig.

Assavok, elsker. Assakovok, befaler at els

Ajungilak, er god. Ajungikovok, vil
skulle være god.

Aiparåu, har til Kammerat. Aiparikov
vil at skulle haves til Kammerat.

Mærk: a) Dets Negativum *kungilak*, (vil ikke, f
byder) har intet besynderligt.

b) Stedet blant andre Affixa er som No. 33.

c) Infinitivus applicatus heraf bruges ofte til at
tegne: paa det at; for at (hvorom vil bl
meldet under Conjunctionerne).

90) *Kpok*, *rpok*. Ere verbalske Endelser, hvorm
visse Nomina gjøres til Verba, som:

An

Angmakſak, en Lodde. Angmakſakpok, faaer Lodder.

Arbek, Hvalfiſk. Arbekpok, faaer en Hvalfiſk.

Nugit, Fuglepiil. Nugerpok, treffer med Fuglepiil.

Annerſák, Aand. Annerſárpok, Aander.

Ningak, Vrede. Ningakpok, er vred.

[Anm]erk: a) Dets Negativum er almindeligt.
b) Det kan ſtaae i Forbindelſe med alle andre Affixa, ſom lægges til Verba, og har dem da ſtedſe efter ſig.

[...]) *Kſavok*, kan lade ſig behandle v. er at vedgjøre (paa den Maade, ſom Hovedordet beſtemmer).

Synes at ſtaae contracte for *gekſavok* af Affixis nominalibus *gak* og *kſak*. Er flexibile, og føjes til Verba, ſom:

Tekkovok, ſeer. Tekkukſâvok, kan ſees; er ſynlig.

Padlikpok, kommer nær til. Padlikſâvok kan kommes nær.

Sauptipok, føler paa. Sauptikſâvok, er beføleliq; er at føle paa.

Mattarpok, klæder af. Mattakſâvok, kan klædes af.

Okaupok, formaner. Okaukſâvok, lader ſig ſige; tager mod Formaning.

[Anm]erk: a) Negativum *kſâungilak* bruges oftere.
b) Brugen er ellers ſom No. 16.

[...]) *Kukpok*, er at agte v. holde for ſaaledes at være, og *Kupok*, agter eller holder det for ſaaledes at være.

 Flexi-

Flexibile. Lægges til nogle faa Verba, s
Piuvok, duer, er tjenlig. Piukukpok, e
agte tjenlig. Piukupok, holder for
agter tjenlig.
Nauviækpok, er ikke sikker. Nauviæku
agter ikke sikker, tør ikke troe ham
ker; frygter, han skal komme noget

Mærk: a) Dets Negativum har intet besynderligt.
b) Dets Sted blant andre Affixa er som No.

93) *Kulukpok*, er usekt, slet, unyttig, skarns.
Kommer af Affixo nominali *kuluk*, og medb
ger dets Bemærkelser baade i god og
Mening, dog helst de anførte. Er flexi
og føjes til Nomina, som:
Pik, en Ting. Pikulukpok, er en slet, u
tig eller skarns Ting.
Innuk, Menneske. Innukulukpok, er et
Menneske.
Sillа, Luften. Sillakulukpok, er et slet

Mærk: a) Dets Negativum *kulungilak* er det modsa
flink, brav, got,
b) Dets Sted blant andre Affixa er som No.

94) *Kupok*, see No. 92.

95) *Kusukpok*. Er dannet af Affixo nominali *ku*
og nær forvant med *kulukpok* No. 93; men
ges meest i medlidende Bemærkelse.
Det lægges og til Verba, som:
Kijavok, græder. Kijakusukpok, den S
kel græder.

96) Ke

) *Kæjarpok*, *kæjakau*, see No. 55.

) *Kæ'rpok*, ej længere, ej mere.

Flexibile. Føjes til nogle Verba, som:

Isumavok, tænker paa. Isumakærpok, tænker ej mere paa.

Erdlikpok, er paaholden. Erdlikærpok, er ej længere paaholden paa; vil afhænde.

Koïekpok, finder Fornøjelse i. Koïekkærpok, finder ej mere Fornøjelse i.

Piok, gjør. Pikærpok, gjør ej mere; befatter sig ej mere med.

erk: a) Dets Negativum *kæ'ngilak* (endnu længere) har intet besynderligt.

b) Dets Sted blant Affixa som No. 33.

) *Lavok*. Synes at have sin Oprindelse af Aulavok, er i Bevægelse; da det bibringer de Ord, til hvilke det føjes, Bemærkelsen af en stærk Bevægelse.

Flexibile. Føjes baade til Nomina og Verba, som:

Aglerok, Kjæbebeen. Aglerullavok, støder Kjæberne mod hinanden; klaprer med Tænderne.

Anarpok, gjør sit Behov. Anaulavok, har tyndt Liv.

Arvkârpok, spiser graadig. Arvkallavok, spiser meget graadig; lader Munden stærk gaae til at sluge i sig.

Isarok, Vinge. Isarkellavok, flagrer m
Vingerne.

Piksikpok, springer. Piksikallavok, spring
hist og her til alle Sider.

Teikarpok, fører noget i Luften. Teikall
vok, det fløjer i Luften, og driver m
Vinden hid og did.

Issek, Røg. Issiulavok, ryger meget (La
pe eller Lys) saa Røgen slaaer hist og he

Brugen ellers som No. 43.

99) *Lerarpok, nerarpok,* siger om at være saa ell
saa, kalder saa, udraaber for.

Flexibile. Føjes til Verba, stedse med Su
fixo, som:

Ajorpok, er ond. Ajornerarpâ, siger o
ham, at han er ond.

Ajungilak, er god. Ajunginerarpæt, de si
den at være god.

Pinnerpok, er smuk. Pinnernerarpâ, h
kalder hende smuk.

Tukoïpok, er karrig. Tukoïlerarpæt, de u
raabe ham for en karrig Mand.

Ilisimavok, er klog. Ilisimanerarpet, du sig
ham klog.

Mærk:

a) Dette er forskiellig fra gōg, der bruges impersonalit
og næsten kun i 3 pers. sing., da derimod dette b
ges i alle Personer, som et andet Verbum persona

b) Dets Negativum og Sted blant andre Affixa har
som No. 33.

100) L

) *Leràu* (transitivum), *lerivok* (intransitivum), har Lyst, attraaer, har Drift eller Forlangende til, gjør gierne.

Tussarpok, hører. Tussaleràu, har Forlangende efter at høre.

Aggerpok, kommer hid. Aggileràu, har Lyst til at komme hid.

Nálekpok, adlyder. Naleleràu v. Nalelerivok, har Drift til at adlyde.

Piok, gjør. Pileràu v. Pilerivok, har Lyst til at gjøre.

rk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig som med No. 33.

) *Lerpok*, *tilerpok*, begynder, fanger an.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Piok, gjør. Pilerpok, begynder at gjøre.

Mattarpok, klæder af. Mattalerpok, begynder at klæde af.

Annordlerpok, blæser. Annordlilerpok, begynder at blæse.

Sennavok, arbejder. Sennalerpok, begynder at arbejde.

Irsigàu, seer paa. Irsigilerpok, begynder at see paa.

Ajungilak, er god. Ajungilerpok, begynder at være god.

Ermikpok, toer sig. Ermilerpok, begynder at toe sig.

Piniupok, forhverver til en. Piniutilerpok, begynder at forhverve til en.

Mærk:

Mærk:

a) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa [...] det sig, som No. 33.

b) Undertiden bruges og dette Affixum med Eftertryk, [...] betyder da: at begynde ret for Alvor, so[m]

Issepok, er Frost. Issilerpok, det beg[ynder] ret for Alvor at fryse.

Annauvok, banker. Annaulerpok, beg[ynder] ret for Alvor at banke [...] igjentagne Slag; tager paa [at] banke.

102) *Lerpok*, (føiet til Nomina) skaffer, gjør [...] forsyner med, iføerer sig.

Har ventelig sin Oprindelse af Affixum no[mi]nale *lik*. For Er.

Ervgak, Landpeltz. Ervgalerpok, træk[ker] Landpeltz paa.

A, en Sidepiil. Alerpok, sætter Sidep[iil] til (Fuglepilen).

Tikbik, Knæe i en *Kajak*. Tikbilerpok, [sæt]ter Knæe i en *Kajak*.

Sekko, Gevæhr. Sekkolerpok, forsyner m[ed] Gevæhr.

Tikágut, Fingergreb. Tikagutilerpok, fo[r]syner med Fingergreb.

Mærk:

a) I visse Ord synes man at savne Nomen, som dette A[f]fixum kunde være lagt til, men da maae underst[aa]aes et ubekjendt eller ubrugelig bleven Nomen, som

Seglilerpok, gjør tynd.

Siglerpok, sætterRamme om noget.

b) M[...]

Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, har det sig som No. 23.

) *Lersârpok*, har i Sinde, har foresat sig.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Piok, gjør. Pilerlârpok, har i Sinde at gjøre.

Audlarpok, fahrer bort. Audlalerlârpok, har i Sinde at fahre bort.

Makkipok, staaer op. Makkilerlârpok, har det Forsæt at staae op.

Kajartorpok, roer i *Kajak*. Kajartolerlârpok, har det Forsæt at roe i *Kajak*.

Ermikpok, toer sig. Ermilerlârpok, har i Sinde at toe sig.

Brugen ellers som No. 101.

) *Lersorpok*, har forsynet sig med.

Er et forlænget og mere sammensat Affixum af *Lerpok* No. 102, i hvis Sted man ellers og kan bruge *Lirsarpok*, som føjes til Nomina, som:

Sekko, Gevæhr. Sekkolersorpok v. Sekkolirsarpok, har forsynet sig med Gevæhr; har Gevæhr med sig.

Iklerbik, Kiste. Iklerbilirsarpok, har forsynet sig med Kiste.

Kodlek, Lampe. Kodlilirsarpok, har forsynet sig med Lampe.

Brugen er ellers som No. 102, men intransitive.

) *Lerzorpok*, gesvindt, hastig, rappet det fra sig.

Synes

Synes at være sammensat af *lerpok* No. 1
og *torpok*, som:

Mersorpok, syer. Mersolertorpok, syer
svindt.

Napparsiok, bøkrer. Napparsilertorpok, b
rer i Hast.

Sennavok, arbejder. Sennalertorpok, rap
sit Arbejde fra sig.

Illegàu, følger med. Illegilertorpok, føl
hastig med.

Brugen er ellers som No. 102.

106) *Liarpok*, 1) Fahrer eller er (paa Jagt, Fa
Indsamling) efter noget; 2) gjør en Gjern
af en vis Beskaffenhed.

Har sin Oprindelse af Affixum nominale *li*
Er flexibile, og føjes til Nomina, som:

Akpa, Alke. Akpalliarpok, fahrer efter
ker v. er paa Alkejagt.

Akeiksek, Rype. Akeikselliarpok, er
Rypejagt.

Outok, en paa Jisen opkrøben Sæl. Ou
liarpok, løber efter Sælhunde paa Ji

Pãurnak, Krækkebær. Pãurnalliarpok, ga
i Marken at sanke Krækkebær.

Pillo, Blaabærblade. Pillulliarpok, er
at plukke Blaabærblade.

Umiársoak, Skib. Umiársoalliarpok, fah
til Skibet.

Il

Illuïlårfuk, et Steds Navn. Illuïlårfulliarpok, fahrer til *Illuïlårfuk.*

Uffornartok, underlig. Uffornartulliarpok, gjør en underlig Gjerning.

Brugen er ellers som No. 23, i Henseende til Negativum og Sted blant andre Affixa.

) *Liok.* 1) Gjør; 2) bærer sig ad; 3) bliver; 4) gjøres.

Har sin Oprindelse af *illiok.* Er flexibile, og føjes

) Til Nomina, og sieldnere til Pronomina i 1ste Bemærkelse, som:

Iglo, Huus. Iglulliok, gjør Huus.

Ajortok, ont. Ajortulliok, giør det Onde.

Arfe, en Figur. Arfilliok, gjør en Figur; afbilder.

Pik, en Ting. Pilliok, gjør noget.

Ifigamak, Skoe. Ifigamalliok, gjør Skoe.

Suna, hvad? Sulliok, gjør noget, hvad det er. Sullia? hvad giør han?

) Til visse Adverbia qvalitatis i 1ste og 2den Bemærkelse, (hvor dog snarere Illiok høres) som:

Tajma, saaledes. Tajmailliok, giør eller bærer sig saaledes ad.

Kannok? hvorledes? Kannong-illia? hvorledes bærer han sig ad?

) Til visse Adverbia temporis i 3die Bemærkelse, som:

Imenne, for faa Dage siden. Imenniliok, det bliver nu faa Dage siden; det skede

v. et

v. er skeet for faa Dage siden; det ha
varet faa Dage.

Ipsak, for en god Tid (omtrent 14 Dag
siden. Ipsaliok, det bliver nu omtre
14 Dage siden.

Ardláne, for nogle Aar siden. Ardlánilio
det bliver nu nogle Aar siden.

D) Til visse Verba, efter hvis Bemærkelse en Fo
mering eller Formindskning kan finde Sted,
da i 1ste, 3die og 4de Bemærkelse; og na
det bruges transitive, da betyder det og at gjø
mere eller mindre deraf. Da Verbum p
mitivum herved lider en stor Forandring, syn
det, som Affixum egentlig er lagt til et N
men Adjectivum, skjønt dette ikke saa lige er
kjendt, som:

Amerdlavok, er mange. Amerdliok (intr.) b
ver mange; gjøres mange; (transf.) gj
til flere, formerer Tallet.

Mikivok, er liden. Mikliok, (intr.) bliver
den; (transf.) gjør mindre, formindsk
(Dette kommer uden Tvivl af mike, hv
liden!)

Tekkivok, er lang. Tekliok, bliver lang, fo
længes; (transf.) forlænger.

Takpēpok, er blind. Takpēliok, gjør blind.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Af
bar det sig som med No. 22.

108) *Liorpok.* 1) Gjør, begaaer, forarbejde
gjør tilrette, istandbringer, udretter, udøv

er beskjæftiget eller syſſelſat med. 2) Bliver eller (transf.) gjør ſaaledes.

Har ſin Oprindelſe af *Illiorpok*, og ſynes allene forskjellig fra næſtforegaaende deri, at det røber en ſtørre Syſſelſættelſe hos den gjørende; eller fortſatte Beſtræbelſer ved at gjøre et eller andet.

Flexibile. Føjes

) Til Nomina og viſſe Adverbia qvalitatis i iſte Bemærkelſe, ſom:

Ajortok, ont. Ajortulliorpok, gjør eller begaaer det Onde; udretter eller udøver ont.

Akertlok, Blye. Akertlulliorpok, gjør Blye tilrette. ɔ: ſtøber Blye.

Nettek, Gulv. Nettilliorpok, lægger Gulv.

Epo, Skaft. Epulliorpok, forarbejder Skaft.

Sinigvik, Seng. Sinigvilliorpok, gjør Sengen tilrette; reder Seng.

Ima, ſaaledes. Imailliorpok, gjør ſaaledes.

Maungeinak, hen i Vejret. Maungeinalliorpok, gjør eller gaaer hen i Vejret.

) Til viſſe Verba i 2den Bemærkelſe, ſom:

Amipok, er ſmal. Amilliorpok, bliver ſmal; (transf.) gjør ſmal.

Akipok, er blød. Akilliorpok, bliver blød.

Brugen med Negativum og Sted blant andre Affixa, ſom næſtforegaaende.

) *Liovok*, er med (begavet eller forſynet med), har.

Dette er sammensat af Affixum nominale *lik*, og Affixum verbale *ovok*. Er flexibile, og føjes til Nomina, som:

Pik, en Ting. Piliovok, er forsynet med Ting; ejer noget.

Ake, Modhage. Akiliovok, er med Modhage.

Silla, Forstand. Sillaliovok, er begavet med eller har Forstand.

Kittórnak, Barn. Kittórnaliovok, har Barn.

Innuk, Menneske, Innuliovok, er forsynet med Mennesker ɔ: er beboet.

Sekko, Gevæhr. Sekkoliovok, er med Gevæhr; er bevæbnet.

Brugen ellers som No. 16.

110) *Lirsarpok*, see No. 104.

111) *Litserpok*, skaffer en vis Smag eller Lugt.

Dette synes sammensat af *liok* og *tserpok*. Er flexibile. Føjes til visse Verba paa *nipok* som betyde: at have en vis Smag eller Lugt, som:

Tarajornipok, har salt Smag. Tarajornilitserpok, skaffer salt Smag; salter.

Issiarnipok, har røget Smag. Issiarnilitserpok, skaffer røget Smag eller Lugt ɔ: røger.

Imersungnipok, smager færskt. Imersungnilitserpok, skaffer færsk Smag; udfærsker.

Brugen ellers som No. 102.

112) *Luarpok*, ret, got, nok, tilstrækkelig, vel tilpas, fuldkomment, beqvemt.

Synes

Synes deriveret af Affixum nominale *luak*, ved den verbalske Endelse *rpok* No. 90. Er flexibile, og føjes til Verba, som:

Piok, skeer. Pidluarpok, skeer got eller hældig; er lykkelig.

Ipok, er. Illuarpok, er beqvem.

Namakpok; passer, Namagluarpok, passer fuldkommen.

Operpok, troer. Operdluarpok; troer ret eller tilstrækkelig.

Sennavok, arbejder. Sennadluarpok, arbejder tilpas.

Illegàu, følger med. Illegilluarpok; følger ret med.

Brugen ellers som No. 77.

Luinarpok, ganske, aldeles, altsammen.

Bruges paa samme Maade, som næstforegaaende, som:

Ajorpok, er ond. Ajordluinarpok; er aldeles ond.

Perkikpok, er frisk. Perkigluinarpok, er ganske frisk.

Ajungilak; er god. Ajungidluinarpok, er aldeles god.

Arſigàu, ligner. Arſigilluinarpok, ligner ganske.

Aſſavok, elsker. Aſſadluinarpok, elsker ganske.

Piok, faaer. Pidluinarpå, faaer det altsammen.

 114) Luk-

114) *Lukpok*, er eller har ont, slemt, stygt, slet
2) gjør eller skeer ilde.

Har sin Oprindelse af Affixum nominale *luk*. E
flexibile, og føjes til Nomina og Verba, som

Erinà, Mæle. Erinálukpok, er eller har e
slet Mæle.

Amek, Skind. Amerdlukpok, er eller ha
et slemt Skind.

Pik, en Ting. Pilukpok, er en slem Tin
eller har slette Sager.

Illerkok, Skik. Illerkordlukpok, er en on
Skik.

Singernek, Vristen. Singernerdlukpok, ha
ont over Vristen.

Auæt, Lem. Auælukpok, har ont i Lem
merne.

Innuk, Menneske. Innordlukpok, er et sty
Menneske.

Ernisukpok, vil føde. Ernitsordlukpok, h
ont ved at føde.

Akkiok, betaler. Akkillukpok, betaler ilt

Innarpok, ligger. Innardlukpok, ligger ild

Mærk:

a) Dets Negativum bruges sielden, men i dets Sted b
lere contraria *gikpok* og *luarpok*.

b) Med dets Sted blant andre Affixa har det sig omtre
som No. 33.

115) *Luksinnarpok*, forgjeves, omsonst, til Unytt
Er sammensat af *lukpok* og *sinnarpok*. Flexib
le. Føjes til Verba, som:

Ep

Epupok, roer. Epuluksinnarpok, roer til Unytte.

Tuksiarpok, beder. Tuksiardluksinnarpok, beder forgjeves.

Sennavok, arbejder. Sennaluksinnarpok, arbejder omsonst eller til Unytte.

Brugen ellers som næstforegaaende.

5) *Mavok*, (med et kort *a*) er nu, er i med at være, har allerede.

Er et Affixum, som føjes til Verba, og synes i noget at være forskjellig fra *simavok*, som det ellers meget ligner. For Ex.

Ikipok, tænder. Ikimavok, er tændt; sees tændt.

Akkarpok, dukker under. Akkaumavok, er under Vandet; er i med at dukke under eller holder sin Aande.

Erkaïok, husker. Erkaimavok, er huskende; har i Hukommelse.

Naïok, lugter. Naimavok, har allerede lugtet; har Lugten af.

Mærk:

) Til nogle Ord af denne Endelse veed man ikke det rett Primitivum, for Ex.

Erkomavok, er vaagen.

Ernumavok, er forlegen.

) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, har det sig som No. 16.

) *Måvok*, er bevant v. beløben i, er vant til, har Erfarenhed i.

Har sin Oprindelse af Affixum nominale
sammensat med *avok* No. 16. Føje
Verba, som:

Piok, gjør. Pimmâvok, er vant til at g
er sin Gjerning bevant eller voxen.

Nagliukpok, lider. Nagliungmâvok, er
til at lide; har Erfarenhed i Lidelse

Brugen i det øvrige som No. 16.

118) *Mersorpok*, længe, i lang Tid.

Flexibile. Føjes til nogle Verba, som:

Epok, er. Emersorpok, er længe; v
længe.

Innuvok, lever. Innungmersorpok, l
længe.

Sennavok, arbejder. Sennamersorpok, a
der længe.

Pissukpok, gaaer. Pissungmersorpok, g
længe.

Kallôrpok, øser Sild. Kallôrmersorpok,
i lang Tid Sild.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre A
har det sig ellers som med No. 33.

119) *Mikpok*, begegner med, virker paa med
get, fører eller har ved en eller anden Del
noget (hvilket alt bestemmes af det Nomen,
til det lægges), som:

Irse, Øje. Irsingmikpok, gjør Miner t
med Øjnene.

Nerksuk, Horn. Nerksungmikpok, st
med sine Horn; stanger.

Is

Isigak, Taae. Isingmikpok, støder med Taae eller Fod; spjetter.

Sauguak, Pilejern. Sauguarmikpok, slaaer Pilejernet i et Dyr.

Auæt, et Lem. Auætingmikpok, har noget for og bag sig (til alle Sider omkring sine Lemmer).

Sio, For-Siden. Siomikpok, fører for ved sig.

Ikusik, Albue. Ikusingmikpok, støder med Albuen.

Tellek, Armen. Tellermikpok, støder med Armen.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, som No. 23.

20) *Miok*, see No. 45.

21) *Miok*, forekommer ogsaa i visse Verba noget forskiellig fra næstforegaaende, da det bemærker at flytte eller vende til en vis Kant, hvilket bestemmes af Hoved-Ordet, der enten kan være Nomen eller Verbum, og i nogle Ord ej med Sikkerhed er at bestemme, som:

Sio, For-Siden, v. Siõupok, er bragt i Forvejen. Siõumiok, flytter forud.

Kingo, Bagsiden. Kingõumiok, flytter bag ud.

Senne, Siden. Sengmiok, vender sig hid.

Mærk:

a) Ofte forekommer det i Composition med Itsiarpok, og beder da *Mitsiarpok*, flytter noget lidet, som: Akpâmiok, flytter lavere. Akpâmitsiarpok, flytter lidt lavere.

 b) Med

b) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, fe
No. 23.

132) *Miovok*, beboer, opholder sig paa, er i ell
hos.

Dette er sammensat af Affixo nominali *mio*
Affixo verbali *ovok*, No. 16, som:

Nuna, Land; Jorden. Nunamiovok, er e
Landboe; boer paa Jorden.

Killak, Himmel. Killangmiovok, boer
Himmelen.

Nõuk, en Odde. Nõungmiovok, boer pa
en Odde.

Kablunâk, en Europæer. Kablunâmiovo
boer hos Europæer.

Brugen ellers som med No. 16.

123) *Mitsiarpok*, see No. 26 og 121. Not. a.

124) *Môrpok*, stiler til en vis Kant.

Er en verbalsk Endelse, hvortil Appositio m
forandres, naar man vil have det Ord, hv
til den er lagt, gjort til Verbum. H
ellers meget tilfælles med *kârpok* No. 6
som;

Siomut, forud. Siomôrpok, fahrer forud

Kingomut, bag ud. Kingomôrpok, fahr
bag ud; gaaer baglænds.

Akkimut, til hiin Side. Akkimôrpok, spri
ger over til hiin Side.

Brugen er ellers som med No. 85.

125) *Nakau*, er sammensat af *nakpok* og *kau*, og f
des anført under næstfølgende.

126) *Na*

5) *Nakpok* v. *narpok* v. *nækpok*, Alle synes at bruges, da Udtalen er saare forskiellig. (Det første finder man Spor til i Compositionen *nakau*, det andet i Participio *nartok*, og det sidste i Compositionen *Nætlarau*.) Bemærkelsen er: foraarsager at, er værd at. Vil man forhøie Bemærkelsen, da lægges *kau* til, saa det bliver *nakàu* v. *nækàu*, hvilket og oftest forekommer, for Ex.

Erdlikpok, er paaholden paa. Erdlingnarpok, er værd at holde paa; er kostbar. Erdlingnakàu, er meget kostbar.

Ajorpok, formaaer ikke. Ajornakàu v. Ajornækàu, foraarsager, at man ej formaaer; er vanskelig.

Epijavok, er qvælefærdig. Epijennakpok, er qvælende. Epijennækàu, er meget qvælende.

Erksiok, frygter. Erksinakàu, er at frygte for; er frygtelig.

Ank: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig, som med No. 33.

7) *Narpok*, er et Affixum impersonale, som kan lægges til alle Verba Personalia, og gjøre dem til Impersonalia. See 10de Cap. §. 12.

8) *Nárpok*, agter, skatter, kalder saa og saa; det er ham v. i hans Øjne saaledes.

Dette synes ei meget forskiellig fra No. 126 og næstfølgende No. 129; men bruges stedse med Suffixum, der svarer til Tingen, som agtes saaledes, som:

Ajorpok, er ond. Ajornárpa, han agte
ond; den er ham ond.

Ajungilak, er god. Ajunginárpara, jeg
der den god v. den er mig god.

Nerotovok, er viid, er rummelig. N
nárpiuk? er den dig rummelig?

Pigikpok, er en smuk Ting. Pigingn
put, vi agte det smukt; det er o
smuk Ting.

129) *Nârpok*, er i for høj Grad, gjør for m
saa eller saa.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Angivok, er stor. Angnârpok, er for
(intr.) gjør for stor (transf.)

Mikivok, er liden. Mingnárpok, er
gjør for liden.

Amipok, er smal. Aminârpok, er eller
for smal.

Nerotovok, er viid. Nerotonárpok, er
gjør for viid.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre A
har det sig, som med No. 33.

130) *Nă̆rpok*, finder Fornøjelse i, forlyster sig
(Synes deriveret af *Nuennă̆rpok*, forl
sig.)

Er flexibile, og føjes til Verba, som:

Irsigàu, seer paa. Irsiginărpok, beskuer
paa med Fornøjelse.

Tekkovok, seer. Tekkoranărpok, finder
nøjelse i at see.

Ti

Tussarpok, hører. Tussarnărpok, hører paa med Lyst.

Brugen er ellers som næstforegaaende.

31) *Nauviækpok*, Er et Ord, som uden for Compositionen ogsaa er brugelig, og betyder da: at være usikker; men i Composition bag andre Verba betyder det: muelig, ventelig, formodentlig, det staaer Fare at skee. Og i en højere Grad, med *kau* i Enden, heder det: *Nauviækàu*, meget muelig, rimelig, meget ventelig; det staaer høj Fare at skee; det har ingen Fare, at jo skeer, som:

Piok, kommer. Pinauviækpok, kommer ventelig. Pinauviækàu, det er meget muelig, at han kommer; rimeligst kommer han.

Tikipok, kommer hjem. Tikinauviækàu, det har ingen Fare, at han jo kommer hjem.

Ordlovok, falder. Ordlonauviækàu, han staaer høj Fare at falde; venteligst falder han.

Asserorpok, gaaer i Stykker. Asserornauviækàu, det er meget muelig, at den gaaer i Stykker.

Mærk:

a) Negativum heraf *Nauviængilàk* betyder: ikke vel muelig; ikke rimelig; har ingen Fare, at det skeer; og i højere Grad: *Nauviængikàu*, umuelig; aldeles ikke; aldrig, som:

Tokovok, døer. Tokonauviængilak, det har ingen Fare, at han døer.

Angerdlarpok, fahrer hjem. Angerdlarna
ængilak, han fahrer rimeligst i
hjem.

Piok, skeer. Pinauviængikàu, skeer umue
eller aldeles ikke.

b) Dets Sted blant Affixa er som No. 33.

132) *Nauværpok*. Er ogsaa et Ord, som uden
Composition har sin egen Bemærkelse: staaer
Fare; men i Composition, hængt bag andre V
ba, bruges det næsten i Flæng med Negativum
næstforegaaende, dog betyder det egentlig: ikke
re eller længere; aldrig mere, som:

Piok, gjør. Pinauværpok, gjør aldrig me
Tikipok, kommer hjem. Tikinauværp
ej kommer han mere hjem; det tør m
ej ved at vente.

Audlarpok, fahrer bort. Audlarnauværp
fahrer aldrig mere bort.

Tinguvok, flyver bort. Tingunauværp
kan nu ikke længer flyve bort; det
den forbudt at flyve bort, saa den fa
at bie.

Brugen er ellers som med næstforegaaende.

133) *Nẽipok*, er det modsatte af *Narpok* No. 1
derfor i Grunden ej forskjellig fra *Eipok* No.
som:

Erkejanarpok, er kjedsommelig at gjøre.
kejanẽipok, er noget, man kan gribe
med Lyst.

134) *Nerarpok*, see No. 99.

135) N

Nerdlukpok, mislig, ilde, galt, ont, fejlagtig.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Ajokærsorpok, underviser. Ajokærsornerdlukpok, underviser ilde.

Piok, gjør; begegner. Pinerdlukpok, gjør ont; mishandler.

Sennavok, arbejder. Sennanerdlukpok, arbejder ilde v. fejl.

Akópok, styrer. Akónerdlukpok, styrer galt v. fejl.

Brugen er ellers som No. 114, med hvilket det har megen Forvantskab.

) *Nerpok*. 1) maaskee, kan vel være; 2) mon? (naar det lægges til Interrogativus.)

Flexibile. Føies til Verba, som:

Mattarpok, klæder af. Mattarnerpok, klæder maaskee af.

Sinikpok, sover. Siningnerpok, sover maaskee. Siningnerpa? mon han sover?

Tikipok, er kommen hjem. Tikinerpok, er maaskee kommen hjem.

Piok, faaer. Pinerpa? mon han faaer?

Pingilak, faaer ikke. Pinginerpok, faaer maaskee ikke.

Piarau, gjør med Villie. Piarinerpok, det kan vel være, at han har gjort med Villie.

rk: a) Dets Negativum forekommer neppe.

b) Dets Sted blant andre Affixa er som No. 33.

137) Ner-

137) *Nerpok* (eller maaskee rettere *Nærpok*) er beha-
gelig, lystelig, fornøjelig, (af Nuennerpok v
Nuennærpok).

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Tussarpok, hører. Tussarnerpok, er behage-
lig at høre.

Tekkovok, seer. Tekkörannerpok, er lysteli
at see.

Brugen er ellers som med næstforegaaende.

138) *Nerràu*, meest, i højeste Grad.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Angivok, er stor. Angnerràu, er størst.
Mikivok, er liden. Mingnerràu, er mindst
Tekivok, er lang. Tengnerràu, er længst.
Ajungilak, er god. Ajunginerràu, er best.
Amipok, er smal. Aminerràu, er smalest.
Pinnerpok, er smuk. Pinnernerràu, er smuk-
kest.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affix
har det sig, som med No. 23.

139) *Nérrovok*, mere, i højere Grad.

Bruges paa samme Maade, som næstforegaaen-
de, som:

Angivok, er stor. Angnérrovok, er større.
Amerdlávok, er mange. Amerdlanérrovok
er flere.
Piok, faaer. Pinérrovok, faaer mere.
Assávok, elsker. Assanérrovok, elsker i højer
Grad.

Mærk

erk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig, som med No. 16, da det egentlig kan ansees, som sammensat af Infinitivi Endelse *nek* og Affixo verbali *ovok*.

Nerryvsårpok,)
Nerrivsårpok,) allermeest, i allerhøjeste Grad.

Er ei meget forskjellig fra No. 138, dog synes at give endnu en højere Grad tilkjende, og bestemmer den største Superlativus, som man i Dansken plejer at udtrykke ved at sætte aller foran. Det er sammensat af No. 138 eller 139, og af *vsårpok*. Brugen ellers som med næstforegaaende, som:

Ajungilak, er god. Ajunginerryvsårpok, er allerbest.

Ungesikpok, er langt borte. Ungesingnerryvsårpok, er allerlængst borte.

Portuvok, er høj. Portunerrivsårpok, er allerhøjest.

Nertôvok, er heftig, overmaade, bliver ved.

Dette er sammensat af Affixo nominali *nertôk*, og Affixo verbali *ovok*, og føjes til Verba, som:

Piomeitsekpok, vil gjerne have. Piomeitsengnertôvok, vil overmaade gjerne have; bliver ved at ville have.

Erisårpok, er afplukket. Erisarnertôvok, er med Magt afplukket (et Skind).

Innuvok, lever. Innunertôvok, bliver ved at leve; lever længe.

Mærk:

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre A
har det sig, som med No. 87.

142) *Ngajârpok*, kun maadelig.

Flexibile. Føjes til Verba, men forekom
sielden, som:

Ajorpok, duer ikke. Ajungajârpok, er
maadelig i Stand.

Pinnerpok, er smuk. Pinningajârpok, er
maadelig smuk.

143) *Ngajekpok*, *nganerpok*, næsten; saa halvt;
fattes lidet i, at jo.

Det første er sammensat af Affixo nominali
jek, og den verbalske Endelse *kpok*. Flexi
Føjes til Verba og Nomina, som:

Sinikpok, sover. Siningajekpok, sover
sten; halvsover.

Kajumiksarpok, overtaler. Kajumiksa
nerpok, der fattes lidet i, at han jo f
overtalt.

Kablunâk, en Europæer. Kablunângajek
er næsten en Europæer; er en
Europæer.

Peble, gal. Peblingajekpok, er næsten
er halvgal.

Epok, er. Engajekpok, er næsten.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre
har det sig, som med No. 33.

144) *Ngârpok*, stærkt, højt, meget, fast, sær
Flexibile. Føjes til Verba, som:

Operpok, troer. Opingârpok, troer st

Allieisukpok, er bedrøvet. Allieisungârpok, er meget bedrøvet.

Tettigàu, forlader sig paa. Tettigingârpok, forlader sig særdeles paa.

Piok, begegner. Pingârpok, begegner stærkt.

Pittukpok, fortøjer. Pittungârpok, fortøjer fast.

[Anm]ærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig som med No. 33.

) *Ngavok*, er v. staaer i en vis Tilstand.

Flexibile. Føjes til Verba, og giver samme næsten Participii Bemærkelse, som:

Mattarpok, klæder af. Mattángavok, er afklædt; staaer afklædt.

Erkipok, krymper. Erkingavok, er krumpen.

Ablarpok, skræver. Ablángavok, er eller staaer skrævende.

Arlorpok, seer i Vejret. Arlungavok, er seende i Vejret; staaer og seer i Vejret.

[Anm]ærk: Det har megen Forvantskab med No. 116, som hvilket det og i øvrigt bruges.

) *Ngerpok*, Er en verbalsk Endelse, som føjes til visse adverbialske Nomina, og giver en vis Stilling tilkjende, som man sættes i mod noget andet, efter Nominis Bemærkelse, som:

Atte, det, som er neden under. Attangerpok, er neden for.

Ungat, den yttre Side. Ungatangerpok, gjenner, omkringsætter.

Sillat, uden for. Sillatangerpok, er ud-
for.

Auat, udvendig. Auatangerpok, indhegn-

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Af-
har det sig som med No. 22.

147) *Ngiarpok*, skiller ved, renser fra, tørret af.
Har megen Forvantskab med *Ejarpok*. Fø-
til visse Nomina, som:

Sible, Grums (i Lampen). Siblingiarp-
renser (Lampen) fra sit Grums.

Tible, Fit om Munden. Tiblingiarpok,
sker Fittet af Munden.

I det øvrige ligner det næstforegaaende.

148) *Ngiekpok*, er urolig i, ulejliget ved.
Forekommer sielden, og synes føjet til Nom-
som:

Sinik, Søvn. Siningiekpok, er urolig i
Søvn.

Innuk, Menneske. Inningiekpok, finder
ulejliget ved Mennesker; er ej for s-
Selskab; undseer sig ved at være bl-
mange.

149) *Ngilak*, ikke. Er Verbi Negativi Endelse, h-
om er talt i 10de Cap. §. 6.

150) *Ngitsârpok*, aldrig før.
og *Ngisẽinarpok*, aldeles ikke før, slet ikke
førn.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Tu-

Tussarpok, høret. Tussangitsârpok, har aldrig hørt det før. Tussangiséinarpok, har aldeles ikke hørt det.

Piok, gjør. Pingitsârpok, har aldrig gjort det. Pingiséinarpok, har aldeles ikke gjort det.

Tekkovok, seer. Tekkungitsârpok, har aldrig før seet det. Tekkungiséinarpok, har aldeles ikke seet det før.

51) *Ngnarpok*, kommer, rejser eller fahrer.

Føjes til Adverbia loci paa *ūnga*, som:

Māūnga, hid. Māungnarpok, er kommen hid.

Kaūónga, Syd hen. Kauóngnarpok, fahrer Syd.

Brugen ellers som med No. 62.

52) *Ngoarpok*, 1) kun lidet; 2) er saa god at gjøre.

Har sin Oprindelse af Diminutivum *ngoak*, og den verbalske Endelse *rpok*. Og bruges ej allene, naar man vil sige, at noget skeer i liden Grad, men og, naar man vil tale mildt til nogen, som:

Arksarnarpok, blæser Østenvind. Arksarnángoarpok, blæser en sagte Østenvind.

Kernerârpok, begynder at lufte. Kernerângoarpok, begynder lidt at lufte.

Iserniarpok, stræber at gaae ind. Ilerniángoarpok, er saa god at gaae ind; deraf Imper. Iserniangoarit! vær saa god at gaae ind!

Inginiarpok, søger at sætte sig ned. Ingíniangoarit! vær saa god og sæt dig n
Brugen er ellers som med No. 25.

153) *Ngorpok*, 1) bliver til noget. 2) Transiti
gjør til noget.

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Pik, en Ting. Pingorpok, bliver en Ti
skabes, dannes. Transf. skaber, danne

Adla, en anden. Adlangorpok, bliver til
anden; forandres. Transf. forandre

Pingasut, 3. Pingasungorpok, bliver 3.

Auleit, en Bøsse. Auleisingorpok, bliver
en Bøsse.

Innuk, Menneske. Innungorpok, blive
Menneske.

Ujarak, Steen. Ujarangorpok, bliver St

Brugen er ellers som med No. 146.

154) *Nguvok*, har Smerte eller Værk i. 2)
der Anstød eller Tilbøjelighed til.

Flexibile. Føjes

A) til Nomina i første Bemærkelse, som:

Niakok, Hoved. Niakónguvok, har Ho
pine.

Erksarok, Hjertegruben. Erksarúngu
har Hjertevee.

Siut, Øre. Siutínguvok, har Ørepine.

Auvâk, Baghovedet. Auvânguvok, fr
ler; er som man var slagen i Bagh
det.

B) S

b) Sjeldnere til Verba i sidste Bemærkelse, som:
Meriarpok, brækker sig. Meriánguvok, finder Anstød til at brække sig; er færdig at brække sig.
Brugen er ellers som med No. 146.

c) *Ngunakàu*, 1) Foraarsager Smerte i; 2) foraarsager Anstød eller Tilbøjelighed til.
Er sammensat af næstforegaaende og *nakau*, og bruges paa samme Maade, som:
Niakónguvok, har Hovedpine. Niakongunakàu, foraarsager Hovedvee; man kan faae ont i Hovedet deraf.
Ivsénguvok, er færdig at blive borte deri; bliver angbrystet. Ivsengunakàu, gjør angbrystet; foraarsager, at man ej kan drage sin Aande.
Meriánguvok, er færdig at brække sig. Meriangunakàu, er brækkelig; man kan brække sig derover.

5) *Ngærpok*, skilles ved, mister, taber.
Flexibile. Føjes til Nomina og Verba, som:
Aput, Snee. Aputingærpok, Sneen gaaer bort.
Nuke, Kraft. Nukingærpok, taber sine Kræfter.
Takpikpok, seer vel. Takpingærpok, mister sit gode Syn.
Bruges i det øvrige som No. 146.

 157) *Niar-*

157) *Niarpok*, stræber efter, lægger Vind pa søger, gjør sig Umage for.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Akeikserpok, faaer Ryper. Akeikserniarpo stræber efter at faae Ryper; gaaer p Jagt efter Ryper.

Piok, gjør. Piniarpok, stræber at gjøre.

Ajungilak, er god. Ajunginiarpok, stræb at blive god.

Arbekpok, fanger Hvalfiske. Arbenniarpo stræber at fange Hvalfiske; er paa Hv fangst.

Ilipok, lærer. Iliniarpok, lægger Vind p at lære.

Irsigàu, seer paa. Irsiginiarpok, stræber søger at see paa.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affi som No. 33.

158) *Niatârpok*, see No. 42.
159) *Nikpok*, see No. 47.
160) *Niok*, see No. 45.
161) *Nækau*, see No. 125.
162) *Nækpok*, see No. 126.
163) *Nærpok*, see No. 137.
164) *Oipok*, see No. 24.
165) *Omarpok*, vil (skee v. gjøre) det vil komm dertil, at det skeer.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Piok, gjør. Piomarpok, vil gjøre.

Assavo

Aſſavok, elſker. Aſſajomarpok, vil elſke.

Audlarpok, fahrer bort. Audlaromarpok, vil fahre bort.

Piſſukpok, gaaer. Piſſugomarpok, vil gaae.

Egipok, kaſter bort. Egitſomarpok, vil kaſte bort.

Ajungilak, er god. Ajungitſomarpok, vil blive god.

Irſigàu, ſeer paa. Irſigiomarpok, vil ſee paa.

ærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det ſig, ſom med No. 33.

) *Omavok*, vil med Lyſt, har Villie til at gjøre.

Flexibile. Føjes til Verba, ſom;

Piok, faaer. Piomavok, vil have.

Innarpok, lægger ſig. Innaromavok, har Lyſt til at lægge ſig; vil lægge ſig.

Sinikpok, ſover. Sinigomavok, vil ſove; har Villie til at ſove.

Makkipok, ſtaaer op. Makkitſomavok, vil af egen Lyſt ſtaae op.

Mærk;

) Forſkiellen paa dettes og næſtforegaaendes Negativum, er allene, at dettes *a* er længere, ſom: *Omângilak*, da det forriges er kortere, ſom: *Omángilak*.

) Man har ellers af dette og *tlarpok* et Compoſitum *Omatlarpok* vil meget gjerne; faaer heftig Lyſt til, ſom:

Piomatlarpok, vil meget gjerne have.

) Nok i Forening med *Eitſekpok* et andet Compoſitum *Omeitſekpok*, vil for Alvor, ſom:

Piomeitſekpok, vil for Alvor have.

167) *Ominarpok*, er ønskelig v. værd at maa
skee, og *Ominakàu*, meget ønskelig.

Synes sammensat af næstforegaaende og *nak*

Er flexibile, og føjes til Verba, som:

Piok, faaer; skeer. Piominarpok, det er va
at have; det er ønskelig at kunne ske

Audlarpok, fahrer bort. Audlaròminak
det er meget at ønske, man kunde fa
bort.

Nerriok, æder. Nerriominakàu, det er
get ønskeligt at æde.

Ilipok, har lært. Ilitsominarpok, det
værd at lære.

Brugen ellers som No. 126.

168) *Orarpok*, 1) Ikke ret, kun for det løse.
En efter anden.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Amuvok, trækker op paa Land. Amo
pok, trækker halv af Vandet.

Sinikpok, sover. Siniorarpok, sover i
ret; slumrer.

Tunniok, giver. Tunniorarpok, giver
efter anden; gjør Uddeling.

Tokovok, døer. Tokorarput, de døe en
ter en anden.

Brugen ellers som No 43.

169) *Orpok*, *rorpok*, gjentagen; mange Gange

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Erni

Erniok, føder. Erniórpok, føder flere efter hinanden; er frugtbar.

Táïok, nævner. Taïorpok, nævner flere Gange.

Auikpok, skiller ad. Augorpok, bryder i flere Stykker.

Savikpok, gjør Snit paa. Saverrórpok, tilsnitter ved igjentagne Snit.

Brugen ellers som næstforegaaende.

70) *Osukpok*, see No. 37.

71) *Oupok*, see No. 6.

72) *Ovak*, see No. 16.

73) *Padlårpok*, *Pallædpok*, 1) giver Lyd efter, har Sprog eller Røst som; 2) har Farve efter, seer ud som; 3) bærer sig ad som; 4) lader til at være; har en Slags Overeensstemmelse med.

Det har sin Oprindelse af Affixum nominale *Padlåk*. Er flexibile, og føjes til Nomina, sjeldnere til Verba, som:

Kauangarnisak, en Sydlænding. Kauangarnisarpadlårpok, taler Sydlandsk v. som en Sydlænding.

Iglak, Latter. Iglarpadlårpok, Skoggerleer, saa det kan høres.

Auk, Blod. Aukpadlårpok v. Aukpallækpok, er af Blodfarve; er rød.

Sillakangitsok, galen. Sillakangitsorpallækpok, stiller sig an som galen.

Innuk, Menneske. Innukpallækpok, gjør som et Menneske.

Okallukpok, taler. Okallukpadlârpok, taler lydelig, lader sin Tale stærkt høre.

Mærk:

a) Brugen er ellers som No. 8.

b) Der synes at være nogen Forskjel imellem disse tvende Affixa, men er ei let at bestemme, uden det skulde være, at *pallækpok* sigter til en mindre, og *padlârpok* en større Grad.

174) *Pakpok*, (efter nogles Udtale), men vel rettere *Pækpok*, *vækpok*, vedholdende, længe, meget efter hinanden.

Flexibile, føjes til Verba, som:

Sinikpok, sover. Sinikpakpok, holder ved at sove; faaer udsovet.

Okallukpok, taler. Okallukpækpok, taler meget; holder ved at snakke.

Nerriok, æder. Nerrivækpok, holder ved at æde; gjør et tilstrækkeligt Maaltid.

Irsigâu, seer paa. Irsigivækpok, holder ved at see paa; seer længe paa.

Issepok, er Frost. Issepækpok, holder længe ved med Frosten.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig som med No. 33.

175) *Pallækpok*, see No. 173.

176) *Pallukpok*, 1) Lyder, buldrer efter; 2) seer ud som, lader til, seer ud til.

Har megen Forvantskab med No. 173, men føjes helst til Verba, som:

Piok

Piok, skeer. Perpallukpok, skeer med Larm; Bulder.

Ekkarpok, skyder. Ekkarpallukpok, det lyder efter Skud; man kan høre det skyde.

Sejukpok, skjælver, ryster. Sejukpallukpok, man kan fornemme, at det skjælver eller ryster.

Issepok, er Frost. Issepallukpok, seer ud til Fröst.

Issengiarpok, er Tøe, Issengiarpallukpok, seer ud til Tøe.

Sungak, Galde. Sungarpallukpok, seer ud som Galde; er lysgrøn eller guul.

Brugen ellers som med No. 173.

7) *Pårpok*, yderst i Rækken, saa yderlig, som muelig.

Flexibile; føjes til Nomina, som:

Arksok, Modvind. Arksorpárpok, fahrer saa yderlig mod Vinden som mueligt; gaaer skjøns mod Vinden.

Auangnåk, Norden. Auangnarpárpok, fahrer saa nordlig som mueligt; fahrer allerlængst i Nord.

Kitå, Vester. Kipárpok, fahrer længst i Vester.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, som No. 33.

8) *Pasikpok*, har Strøg til en anden Vindkant.

Synes

Synes sammensat af næstforegaaende og *sikpo*
Er flexibile, og føjes til de Verba, som h
de Vindenes Bemærkelse, da det giver ti
kjende, at Vinden er ikke reen fra en Ka
men har en vis Afvigelse til den Vind, hv
Verbum det tillægges, derfor og det Nome
som betyd r den anden Vind, føjes til
Constructionen, som:

Kannengnarpok, er Vestenvind. Kannen
narpasikpok, blæser vestlig. Nigek ka
nengnarpasikpok, Søndenvinden blæs
vestlig ɔ: det blæser Sydvest.

Kiengarpok, er Søndenvind. Kiengarpas
pok, blæser sydlig. Arksangnak kieng
pasikpok, Østenvind blæser sydlig ɔ: d
blæser Sydost.

Brugen er ellers som med næstforegaaende.

179) *Pækpok*, see No. 174.

180) *Pætlârpok* v. *Pætlâkau*, see under No. 29.

181) *Rârpok*, faaer saa og saa mange.

Flexibile. Føjes helst til Nomina numeral
og ellers kun til saadanne, som bemær
mange, som:

Kapsit? hvor mange? Kapserârpok, fa
mange. Kapserârpa? hvor mange
han?

Atauzek, 1. Atauzerârpok, faaer 1.

Mardluk, 2. Mardlurârpok, faaer 2.

Pingajuak, 3. Pingajuarârpok, faaer 3.

Ar

Arbanek, 6. Arbanerårpok, faaer 6.
Kollit, 10. Kollerårpok, faaer 10.

Mærk: 1) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig, som med No. 23.

2) Heraf haves *Kårterpok*, (ved Sammensætning med *terpok*) naar det skeer jevnlig, som:

Mardluk, 2. Mardlurårterpok, faaer jevnlig 2.

Arkanek, 11. Arkanerårterpok, faaer jevnlig 11.

32) *Rattekàu*, see No. 14.

33) *Rau*, see No. 30.

34) *Repok*, *sereepok*, *tsereepok*, er tvær, uvillig, modstridig.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Innerterpok, forbyder. Innertereepok, er tvær eller ulydig mod det forbudte ɔ: er gjenstridig.

Epupok, roer. Eputsereepok, strider ligesom imod den, der roer ɔ: er tung at roe.

Simerpok, trækker Vand. Simersereepok, trækker ej let Vand.

Ingerdlavok, skyder Fahrt. Ingerdleitsereepok, skyder liden Fahrt.

Okaupok, formaner. Okautsereepok, gjør tvertimod, hvad man siger ham.

Mærk: a) Dets Negativum bruges sielden, da man i dets Sted hellere bruger Contrarium *seriarpok* og *tseriarpok*.

b) Dets Sted blant andre Affixa er som No. 21.

185) *Riar-*

185) *Kiarpok*, gjør eller skeer saa og saa man[ge]
gange.

Bruges ligesom No. 181, som:

Mardluk, 2de. Mardluriarpok, gjør 2 gang[e]
Pingasut, 3de. Pingaseriarpok, gjør 3 gang[e]
Arbanek, 6. Arbaneriarpok, skeer 6 gange
Tedlimat, 5. Tedlimariarpok, skeer 5 gange
Kapsit, hvor mange? Kapleriarpa, hvor man[-]
ge gange gjorde han?

Mærk: Heraf haves *riarterpok*, naar det skeer fle[re]
gange efter hinanden, som:
Pingaseriarpok, slaaer 3 Slag. Pingase[ri]arterpok, slaaer flere gange eft[er]
hinanden, og hver gang 3 Sla[g].

186) *Rikpok*, see No. 31 og 77.

187) *Riok*, der seer, hører eller mærker ma[n]
der er.

Bruges impersonaliter lagt til Nomina, som
Akeiksek, en Rype. Akeikseriok, der s[eer]
man en Rype; der er en Rype.
Akpa, en Alke. Akpariok, der hører jeg
Alke.
Atak, en Sæl. Atariok, der seer jeg
Sæl.
Netârnak, en Helleflynder. Netârnariok, [-]
mærkede jeg en Helleflynder (nemlig
mit Snøre.)

Mærk: a) Dets Negativum bruges ej.
b) Ei heller findes det letteligt i Forening [med]
andre Affixa.

188) *R*[...]

38) *Rnarpok*, (men hos Sydlændingerne *Rngarpok*) første Gang, aldrig før, uvant.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Piok, gjør, faaer. Pernarpok v. Perngarpok, gjør eller faaer første Gang.

Tussarpok, hører. Tussarnarpok, har ej hørt før.

Tekkovok, seer. Tekkornarpok, seer første Gang; er fremmed for.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig, som med No. 33.

39) *Rnarniarpok*, (men hos Sydlændingerne *Rngarniarpok*,) er aldrig skeet, har aldrig giort.

Er sammensat af næstforegaaende og *niarpok*, og er i Brugen det foregaaende lig, som:

Napparpok, er syg. Napparnarniarpok, har aldrig været syg.

Piok, gjør. Pernarniarpok, har aldrig giort.

Irsigau, seer paa. Irsigernarniarpok, seer aldrig paa.

Ermikpok, toer sig. Ermernarniarpok, toer sig aldrig.

40) *Rnipok*, see No. 8.

41) *Rojukpok*, *rolukpok*, 1) slemt, ilde; 2) særdeles.

Er sammensat af Affixo nominali *rojuk* v. *roluk*, og den verbalske Endelse *kpok*. Føjes til Verba, men forekommer ej ofte, som:

Okal-

Okallukpok, taler. Okallorojukpok v- Ok-
lorolukpok, taler ilde; knurrer; giv-
en skiden Mund.

Erdlökingârpok, pines jammerlig. Erd-
kingârolukpok, pines særdeles stærkt.

192) *Rorpok*, see No. 169.

193) *Rpok*, see No. 90.

194) *Rrau*, *rrivok*, 1) har ont i; 2) har at besti-
med, er i Arbejde med, træller i, er syss-
sat med.

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Nâk, i dual. Nærsæk, Mave. Nærserrâu,
Nærserrivok, har ont i Maven.

Niakok, Hoved. Niakerrâu, har ont i H-
vedet.

Arksak, Finger. Arkserrâu, har ont i F-
grene.

Saunek, Been. Saunerrivok v- nerrâu, h-
ont i Benene paa Legemet; har M-
vesyge.

Erksarok, i plur. Erksarkut, for Hiertet. E-
sarkerrivok, har ont for Hiertet.

Orksok, Spæk. Orkserrâu, er i Arbe-
med Spæk.

Ukkusiksak, Veegsteen. Ukkusikserrâu, h-
at bestille med Veegsteen.

Brugen ellers som No. 154.

195) *Rsarau*, see No. 7.

196) *Rsariakarpok*, see No. 38.

197) R-

) *Rſarpok*, *ſirſarpok*, har paa, hàr med ſig, fører med ſig.

Har megen Forvantſkab med *Lirſarpok* No. 104, og bruges ſom det, for Ex.

Pappilik, en Stang. Pappilirſarpok, bringer Stang med ſig; kommer med Stænger.

Nenneröut, Lys. Nenneröurſirſarpok, fører Lys med ſig.

Takkoak, Rejſe-Proviant. Takkurſirlarpok, tager Rejſeproviant med ſig.

Iſſengiak, Tøe. Iſſengirſarpok, har Tøe med ſig ɔ: der er Tøe i Vejret.

Ervgak, Landpeltz. Ervgirlarpok, har Landpeltz paa.

Tuïlik, Vandpeltz. Tuïdlirſarpok, har Vandpeltz paa.

Terkiak, Abſconſel. Terkirſarpok, har Abſconſel paa. Terkirſirſarpok, har Abſconſel med ſig; bruger Abſconſel.

Mærk:

Forſkjellen imellem diſſe tvende Affixa ſynes kun at være, at det førſte bruges ogſaa om at have noget paa ſig, naar det tillægges ſaadanne Ord, ſom betyde Klæder eller andet, man kan have paa ſig, men det ſidſte kun om at føre noget med ſig.

Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, ſom No. 23.

Rſiok, ſee No. 47.

Rukpok, ſee No. 37.

Rærpok, ſee No. 18.

201) *Sáërpok*, langsom, opsætter.

Føjes til Infinitivos, som:

Piok, gjør. Pinesáërpok, er langsom til gjøre.

Mattarpok, klæder sig af. Mattarnesáërpo klæder sig langsom af.

Ningekpok, er vred. Ningengnesáërpok, langsom til Vrede.

Ilipok, lærer. Ilinesáërpok, opsætter m at lære.

Mærk: Dets Negativum *Sáëngilak* betyder det modsa nemlig: hurtig, snar. For. Ex.

Mattarnesáëngilak, er hurtig til at kl de sig af.

Tunniok, giver. Tunninesáëngilak, ops ter det ej med at give; er sn til at give.

202) *Sarkattarpok*, see No. 64.

203) *Sárpok*, (transl.) *sáïok*, (intransl.) gjør at det eller skeer, bringer til.

Flexibile. Føjes til Verba intransitiva, s

Ningekpok, er vred. Ningeksárpok v. N gekfáïok, gjør vred; fortørner.

Ajorungnærpok, er bedre. Ajorungnæri pok, forbedrer.

Manipok, er jevn. Manirsarpok, jevner.

Amuvok, er udtrakt. Amursarpok, d ger ud.

Mæ

Mærk:

) Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig som med No. 33.

) Sarpok bruges og intransitive, naar man siges at gjøre noget ved sig selv, som:

Illuarpok, er beqvem. Illuarsarpok, gjør sig beqvem.

) *Sarpok*, *tarpok*, (intransitive brugt) gjør eller skeer jevnlig, ofte, flere gange efter hinanden; og endnu i højere Grad *sartarpok*, idelig.

Aggiarpok, filer. Aggiartarpok, filer flere gange efter hinanden.

Anniok, gaaer ud. Annirsarpok, gaaer jevnlig ud. Annirsartarpok, gaaer idelig ud.

Eripok, rykker et Stykke af. Erisarpok, rykker flere af efter hinanden.

Brugen er ellers som med næstforegaaende.

) *Sârpok*, *târpok*, faaer nyt.

Har sin Oprindelse af Affixum nominale *Sâk* v. *tâk*, og den verbalske Endelse *rpok*. Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Pik, en Ting. Pissârpok, faaer noget nyt.

Tupek, Telt. Tupertârpok, faaer ny Telt.

Savik, Kniv. Saviksârpok, faaer ny Kniv.

Annorâk, Skjorte. Annorartârpok, faaer en ny Skjorte.

Pissikse, Bue. Pissiksisârpok, faaer en ny Bue.

Aggiut, Fiil. Aggiutitårpok, faaer en n
Fiil.

Brugen er ellers som med No. 197.

206) *Sartarpok*, see No. 204.

207) *Sejliok*, *tejliok*, hindrer i, er Aarsag at ik
skeer.

Erserpok, bliver synlig. Ersersejliok, hindr
i at blive synlig.

Illiok, gjør. Illirsejliok, hindrer i at gjør

Pidluarpok, er lykkelig. Pidluartejliok, hi
drer i at være lykkelig.

Operpok, troer. Opertejliok, hindrer i
troe.

Tipeitsukpok, er glad. Tipeitsuktejliok, hi
drer i at være glad.

Mærk: Med dets Negativum, og Sted blant andre Affi
har det sig, som med No. 33.

208) *Se͂inarpok*, aldeles.

Føjes til Verba negativa, og bliver da det sa
me som *Ngiseinarpok* No. 150.

209) *Semmiok*, see No. 71.

210) *Se͂pok*, vrangelig, mislig.

Flexibile. Føjes til Verba, men forekommer k
i faa Ord, for Ex.

Agdliok, voxer. Agdlise͂pok, voxer misl
v. seent.

Brugen er ellers som med No. 22.

211) *Sereepok*, see No. 184.

212) *Seriarpok*, *tseriarpok*, er villig, lydig, føj
lig, lader sig vel handle.

Brug

Bruges som No. 184, som:

Innerterpok, forbyder. Innerterſeriarpok, han lader ſig forbyde; er lydig efter det forbudte.

Epupok, roer. Eputſeriarpok, lader ſig got roe; er let at roe.

Simerpok, trækker Vand. Simerſeriarpok, trækker let Vand.

Ingerdlavok, ſkyder Fahrt. Ingerdleitſeriarpok, ſkyder god Fahrt.

) *Serpok*, (tranſ.) *Séïok* (intranſ.), 1) ſkaffer i Stand, gjør tilrette; 2) tager paa, ſætter paa, tager, giver v. ſkaffer; 3) bringer v. bringes til, overtaler v. overtales til; 4) Længes efter, har forlangende efter.

Flexibile. Føjes

) til Nomina i 1ſte og 2den Bemærkelſe, ſom:

Idlek, Brix. Idlerſerpok, lægger Brixen tilrette.

Singernekot, Skoeſpænde og Spændelæder. Singernekoſerpok v. Singernekoſéïok, ſpænder Skoene paa ſig ſelv eller en anden.

Allukſaut, Skee. Allukſauſerpok, tager ſig en Skee v. giver en anden en Skee at ſpiſe med.

Akit, Hovedpude. Akiſerpok, lægger Hovedpuden tilrette.

Arngoak, Amulet. Arngurſerpok v. ſéïok, hænger Amulet paa.

Niakorut, Krands paa Hoved; Kro
Niakoruserpok, tager Krands v. Kro
paa v. sætter den paa en anden.

Attek, Navn. Aitserpok, skaffer v. gi
Navn.

Ajaupiak, Stav. Ajaupirserpok, tager St
v. giver en anden en Stav [at gaae v

B) Til Verba i 3die og 4de Bemærkelse, som:

Aiparàu, følger med. Aiparserpok, overta
til at følge med.

Tajmáëpok, er saaledes. Tajmáëserpo
bringer til at være saaledes v. begeg
saaledes.

Aukpok, smelter. Aukserpok v. Aukséïo
kommer til at smelte.

Pittukpok, er tøjret. Pittivserpok, tøjrer.

Ervallavok, flagrer. Ervallarserpok, sæt
Flag til.

Angerdlarpok, fahrer hjem. Angerdlar
pok, forlanger at fahre hjem;
Længsel efter at komme hjem.

Brugen er ellers som No. 203, med hvilket det
megen Forvantskab. Ligeledes med No. 256

213 b) *Serpok*, og *Séïok*, see No. 256.

214) *Sigau*, *tigau*, saa som, lig i Størrelse, Læ
de, Smukhed 2c.

Flexibile. Føjes til Verba intransitiva,
give en vis Beskaffenhed tilkiende, som

Angivok, er stor. Aktigàu, er saa
som; er lig i Størrelse.

Mi

Mikivok, er liden. Mikitigàu, er saa liden som.

Ungesikpok, er langt. Ungesiksigàu, er saa langt som.

Pinnerpok, er smuk. Pinnersigàu, er saa smuk som.

Sivisovok, er langvarig. Sivisutigàu, tager saa lang Tid bort som.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa har det sig ellers som med No. 30.

215) *Sikpok*, er langt.

Flexibile. Føjes til saadanne Nomina, som betyde en vis Kant eller Egn i Hensigt til et andet Sted. For Ex.

Auat, uden for. Auasikpok, er langt uden for.

Ungat, den yttre Side; Borten for. Ungasikpok, er langt Borten for.

Kità, i Vesten, til Søes. Kitsikpok, er langt i Vester eller langt til Søes.

Mærk: Det har megen Forvantskab med No. 178, som hvilket det og i øvrigt bruges.

216) *Simavok*, 1) er bleven, er gjort; 2) har gjort (naar det bruges transitive); 3) har faaet Skade i.

Flexibile. Føjes

A) til Verba i de 2de første Bemærkelser, som:

Mattarpok, klæder af. Mattarsimavok, er afklædt. Mattarsimauà, har afklædt ham.

Ermikpok, toer. Ermiksimavok, er toet v har toet sig.

Ikipok, tænder. Ikisimavok, er bleven tændt.

Piarærpok, gjør færdig. Piarærsimavok, er bleven gjort færdig.

Perôrpok, overhyller. Perôrsimavok, er overhyllet. Pérôrsimauà, har overhyllet den.

B) Til Nomina, som betyde Lemmer, i 3die Bemærkelse, som:

Kênak, Ansigt. Kênarsimavok, er opsvollet i Ansigtet.

Nio, Been. Niosimavok, har faaet ont i Benet; er bleven hoven i Benene.

Brugen er ellers som No. 116, med hvilket det har nær Forvantskab.

217) *Sinnairserpok*, see No. 32.

218) *Sinnarpok*, see No. 33.

219) *Sinnã ungorpok*, see No. 35.

220) *Sinnâvok*, see No. 34.

221) *Siok*, see No. 46 og 47.

222) *Siok*. Er et Affixum, som forekommer med mange Bemærkelser, hvoraf disse ere de almindeligste: 1) faaer; 2) forskaffer sig (intrans.) forskaffer en anden (trans.); 3) kjøber; 4) finder, træffer, faaer at see eller vide; 5) henter; 6) har faaet; 7) bliver v. er vorden; 8) finder sig.

Flexibile. Føjes

A) til Nomina, i de 5 første Bemærkelser, og har da meget ligt med *siok*, No. 146, som:

Annorâk, Skjorte. Annorârsiok, faaer eller forskaffer eller kjøber sig en Skjorte.

Savik

Savik, Kniv. Saviksiok, kjøber en Kniv.
Angursok, en, som har fanget. Angursorsiok, træffer en, som har fanget paa Søen.
Tume, Spor. Tumisiok, finder Spor.
Akeiksek, Rype. Akeikſersiok, faaer en Rype at see.
Attek, Navn. Attersiok, faaer Navnet at vide.
Inne, Kammer. Inniksiok, skaffer sig eller en anden et Kammer.
Nuna, Land. Nunasiok, faaer Land at see.
Pik, en Ting. Pissiok, kjøber eller faaer noget.
Ingnek, Ild. Ingnersiok, henter Ild.
Erkanàk, Ulykke. Erkanársiok, finder sin Ulykke.
Aulisàut, Fiskesnøre. Aulisautisiok, kjøber sig en Fiskesnøre.
Auk, Blod. Auksiok, faaer Blod at see; faaer Blodstyrtning.

B) Til Verba, i de 3 sidste Bemærkelser, som:
Amærpok, drager Skindet af sin Baad. Amǽrsiok, har faaet Skindet af sin Baad.
Ajorpok, er uformuende. Ajorsiok, finder sig uformuende; træffer sin Overmand.
Amuvok, optrækker. Amursiok, har faaet optrakt.

Ipagikpok, er skjært. Ipagiksiok, bliv
skjært; træffer til at følge med Træet.

Aitsikpok, er langt nedre; er i Dyb
Aitsiksiok, er bleven nedrigere, har s
Dybet.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre A
xa har det sig ellers som No. 46.

223) *Siorpok*, see No. 48.

224) *Siorpok*, søger, søger at faae; 2) er u
(paa en vis Tid), fahrer i (et vist Vejrligt &c.
bruger (en vis Tid eller Sted).

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Akeiksek, Rype. Akeikserfiorpok, sø
efter Ryper.

Aglo, et huggen Hul paa Iisen. Aglysi
pok, søger at faae eller hugger sig
Hul paa Iisen.

Ekalluk, Lax. Ekalluksiorpok, søger
faae Lax.

Nerpsak, funden. Nerpsarsiorpok, søger
finde; leder efter.

Aggiut, Fiil. Aggiutisiorpok, udsøger
en Fiil.

Inne, Sted. Inniksiorpok, søger sig
Sted. Inniksiorpâ, søger ham et St

Unnuak, Nat. Unnuarsiorpok, er ude p
Rejse om Natten.

Udlâk, tilig. Udlârsiorpok, er tilig u
bruger Morgenstunden.

Sj

Sjelluk, Regn. Sjelluksiorpok, er ude i Regn.

Mallik, Bølge. Malliksiorpok, fahrer imellem Bølgerne.

Imnak, Bratning. Imnarsiorpok, klavrer paa bratte Steder.

Paaske, Paaske. Paaskesiorpok, holder Paaske.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa som No. 48.

225) *Sipok*, *tipok*. Ere Endelser, hvorved Verba activa gjøres til passiva, eller og til et Slags dobbelte activa, hvorom er meldet i 2ode Cap. §. 7. a. Hvis Bemærkelse og kan være: at lade sig behandle, eller at behandle andre, efter Hovedordets Betydning.

226) *Sirsarpok*, see No. 197.

227) *Sitsiok* og *Titsiok*, Ere Intransitiva til *sipok* og *tipok* (No. 225.), naar disse ere brugte transitive, derfor i Bemærkelsen eet med dem, og egentlig sammensatte af dem og *tsiok*, No. 47.

228) *Soarpok*, meget, stærkt, stort.

Er egentlig sammensat af Affixo nominali *rsoak*, og den verbalske Endelse *rpok*. Forekommer ei heller ofte, for Ex.

Arksarnak, Østenvind. Arksarnársoarpok, blæser stærk Østenvind.

Brugen ellers som med No. 152.

229)

229) *Sorpok, torpok*, æder, drikker, bruger, be-
tjener sig af.

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Mennik, Æg. Menniksorpok, æder Æg

Mittek, Edderfugl. Mittertorpok, spiser Edderfugl.

Akpa, Alke. Akpatorpok, æder Alker.

Nekke, Kjød. Nekketorpok, spiser Kjød

Vine, Viin. Vinesorpok, drikker Viin.

Kajak, Mandfolkebaad. Kajartorpok, bruger Mandfolkebaad; roer i *Kajak*.

Umiak, Konebaad. Umiartorpok, roer i Konebaad.

Brugen ellers som No. 48.

230) *Sorpok* v. *Torpok* (transf.) *sóiok* v. *tóiok* (intr.) igjentager eller fortsætter at gjøre.

Har megen Forvantskab med *sarpok* og *tarpok* No. 204, og bruges ligedan. I mange Ord skal man neppe kunne kjende den sande Forskjel imellem det og dets Primitivum, som dog egentlig bestaaer deri, at det til-kjendegiver Primitivi Bemærkelse igjentagen, som:

Ajekpok, støder tilside. Ajektorpok, støder tilside ved igjentagne Bestræbelser.

Kardlikpok, har faaet sine Buxer paa. Kardliksorpok, trækker sine Buxer paa eller binder dem op.

Sibbor-

Sibborpok, kryster af. Sibbortorpok v. Sibbortóïok, igjentager at kryste af.

Kingarpok, er umild. Kingarsorpok v. Kingarsóïok, hader.

Oukpok, prøver. Ouktorpok, maaler.

) *Sôvok, tôvok*, har eller er stort, viidt, rummeligt, meget.

Dette har egentlig sin Oprindelse af Affixo nominali *sôk* v. *tôk* og Affixo verbali *ovok*. Hører altsaa under No. 16, hvor og findes Exempel herpaa, til hvilket kan føies:

Irsitôk, storøjet. Irsitôvok, er storøjet; har store Øjne.

Akkutôk v. Akkutursôk, med viidt eller langt Mellemrum. Akkutôvok v. Akkutursôvok, er viidt eller langt imellem; har stor Aabning.

Akkissôk, dyr. Akkissôvok, er dyr.

) *Suarnerpok*, lugter angenem efter, giver en god Lugt fra sig.

Flexibile. Føjes til Nomina, som:

Nuna, Land. Nunasuarnerpok, lugter got fra Landet.

Ivik, Græs, Høe. Iviksuarnerpok, Høet lugter got.

Kakidlarnek, Eenebær. Kakidlarnersuarnerpok, lugter angenemt efter Eenebær.

Tukto, Rheensdyr. Tuktosuarnerpok, lugter got af Rheensdyrkjød.

Brugen ellers som med No. 137.

233) *Suarpok*, *tuarpok*, *uarpok*, 1) ſkeer læng vedvarende, vedbliver (at gjøre); 2) (gjø i Stilhed, rolig, tryggelig.

Flexibile. Føjes til Verba, ſom:

Irſigàu, ſeer paa. Irſikſuarpok, ſeer læn paa. Irſigiüarpok, kan ej afſee.

Piſſukpok, gaaer. Piſſuktuarpok, gaaer spadſerer.

Epok, er. Etuarpok, 1) bliver paa Sted; 2) holder ſig ſtille, er ledig.

Attorpok, bruger. Attuarpok, vedbliver bruge.

Sakkiok, gaaer omkring. Sakkiüarpo gaaer idelig omkring.

Sennavok, arbejder. Sennauarpok, arb der trolig.

Nálekpok, giver Agt. Nalektuarpok, giv rolig Agt; er ret opmærkſom.

Mærk: Dets Negativum og Sted blant andre Aff ſom No. 33.

234) *Sugàu*, *tugàu*, *ugàu*, mener, holder fo tænker.

Flexibile. Føjes til Verba, ogſaa til Futu og Infinitivos, ſom:

Mattarpok, klæder af. Mattartugàu v. M taraſugàu v. Mattarugàu, mener at h klæder af. Mattaiſſeſugàu, tænker han ſkal eller ſkulde klæde af.

Ornikpok, kommer til. Ornigaſugàu, men at han kommer til.

Ar

Assavok, elsker. Assagasugàu, mener at han elsker.

Annersâvok, er en Aand. Annersâsugàu, holder for en Aand.

Annaupok, Frelser. Annaumesugàu, tænker at han frelser.

Tajmáëpok, er saaledes. Tajmáëtugàu, mener, at det er saaledes.

Piok, kommer. Pinesugàu, tænker at han kommer. Pislesugàu, mener at han skal komme.

Piüngilak, nytter ej. Piüngisugàu, holder det for unyttig.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa som No. 33.

.) *Suï'narpok*, *tuï'narpok*, stedse, altid, bestandig.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Ajorpok, er ond. Ajortuï'narpok, er stedse ond.

Epok, er. Etuï'narpok, er stedse; er bestandig.

Irsingmikpok, taler Minesprog. Irsingmiksuï'narpok, taler stedse Minesprog.

Tipeitsukpok, er glad. Tipeitsuktuï'narpok, er altid glad.

Brugen er ellers som med No. 233.

236) *Suïpok*, see No. 52.

237) *Sukpok*, see No. 37.

238) *Sungnipok*, see No. 8.

239) *Sûrsárpok*, *tûrsárpok*, *ûrsárpok*, lader som stiller sig saa an.

Adlâvok, er en anden. Adlâursárpok, give sig ud for en anden; tager en anden Lader paa sig.

Ningekpok, er vred. Ningektûrsárpok lader som han er vred.

Ajungilak, er god. Ajungitlûrsárpok, stille sig an, som han var god.

Operpok, troer. Opertûrsárpok, lader som han troer.

Irsigàu, seer paa. Irsigirsûrsárpa, lader som man seer paa ham.

Irsigingilak, seer ikke paa. Irsigingitlûrsárpok, lader som man ikke seer; seer igjennem Fingre.

Mærk: Det har megen Forvantskab med No. 88, som hvilket det og i øvrigt bruges.

240) *Súvok*, *túvok*, er god for, er i Stand til; er Mand for.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Ermikpok, toer sig. Ermiksúvok, er i Stand til at toe sig.

Mattarpok, klæder af. Mattartúvok, er god for at klæde af. Mattartúvátigut, er god for at klæde os af.

Egipok,

Egipok, kaster bort. Egitúvok, er god for at kaste bort.

Piok, gjør. Pirsúvà, er Mand for at gjøre det.

Sennavok, arbejder. Sennarsúvok, er Mand for at arbejde.

Pârau, tager vare paa en. Pârirsúvok, er Mand for at tage vare paa en.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa, har det sig, som med No. 33.

1) *Særpok*, lader af, ophører med, holder op, gjør eller skeer ikke mere.

Flexibile. Føjes til Verborum Futura, som: Mattarpok, klæder af. Mattaissærpok, holder op med at klæde af.

Piok, kommer. Pissærpok, lader af at komme.

Ajorpok, er ond. Ajyssærpok, er ej mere ond.

Sinikpok, sover. Sinissærpok, sover ikke mere, har vaagne Nætter.

Aipardu, har til Kammerat. Aiparissærpà, har ham ej længere til Kammerat.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre Affixa som No. 33.

2) *Tariakarpok*, see No. 38.

3) *Tarpok*, see No. 204 og 205.

4) *Tejliok*, see No. 207.

5) *Terpok*, v. *tserpok* (transf.) og *teriok* v. *tseriok* (intransf.), efterhaanden, lidt efter lidt, mere

X og

og mere, er ifærd med; 2) gjør v. bringe
til.

Brugen er som No. 203 og 204, med hvilke d
har megen Forvantskab, som:

Nõukpok, flytter i Nærværelsen. Nukte
pok v. Nukteriok, er ifærd med at flyt
i Nærværelsen.

Asserorpok, slaaer i Stykker. Asserorte
pok v. Asserorteriok, knuser, sønderst
der, maler.

Auikpok, skilles ad. Avterpok, spreder s
ad en efter anden.

Erkivok, krymper sammen. Erkiterpol
vrevler sammen mere og mere.

Maitsekpok, er vaad. Maitsekterpok v.
riok, begynder med Vand; vander.

Imerpok, drikker. Imerterpok v. Imerterio
lader trækkes ud i Vandet.

Imipok, giver at drikke. Imitserpok
Imitseriok, lader drikke i sig lidt eft
lidt; bløder ud.

Akilliok, gjør skjør. Akillitserpok, lægg
Skind i Væde for at løsne Haare
mere og mere.

246) *Tigàu*, see No. 214.

247) *Tigàu*, om. Gjelder ellers og for det Dan
Præfixum verborum (Be-).

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Agl

Aglekpok, skriver. Aglektigàu, skriver om; beskriver.

Okaupok, fortæller. Okautigàu, fortæller om.

Mærk: I det øvrige som No. 30, med hvilket det har saa stor Forvantskab, at det vanskelig i nogle Ord skilles derfra.

8) *Tilerpok*, see No. 101.

9) *Tipok*, see No. 225.

0) *Titsiok*, see No. 227.

1 *Tlarpok*, med Magt, stærkt, dygtig, brav, meget.

Meget ofte forekommer det og i Composition med *arau*, og hedder da *tlă rau*, plejer at giøre eller skee med Magt.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Pirsariovok, skaffer Umage. Pirsariútlarpok, skaffer megen Umage. Pirsariutlăràu, plejer at skaffe megen Umage.

Ajornækpok, er vanskelig. Ajornætlăràu, plejer at være meget vanskelig.

Tunniok, giver. Tunnítlarpok, giver dygtig.

Kajartorpok, roer i *Kajak*. Kajartútlarpok, roer stærkt i *Kajak*.

Unatarpok, slaaer. Unatátlarpok, slaaer med Magt.

Mammaràu, finder smag i. Mammarítlarpok, finder stærkt Smag i.

Akópok, styrer. Akóflarpok, styre brav.

Mærk; a) Med dets Negativum og Sted blant Affixa har det sig som No. 29, med hvilket det ha megen Forvantskab.

b) Undertiden lægges det til Verba uden synder lig Betydning, især negative brugt, som Audlatlarîsraunæk, fahr dog ikke bort

252) *Tornerpok*, holder længe ud, kan ej slipp fra (skiønt man vel vilde).

Forekommer sielden lagt til Verba, for Ex.

Innuvok, lever. Innutórnerpok, holde længe ud at leve; kan ej komme af me Livet; er sejlivet.

Anniarpok, lider ont. Anniartórnerpok holder længe ud at lide; kan ej slipp sine Lidelser.

253) *Torpok*, see No. 229 og 230.

254) *Tôrpok*, tager sig for at forestille fra en vi Side.

Forekommer ogsaa sielden, for Ex.

Ajornarpok, er vanskelig. Ajornartôrpok tager sig for at forestille vanskeligt giør Vanskeligheder.

Nauviænarpok, er farligt. Nauviænartô pok, forestiller ret farligt; giør Farlig heder.

255) *Tôvok*, see No. 231.

256) *Tséiok*, v. *Séiok*, (intranf.) *tserpok* og *tserau* *serpok* (tranf.) oppebier, venter paa.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Kall

Kallapok, det koger. Kallatſerpok v. Kallatſéïok, venter paa, at det ſkal koge; bier til det bliver kogt.

Tikipok, kommer hjem. Tikitſerpok v. Tikitſéïok, bier til han kommer.

Tokovok, døer. Tokytſerpok, v. Tokytſerâu v. Tokytſéïok, venter paa han ſkal døe.

Piok og Pitſerpok har ſamme Bemærkelſe.

Nedliupok, Tiden kommer. Nedliytſerpok, bier til Tiden kommer.

Nâvok, er til Ende. Naytſerpok, bier til det er til Ende.

Nãuvok, voxer op. Nãutſéïok, venter paa Vext.

Okarbigâu, taler til. Okarbigitſerpok, bier til han taler til; afvarter eens Tiltale.

Innerpok, er udſpiilt (et Skind). Innerſerpok, venter paa et Skind, ſom er i Spiling.

Syannerpok, det ringer. Syannerſéïok, venter paa, at det ſkal ringe.

Brugen er ellers ſom med No. 245.

(257) *Tſekpok*, ſee No. 25.

(258) *Tſerau*, ſee No. 256.

(259) *Tſereepok*, ſee No. 184.

(260) *Tſeriarpok*, ſee No. 212.

(261) *Tſeriok*, ſee No. 245.

(262) *Tſerpok*, ſee No. 245 og 256.

(263) *Tſiok*, ſee No. 47.

264) *Tuarpok*, see No. 233.

265) *Tugau*, see No. 234.

266) *Tuïnarpok*, see No. 235.

267) *Tursarpok*, see No. 239.

268) *Túvok*, see No. 240.

269) *Uakpok*, utydelig, uklart.

Forekommer i faa Ord lagt til Verba, for (

Tekkovok, seer. Tekkyüakpok, seer det ik

klart.

Tussarpok, hører. Tussajuakpok, hører

utydelig.

270) *Uarpok*, see No. 233.

271) *Ugau*, see No. 234.

272) *Ukpok*, see No. 37.

273) *Ungnarpok*, skeer ventelig, kan vel skee,

maae v. kan vel gjøre; gjør formodentlig.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Mattarpok, klæder af. Mattarungnarp

klæder vel af v. vil ventelig klæde af.

Ilipok, har lært. Ilitsungnarpok, faaer

vel lært.

Piok, faaer. Piungnarpok, faaer ventel

Ermikpok, toer sig. Ermigungnarpok, m

v. kan ventelig toe sig.

Mærk: Med dets Negativum og Sted blant andre A
har det sig, som med No. 33.

274) *Ungnarsiok*, har ventelig eller formodent

allerede gjort, formoder det allerede er sk

D

Dette er sammensat af næstforegaaende og *siok*, No. 222. Er flexibile, og føjes til Verba, som:

Mattarpok, klæder af. Mattarungnarsiok, har ventelig allerede klædt af.

Tokkovok, døer. Tokkojungnarsiok, er ventelig allerede død.

Piok, faaer. Piungnarsiok, har formodentlig faaet.

Makkipok, opstaaer. Makkitsungnarsiok, er ventelig opstaaet.

Sinikpok, sover. Sinigungnarsiok, sover formodentlig allerede.

Bruges i det øvrige som No. 222.

275) *Ungnærpok*, ej mere, ej længere, ophører, har ladet af.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Mammarpok, smager got. Mammarungnærpok, smager ej længere got.

Piok, er. Piungnærpok, er ej længere som han var; bliver bedre.

Ersipok, er synlig. Ersitsungnærpok, er ej mere synlig.

Sennavok, arbejder. Sennajungnærpok, arbejder ej mere.

Brugen ellers som No. 96 og 241, med hvilke det har megen Forvantskab.

276) *Upok*, see No. 6.

277) *Ursarpok*, see No. 239.

278) *Uvok*, see No. 16.

279) *Vikpok*, med alle, aldeles, ganske.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Tammarpok, bliver borte. Tamınavikpok, bliver borte med alle, mistes ganske.

Piok, kommer. Pivikpok, kommer for a[...] blive med alle.

Terdlikpok, er tankefuld. Terdlivikpok, [...] ganske melankolsk.

Tokovok, døer. Tokovikpok, døer med all[...]

Pigàu, ejer. Pigivikpà, ejer det ganske; d[...] er aldeles hans.

Brugen ellers som No. 174.

280) *Viok*, see No. 45.

281) *Vsârpok*, fornemmelig, helst, meest.

Flexibile. Føjes til Verba, som:

Piok, gjør. Pivsârpok, gjør fornemmeli[...]

Ajorpok, er ond. Ajyvsârpok, er værst.

Epupok, roer. Epyvsârpok, roer meest.

Ilipok, lærer. Ilivsârpok, lærer helst.

Isumagau, tænker paa. Isumagivsârpo[...] tænker meest paa.

Mærk:

a) Negativum heraf *vsângilak*, bruges nok saa ofte, [...] betyder: ej det meste, ej ret meget, noge[...] lunde, som:

> Ajyvsângilak, er ej med det værste.
> Pivsângilak, gjør ej meget deraf, ko[...] mer sjelden.

b) Dets Sted blant Affixa er som No. 33.

282) *Vækpok*, see No. 174.

83) *Ærpok*, 1) er løs, er skilt ved, har mistet, har solgt; 2) Transitive brugt: løser, skiller ved, mister, afhændiger, tager af.

Har sin Oprindelse af Verbo *pærpok*. Er flexibile, og føjes:

A) til Nomina i de anførte Bemærkelser, som:

Amek, Skind. Amærpok, 1) har mistet sit Skind; 2) skiller ved sit Skind.

Nesak, Hue. Nesærpok, 1) har mistet eller solgt sin Hue; 2) sælger Huen.

Sikko, Jis. Sikkoærpok, 1) Jisen gaaer bort; 2) bryder Jisen løs, at den kan gaae bort.

Pannik, Datter. Pannærpok, mister sin Datter.

Singek, Skoerem. Singærpok, Skoeremmen er gaaet løs; 2) løser Skoeremmen.

Auk, Blod. Auærpok, mister sit Blod; Blodet forløber ham.

Pillokot, Blaabærblade. Pillokotærpok, mister sine Blade.

B) Ogsaa til nogle Verba i en lignende Bemærkelse, som:

Arvsiarpok, er i Vejen. Arvsærpok, gaaer af Vejen.

Imerukpok, er tørstig. Imeroærpok, har slukket sin Tørst.

Anniok, gaaer ud. Annærpok, er ude.

Innuvok, lever. Innuærpok, dræber.
Kassuvok, er træt. Kassuærpok, hviler.
I det øvrige ligner det No. 97 og 241.

284) *Æ'rsarpok* v. *Æ'rserpok*, taber, forlore
forliser.
Bruges som næstforegaaende, før Er.
Auaták, Robbeblære. Auatærsarpok, fo
lorer sin Robbeblære.
Umiak, Baad. Umærsarpok, forliser s
Baad.
Nugit, Fuglepiil. Nugærserpok, taber si
Fuglepiil.
Merkut, Synaal. Merkutærserpok, tab
sin Synaal.
Singek, Skoerem. Singærserpok, taber si
Skoeremme.
Kassuvok, er træt. Kassuærsarpok, hviler si

285) *Æ'rupok*, gaaer op, er ikke mere, er
Ende, er frie for, har intet af.
Bruges som næstforegaaende lagt til Nomin
som:
Pik, en Ting. Pærupok, er ej mere af;
til Ende.
Ajorte, Synd. Ajortærupok, er frie f
Synd.
Nekiksak, Mad. Nekiksærupok, Made
er gaaet op; har ikke mere Mad.
Singek, Skoerem. Singærupok, har inge
Remmer i sine Skoe.

Sill

Silla, Forstand. Sillærupok, har ingen Forstand.

Udlok, Dag. Udloærupok, der er ej mere Dag.

Innuk, Menneske. Innuærupok, der er ingen Mennesker.

286) *Ærutipok*, 1) gjør Ende paa, bringer til Ende for, skaffer frie for; 2) kjender frie fra.

Er sammensat af næstforegaaende og *tipok*, og bruges paa samme Maade, som:

Pærutipok, 1) bringer til Ende, gjør reen Bord; 2) bringer det til at gaae op for en anden.

Sillærutipok, skiller ved sin Forstand.

Ajortærutipok, friekjender fra Synd.

287) *Ætlarpok*, see No. 29.

§. 4. Disse Affixa verbalia kunne ved Composition med Hoved-Ord, Affixis nominalibus og Conjunctionibus, ofte udgiøre temmelig lange Ord, hvoraf jeg til Prøve vil anføre følgende 2de Exempler med deres Opløsning:

1. Savi[1] — gik[2] — si[3] — niar[4] — iartor[5] — asuar[6] — omar[7] — io[8] — tit[9] — tô[10] — gõg[11]. Han siger[11] — du[9] — vil[7] — ogsaa[8] — skynde dig[6] — at gaae hen[5] — for at[4] — ligeledes[10] — kjøbe dig[3] — en smuk[2] — Kniv[1].

Dette er saaledes sammensat af:

1. *Savik*, en Kniv, 2. *giksok* (Affix. nominal.) 3. *siok* (Affix. verbal), 4. *niarpok* (Affix. verb.)

5. *iartor-*

5. *iartorpok* (Affix. verbal.), 6. *asuarpok* (Affix. verbal.), 7. *omarpok* (Affix. verbal.), 8. *iok* (Affix, verbal.), 9. *tit* (Mærket paa 2da pers sing.), 10. *tôg*, ligeledes (Conjunctio enclitica) og 11. gõg (Affix. verbal.).

1 2 3 4 5 6
II. Siunersi — ut — igid — luïnar — nauviæi — sse —
7 8 9 10 11
ngi — kallóar — kók — ãnga — gõg. Ha
11 6 9 7 5
siger — det skal — nok — ingen — Fare have —
8 3 2 1
at han saa lige — faaer — det — udfrittet —
4 10
ganske — om mig.

Hvilket er saaledes sammensat:

1. *Siunersiorpok*, udfritter, (hvilket igien er sammensat af *siunek* og Affix. verbal. *siorpok*), 2. *ut* (Affix. nominal.), 3. *gau* (Affix. verbal.) 4. *luïnarpok* (Affix. verb.), 5. *nauviækpok* (Affix. verbal.), 6. *ssavok* (Futuri Mærke), 7. *ngila* (Negativi Mærke), 8. *alloarpok* (Affix. verbal.) 9. *kókau* (Affix. verb.), 10. *anga* (Suffixum 1mæ pers. sing.), 11. gõg (Affix. verbal.).

§. 5. Endnu maae jeg melde om den Stavelse *ang*, som plejer at indflikkes i Conjunctivo, imellem Verbi og Conjunctivi Endelse, hvorved det giøres til et Slags Subjunctivus, da denne Stavelse for det meste medbringer den Bemærkelse: naarsomhelst (dog ikke altid, thi i de Ord, som endes paa *au*, høre det med til Conjunctivi Mærke, see 11te Cap. §. 15 uden videre Bemærkelse,) hvilket sees af følgende

Exem

empler, slige man ofte treffer i en sammenhængende
le:

Mattarame, fordi han klæder sig af. Mattarángame, naarsomhelst han klæder sig af.

Pigavit, fordi du gjør. Pigángavit, naarsomhelst du gjør.

Pisségause, da I skulle gjøre. Pissegángause, naarsomhelst I skulle gjøre.

Imeravta, fordi vi drikke. Imerángavta, naarsomhelst vi drikke.

Nerrimago, fordi han aad den. Nerrigángago, naarsomhelst han aad den.

Ajormeta, fordi de synde. Ajorángeta, naarsomhelst de synde.

Mærk: Det synes saaledes at være et sammentrukken Conjunctivus af Affix. verbal. *arau*, skjønt Bemærkelsen lyder noget anderledes.

§. 6. For Beqvemmeligheds Skyld vil jeg her Slutning anføre Register paa disse Afixorum nske Bemærkelser:

V

XIV. Capitel.

Om Adverbia.

§. 1. Af Adverbia forekomme adskillige i det Grønlandske Sprog; dog, da mange Ord findes som Affixa til Nomina og Verba, hvilke i andre Sprog staae som særskilte Adverbia, blive de ikke saa talrige, som ellers skee kunde. Og disse Adverbia kunne deles i tvende Slags: 1) egentlige *Adverbia*, og 2) andre Ord *adverbialiter* brugte.

§. 2. De egentlige *Adverbia* kunne fornemmelig henføres til 5 Classer, hvoraf følgende i hver Classe kunne være nok til Exempler, da de øvrige maae søges i Ordbogen, nemlig:

1) *Adverbia Loci:*

Nàu? hvor? Mâne, her. Tamâne, der.
Pauba v. Pàua, oppe, Øster. Tekpàua, der oppe, der Øster.
Samma, nedre, Vester. Tessamma, der nedre, der Vester.

 Abba

Abba v. Agva, Nord. Tãua, der Nord.

Kàua, Syd. Tekkàua, der Syd.

Kamma, inde eller ude (alt efter det Sted, hvor man taler). Tekkamma, der inde eller der ude.

Ika, hisset. Tèika, der henne.

Kauna, her nedre. Tekkanna, der nedre.

Obba v. Ogva, der, paa det Sted.

Térſa, der for dine Øjne. (Bruges og undertiden relative om det Sted, man taler om.)

2) *Adverbia Temporis*:

Kánga? naar? (om den forbigangne Tid.)

Kákugo? naar? (om den tilkommende Tid.)

Mâna, nu. Ipekſak, i Gaar. Ipekfáne, i Forgaars. Ipekſárugo, om nogle Dage.

Imenne, forleden; for kort ſiden. Ipſak, forleden; for nogen Tid ſiden. Ipſárugo, om nogen Tid; een af Dagene. Itſak, for mange Aar ſiden.

Akkago, i Morgen. Akkagóago, i Overmorgen.

Vòiziak, i Dag (forbigangne Tid). Vòiziarc, i Dag engang.

Aitſeit, nu først. Tâva, da; derpaa. Sulle, endnu.

Terſa, nu nyligen; nu juſt. Terſugo, ſiden, om en liden Stund.

Kêſa, omſider. Kingórna, ſiden.

Siórna, i Fjor. Siérngak, Overfjor.

Siórn

Siórngak — Siórngak, for 3 Aar siden.

Mærk: Kingórna og Siórna kunne dog i en vis Henseende regnes blant de Ord, som bruges kun adverbialiter (see i det efterfølgende §. 5.)

3) *Adverbia Qvantitatis:*

Ama, mere, igjen, atter. Aksut, fast, meget, haardt, stærkt. Ingma, lidet. Tersa, nok.

4) *Adverbia Qvalitatis* og *Similitudinis:*

Aissaa v. Asse, det var nok saa. Aissule og Térsale, for Plaisir. Aissume, det var Sagen; der har man det.

Kannok, hvorledes? Ima v. Tajma, saaledes. Sôrdlo, ligesom. Kiglok, forkeert, bagvendt. Imenna, paa denne Maade.

5) *Adverbia Interrogandi* og *Respondendi:*

Saag? hvorfor? Ap, Aak, Sôg, Sôngom, Sôngoma, ja. Nâgga, nej. Assúkiak, jeg veed ikke. Assúkiarle, ganske vist.

Imaka? hvad om? end om? Térsago, det var at spørge om; ja hvad andet. Tersakále, jo, jo.

§. 3. Disse Adverbia ere igjen enten

a) *Primitiva*, eller		b) *Derivata*, som:
Mane,	hvoraf	Tamáne.
Ima,	—	Tajma.
Samma,	—	Tessamma.
Ika,	—	Tèika.
Ipeksak,	—	Ipeksáne, Ipeksarugo.

Ipſak,	hvoraf	Ipſarugo.
Akkago	—	Akkagoago.
Aiſſaa,	—	Aiſſule, Aiſſume, Aſſukiak, Aſſukiarle.
Terſa,	—	Terſago, Terſugo, Terſale, Terſakále.
Akſut,	—	Akſungak, meget ſtærkt.
Ingma,	—	Ingmalo, det var forſkyldt.
Kanga,	—	Kangamè, ja naar. Kangakiak v. Kangalikiak, men naar dog?
Nau,	—	Naulikiak, men hvor dog?
Sôg,	—	Sôrdle v. Sôrdlikiak, ja viſt nok?

§. 4. Ved at igiennemgaae de anførte Exempler vil man erfare,

a) At alle de Adverbia Temporis, ſom endes paa *ſak*, betegne en forbigangen Tid, ſom: Ipekſak; Ipſak, Itſak; hvortil ogſaa Voiziak kan regnes. Men derimod de, ſom endes paa go, betegne den tilkommende Tid, ſom: Akkago, Akkagoago; Ipekſarugo, Ipſarugo, Terſugo, Kakugo; hvortil ogſaa Voiziaro kan regnes.

b) Alle Derivata, ſom ere forſkiellige fra deres Primitivis, ved at begynde med *t*, beſtemme Primitivi Bemærkelſe noget nøjere, og ere ſom et Slags Relativa, ſom: Tamáne, Tekpàua, Teſſamma, Tāua, Tekkàua, Tekkamma, Tèika, Tekkanna, Tajma.

c) Alle

) Alle Derivata paa *kiak* fremsætte Primitivi Bemærkelse tvivlsom, som: Naulikiak, Sôrdlikiak, Assukiak, Kangakiak v. Kangalikiak.

) Mange faae ogsaa en ny Bemærkelse ved de Tillæg *le*, *lo*, *me*, som ere Conjunctiones Encliticæ, og findes omtalte i det følgende Capitel.

§. 5. Ord, som blive *adverbialiter* brugte, ere:

) Nomina Adjectiva i Besynderlighed, hvilke, naar de sættes i Accusativo, kunne alle gjelde for Adverbia, om Constructionen gjør det fornødent, som:

Ajungitsomik, vel, af Ajungitsok, god.

Kigëitsomik, over lang, af Kigëitsok, langsom.

Ungesiksomik, langt, af Ungesiksok, lang.

Imäitomik, saaledes, nemlig, for Exempel, af Imäitok, som er saaledes.

Atauzimik, eengang, af Atauzek, een.

Hid henhører ogsaa: Killamik, hastigen, af det ubrugelige Killa, samt flere slige, hvis Nominativus man ej saa lige finder brugt.

) Visse Nomina Substantiva:

1) Ved Hjelp af Appositionerne, som:

Udlome, i Dag, af Udlok, en Dag.

Udlâkut, tilig om Morgenen, af Udlâk, Morgenstund.

Unnukut, om Aftenen, af Unnuk, Aften.

Illáne, undertiden, af Illak, en Deel.

Siomut, fremad, af Sio, Forstavn.

Kingomut, bag ud, af Kingo, Bagen.

Illomut, sandelig, af Illo, det indvendige.

Siurdlermik, første gang, af Siurdlek, den første.

Kingurdlermik, sidste gang, af Kingurdlek, den sidste.

Atauzikut, paa eengang, af Atauzek, een.

2) Undertiden og ved Hielp af Suffixa, som:

Kingórna, siden; der egentlig er Kingúnek, det som er bag, med Suffixo 3 perf. sing. ɔ: dets Bag.

Siórna, i Fior, ligeledes af Siúnek.

c) Visse Pronomina, ogsaa ved Hielp af Appositioner, som:

Sumik? hvormed? hvor dyr? Sume? hvor? Sumit? hvorfra? Sumut? hvorhen? Sukut? hvor igjennem? Suanit? paa hvad Kant? af hvad Aarsag? Hvilke alle komme af Suna? hvad?

Ingmikut, for sig selv, af Ingme, sig selv.

Tamátigut, allevegne, hist og her; Tamannit, alle vegne fra; Tamannut, hid og did; hvilke alle komme af Tamàt, adskilligt.

Hid henhører ogsaa Affimut, afsides; Affiaanit, noget fra; af det ubrugelige affe. Utimut, paa Hiemvejen; af det ubrugelige ute. Og saadanne flere, hvis Primitiva ej ere bekjendte.

d) Visse Verba, satte i Conjunctivo eller Subjunctivo, som:

Kăumet, Dagen efter, af Kăuvok, er Dag.

Ipekſigame, for 2 à 3 Dage siden, af Ipekſiok, er 2 à 3 Dage siden.

Ipſali-

Ipſaligame, for en god Tid ſiden, af Ipſaliok, det er en god Tid ſiden.
Imenniligame, for en kort Tid ſiden, af Imenniliok, er en kort Tid ſiden.
Ardlâniligame, for nogle Aar ſiden).
Ardlâniligune, om nogle Aar,) af Ardlâniliok, det er nogle Aar ſiden.
Unnuï'game, i Nat; forgangen Nat,)
Unnuï'gune, i Nat; tilkommende Nat,) af Unnuïok, er et Sted Natten over.
Itſangormet, mange Aar efter, af Itſangorpok, er mange Aar ſiden.

§. 6. Endeel af de egentlige Adverbia, iſær Adverbia loci og temporis, tage og mod en vis Flexion ved Appoſitioners Tillæg, ſom:

) Mane, her (der ſelv ſynes ſammenſat af et ubrugeligt Ord *ma* eller *mak*, og Appoſitio *ne*, med mindre det ſkal være Pronomen Manna, denne her), deraf Mânga, herfra. Mãunga, hid.

Herefter flecteres Tamâne.

) Abba, Nord. Auane, Nord paa. Auanga, Nord fra. Auonga, Nord hen. Auóna, Nord om.

Herefter flecteres Taua, Paua og Tekpaua, Kaua og Tekkaua. Ligeledes Obba, ſom dog er noget forſkjellig, ſom: öuanga, derfra; öunga, did hen; ugóna, derigjennem.

) Samma, Veſter. Sammane, Veſter i. Sammanga, Veſten fra. Sammunga, Veſt hen. Sammóna, Veſten om.

Herefter flecteres Tessamma, Kamma, og Tek-
kamma, Kanna og Tekkanna, Ika og Teika, Ters

d) Tajma, saaledes. Tajmane, paa den Tid.

e) Mâna, nu. Mánakut, ved denne Tid.

f) Kiglok, forkeert. Kiglormut, til den forkeer-
te Side.

g) Voiziak, i Dag. Voiziarmit, fremfor i Dag
Og saaledes Ipeksak, Ipsak, Itsak.

h) Kakugo, naar? Kakutigut, undertiden.

Og adskillige andre, som her for Vidtløftig-
heds Skyld maae forbigaaes, da desuden derom
tildeels er erindret i det 9de Capitel.

§. 7. Der gives og nogle af dem, som lade sig
componere med Affixa nominalia, nemlig:

a) med *rsoak*, som:

Aksut, stærkt. Aksórsoak, meget stærkt.
Voiziak, i Dag. Voiziársoak, i Dag tidlig
Itsak, for mange Aar siden. Itsársoak, for
særdeles mange Aar siden; i forrige
Tider.
Ipsak, forleden. Ipsársoak, for mange Da-
ge siden.
Kakutigut, undertiden. Kakutigórsoak, me-
get sielden.
Samma, Vester. Sammársoak, langt Vester
Kanga, naar? Kangársoak? naar var ve
det? det er saa længe siden, at man
neppe kan huske det.
Kakugo, naar? Kakugórsoak, naar vil de
vel skee? det har saa lang Tid.

b) me

) med *ngoak*, som:

Ingma, lidt. Ingmángoak, meget lidt.

Killamik, hastigen. Killángoamik, meget hastigen.

Aksut, haardt. Aksungoak, lidt haardt.

) med *rojuk*, *rojurksoak* og *rojungoak*, som:

Itsak — Itsarojuk v. Itsarojúrksoak, i ældgamle Tider.

Samma — Sammarojúngoak, overmaade langt i Vester.

Ingma — Ingmarojúngoak, overmaade lidt.

l) med *itsiak*, som:

Ingma — Ingmàitsiak, noget lidet, til Maade.

Tersa, nu nylig. Tersàitsiak, ikke mange Øjeblik siden.

Tersugo, om en liden Stund. Tersugútsiak, om en søje Tid; i Dag engang.

) med *inak*, som:

Mane, her, Manĕinak, kun her.

Māunga, hid. Maungĕinak, 1) kun hid; 2) forgjeves, hen i Vejret.

Siomut, forud. Siomūinak, lige frem.

Kingomut, bag ud. Kingomūinak, lige tilbage.

Tersanga, derfra. Tersangāinak, 1) lige derfra; 2) i en Studs, pludselig; 3) i samme Øjeblik.

Tersunga, derhen. Tersungāinak, lige derhen.

§. 8. Nogle faa af de egentlige Adverbia sættes og sammen til at give en ny Bemærkelse, for Ex.

Ima,

Ima, Tersa og Tâva, deraf Tersa-tâva, just dette Øjeblik. Ima-tâva, Altsaa.

Eller sættes i Forening med Interjectio Tajmak! saa for Ex.

Tâva-tajmak! nu kan man skyde en hol Pind derefter.

Kanga-tajmak! naar hørde man dog sligt ej hvor gaaer det dog til?

§. 9. Ogsaa nogle componeres med Pronomin *una* og *ivna*, og kunne da flecteres igjennem alle Nume ros, som:

Kanga, naar. Kangāivna, i plur. Kangāivko naar var vel det? ja hvor længe er de ikke siden det eller dem.

Kangale, men naar? Kangalēivna, i plura Kangalēivko, idem.

Tersa, nu. Tersâuna, i plur. Tersâukko der er han; der ere de.

Tersāivna, i plur. Tersāivko, nu nylige det eller de.

Tajma, saaledes. Tajmāivna, borte blive han. (Dog synes dette snarere at hav Interjectio Tajmak til Primitivum).

XV. Capitel.

Om Conjunctiones.

§. 1. Conjunctiones ere enten: a) *Separata* som kunne staae for sig selv i en egen Bemærkelse, elle b) *En-*

Enclitica, som hænges bag andre Ord, men have r sig selv ingen egentlig Bemærkelse.

§. 2. Conjunctiones Separatæ ere ikke mange, hvoraf disse ere de brugeligste:

Nauk, omendskjønt, enddog.

Umni v. Umnit v. Umneet, lad være, skjønt, dog, uagtet, om end.

Mersa, omendskjønt.

Tejmêitok, dog alligevel.

Tajmäitomik v. Tejmčitomik v. Tajmáëtomik, derfor.

Aglæt, 1) Kun (naar det staaer efter Adverbia), som: Tajma aglæt,, kun saa.

2) Endog (naar det staaer efter Nomina, Pronomina og Verba Affirmativa,) som: Tauko aglæt, endog dem. Unatarpèj aglæt, han slog dem endog.

3) Engang (naar det staaer efter en Negation,) som: Tekkungilèj aglæt, han saae dem ikke engang.

Mærk: Dette sættes altid næst efter det Ord, som det har Hensigt til.

Usse, det er sandt, jeg erindrer nu. Ussêma v. Ussiobba v. Ussiogva, mig syntes; jeg tænkte.

Kissienne, 1) alleneste, kun; 2) uden saa er, uden, med mindre; 3) men.

Mærk: Dette Ord giver let en foranderlig Mening, naar det sættes for eller bag andre Ord, hvilket nøje maae iagttages, at ikke en falsk Mening skal komme deraf, for Ex.

Okar-

Okaukiksaralloarpara, kissienne utereetsórsõursok jeg formanede ham vel, men han viisde sig meget gjenstridig. Dermod: Utereetsórsõursok kissienne okaukiksarpara, kun den meget gjenstridige formanede jeg.

Innuk kikertamut pinauviængilak, umiartorune kissienne, et Menneske kan aldrig komme til Øen, uden han fahrer til Baads. Derimod vilde: Kissienne innuk umiartorune, kikertamut pinauviængilak, betyde: kun dersom et Menneske fahrer til Baads, vil han ikke komme til Øen.

Kannoktòk! v. Imatòk! gid! ach, at.

Sunãuba, 1) nu det havde jeg ikke tænkt 2) og just.

§. 3. Conjunctiones Encliticæ ere især følgende

1) *Lo*, og, ogsaa, baade. For Ex.

Nuna, Landet. Nunalo, og Landet.

Nauk, omendskjønt. Nauglo, og omendskjønt

Sennavok, arbejder. Sennavorlo, og arbejder

Uangalo iblidlo, baade jeg og du.

Una, han. Unalo, ogsaa han.

2) *Sõgv. Tõg*, ogsaa, iligemaade, ligeledes, desliges

Illivse, I. Illivsisõg, ogsaa I.

Uagut, vi. Uaguttõg, ogsaa vi v. vi iligemaade

Unatõg, desligeste den.

Umiejsõg, ligeledes hans Baade.

Pingilættõg, de kom ogsaa ikke v. de kom ikke heller.

3) *Sut* v. *Tut*, som, ligesom, saasom. For Ex.

Mâna, nu. Mánasut, saasom nu.

Uanga, jeg. Uaptut, som jeg.

Uagut, vi. Uavtitut, ligesom vi.

Kablunak, en Europæer. Kablunartut, som en Europæer.

Illivek, en Grav. Illivertut, saasom en Grav.

Ajortok, ond. Ajortotut, som den Onde.

Maglit, Bølger. Maglisut, som Bølger.

Innuk, Menneske. Innugtut, som et Menneske.

Angutitèj, hendes Mandfolk. Angutitèjsut, som hendes Mandfolk.

Mærk: 1) Dersom der gaaer *t* foran *tut*, da udelukkes det, som: Adlæt, andre. Adlætut, som andre.

2) De Pronomina, som have forskjellige Transitiva, bruge disse i denne Connexion, som: Una v. Oma, den. Omatut, som den.

3) I *tut* trækkes det første *t* til foregaaende Stavelse, saa at for Ex.: Sekkinertut, som Solen, udtales Sekkinert-ut.

) *Loneet*,

a) Enten, eller, hverken, ej heller. For Ex.

Uangaloneet ibidloneet, enten jeg eller du.

Angeraniloneet naggaraniloneet, han svarede hverken ja eller nej.

Ibleringikèj ajortudloneet ajungitsudloneet, han sparede dem ikke, hverken de Onde, ej heller de Gode.

b) Endog, end. For Ex.

Sillársoak, den ganske Verden. Sillársoarloneet, endog den ganske Verden.

Aksungársoarloneet torkloruma, om jeg end raabde nok saa stærkt.

Sumigloneet? hvad end?

5) Le,

5) *Le*, men. For Ex.

Una, han. Unele, men han.

Iblit, du. Iblidle, men du.

Mærk: 1) Brugen er ellers som med *lo* og *loneet*.
2) I en sammenhængende Tale kan det og un-
siden passe i Stedet for Thi.

6) *Kiak*, dog. *Likiak*, men dog, (hvilket sidste synes sammensat af *le* og *kiak*,) Bruges kun til at hæn-ge bag efter Adverbia, og Pronomina Interroga-tiva, som:

Kanga, naar? Kangakiak, naar dog? Kan-galikiak, men naar dog?

Nau, hvor? Naulikiak, men hvor dog?

Kina, Hvem? Kinalikiak, Hvem dog?

Mærk: *Piak*, som er anført under Affixa Nominalia har hermed megen Forvantskab, naar de føjes til Adverbia.

7) *Me*, a) ja; b) jeg veed ikke; c) vist, som sagt, ja vist; d) (ved en Negation) nej vist.

I de tvende sidste Bemærkelser bruges det for nemmelig, naar man istemmer, hvad der spørges om eller en anden har sagt, som:

Nau? hvor? Naumè? ja hvor? jeg veed ikke hvor.

Kannok? hvorledes? Kannóngmè, ja hvor-ledes? jeg veed ikke hvorledes.

Tajma, saaledes. Tajmamè, ja saaledes ret saa.

Piput, de komme. Pipummè, ja de komme v. de komme, som sagt.

Ping

Pingilæt? komme de ikke? Pingilæmmê, nej, de komme ikke v. det er som du siger, de komme ikke v. nej vist komme de ikke.

Mærk: Ogsaa dette kunde i en sammenhængende Tale bruges for Thi.

) *Tok*, gid! ach, at!

Er den sidste Stavelse af Kannoktòk, og føjes til Enden af Nomina, især i Accusativo, og af Verba, især i Imperativo, Rogativo, Optativo og Infinitivo; ellers og, skjønt sieldnere, til andre Ord, som:

Sennâksâk, noget at arbejde. Sennâksamiktòk! ach, hvem der havde noget at arbejde!

Nællungitittòk! gid du vidste! (der er det samme som: Kannoktòk nællungitit!)

Mattarnâungatòk! gid jeg dog var afklædt!

) *Lusaag*, just som, ret som. For Er.

Okaravit, fordi du har sagt. Okaravidlusaag, just som du har sagt.

Tussangilatit, du hører ikke. Tussangilatidlusaag, ret som du ikke hørde.

§. 4. Paa adskillige Conjunctioner, som forekomme i andre Sprog, har man i det Grønlandske hverken noget særskilt Ord, ei heller nogen enclitisk Partikel, men de maae udtrykkes ved visse Modos Verborum, nemlig:

) Da, fordi, thi, eftersom, efterdi, og lige betydende, udtrykkes ved Conjunctivus, som:

Mattárame, da eller fordi eller thi rc. han klæder sig af.

Mærk: Naar Thi begynder en sammenhængende Tale, kan man dog ogsaa dertil bruge *le* eller *me*, som meldt er i næstforegaaende §.

b) Naar, dersom, saafremt, om, og lige betydende, udtrykkes ved Subjunctivus, som:

Mattárune, naar eller dersom rc. han afklæder sig.

c) At (qvod) udtrykkes undertiden ved Conjunctivus, som

Uniorame unnerpok, han siger, at han slog fejl

Tamäungnarmet kingórna, efterat han var kommen hertil.

Men oftest sættes blot det Verbum i Perfecto eller Participio, som at staaer hos i Dansken, som:

Operponga pingortikánga, jeg troer, at han har skabt mig.

Audlartok tekkoara, jeg saae, at han foer bort

Nunaliktomik tussarponga, jeg hører, at han er kommen til Lands.

Eller og det sættes i Infinitivo, som:

Siniglutit ajungilak, det er got at du sover

d) At, paa det at, saa at, til den Ende at, udtrykkes ved Infinitivus applicatus, især af Affixum verbale *kovok*, som:

Inneppà assakudlugo, han befoel ham, at han skulde elske ham.

Savingmik tunnià iennakudlugo, han gav ham en Kniv, paa det han skulde eller kunde arbejde.

Asse

Afferorpâ afferortórſoangordlugo, han fordærvede det, ſaa at det blev ganſke fordærvet.

e) Naarſomhelſt, udtrykkes ved den Stavelſe *aug*, ſom indſkydes i Conjunctivo, hvorom er meldt i 13de Capitel, §. 5.

f) Saa ofte, udtrykkes ved Infinitivus applicatus af Nungupok, hvorefter det andet Verbum følger i Subjunctivo, ſom:

Nungudlutit piguït, ſaa ofte du kommer.

Nungudluſe imeruſe, ſaa ofte ſom I drikke.

g) Indtil, udtrykkes ved Infinitivus af Affixum verbale *tſerpok*, ſom:

Terſanĕtuaritſe tikitſerdlunga, forbliver der, indtil jeg kommer,

h) Imedens, udtrykkes ved Gerundium Affirmativum, ſom:

Mattartidlune, medens han afklæder ſig.

i) Førend, udtrykkes ved Gerundium Negativum, ſom:

Piſinane, førend han gjorde.

XVI. Capitel.

Om Interjectionerne.

§. 1. Ved Interjectionerne er kun lidet at mærke. De ſtaae alle ſom ſærſkilte Ord. Nogle faa kunne dog og føjes til andre Ord.

§. 2. Diſſe Interjectioner kunne henføres til følgende 7 Claſſer:

1) *Gaudentis*, som:

Iah-Iah-Iajâh! Dette er Grønlændernes Omqvæd paa deres Viser, og bruges ellers, naar de ville vise sig fornøjede. Andre sige hellere:

Ajah, Ejah, Yjah eller Ojah; nogle tillægge ogsaa: Amna, Amna-ajah.

Iæ-hi! v. Ia-hej! Er de gamle Mænds Basslag ved Sangen, især naar der kommer noget, som gotter dem.

2) *Dolentis*, som:

His! bruges især af Qvindfolkene for Hede, Qvalme eller anden Pine.

Ná-āh! Au! Væ! det gjør ont; Au!

Alliænak! desværre! som er at beklage.

Uminak! det var Skade! det var en Fortræd!

Mærk: De paa *nak* bruges og Diminutive, som: Uminangoak! det var dog ret fortrædeligt!

3) *Vocantis* og *Clamantis*, som:

Ah! Aha! v. Haha! v. Oma! hør!

Hu hu! bruges, naar man forfølger Sælhunde paa Jagten, og vil skrække dem med sit Raab.

Huà! Hu hæ! ligesaa 2) bruges dette og, naar man vil skrige til nogens Tort.

Kaïna! kom hid! Kaigadlait! kom hid et Øjeblik! Kaile! lad mig faae det! Kakeit! kom strax! (Disse ere egentlig Imperativus, Hortativus og Rogativus af Kaïok og dets Derivatis.)

4) Hor-

4) *Hortantis*, som:

Attà! hør dog! giv Agt! Attàuta! giv dog Agt! Attale, 1) hør nu mig! 2) See nu til, om det ikke gaaer saa. 3) Prøv det engang; det kommer paa en Prøve an; det vil nu vise sig.

Ka v. kaka! gjør det! fort afsted! skynd dig! vel an! Kalo! nok engang!

Kæ! gjør det! (bruges mere kjælent og bedende, end befalende.) Kæmè! lad saa gaae!

Amalo! mere!

Attego! forsøg! lad see! Attegole! vær saa god og forsøg! see kun til!

Aik v. Ak! see der! tag bort!

Areit! see! agt!

5) *Admirantis*, som:

Ih! Ih!
Aijaj v. ijãi!)
Aijaisãa v. Ijaisãa v. ijaisè!) ere Ord, hvormed man giver sin Forundring tilkjende over noget uventet.

Aráre! det var meget!

Iktúrkse! hvilket Knald! (og saaledes flere, der dannes af Nomina.)

Tajmak! saa! det er nu ikke mere at tænke paa!

Sillat v. Sillæt v. Sillan! ej! ach! Sillamè, det var ingen Under! Sillakuluk, den Stakkel!

Asit v. Asik! nu skal man see!

Akak! Akakak! ach! det var meget!

 6) *Fasti-*

6) *Fastidientis,* ſom:

Ikẽ v. Ikĩk! Hu! (bruges, naar man vil give en Gyſen tilkjende over noget koldt, ſom drypper paa eller anrører ſig.)

Kikik! v. Uæ! v. Allà! Fy! Bæ! ſkamme dig!

7) *Silentium imperantis,* ſom:

Hã! v. Ta! tys! vær ſtille! giv Agt! lad os høre!

Ingmaitſiak! ſagte! Ingmakénnæk! ſaa ſagte!

§. 3. De af dem, ſom lade ſig føje til andre Ord, ere iſær følgende:

Na-ãh, ſom: Na-ãuna! Au dog! lad mig dog være med Fred!

Ah v. Ha! ſom: Piomavin-âh! vil du, hvad? Arein-à! ſee dog!

Oma-hà! hør dog!

Mærk: Formodentlig er den Stavelſe *à*, ſom danner Vocativum Nominum, intet andet, end dette Interjectio, ſom er tillagt Ordet.

Kæ, ſom: Kæuna! ſkynd dig dog!

Aik, ſom: Ajuna! ſee den! ſee der!

Tajmak, ſom: Tâva-tajmak! det kan man ſkyde en hvid Pind efter.

Sillæt, ſom: Uminarſillæt! det var ret Skade!

Tekkyominarſillæt! ej hvem der kunde faae det at ſee!

Tupengnarſillæn una! iſtedet for: Sillan una tupengnak! ej hvor gjorde du mig bange!

Mærk: De Ord paa *nak* kunne alle ſaaledes lade ſig danne.

Aſit

Aſit v. Aſik, ſom: Taunakaſit v. Taunakaſik! den ſlemme Knegt! ſee engang til ham!

Akakak, ſom: Sillan-âkakak! ej Under! det er ret forunderligt!

XVII. Capitel.

En kort Syntaxis.

§. 1. Næſten alle Caſus kunne ſættes i Flæng om hinanden, ſaa at man ikke har nødig at binde ſig til nogen ſtreng Orden i dette Fald; dog maae følgende Regler iagttages:

1) Nominativus intranſitivus ſættes gjerne forved det Ord det ſtyrer, men Nominativus tranſitivus ſnart foran, ſnart bag efter, ſom:

Tullugak tingmiok, Ravnen fløj.

Kangerdlormiut annipūt kikertænnūt, Fjordboerne ere dragne ud til Øerne.

Orkſok tullukkab tingipà)
Orkſok tingipà tullukkab,) Ravnen fløj bort med Spækket.

Innuïn okkoa aſſauátit,)
Aſſauátit innuïn okkoa,) diſſe Menneſker elſke dig.

2) Genitivus maae altid ſtaae tæt forved det Nomen, hvortil det hører, ſom:

Nalekkab kivga tajma okartok, Herrens Tjener har ſaa ſagt.

Tāurſoma nullia tokovok, hans Huſtrue er død.

Innuït timmèjt afferyaput, Menneskenes Legemer ere forgængelige.

Kittôrnejsa peet tiglikfimaput, hans Børns Sager ere stjaalne.

3) Dativus sættes gjerne forved Accusativus, som:

Pelę savingmik tunnià, han gav Peder en Kniv.

4) Vocativus staaer og gjerne først i en Periode, som:

Peli-à! Annorâmik tunniomauátit Pauiab, hør Peder! Povel vil give dig en Skjorte.

5) Ablativus staaer derimod gjerne sidst, som:

Pelib tunniátit savingmik iglumine, Peder gav dig en Kniv i sit Huus.

Umiak aualekpok kikertamit, Baaden har lagt ud fra Øen.

§. 2. Substantiva sættes helst forved Ajectiva, Numeralia og Pronomina, som:

Annorâk pinnersok, en smuk Kjole.

Innuïn okko, de Mennesker.

Okiut sissamat, 4 Vintre.

Mærk: Dog gives herfra Undtagelse, især dersom Biordene ere mange.

§. 3. Naar tvende Nomina, eller et Nomen og Pronomen, staae ved Siden af hinanden, og ved det eene kan spørges: hvis, da sættes dette i Genitivo, men det andet maae da have Suffixum i Enden, som:

Iglub nalegà, Husets Herre.

Tāursoma kivgà, hans Tjener.

Innuït pèkkotèjt, Menneskenes Gods.

§. 4. Numeralia ordinalia paa *à* og *æ't*, sættes almindeligst Hoved-Ordet i Genitivo, hvortil de høre, som:

Nul-

Nulliǽn aipà, hans 2den Hustrue.

Kittornèjsa sissamǽt, den 4de af hans Børn.

Mærk:

1) Aarsagen ligger i disse Numeralium Form, da de selv virkelig have Suffixum, og derfor fordre Genitivus forved sig, for Ex. Sissamæ't, den fjerde, maae man forestille sig dannet af Sissamak, og Suffixo æ't, deres; vil man derfor have oversat: den fjerde Søn, da maae man enten sige: Tuksiut sissamak, eller Tuksiutit sissamæ't ɔ: Sønnernes 4de; thi vel gaaer det ogsaa an i sidste Fald at sætte Hoved-Ordet i Nominativo singulari, og sige: Tuksiut sissamæ't, men da maae Tuksiutit underforstaaes derimellem, som om det hedde: Tuksiut tuksiutit sissamæ't, ɔ: Sønnen Sønnernes fjerde.

2) Denne Regel gielder og om Illak, og andre slige Ord, som helst bruges med Suffixo, som:

Taukoa kittornèjsa illæ't, en af deres Børn.

Nunavta auatà, det som er uden for vort Land.

3) Det øvrige fornødne angaaende Numeralium Brug forekommer Cap. V.

§. 5. Naar 2 eller flere Genitivi følge paa hinanden, maae alle de sidste have Suffixa transitiva, som:

Pelib kittôrnejsa umiǽta eputèj, Peders Børns Baads Aarer.

Mærk: Mere om Suffixorum Brug findes allerede anført i Cap. VIII. §. 8.

§. 6. Naar det Ord, som sættes i Accusativo, bestemmer et vist Stykke af sit Slags, da bruges det helst uden Appositio; naar derimod intet vist Stykke bestemmes, men der tales kun om noget deraf i Almindelighed, da bruges det med Appositio, som:

Annoràk tunnià, han gav Kjolen bort.

Annorâmik tunnià, han gav ham en Kjole.

Annorârſæt tunniėj, han gav Klæderne bort.

Annorârſænnik tunniėj, han gav dem Klæder

Mærk: Denne Regel kan dog mindſt gjelde omvendt at alle de Accuſativi, ſom have Appoſitiones ſkulde juſt være ubeſtemmende ꝛc., da det inge beroer paa næſtfølgende Regel; tillige komme det an paa, om Ordet har Suffixum eller ei, th i førſte Fald bliver det altid beſtemmende, for Ex

Ume tunniâ,)
Umiaminik tunnirſiok,) han gav ſin Baad bort.

§. 7. Naar ellers et Ord ſkal ſtaae i Dativo eller Accuſativo, da maae man lempe ſig efter det Verbum, hvoraf det ſtyres; thi er dette Intranſitivum, da udtrykkes Caſus ved Appoſitio, men er det Tranſitivum, da bruges ingen Appoſitio, for Ex.

Pele tunniâ Pauiab,)
Pauia Pelimut tunnirſiok,) Povel gav Peder.
Kemmit unatarpėj,)
Kemminnik unatáïok,) han ſlog Hundene.

§. 8. Naar Comparativus eller Superlativus udtrykkes ved Affixum nominale *Nek* og dets Derivata *Nerrovok*, *Nerrurſok*, &c., da maae det Ord, hvormed Comparatio ſkeer, altid ſættes i Ablativo ved Appoſitio *mit* og dets Forvante, ſom:

Innuk tekkoara Pelimit angnerrurſok, jeg ſaae et Menneſke, ſom var ſtørre end Peder.

Nulliara okkonanga tamannit ajunginerrovok, min Kone er bedre end alle dem.

Men udtrykkes ſamme ved Affixum nominale *Ke* og dets Derivatum *Kigau*, da maae dette have Suffixum, og det Ord, hvormed Comparatio ſkeer, ſættes i Genitivo eller Nominativo tranſitivo, ſom:

Savik,

Savik oma mikikà pissiarâ, han kjøbde en Kniv mindre end den.

Ernera Pelim angekigà, min Søn er større end Peder.

Mærk: Det øvrige fornødne om Comparatio findes anført Cap. IV. §. 5 — 10.

§. 9. Nomina Composita paa *lik*, sætte de hosføjede Ord i Accusativo, naar disse have Hensigt til Hoved-Ordet og ej til Affixum, som:

Angirsomik niakolik, en, som har et stort Hoved.

Angut mardlungnik umialik, en Mand med tvende Baade.

Ominga pilik, han som ejer dette.

Orksomik immalik, fyldt med Spæk.

§. 10. Adjectiva, Numeralia og Pronomina, maae komme overeens med deres Substantiva i Numero og Casu, som:

Angutib tãursoma isumagiksub tunnirsarátigut peennik nellinginarnik ajungitsunnik, den veltænkende Mand plejer at give os alle Slags gode Ting.

Innungnun okkonunga pingasunnut tunnioráïok iglumine portursome, han gjorde Uddeling til de 3de Mennesker i sit høje Huus.

Tukto manna angirsok pissikpara, dette store Rhensdyr skjød jeg med Buepiil.

§. 11.

§. 11. Naar et Flexibile skal svare til tvend
Singularia paa eengang, da sættes det i duali, men t
flere, da i plurali, som:

Angutálo arnálo pinnersuk, hans smuk
Fader og Moder.

Pelilo niârnalo pannialo tikiuput, Peder o
hans Søn og hans Datter ere ankomn

§. 12. Med den samme Casu og Numero, d
spørges, skal og svares, som:

Kannong-étunnik annorâksænnik pioma
hvordanne Klæder vil han have? S
Aukpadlârtunnik, Røde.

§. 13. Pronomina separata bruges ej, naar
ligge i Verbum eller Suffixum, med mindre det udfo
dres til at give Talen en vis Eftertryk, som:

Iglo ornigomarpara, jeg vil komme til Hus
(Her bruges ej *uanga* paa jeg, da det ligg
i Verbi Person.)

Nullia napparsimavok, hans Hustrue er sy
(Her bruges ej *oma* paa hans, da det ligg
i Suffixo *a*.)

§. 14. Pronomina relativa maae komme ove
eens med de foregaaende Substantiva i Numero, m
ej altid i Casu, som:

Anningãursænnik pekkarponga, tauko tun
omarpaka illingnut, jeg har Penge, so
jeg vil give til dig.

Mærk: Det øvrige fornødne, angaaende Pronomin
Brug, findes anført Cap. VII.

§. 15. Til at udtrykke de Pronomina, som alle synes at mangle i det Grønlandske Sprog, maae n betjene sig af visse Hielpe-Ord med dertil passende ffixa, for Ex.

Nogen, nogle, faaer man udtrykt ved Substantivum *Illak*, en Deel, som: Illâ, noget deraf. Illæt, en af dem; noget af dem. Illèjt, nogle af dem. Illavut, nogle af os. Illæse, nogle af eder.

Enhver, udtrykkes ved Infinitivus applicatus af *Nungupok*, gaaer altsammen med, som: Innuk nungudlune, ethvert Menneske. Nungudlutik, enhver af dem. Nungudluta, enhver af os. Nungudluse, enhver af eder.

Mærk: Hertil hører og Affixum nominale *Rta*, (see III Cap. §. 3. No. 16).

§. 16. Naar et Compositum skal dannes ved rskiellige Tillægsord, da maae den Orden iagttages, først tilføjes Affixa nominalia eller verbalia, dernæst ffixa, siden Appositiones og allersidst Conjunctiones, r Ex.

Pennârsoaminigle niakoæriartoriátôg, men han kom endelig ogsaa at afhugge hans Hovedet med sin store Kaarde.

Undtag:

1) Affixum verbale gog, som i alle Composita maae sættes allersidst, endog bag efter Conjunctiones, (see XIII Cap. §. 3. No. 36.)

2) Visse andre Affixa verbalia, hvis Beskaffenhed føre det med sig, at lægges til saadanne Ord, som allerede have Appositiones; (hvorpaa findes Exempler, i samme §. No. 62. 85. 124 og 151.

§. 17.

§. 17. De Ord, hvormed man benævner en vis Tid, staae ofteft uden Appositio, skjønt samme efter Danſken burde finde Sted, for Ex.

Okiut pingasut tamáne unikponga, jeg biede der i 3 Vintre v. Aar.

Udluk mardluk nerringitsok, han har ikke spiist i tvende Dage.

Unnuak manna sinissengilatit, i denne Nat skal du ikke sove.

§. 18. Dersom et Hoved-Ord har Appositio, saa skulle og alle de Bi-Ord, som svare dertil, have dermed forvante Appositiones, som:

Nunamit mattomanga kângnartomit audlar ta! lader os drage fra dette Hunger Land.

Ugóna ikerasángoakut akkóniarit! styr he igjennem det smale Sund!

Iglunne okkonáne innukangilak, der er inge Folk i disse Huse.

Flere Exempler findes §. 10.

§. 19. I Steden for de Præpositioner, som maatte synes at mangle i det Grønlandske Sprog, be tjener man sig af visse Hielpe-Ord, (der egentlig er Substantiva,) ved at give dem passende Suffixa og Ap positiones i Enden, for Ex.

Bag ved og efter faaer man af Kingunek, de som er bag, ved at føie et saadant Suffixu og Appositio til, som Talen udfordrer deraf altsaa: Kingórnane, ved hans Ba ɔ: bag ved ham. Kingórnagut, ad det

Bag

Bag ɔ: derefter. Kingunermigut, ad sin Bag ɔ: efter sig, v. s. v. som:

Pelib kingórnagut pionga, jeg kom efter Peder.

Foran, ligesaa af Siunek, det som er for til som: Siúnerne, foran dig. Siunevsigut, foran eder.

Iblant eller imellem, ligesaa af Akkunek, Midte, Mellemdeel, som: Akkornænne, iblant dem, imellem dem. Akkunevtine, iblant os.

Inden i, inden til, ligesaa af Illo, indvendig, som: Illóane, inden i ham. Illoǽtigut, inden til hos dem, i deres inderste.

Oven paa, uden paa, uden til, ligesaa af Kâ, Overfladen, som: Kâne, oven paa den; uden paa ham.

Mærk: 1) Det vilde blive for vidtløftigt her at opregne alle saadanne Hjelpe-Ord, men de maae søges i Ordbogen.

2) Det øvrige, angaaende Brugen af Appositiones, findes anført Cap. IX.

§. 20. Naar flere Verba af forskjellige Modis følge efter hinanden, da sættes gjerne Conjunctivus, Subjunctivus, Infinitivus, Gerundium og Participium først, men de andre sidst, som.

Illeksakanginame audlaromangilak, han vil ej drage bort, fordi han ingen Følge har.

Nerrinnanilo imingikune tokonauviækàu, dersom han ej æder eller drikker, da maae han døe.

Illek-

Illekſivdlugolo nerdlerpà, han tog vel imod og beſpiisde ham.

Kajartorneng ajulerpok, han formaaer ej længere at fahre til Baads.

Siniktidlugo audlarit! drag bort medens han ſover!

Audlartok tekkoviuk? ſaae du ham, ſom foer bort?

Mærk: Denne Regel taaler dog adſkillige Undtagelſer.

§. 21. Verba tranſitiva ſætte det Ord, de ſtyre, i Dativo eller Accuſativo uden Appoſitio; men Intranſitiva ſætte dem i Dativo, Accuſativo og Ablativo ved Appoſitio, ſom:

Innuk tekkoara,)
Innungmik tekkungnikponga,) jeg ſaae Menneſket eller et Menneſke.

Una tunnià,)
Omunga tunnirſiok,) han giver ham.

Tamakko audlarnevigaëtit,)
Tamakkonanga audlarnéïotit,) du gjør Begyndelſe fra dem.

Mærk: Hvad Caſus ellers ethvert Verbum helſt fordrer, maae udledes af dets Bemærkelſe, og ſøges i Ordbogen oplyſt ved Exemplerne under hvert Ord.

§. 22. Verba tranſitiva kunne og bruges ſaaledes, at man, i Steden for at give dem Suffixa i Enden, lader dem ſtaae ſom Paſſiva, men ved Appoſitio *mut* og Forvante forandrer det Ord til Dativum, der ellers ſkulde ſtaae ſom Nominativus; og ofte gjør Conſtructionen denne Brug nødvendig, ſom:

Illing

Illingnut pikſariſſaput, de ſkulle være en Ejendom for dig ɔ: du ſkal eje dem (i Steden for Iblit pikſariſſauetit.)

Terſanétuarit nalekkamut okarbigitſerdlutit, bie der, indtil Herren ſiger dig til.

Angutiga illiartorkoguk uamnut, tilſtæd mig at gaae hen og begrave min Fader.

§. 23. Affixa verbalia *karpok* (No. 6a.) og *ovok* (No. 109) ſtyre altid Accuſativum, ſom:

Umiak orkſomik immakarpok, Baaden har Spæk inde.

Iglo amerdlarſunnik innuliovok, Huſet er forſynet med mange Menneſker.

Tûkak mardlungnik akiliovok, Harpunen har tvende Modhager.

§. 24. Undertiden bruges et dobbelt Negatim i Steden for et Affirmativum, naar man vil give alen et deſto ſtorre Eftertryk, for Ex.

Pingitlariaraùnæk, tag dig ikke for, ikke at komme ɔ: kom dog endelig.

Tunningiſſengilánga, han ſkal viſt give mig.

§. 25. Naar tvende Verba følge umiddelbar paa anden, da ſættes det eene af dem i Infinitivo eller rticipio, ſom:

Sennaneng ajungilak, han kan arbejde.

Pajugiartordlugit audlarpok, han foer bort at bringe dem Foræring.

Aggerſok tekkoara, jeg ſaae ham komme.

 Audlar-

Audlartomik tekkungilanga, jeg saae ingen fahre bort.

Kannong-illivdluta tuksiaissauisa? hvorledes skulle vi bære os ad at bede?

Mærk: Det samme skeer og undertiden, skiønt de i Dansken ere forbundne med en Conjunctio; som da enten beholdes eller udelades, som:

Ornikpà okalluglune, han gik til ham og sagde.

Unnerallóardlutik segluput, de lovede vel, men holdt slet.

Okárdlugidlo unatarpèj, han skieldede paa dem, og slog dem.

§. 26. Efter Conjunctiones at (qvod), i det eller just da, bliver Verbum uden nogen Tilføjning sat:

a) snart i Præterito og Paulopostfuturo Indicativi eller Participii, som:

Tikiutok nællungilara, jeg veed vel, at han er kommen.

Umiarsoït tualeisserlut tikipaka, jeg kom til Skibet, i det samme eller just da de vilde lægge ud fra Landet.

Assagingma missigilerpagit, jeg mærker, at du elsker mig.

Nejoriartyssegánga tussaumauara, jeg har hørt, at han skulde komme og blive hos mig.

Tekkogavko, pine nungukèj, kemekpara da jeg saae, at han havde gjort End

pa

paa alt det han ejede, forlod jeg ham.

Angursomik tussangilagut, vi have ikke hørt, at nogen har fanget Sælhunde.

Ornigáne unnerpok, hun siger, at han kommer imod hende.

b) Snart i Conjunctivo, som:

Nællunangilak tokyssamet, det er vist nok, at han maae døe.

Innuit annaumagit okautigæt, de forkynde om ham, at han har frelst Menneskene.

Mærk: Dette er allerede erindret i XV. Cap. §. 4, c.

§. 27. I saadan Construction forekommer og undertiden Participium med Suffixum og Appositio i Enden, som:

Unataraennik tekkungilanga, jeg saae ikke, at de sloge ham.

Pissegánik tussarpogut, vi hørde, at han skulde faae det.

§. 28. Dersom i saadan Construction begge Verba indeholder kun een agens, og ingen Suffixum udfordres, da bruges Participium sat i Nominativo transitivo, om der tales i singulari, eller sat i Accusativo singulari ved Appositio, om der tales i plurali, som:

Ermiksub unnerpok, han siger, at han har toet sig (selv).

Nappatsimarsomik okarput, de sagde, at de (selv) vare syge.

Men udfordres Suffixum, da bruges det Slags Suffixa reciproca, som forekomme i Præsenti og Futuro Indicativi (see XII Cap. §§. 9. 10.), som:

Tunniomarine unnerpok, han lover, at han (selv) vil give dem.

Pissane okarpok, han siger, at han (selv) vil gjøre det.

Iserbigingikitik unnerput, de sagde, at de ikke vare gangne ind til dem.

§. 29. Efter Conjunctio at (ut), saa at, paa det at, for at, til den Ende at, sættes Verbum i Infinitivo, og hertil bruges især Infinitivus af Affixo verbali *kovok*, som:

Nerriomaudlunga ornikpagit, jeg kommer til dig for at ville spise.

Sennauà manitsungordlugo, han arbejdede den, saa at den blev ganske jevn.

Ajokærsorpagit pidluarkudlutit, jeg underviser dig, paa det du kunde blive lykkelig v. for at faae dig lykkelig.

Mærk: Dette er og kortelig erindret i XV Cap. §. 4, d.

§. 30. Undertiden bruges Rogativus for Interrogativus, naar den, man spørger, er nærværende, som:

Audlarlanga? skal jeg fahre bort? (i Steden for Audlaissauik.)

Piliuk? skal han have det?

Tunnilirsuk? skulle de give ham?

§. 31.

§. 31. Imperativus og Hortativus bruges meget i Flæng om hinanden, og den første forekommer hyppigst, endog naar man vil bede om noget, skjønt Hortativus snarere maatte formodes, som:

Tunninga savingmik, giv mig en Kniv.

Pisitsaràunata akkeetsoravta, forlad os vor Skyld.

§. 32. I Steden for Rogativus negativus, bruges ofte Imperativus negativus gjort til 3tia persona efter Infinitivi Form, men da maae Verbum auxiliare *Piok* sættes ved Siden deraf i Rogativo affirmativo, eller dog underforstaaes, som:

Angerdlariaràunane pile! lad ham ikke drage hjem! (i Steden for Angerdlangile).

Umiartoriaràunatik pilit! lad dem ej fahre til Baads!

Nerrirsaràunago piliuk! lad ham ej spise det!

§. 33. Ved Brugen af Conjunctivus og Subjunctivus maae man nøje iagttage Forskiellen imellem 3tia pers. 1 agentis og 3tia pers. 2 agentium, da dette saa meget bidrager til at bestemme Meeningen af Ordene, saaledes at 1 agentis bruges, hvor een og samme Person er den virkende i begge Verba, For Ex.

Assagamisigut tunnirsarátigut, fordi han elsker os, plejer han at give os.

Assangikunisit tunnissengikallóarátit, dersom han ej elskede dig, da skulde han ikke have givet dig.

Unniorame okallukpok, han fortæller, at han (selv) slog fejl.

Men 2 agentium bruges, hvor tvende forskiellige Personer ommeldes virkende. For Ex.

Angæjokãumet kujaniaissauarput, fordi han er godgjørende, skulle vi takke ham.

Ajorungnærpeta illekfissauæse, naar de forbedre sig, skulle I vise eder venlige imod dem.

Unniormet okallukpok, han fortæller, at han (en anden) slog fejl.

Merk: Derom er allerede erindret Cap. XI. §. 5.

§. 34. Naar der tales impersonaliter, eller det ikke tydelig angives, om der ere forskiellige Personer eller ej, da bruges ogsaa 2 agentium, som:

Kujanak tikimet, det var vel, at han kom hjem.

Ussornakàu koïsimet, det er beundringsværdigt, at han blev døbt v. lykkelig han, at han blev døbt.

Erkanaralluktuak pittorârpet, ej hvor vil det løbe af, dersom han kommer.

Ajornækàut tussaromaviângimeta, man har ont med dem at gjøre, da de ej ville lade sig sige.

§. 35. Hvor tvende Indicativi skulde forbindes ved Conjunctio enclitica *le*, bruges ofte Conjunctivus i Steden for det første, og *le* udelukkes, som:

Aud-

Audlaissegallóarama forârionga annormut, jeg skulde vel fahret bort, men maatte lade det beroe for Vindens Skyld, (i Steden for: Audlaissegallóartonga annorimudle forârponga.)

Tunnissegallóaravkit piomanginionga, jeg vilde vel givet dig, men nu vil jeg ikke.

Iglorput ajunginame ajulerpok, før var vort Huus got, men nu duer det ikke.

Ornikfartaravkit ornissǽrpaka, jeg kom ofte til dem tilforn, men nu ikke mere.

§. 36. I de Spørgsmaal, hvor Interrogativus og Conjunctivus forekomme sammen, bruges de ofteſt omvendt. For Ex.

Una kannong-émet isumagăkuk? hvad er han dog, at du tænker paa ham? (i Steden for: Kannong-épa isumagángauko).

Sumet ùnatarpàuk? hvad havde han gjort, efterdi han slog ham?

§. 37. Men dersom i saadanne Spørgsmaal de virkende Personer ere eens i begge Ord, da bruges Infinitivus i Steden for Conjunctivus, som:

Sudlune kijaua? hvad fejler ham, at han græder?

Kannong-illivdlugo tokopiuk? hvorledes bar du dig ad, da du dræbde den?

§. 38. Subjunctivus bruges stedse, hvor Meningen er om noget vilkaarligt, der kan skee og ikke skee, kunde gaae eller have gaaet saa og anderledes for sig, som:

Tersanga audlangikunik kâgomarnauviækâut, dersom de ej drage herfra, da ville de staae Fare for at lide Hunger.

Pitlaissengikallóarivut tiglingipeta, dersom de ikke havde stjaalet, da skulde vi ej have straffet dem.

Nællunæriartoruït namakpotit, det er best du gaaer til Bekjendelse.

§. 39. Derimod bruges Conjunctivus, naar Talen angaaer noget, der vist eller rimeligen finder Sted, skeer, er skeet eller skal skee, som:

Pirsôgame pinekarpok, fordi han er skyldig, maae han lide.

Ungesingmet saperpogut, da det er saa langt, saa driste vi os ikke.

Tipeitsugit, umiamik tunniomamatit, glæd dig, thi han vil give dig en Baad.

§. 40. Naar et Verbum skal have Hensigt til et andet Verbum, som staaer i Indicativo, Conjunctivo eller Subjunctivo, saaledes construeret, at det kan udgjøre et særskilt Comma, da kan man vel lade det blive uden Suffixo, men bedre give det Suffixum, skjønt intet Nomen eller Pronomen findes ved Siden deraf, som det kunde svare til, hvilket da maae underforstaaes;

og

og i saa Fald er det lige meget, enten man bruger Suffixum 3 perf. sing. eller og et Suffixum af den Person, som ligger i det andet Commatis Verbum, som:

Pirsársõmet saperpogut v. saperparput (da Tauna underforstaaes), efterdi han er saa meget stærk, saa tør vi ej give os af med ham.

Napparsimarsotit tussaumavonga v. tussaumaugit, jeg har hørt, at du har været syg.

Nællungilarput, udlut naggatiksænne tokorsunnit makkitsomaravta, vi vide (sc. det) at vi paa den yderste Dag skulle opstaae fra de Døde.

Kinguaka assajomaraukigit ilisimauara v. ilisimoause, jeg veed (sc. det v. om eder) at I ville elske mine Efterladte.

Sargvarikpet ajulissaugut v. ajulissauarput, dersom der gaaer stærk Strøm, da ville vi intet formaae v. ikke være den voxen.

§. 41. Naar Infinitivus skulde have Suffixum, da bruges enten Infinitivus absolutus, og Suffixum lægges da til Verbum finitum, eller og Infinitivus applicatus bruges med Suffixo. I sidste Fald kan Verbum finitum enten sættes uden Suffixo eller gives det samme Slags Suffixum. For Ex.

Tunnineng ajorpara,)
Tunnivdlugo ajorponga,)
Tunnivdlugo ajorpara,) jeg formaaer ej at
give ham.

§. 42. Infinitivus absolutus bliver ofte nominascens, og i saa Fald ganske betragtet og brugt som et andet Nomen, som:

Nalenginermik kemekpátigut, han forlod o
af Ulydighed.

Orningneránik siórälerponga, jeg tør ej gaa
til ham.

Siningnek pigârnermin ajunginerrovok, de
er bedre at sove end vaage.

§. 43. Infinitivus applicatus bruges ofte fo
de andre Modis og Temporibus, i hvilket Fald de
kan betragtes som Participium Præsens, og Verbum auxiliare *Piok* underforstaaes i den Modo og Tempore som Infinitivus skal betegne, som:

Tamäungnarpok uniglunilo (sc. piok), ha
kom hid og forblev her.

Kannong-illivdlutit? hvorledes bar du di
ad?

Kajdlutit! kom hid!

Kijavok nerriomaudlune, han græder, ford
han vil have Mad.

Namakpok sennaudlutit, det er ret, at d
arbejder.

Mattarame innardlunilo kêſa finikpok, da han havde klædt ſig af og lagt ſig, ſov han omſider.

Mærk: Om Brugen af Verbum auxiliare *Piok*, er ellers meldt i XII Cap. §. 18.

§. 44. Undertiden bruges ogſaa Hortativus Negans i ſaadan Conſtruction, hvor man ſkulde ventet Infinitivus abſolutus Negans, ſom: Okallugluarpotit ſiorarſakarnæglo, Du taler ret og frygter for ingen.

§. 45. Participium Præſens paa *me* (ſee XII Cap. §. 16.) bruges ved Siden af Verbum finitum, og gielder da for Infinitivus applicatus eller Conjunctivus, ſom:

Kijængarme okarpok, han ſagde grædende (i Steden for: Kijængaudlune).

Innængavta nerriarput, vi aade det liggende.

Atak naulikſimæt ornikpå, efterat han havde ſlaaet Harpunen i Sælhunden, begav han ſig til den (i Steden for: Naulikſimagamiuk.)

Okaukikſarallóamejſa kemekpaka, da jeg længe nok havde formanet dem, forlod jeg dem.

§. 46. Naar man tiltaler nogen paa en beundrende, bebrejdende eller bejamrende Maade, da bruges gierne 3tia Perſona Participii, i Steden for 2da, ſom:

Tautõuna nangiajuïtſok! O! du uforfærdede! (egentlig: O! den uforfærdede! v. Ei, hvilken uforfærdet!)

Sil-

Sillami-okko kijarſut! det var ingen Under, at I græd v. I Stakler maae vel græde.

Surſong una ſiningneng ajortok! hvad ſkader dig, at du ikke kan ſove v. hvi ſover du ikke!

Mærk: Det øvrige, angaaende Brugen af Verba og deres Suffixa, findes anført Cap. X—XIII.

§. 47. Naar Sammenhængen viſer, at Adverbia ſkulle have Henſigt til noget fraværende, eller foregaaende i Talen, da bruges Adverbia relativa (ſee XIV Cap. § 4, d.); men haves Henſigt til noget nærværende, eller efterfølgende i Talen, da bruges deres Primitiva, ſom:

Tajma okarmet, ima piſſauara, da han ſaaledes har talet, vil jeg begegne ham ſaa.

Anguput kakkamēmet, uaguttōg tekpauonga piniaiſſegallóariogut, da vor Fader er paa Bjerget, ſaa ville ogſaa vi ſtræbe efter at komme did op.

Nulliara kammane ſinikpok, pannigale tekkàuane kikertamēpok, min Kone ſover herinde, men min Datter er der Syd paa Øen.

Tamkunga audlarſinnàit, uangale mane unigomarponga, drag du kun did, men jeg vil forblive her.

§. 48. Viſſe Adverbia, Conjunctiones ſeparatæ og Interjectiones tage helſt Præteritum og Paulopoſtfuturum til ſig, ſom:

Kujanak tunnigingma, Tak fordi du gav mig.

Umi-

Uminak pingitſoſe, det var Skade, at I intet fik.

Sôrdlo aggerſok, det lader ſom han kommer.

Sôrdlo nalekkab pekkogáne tajmailliorpok, han gjorde, ſom Herren befoel ham.

Merſa iſumagikſok ajornerarpǽt, ſkjønt han er et got Gemyt, udraabe de ham dog for ond.

Nauk pingikivne ningaupánga, ſkjønt jeg gjorde ham intet, blev han mig dog vred.

Uſſēma ajungitſok, tâva ajoriok ſunãuba, jeg tænkde, at den var god, og ſee! den duer intet.

Annerſalo tikiutotit, det var ret got, at du kom hid.

Mærk: Det øvrige fornødne angaaende Adverbiorum Brug findes Cap. XIV.

§. 49. Conjunctiones *Kannoktòk* og *Imatòk* ... tte Verbum i Imperativo, Rogativo eller Optativo, ſtaae da enten foran Verbum, eller og deraf kom... ende Conjunctio enclitica *tòk* hænges bag efter Ver...m, ſom:

Kannoktòk nællungitit! gid du vidſte det!

Imatòk perkiglunga iterlanga! gid jeg maatte vaagne friſk!

Tamàuta annegluarnãuguttòk! gid vi alle maatte frelſes!

§. 50. Man kan dog ogsaa ved disse Conjunctiones, saavelsom Interjectio *Sillat*, ønske, uden at forbinde noget Verbum dermed, som:

Kannoktòk ökko umiársoït! gid det var Skibet!

Imatòk ünâ kâjâksâra! gid det var min Kajak!

Imiksâmiktòk! ach! hvem der havde noget at drikke!

Sillan äudlärominak! gid jeg maatte rejse!

Annorârsiominarsillæt! gid jeg maatte faae en Skjorte!

Mærk: Grønlænderne pleje i daglig Tale at udtrykke sig meget kort, og kunne ved faa Ord sige meget; men dette kan derfor ikke efterfølges i Skrifter eller saadanne Taler, hvor det gjelder at udtrykke sig bestemt, da Udtrykket ellers kunde blive tvetydigt.

§. 51. Naar Conjunctiones *Lo* eller *Loneet* føjes til flere Nomina eller Pronomina efter hinanden, da maae disse være lige i Casu, skjønt ej just i Numero, som:

Udludlo ünnursædlo nâvej, han tilbragde baade Nætter og Dage.

Uangaloneet ibiidloneet, enten jeg eller du.

Peliblo kittornèjsalo äudlarupæt, Peder og hans Børn foere bort med det.

Nerrirseksamniglo imiksamniglo attirseksamniglo tunninga, giv mig Spise, Drikke og Klæder.

§. 52

§. 52. Men sættes Verba i saadan Forbindelse, da maae de være hinanden lige i Modo, Tempore, Persona og Numero, som:

Angeranilo naggaramilo piok; han sagde hverken Ja eller Nej.

Piomagusiloneet piomangikusiloneet audlaisfause, enten I ville eller ikke, da skulle I fahre bort.

Tusiaravkolo tekkogavkolo operponga, fordi jeg baade har hørt og seet det, saa troer jeg.

§. 53. Conjunctiones *Umni*, *Nauk* og *Tejmeitok* udelades ofte, og det Verbum, som skulde styres deraf, sættes da snart i Infinitivo med eller uden *lo* i Enden, snart i Participio, som:

Sennarsarkattardlunilo pekkangilak, skjønt han arbejder idelig, saa har han dog intet.

Aulaissennanilo kassursaraigiok, skjønt han kommer ingensteds, bliver han dog træt.

Sennaissennane ajorsangilak, skjønt han ikke arbejder, fattes ham dog intet.

Ajorsangikalloartub tunniomangilanga, uagtet han mangler ikke, vil han dog ikke give mig.

Ilisimagalloartomik nalengilæt, uagtet de havde Kundskab, lydde de ham dog ikke.

§. 54. Conjunctiones *Aglæt* og *loneet* blive ofte sat pleonastice efter hinanden, til et Slags Ziirlighed i Talen, som:

Pine

Pine tamása tunnièj, annorârsæniloneen aglæt, han solgde alt hvad han ejede, ja endog sine Klæder.

Mærk: Det øvrige fornødne om Brugen af Conjunctiones findes Cap. XV.

§. 55. Efter Interjectio *Attego*, bruges undertiden Paulopostfuturum i Steden for Hortativus og Rogativus, som:

Attego piniaissegikse! gjører kun Forsøg at stræbe derefter!

Tekkyartysseget! gaae hen og see det! (i Steden for: Tekkyartoruk).

Innaissersotit! vær saa god og læg dig!

Kamerdlyssegika! lad mig beskue dem! (i Steden for: Kamerdlorlaka).

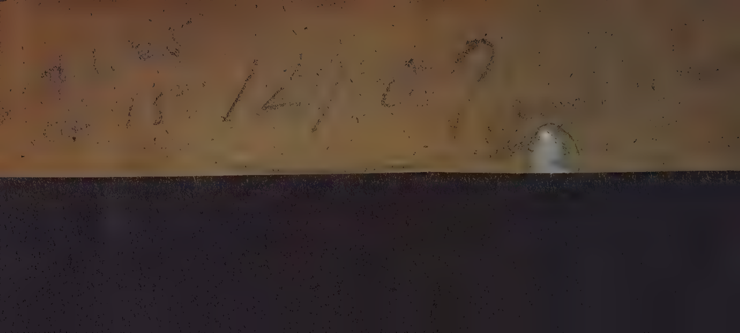
§. 56. De Ord, som have Interjectio *Sillæt* i Enden, staae ofte i Steden for Indicativus eller Imperativus Verborum. For Ex.

Tupengnarsillæt! ej, hvor gjorde du mig bange! (i Steden for: Tupengnakäutit).

Pidluarkonnarsillæt! velsignet være du! (i Steden for: Pidluarkonnarseet).

Mærk: Det øvrige fornødne om Brugen af Interjectiones findes Cap. XVI.

Eskimo 54

